

ปริญญาโท
ของ
จรรยาภัฏ เบญจมาตย์

เมษายน 2559

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

เมษายน 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ
ของ
จรรยาวัถ์ เบนูมาตย์

เมษายน 2559

จรรยาวัจน์ เบญจมาตย์. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. ปรินญญานิพนธ์ กศ.ด. (สุขศึกษา และพลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.พิมพา ม่วงศิริธรรม, อาจารย์ ดร.อนันต์ มลารัตน์, อาจารย์ ดร.ไวพจน์ จันทรเสม.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยมีความมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์นิเทศก์ 140 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบกำหนดสัดส่วน และผู้เชี่ยวชาญทางพลศึกษา 6 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง 2) สร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยอิงผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน(คนละกลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญในการสร้างหลักสูตร) และนำเครื่องมือประเมินผลในหลักสูตรไปทดลองใช้กับอาจารย์นิเทศก์ สาขาวิชาพลศึกษา 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 3) ทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในกลุ่มทดลองนำร่องและกลุ่มทดลองจริง กลุ่มละ 20 คน รวมทั้งหมด 40 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการจำเป็นในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มี 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา ด้านบทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏโดยผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมพบว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ($\bar{x} = 3.84$, $S = 0.36$) และเมื่อพิจารณาในรายหน่วยการเรียนรู้ พบว่าทุกหน่วยผ่านการประเมินตามเกณฑ์ ($3.80 \leq \bar{x} \leq 4.00$, $0.00 \leq S \leq 0.45$)

3. ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม อาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่าประสิทธิภาพเชิงกระบวนการ และประสิทธิภาพเชิงผลลัพธ์ (E_1 / E_2) โดยเฉลี่ยเท่ากับ $83.07/80.37$ ซึ่งกลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนำร่อง มีค่าเท่ากับ $82.64/80.13$ และกลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง มีค่าเท่ากับ $83.51/80.62$ ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้และพบว่าหลังการฝึกอบรม กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มีความรู้เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 มีเจตคติและทักษะสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมาก

TRAINING CURRICULUM DEVELOPMENT FOR PHYSICAL EDUCATION
PROFESSIONAL PRACTICUM SUPERVISORS AT RAJABHAT UNIVERSITIES

AN ABSTRACT
BY
CHAROONSAK BENMAT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Education Program in Health Education and Physical Education
at Srinakharinwirot University

April 2016

Charoonsak Benmat. (2016). *Training Curriculum Development for Physical Education Professional Practicum Supervisors at Rajabhat Universities*. Dissertation, Ed.D. (Health Education and Physical Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Lect. Dr.Pimpa Moungsirithum, Lect. Dr.Anan Malarat, Lect. Dr.Wipoj Chansem.

This study has been conducted in the form of research and development to improve the training curriculum for Physical Education professional practicum supervisors at Rajabhat Universities. Specifically, this study aims 1)to study the needs for supervising Physical Education professional practicum in the field of Physical Education of Rajabhat Universities, identified by collecting data from 140 supervisors through Proportional Simple Random Sampling and 6 Physical Education experts through Purposive Sampling; 2)to create a curriculum for training Physical Education professional practicum supervisors at Rajabhat Universities, based on 5 experts, followed by assessing the appropriateness of the curriculum, based on another group of five experts. Assessment tools of the curriculum were applied with 30 Physical Education professional practicum supervisors to test the quality of the tools; 3) to experiment and evaluate the application of the training curriculum for Physical Education professional practicum supervisors at Rajabhat Universities for both pilot group and actual experiment group of 20 each, totaling 40 supervisors through Purposive Sampling.

The findings of the study were as follows:

1. The needs for supervising Physical Education professional practicum at Rajabhat Universities included four areas—Learning management in Physical Education; Roles, responsibilities, and ethics of supervisors; Evaluation and assessment of Physical Education learning ; and Action research in class.

2. The overall result of appropriateness assessment of the training curriculum of Physical Education professional practicum supervisors at Rajabhat Universities by experts showed that it met the standard criteria that has been set at $\bar{X} = 3.84$, $S = 0.36$. The results of individual learning modules showed that every module met the criteria at $3.80 \leq \bar{X} \leq 4.00$, $0.00 \leq S \leq 0.45$.

3. The training curriculum of Physical Education professional practicum supervisors at Rajabhat Universities had Process-based and Product-based effectiveness (E_1/E_2) averaging 83.07/80.37—the Pilot group at 82.64/80.13; the Actual Experimenting group at 83.51/80.62. This has been considered as meeting the criteria. It has also been found that after the training both groups show an increase in knowledge acquisition significantly at .01 and have been satisfied with the curriculum in accordance with the set criteria.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยผู้วิจัยได้รับความกรุณา และคำแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร. พิมพา ม่วงศิริธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร. อนันต์ มลารัตน์ และอาจารย์ ดร. ไผพจน์ จันทรเสม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ท่านเสียสละ เวลาและมีเมตตา คอยให้คำปรึกษาในการทำงานวิจัยฉบับนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและเครื่องมือวิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยและรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมาในโอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะอาจารย์ภาควิชาพลศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ คุณงามความดี ในวิชาชีพพลศึกษาให้แก่ผู้วิจัยตลอดมาจนถึงระดับปริญญาเอก ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ภูศรี อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตติพร ไพรัช อาจารย์พัชรินทร์ นาเสงี่ยม รองศาสตราจารย์ ดร.กนก สมะวรรณะ รองศาสตราจารย์วัฒนา สุทธิพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี ที่ท่านให้ความเมตตาและกรุณาให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนให้คำปรึกษาในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกท่าน ในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ตลอดจนให้ความร่วมมืออันดียิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ ศรีชัยสวัสดิ์ อาจารย์ธงชาติ พูเจริญ อาจารย์อุทก พิเคราะห์ฤกษ์ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณนิสิตปริญญาเอก รุ่นที่ 1 สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ พลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะอาจารย์สาขาวิชา พลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และที่มีได้เอ่ยนามที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบรำลึกถึงพระคุณของคุณพ่อเหมือน เบญจมาตย์ คุณแม่ระเมี้ยน เบญจมาตย์ ผู้เป็นดั่งร่มโพธิ์ร่มไทรให้กับลูกเสมอมา คุณภควรรณ เบญจมาตย์ เด็กหญิงอโนมา เบญจมาตย์ คุณจิราภรณ์ เบญจมาตย์ และญาติ พี่ น้อง ทุกๆ คนที่คอยเป็นห่วงและเป็นกำลังใจให้อยู่เสมอ คุณค่าและประโยชน์อันใดที่เกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาแด่คุณพ่อคุณแม่ คุณครูบาอาจารย์ทุกๆ ท่านที่ได้มอบความรัก ความเมตตาปราณี อบรมสั่งสอนผู้วิจัยมา โดยตลอดจนประสบผลสำเร็จมาจนถึงวันนี้

จรรยาศักดิ์ เบญจมาตย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
แหล่งข้อมูล.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม	11
การนิเทศการสอน	41
การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ	48
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย	70
ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็น.....	72
ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม	77
ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรการฝึกอบรม	81
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	83
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	85
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ	85
ตอนที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ	96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ตอนที่ 3 ผลการทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ	102
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	110
ความมุ่งหมายของการวิจัย	110
วิธีดำเนินการวิจัย.....	110
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	111
สรุปผล.....	112
อภิปรายผล.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	120
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป.....	120
บรรณานุกรม.....	121
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก.....	128
ภาคผนวก ข.....	140
ภาคผนวก ค.....	172
ภาคผนวก ง	221
ภาคผนวก จ	223
ภาคผนวก ฉ	226
ประวัติย่อผู้วิจัย	230

บัญชีตาราง

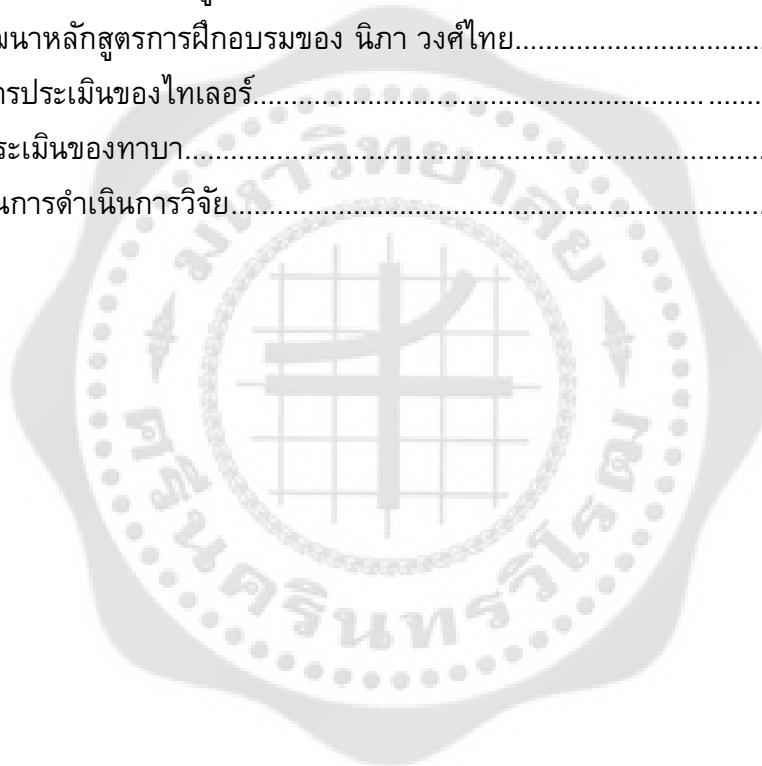
ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์นิเทศในการสำรวจความต้องการ จำเป็น.....	73
2 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	86
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและ อันดับของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น สภาพที่ เป็นจริง และความต้องการจำเป็นด้านองค์ความรู้.....	87
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น สภาพที่ เป็นจริง และความต้องการจำเป็นด้านความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษา นักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	88
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น สภาพที่ เป็นจริง และความต้องการจำเป็นด้านทักษะการนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู.....	89
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น สภาพที่ เป็นจริง และความต้องการจำเป็นด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	90
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น สภาพที่ เป็นจริง และความต้องการจำเป็นด้านจรรยาบรรณ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู.....	91
8 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดอันดับมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น กับสภาพที่เป็น จริงทั้ง 5 ด้าน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู.....	92
9 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสิ่งที่ควรมีสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาและแนว ทางการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา	94
10 เนื้อหา ความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษา และทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่ควร มีในหลักสูตร.....	95
11 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา ระยะเวลา 5 ชั่วโมง.....	97
12 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์ ระยะเวลา 2 ชั่วโมง.....	98

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา ระยะเวลา 3 ชั่วโมง.....	99
14 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ระยะเวลา 3 ชั่วโมง.....	100
15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม อาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา.....	101
16 ประสิทธิภาพเชิงกระบวนการ(E_1)และประสิทธิภาพเชิงผลลัพธ์ (E_2)ของหลักสูตร ฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา.....	102
17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ของผู้เข้ารับ การฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนใน กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนาร่อง.....	103
18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ของผู้เข้ารับ การฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนใน กลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง.....	104
19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติหลังฝึกอบรม ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนาร่อง และ กลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง.....	105
20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบร้อยละเฉลี่ยทักษะหลัง ฝึกอบรมของ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏระหว่าง หลังเรียนกับเกณฑ์ด้านทักษะ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนาร่อง.....	106
21 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบร้อยละเฉลี่ยทักษะหลัง ฝึกอบรมของ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏระหว่าง หลังเรียนกับเกณฑ์ด้านทักษะ กลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง.....	107
22 ระดับความพึงพอใจการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา.....	108

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 แผนภูมิองค์ประกอบของหลักสูตร	13
3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์.....	16
4 แสดงการพัฒนาหลักสูตรของทาบา.....	19
5 แสดงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของฟิลิฐ เมธภัทร.....	26
6 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเครือวัลย์ ลีมอภิชิต.....	28
7 การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของ นิภา วงศ์ไทย.....	30
8 แบบการประเมินของไทเลอร์.....	37
9 แบบประเมินของทาบา.....	37
10 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ปี พ.ศ. 2555-2559 มีนโยบายการสร้างภูมิคุ้มกัน เพิ่มขึ้นในมิติการพัฒนาต่าง ๆ มากขึ้นเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงที่สังคมไทยต้องเผชิญ และเสริมรากฐาน ของประเทศ ให้เข้มแข็ง ควบคู่ไปกับบทสนทนาสำคัญกับการพัฒนาคน และสังคมไทยให้มีคุณภาพก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป: 117) การพัฒนาประเทศดังกล่าว ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่สำคัญที่สุด คือ ประชากรที่มีคุณภาพเพราะประชากรเป็นทั้งปัจจัยในการพัฒนาโดยตรง และเป็นทั้งผู้ประสานปัจจัยอื่นๆ เข้าด้วยกันเพื่อการดำเนินการพัฒนาประเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ประชากรจะมีคุณภาพได้ต้องอาศัยการศึกษา การศึกษาจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งเสริมคุณภาพของประชากรก็ต้องอาศัยครูซึ่งเป็นหลักสำคัญในวงการศึกษาก่อน เพราะการสอนของครูมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและหน้าที่หลักของครูก็คือ “การทำให้เกิดการเรียนรู้” (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2537: 12) ดังนั้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด คุณภาพของครูเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นคุณภาพของการศึกษาหลายหน่วยงานได้ตระหนักถึงความสำคัญของครู เพราะอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความรับผิดชอบสูงและส่งผลกระทบถึงอนาคตของผู้เรียนและสังคมโดยรวม ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาให้ได้มีประสิทธิภาพจึงต้องพัฒนาที่ครูเป็นอันดับแรก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาไว้ในหมวด 7 มาตรา 52 โดยให้กระทรวงศึกษาธิการจัดระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2546 ยังได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการปฏิบัติตน ในส่วนของมาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพนั้นได้กำหนดให้นักศึกษาต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านการประเมินการปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดคือ การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพระหว่างเรียนและปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2546: 25)

จึงอาจกล่าวได้ว่า การผลิตครูจะมีคุณภาพหรือไม่มีคุณภาพนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการผลิตครูเป็นสำคัญ ดังนั้น กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตครู เพราะเป็นกระบวนการทางภาคปฏิบัติที่จะช่วยให้การผลิตครูมีคุณภาพที่พึงประสงค์ซึ่งในกระบวนการดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหน่วยงานผู้ใช้ครูอย่างจริงจังโดยจะต้องถือว่าเป็นภาระหน้าที่ร่วมกันในการผลิตครูให้มีคุณภาพดังที่ สุริดา จันทรมณี (2540: 3) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานจะบรรลุผลตามจุดประสงค์มากน้อยประการใดนั้นต้องอาศัยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ ประการแรก ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความเชื่อร่วมกันในปรัชญาของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ประการที่สอง ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้จุดประสงค์ทุกข้อชัดเจนตรงกัน ประการที่สาม การรับรู้บทบาทของตนอย่างแจ่มแจ้งทั้งอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และผู้บริหาร และประการสุดท้ายคือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้สถานศึกษาในท้องถิ่นเป็นโรงเรียนเครือข่าย และพัฒนาอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียนโดยการประชุมสัมมนาและศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องทั่วถึงเนื่องจากกระบวนการศึกษาทางพลศึกษาและกีฬาเป็นกระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ทักษะ ความรู้ คุณธรรม และเจตคติที่ดีไปพร้อมๆ กัน โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาและกีฬาเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้และมีพัฒนาการ ด้วยการมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง สอดคล้องกับ คำกล่าวของ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2523: 1) ที่ว่า พลศึกษาเป็นการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งอย่างหนึ่งในหลักสูตรของโรงเรียน มีบทบาทที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสังคมจึงตั้งความหวังในการส่งเสริมสุขภาพของประชากรในประเทศว่าอยู่ที่ครูพลศึกษา เพราะครูพลศึกษาเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพสู่นักเรียน และสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้เรียน นอกจากนี้ อุทิศระห์ฤกษ์ (2556: 6) ยังกล่าวไว้อีกว่า การออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตครู

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าบทบาทของอาจารย์ผู้สอนในสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมหาวิทยาลัยที่มีหน้าที่ในการผลิตครูพลศึกษาป้อนเข้าสู่ระบบการศึกษาของไทยนั้น ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่การเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาเท่านั้น หากแต่ต้องมีบทบาทในการนิเทศการสอนนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสาขาวิชาพลศึกษาที่ออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานการณ์จริงด้วย จากที่ผู้วิจัยมีบทบาทหน้าที่และประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ยังไม่ดีเท่าที่ควร จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอนสาขาวิชาพลศึกษาที่ผ่านมาพบว่านักศึกษายังนำความรู้ทางพลศึกษาที่ได้เรียนมาไปใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจารย์ได้ไม่ถี่ถ้วนและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันซึ่งส่วนหนึ่งนั้นมาจากกระบวนการ

นิเทศและความสามารถในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของอาจารย์นิเทศ ก็นิเทศสาขาวิชาพลศึกษาเอง ซึ่งมีทั้งเคยผ่านประสบการณ์นิเทศและเป็นอาจารย์ใหม่ที่ยังขาดทักษะในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังสะท้อนจากข้อคิดเห็นของครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนที่นักศึกษาได้เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่พบว่านักศึกษาไม่ได้รับคำแนะนำในการนิเทศที่เป็นมาตรฐานเดียวกันอาจารย์นิเทศบางส่วนหนึ่งเป็นอาจารย์ใหม่ขาดทักษะและองค์ความรู้ที่เพียงพอต่อการให้ข้อเสนอแนะและชี้แนะแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสาขาวิชาพลศึกษาประกอบกับยังขาดความรู้ความเข้าใจและความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อปรับเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาที่เหมาะสม จากสถานการณ์นี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาอาจารย์นิเทศกในหลักสูตรที่มีหน้าที่ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาที่จะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเองได้อย่างมีคุณภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักศึกษาที่รับการนิเทศ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพของอาจารย์นิเทศให้มีศักยภาพและสมรรถนะที่เหมาะสมต่อการเป็นอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ความสำคัญของการวิจัย

หลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นจะช่วยพัฒนาอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏให้มีคุณภาพ ไปในทิศทางเดียวกัน มหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยอื่นๆ สามารถนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปขยายผลใช้ฝึกอบรมอาจารย์นิเทศกในสถาบันผลิตครูได้ ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์นิเทศกมีความรู้และทักษะต่อการปฏิบัติหน้าที่แนะนำช่วยเหลือนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระยะดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมอาจารย์ นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. แหล่งข้อมูล

- 1) เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
- 2) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษาและนิเทศการสอนในสาขาวิชาพลศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 20 ปี
- 3) อาจารย์นิเทศสาขาวิชาสอนพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 140 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเปรียบเทียบจากตารางของเครจซ์และมอร์แกนเมื่อกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสุ่มอย่างง่ายแบบกำหนดสัดส่วน (Proportional Simple Random Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 1) มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็นของคุณลักษณะอาจารย์นิเทศฝึกศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 2) สภาพที่เป็นจริงของคุณลักษณะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 3) ความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- 4) แนวทางในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม อาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. แหล่งข้อมูล

- 1) ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1
- 2) ผู้เชี่ยวชาญในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่างหลักสูตรฯ จำนวน 5 คนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา และมีประสบการณ์นิเทศการสอนในสาขาวิชาพลศึกษาหรือที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 20 ปี

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการสอน จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จปริญญาเอกทางด้านหลักสูตรและการสอนหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จปริญญาเอกด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

3) อาจารย์นิเทศก์ สาขาวิชาพลศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

4) ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ ความเหมาะสม ของหลักสูตร ๗ คู่มือหลักสูตรฯ และเครื่องมือ วัดและประเมินผลในหลักสูตร จำนวน 5 คนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา และมีประสบการณ์นิเทศการสอนในสาขาวิชาพลศึกษาหรือที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 20 ปี

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการสอน จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จปริญญาเอกทางด้านหลักสูตรและการสอนหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จปริญญาเอกด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

1) หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

2) คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

4) คุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. แหล่งข้อมูล

อาจารย์นิเทศ ภาควิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1.1 กลุ่มทดลองนำร่องใช้หลักสูตร (Pilot Group) จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรในเบื้องต้นและปรับปรุงหลักสูตร

1.2 กลุ่มทดลองใช้หลักสูตรจริง (Experimental Group) จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบยืนยันประสิทธิภาพของหลักสูตร

โดยทั้ง 2 กลุ่มมีคุณสมบัติหรือเกณฑ์ในการคัดเลือก (Inclusion Criteria) ดังนี้

- เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- มีประสบการณ์ในการสอนวิชาพลศึกษา ไม่เกิน 5 ปี
- มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- มีความสมัครใจในการเข้าร่วมฝึกอบรม
- สามารถเข้าร่วมการฝึกอบรมได้ครบถ้วนตามระยะเวลาของหลักสูตร

2. ตัวแปรที่ศึกษา

1) หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

2) ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมุ่งพิจารณา

E1 ประสิทธิภาพของกระบวนการของหลักสูตรฝึกอบรมกำหนดเกณฑ์เท่ากับ ร้อยละ 80

E2 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของหลักสูตรฝึกอบรมกำหนดเกณฑ์เท่ากับ ร้อยละ 80

โดย E1/E2 จะประเมินเฉพาะ ด้านความรู้ (Cognitive Domain)

3) ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม และการเปรียบเทียบกับเกณฑ์

4) ความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์เพื่อเตรียมอาจารย์สำหรับนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ รุจตามความมุ่งหมายของงานวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร 3 ขั้นตอน คือ 1. ศึกษาความต้องการจำเป็น 2. สร้างหลักสูตร 3. ทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตร

2. อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง บุคลากรภายในคณะครุศาสตร์และคณะที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่นิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโททางการศึกษาหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

3. หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้แก่อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาพลศึกษาซึ่งทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของสาขาวิชาพลศึกษาซึ่งมี องค์ประกอบหลักสูตรคือ คุณสมบัติผู้เข้าฝึกอบรม แผนการอบรม เนื้อหา สื่อ กิจกรรม การประเมินผล เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีในการเป็นอาจารย์นิเทศก์ และมีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยครอบคลุม 4 ด้าน คือ 1) การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา 2) บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศ 3) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ทางพลศึกษา 4) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

4. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง การปฏิบัติการสอนของนักศึกษาภาคปกติ ชั้นปีที่ 5 ตามหลักสูตรปริญญาตรี 5 ปี ตามขั้นตอนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยกับโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีการฝึกปฏิบัติทั้งด้าน ทฤษฎีและการปฏิบัติ ให้สามารถวางแผนการสอน ปรับปรุงและพัฒนาความสามารถด้านการสอนให้สูงขึ้น

5. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาพลศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพครู ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (ค.บ. 5 ปี) ในชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตร

6. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ หมายถึง สถาบันการศึกษาที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ พ.ศ. 2547 ประกอบด้วย 30 มหาวิทยาลัยที่ผลิตครู สาขาวิชาพลศึกษา

7. คุณภาพของหลักสูตร หมายถึง ความถูกต้อง ความเหมาะสม เป็นประโยชน์และนำไปใช้ได้จริง ของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

8. ประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรม หมายถึง เกณฑ์การพิจารณาเปรียบเทียบร้อยละของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการทำกิจกรรมขณะฝึกอบรมและการทดสอบหลังเรียน (E_1/E_2) ไม่ต่ำกว่า 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยในการทำกิจกรรมขณะฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 80

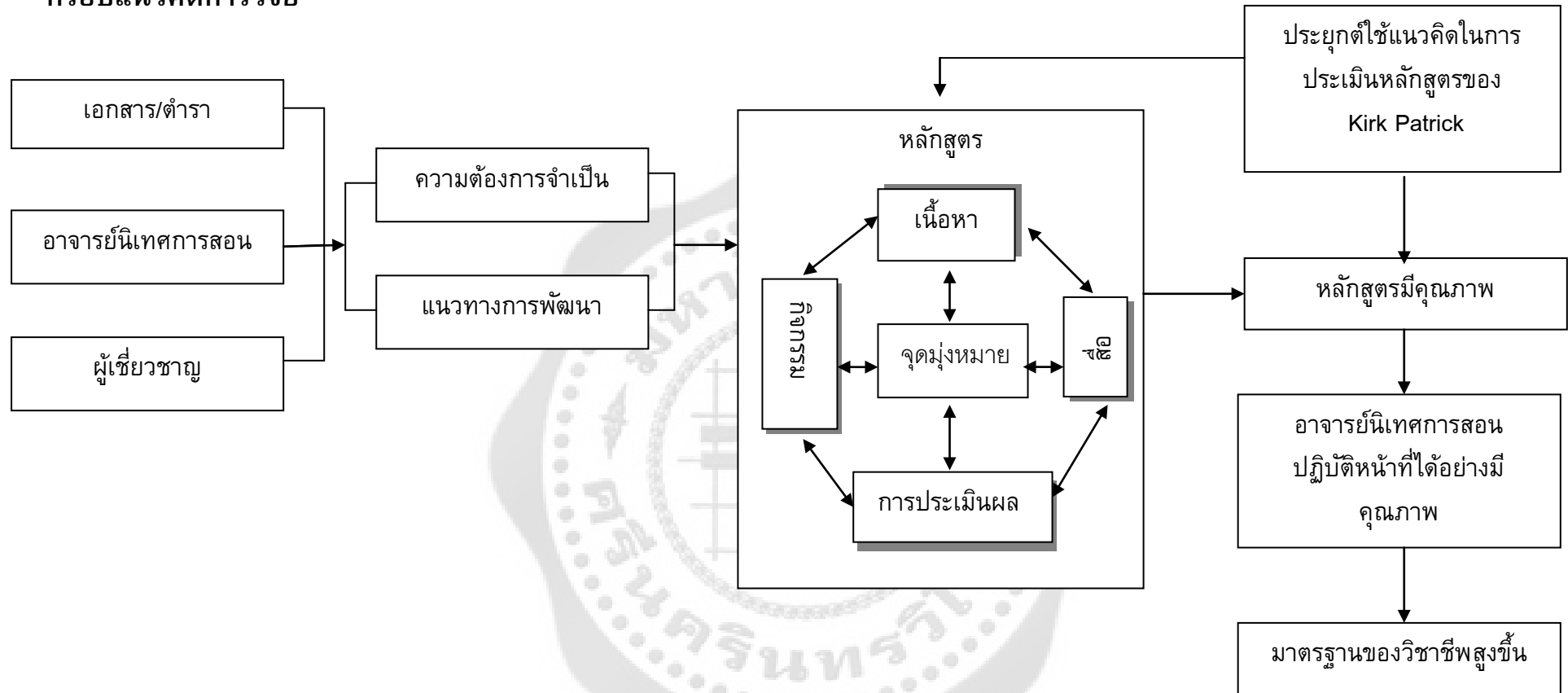
80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 80

กรอบแนวคิดการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา การนิเทศการสอน และการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและสมมติฐานการวิจัยดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย (Research Conceptual Framework)

สมมติฐานการวิจัย

1. หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีประสิทธิภาพเชิงกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพเชิงผลลัพธ์ (E_2) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

2. เมื่อผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์นิเทศก์มีความรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดสอบทางสถิติที่ .01

3. เมื่อผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์นิเทศก์มีเจตคติเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือสูงกว่า โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดสอบทางสถิติที่ .01

4. เมื่อผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์นิเทศก์มีทักษะเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือสูงกว่า โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดสอบทางสถิติที่ .01

5. เมื่อผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์นิเทศก์มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากหรือมากที่สุด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม
2. การนิเทศการสอน
3. การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
4. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร คำว่า “หลักสูตร” (Curriculum) มีผู้ให้ความหมายต่างกันไปหลายประการตามแนวความคิดและปรัชญาของนักพัฒนาหลักสูตรของแต่ละคนโดยมีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้

กู๊ด (สุรกันต์ จักร. 2553: 9; อ้างอิงจาก Good. 1973: 149) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า

1. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจนจบชั้นหรือได้รับใบประกาศ
2. หลักสูตร หมายถึง เค้าโครงของเนื้อหาวิชา หรือสิ่งที่เฉพาะเจาะจงที่จะต้องสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจนจบชั้น หรือได้รับประกาศนียบัตร
3. หลักสูตร หมายถึง เค้าโครงของเนื้อหาวิชา หรือสิ่งที่เฉพาะเจาะจงที่จะต้องสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา

ธำรง บัวศรี (2532: 6) กำหนดนิยามของหลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้น เพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

สงัด อุทรานันท์ (2532: 16) ได้สรุปลักษณะของหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. หลักสูตร คือ สิ่งที่เกิดขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่ง ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นตอนดีแล้ว

2. หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียนซึ่งได้วางแผนไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ

3. หลักสูตรเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับประสบการณ์ทางการศึกษาแก่ผู้เรียนในสถานศึกษา

4. หลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งเขาได้ทำได้รับรู้และได้ตอบสนองต่อการแนะนำของสถานศึกษา

สุนทร บำเรอราช (2536: 6) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรว่า คือ กรอบและแนวทางที่จะนำมาใช้ในการสอน การอบรม การฝึกงานเท่านั้น และหลักสูตรจะต้องอยู่ร่วมกับสิ่งอื่นเสมอ คือหลักสูตรต้องอยู่ร่วมกับการสอนและการสอบ

พิสิฐ เมธาภัทร (2549: 4) ได้ให้ความหมายคำว่าหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการจัดมวลงประสบการณ์หรือกิจกรรมทั้งหมด เพื่อให้ผู้เรียนได้ผ่านมวลงประสบการณ์หรือกิจกรรมนั้นๆ แล้วเกิดการพัฒนาทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยสามารถประกอบอาชีพและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

จากความหมายของหลักสูตรที่ได้กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่า หลักสูตรคือ เนื้อหา สาระความรู้ หรือโครงการสอนที่กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อสร้างประสบการณ์ที่มีประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ระบบกำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ

ส่วนประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สัมพันธ์และสอดคล้องกันตามที่ ทาบา (Taba. 1962: 10) เสนอไว้ว่า หลักสูตรประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ

1. จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา เป็นส่วนที่กล่าวถึงเนื้อหาวิชาที่จัดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนศึกษา

จนมีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมาย

3. กิจกรรมและรูปแบบการเรียนการสอน เป็นส่วนที่กล่าวถึงวิธีการและกระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนได้รู้เนื้อหาวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประเมินผล เป็นส่วนที่กล่าวถึงวิธีการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายเพียงใด

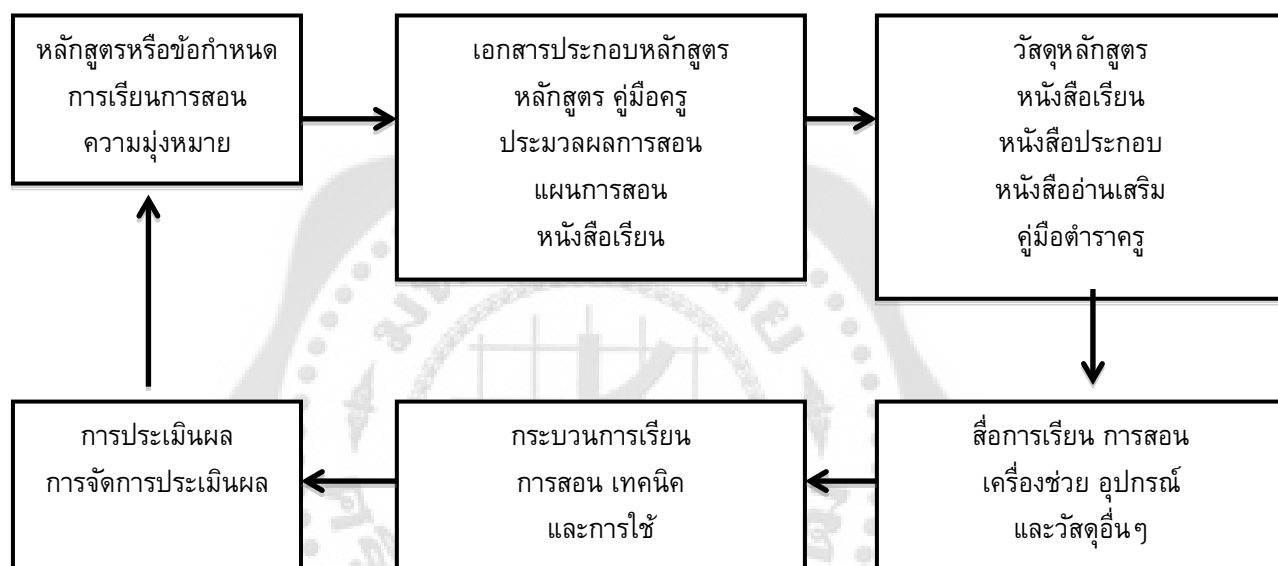
นอกจากนั้น นักพัฒนาหลักสูตรคนอื่นๆ ได้แบ่งส่วนประกอบของหลักสูตรคล้ายคลึงกับทาบา ดังเช่น เคอร์ (Kerr. 1968: 16) ได้แบ่งส่วนประกอบของหลักสูตรไว้เป็น 4 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลหลักสูตร

สงัด อุทรานันท์ (2532: 24) ได้เสนอว่าควรแบ่งหลักสูตรออกเป็น 7 ส่วนประกอบดังนี้

1. เหตุและความจำเป็นของหลักสูตร
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. การเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
5. การเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิชาในชุมชน
6. การประเมินผล
7. การเสนอแนะเกี่ยวกับการช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียน

ในขณะที่ สันต์ ธรรมบำรุง(2527: 12) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของหลักสูตรเมื่อพิจารณาในแง่ของการปฏิบัติหรือการนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิองค์ประกอบของหลักสูตร

สรุปได้ว่าส่วนประกอบที่สำคัญของหลักสูตร เป็นการกำหนดหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติ รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์การสอน แต่กิจกรรมที่สำคัญยิ่งคือการสอน หรืออาจกล่าวได้ว่าการสอนเป็นหัวใจของหลักสูตรทุกหลักสูตรจะมีลักษณะสมบูรณ์จะต้องมีองค์ประกอบครบถ้วน ได้แก่ จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชาหรือรายละเอียดของวิชา วิธีการสอน หรือการกำหนดการฝึกสอน หรือปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกอบรมและการประเมินผล จึงสามารถทำให้ผู้เรียนหรือผู้เข้าร่วมฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ จนกระทั่งเปลี่ยนพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

ลักษณะของหลักสูตรที่ดี

สันต์ ธรรมบำรุง (2527: 10) ได้กล่าวถึงหลักสูตรที่ดี ควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรควรมีความคล่องตัวพอสมควร และสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

2. หลักสูตรควรจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การศึกษาบรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนด

3. บุคลากรทุกฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง ครู ประชาชน นักวิชาการ นักเรียน เป็นต้น ควรจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และมีส่วนร่วมได้รับรู้ หลักสูตรด้วยไม่ใช่เป็นหน้าที่ของ นักวิชาการศึกษาเพียงอย่างเดียว

4. การวางแผนหลักสูตรที่ดีจะต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

5. การดำเนินการวางแผนหลักสูตร ควรตั้งอยู่บนรากฐานที่เชื่อถือได้

6. ในการพัฒนาหลักสูตรนั้น ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่างๆ เช่น รากฐานทางปรัชญา การศึกษา รากฐานทางจิตวิทยา เป็นต้น

7. หลักสูตรควรจะเป็นเป็นแนวทาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจความสนใจ ความถนัด และความสามารถในรายบุคคล

8. หลักสูตรในระดับต่างๆ ควรจะมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันโดยไม่ขาดตอน

9. การประเมินผลหลักสูตรเป็นสิ่งที่จำเป็น และต้องทำเป็นระยะๆ เพื่อนำผลการประเมิน มาปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตร

และจากอีกแนวคิดหนึ่งของ บุญทรง สังข์ทอง และ อุบล เล่นวารี (2529: 241) ได้ให้ แนวในการพิจารณาเกี่ยวกับหลักสูตรที่ดี ดังนี้

1. จะต้องส่งเสริมความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของเด็กวัยต่างๆ
2. ต้องเป็นประสบการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของเด็ก เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิต และให้มีความเป็นอยู่อย่างผาสุกในชุมชน
3. ต้องเพิ่มพูนทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นให้นักเรียน
4. ต้องจัดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อชีวิตของเด็ก
5. จะต้องให้นักเรียนเรียนรู้ต่อเนื่องกันอย่างมีระบบ
6. หลักสูตรจะต้องยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม
7. จะต้องส่งเสริมให้เด็กทำงานเป็นอิสระและทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ
8. หลักสูตรต้องส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์
9. บอกแนวทางจัดกิจกรรมอันเหมาะสม วิธีการวัดผลและการกำหนดวัสดุที่จะใช้ประกอบการสอนไว้พร้อม

10. สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของนักเรียนและชุมชนที่เด็กอยู่

สรุปได้ว่า หลักสูตรที่ดีต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดแผน การเรียนการสอน วิธีและคุณสมบัติผู้สอน สถานที่ สื่อการเรียนการสอน หนังสือหรือตำราเรียนที่มีความยืดหยุ่นได้ และสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ ได้ เช่นเดียวกันกับหลักสูตรในการฝึกอบรมจะต้องมีลักษณะเดียวกันกับที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นในการที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม

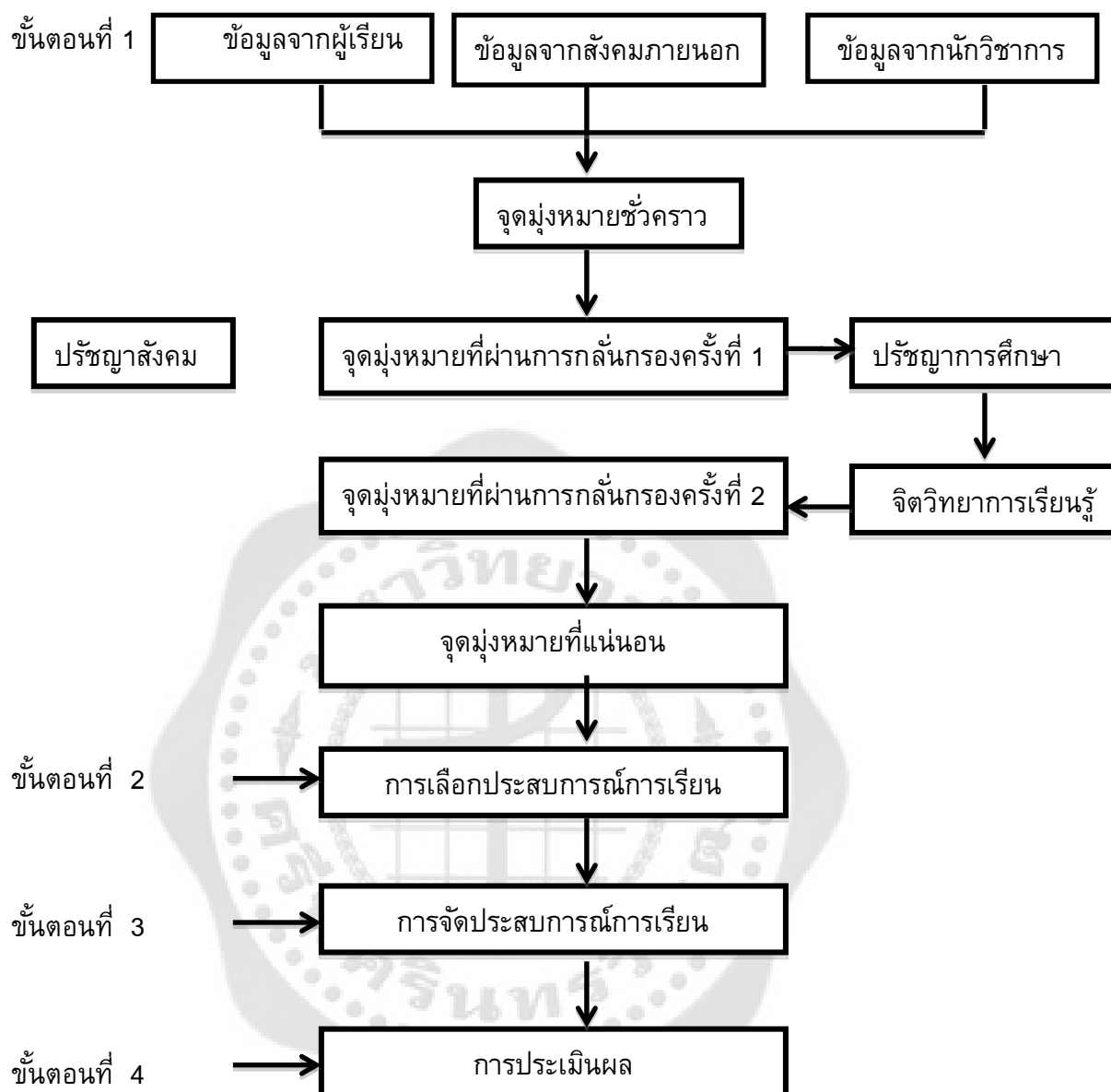
รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

การแสวงหารูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเพราะรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรนั้นเปรียบเทียบกับเสมือนแผนที่ที่มุ่งชี้พัฒนาหลักสูตรได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น การนำรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรมาใช้จะต้องปรับให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงของชีวิตและสังคมของผู้ใช้โดยแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรมีหลายแนวทาง เช่น

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์ (Tyler, 1964: 110-125) ได้ให้แนวคิดในการวางแผนโครงสร้างหลักสูตรโดยใช้วิธี Mean-Ends Approach เป็นหลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรที่เรียกว่า “เหตุผลของไทเลอร์” หลักเกณฑ์ในการจัดหลักสูตรและการสอนควรจะตอบคำถามที่เป็นพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจะแสวงหา
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไร จึงจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ
4. จะประเมินผลประเมินประสิทธิภาพของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไรจึงจะตัดสินได้ว่าบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ไทเลอร์เห็นว่า คำถามทั้งสี่ข้อนี้ จะต้องเรียงลำดับกันลงมา เพราะฉะนั้นการตั้งจุดมุ่งหมายจึงเป็นขั้นที่สำคัญที่สุด ลักษณะเด่นของการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์ ที่ใช้จุดมุ่งหมายทั้งสี่ขั้นตอน ตอนแรกเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราว แล้วจึงกำหนดวิธีและเกณฑ์กลั่นกรองจากทฤษฎีการเรียนรู้ปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคม กำหนดเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่แน่นอน ดังภาพการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ ดังนี้

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์

จากภาพ ประกอบ 3 แสดงถึงแนวความคิดในการพัฒนาหลักสูตรของ ไทเลอร์ ว่า การพัฒนาหลักสูตรจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เริ่มด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมาย ชั่วคราว โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งกำเนิด ที่จะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ 3 แหล่งด้วยกัน คือ

1. ศึกษาจากสังคม
2. ศึกษาจากตัวผู้เรียน
3. ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา

ข้อมูลทั้ง 3 แหล่งดังกล่าวจะเป็นเครื่องช่วยในการตั้งจุดมุ่งหมายชั่วคราว จุดมุ่งหมายที่ได้ในขั้นนี้ บางครั้งอาจจะมีมามากเกินกว่าที่จะจัดเข้าไว้ในหลักสูตรได้ทั้งหมด จึงควรได้มีการพิจารณาเลือกเฉพาะจุดมุ่งหมายที่สำคัญและสอดคล้องกันเพื่อนำไปเป็นหลักในการปฏิบัติขั้นต่อไป ไทเลอร์ได้เสนอว่าการเลือกจุดมุ่งหมายควรผ่านการกลั่นกรอง เพื่อคัดเอาข้อที่ไม่สำคัญและไม่สอดคล้องกันออกไป ด้วยวิธีการ

1. พิจารณาหลักจิตวิทยาการเรียนรู้
2. พิจารณาหลักจากปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคม
3. จุดมุ่งหมายที่ผ่านการกลั่นกรองแล้วนี้เรียกว่าจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้ายหรือจุดมุ่งหมายถาวรที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ในการวางโครงสร้างของหลักสูตร ไทเลอร์ได้ตั้งคำถามข้อที่สองว่าจะเลือกประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรจึงจะช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จุดมุ่งหมายที่จะระบุพฤติกรรมและเนื้อหาเป็นจุดหมายปลายทางที่ต้องการไปถึง (Ends) แต่ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เป็นวิธีการที่จะให้บรรลุถึงจุดหมายปลายทาง (Means)

ขั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ให้เป็นหน่วยจะต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและด้านเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ความต่อเนื่องกัน
2. การเรียงลำดับขั้น
3. การบูรณาการ

ขั้นที่ 4 การประเมินผล เป็นขั้นสุดท้ายของแนวคิดในการจัดหลักสูตรของ ไทเลอร์ เป็นขั้นที่จะให้ผู้วางแผนการจัดทำหลักสูตรรู้ว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใด

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบา (Taba. 1962: 422-425) ได้ให้แนวคิดในการจัดหลักสูตรโดยวิธีอุปนัย (Inductive approach) หลักสูตรควรจะออกแบบและกำหนดจากครูผู้สอนมากกว่าที่จะกำหนดจากผู้บริหารลงมา นอกจากนี้ ทาบามีความคิดที่ว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่ต้องการการจัดลำดับความคิดให้เป็นระเบียบในการตัดสินใจ จะต้องพิจารณาทั้งลำดับในการวางแผนและวิธีการที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงลงไป ทาบาได้กำหนดกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคม รวมทั้งศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนธรรมชาติของความรู้เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมาย

ขั้นที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 เป็นหลักในการพิจารณา จุดมุ่งหมายที่กำหนดขึ้นนี้ ควรจะเป็นสิ่งที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกเนื้อหาประสบการณ์การเรียนรู้

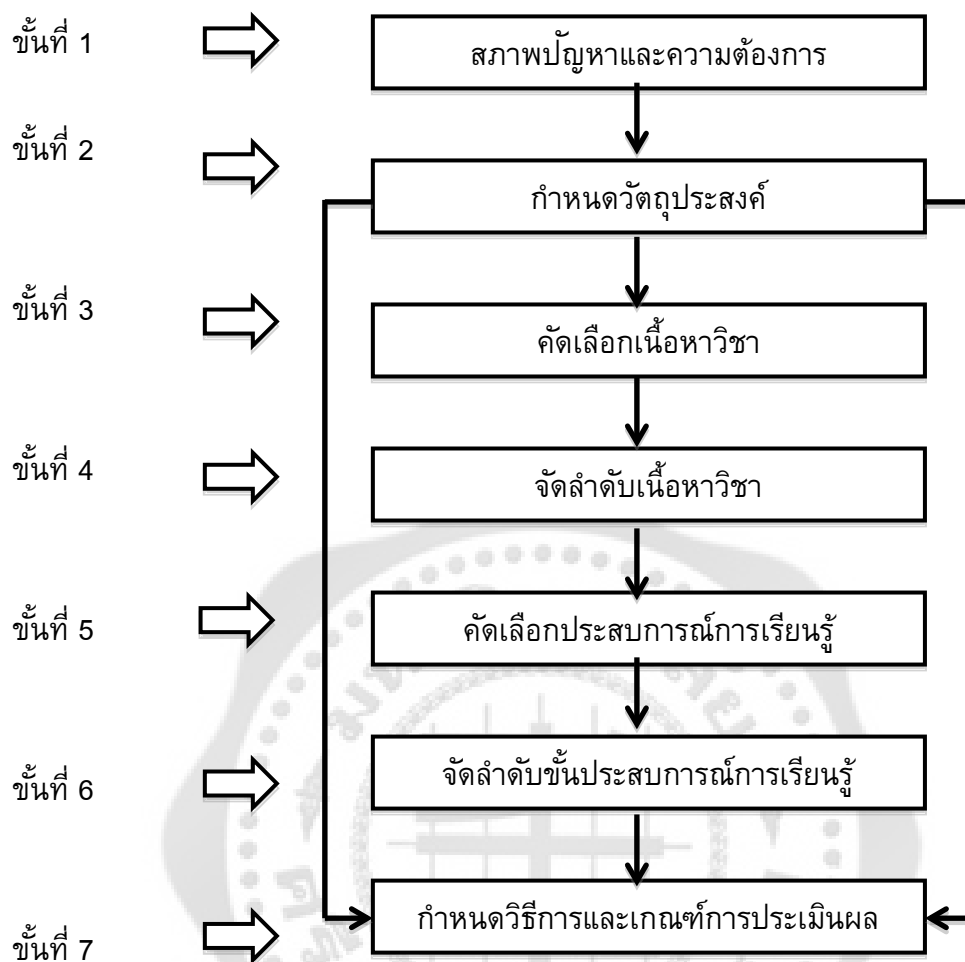
ขั้นที่ 3 การคัดเลือกเนื้อหาวิชาที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ

ขั้นที่ 4 การจัดลำดับเนื้อหาวิชาที่คัดเลือกมา โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใดก่อนหรือหลัง ซึ่งอาจจะจัดเรียงลำดับตามความยากง่าย ความกว้างแคบหรือการเป็นพื้นฐานต่อกัน เป็นต้น

ขั้นที่ 5 การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้กระบวนการที่สำคัญของหลักสูตร อีกกระบวนการหนึ่งก็คือ กระบวนการในชั้นเรียน การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้จำเป็นต้องศึกษาถึงกระบวนการเรียนรู้ และวิธีการสอนต่างๆ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งคุณค่าแก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายตลอดจนเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ด้วย

ขั้นที่ 6 การจัดเรียงประสบการณ์การเรียนรู้ตามลำดับก่อนหลัง เพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ขั้นที่ 7 การประเมินผล เป็นขั้นตอนที่จะเป็นเครื่องชี้ว่า การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาหรือข้อบกพร่อง ในขั้นตอนใดๆ มากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไป การประเมินผลนี้ตามปกติจะพิจารณาผลจากการใช้หลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมเพียงใด จากกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบาสามารถแสดงเป็นภาพประกอบ 4 ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 4 แสดงการพัฒนาหลักสูตรของทบาท

จากแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับกระบวนการและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์และทบาท ที่ได้เสนอไปแล้วนั้นจะเห็นว่า กระบวนการและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรต่างๆ นั้น มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องขององค์ประกอบหลักที่สำคัญของหลักสูตร ส่วนที่แตกต่างกันก็คือ ขั้นตอนที่จะเฝ้าติดตามซึ่งจะเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นซึ่งพอสรุป ได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ

1. การรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สำหรับการพัฒนาหลักสูตร จะทำให้ทราบสภาพปัญหาและความต้องการ ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการ
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่กระทำต่อจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์พื้นฐาน ซึ่งเป็นการตั้งเป้าหมายว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้น จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนอย่างไรอย่างหนึ่ง อันจะช่วยให้สภาพปัญหาหรือ ความต้องการได้รับการแก้ไขหรือได้รับการตอบสนอง

3. การจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นขั้นตอนของการคัดเลือกบรรจุเนื้อหาสาระและประสบการณ์ต่างๆ ที่จะเป็นสื่อหรือหนทางที่จะช่วยนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการได้

4. การวัดและประเมินผลรวมทั้งการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร เบื้องต้นก่อนนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่กำหนดว่า ควรจะวัดและประเมินอะไรบ้าง เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด และหลังจากยกหลักสูตรได้แล้วจะเป็นขั้นตอนการตรวจสอบ หรือดูคุณภาพของหลักสูตรที่สร้างขึ้นว่า ยังมีจุดอ่อนหรือมีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงในเบื้องต้นอย่างไรบ้าง ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้

5. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนที่นำหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติหรือไปสู่การเรียนการสอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยกิจกรรมและกระบวนการต่างๆ หลายประเภท

6. การประเมินผลหลักสูตร เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบว่าหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นนั้นสามารถใช้ได้ดีเพียงใด ผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรเป็นไปตามเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหวังเพียงใด ซึ่งอาจจะประเมินจากการนำไปใช้จริง หรือให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ประเมินก่อนก็ได้ และผลจากการประเมินที่ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้นไป

7. การแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร เป็นขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการต่อไป

สรุปว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ และเปลี่ยนไปตามธรรมชาติของการศึกษา การศึกษาจะมีความก้าวหน้าถ้ามีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นตลอดเวลาการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลสังคม ความต้องการต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการฝึกอบรม

ความหมายของการฝึกอบรม

การฝึกอบรม (Training) มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ต่างๆ ดังนี้

บีช (ชูชัย สมทธิไกร. 2549: 5; อ้างอิงจาก Beach. 1970: 375) กล่าวถึงความหมายของการฝึกอบรมว่า เป็นกระบวนการจัดขึ้นเพื่อให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ

กู๊ด (สุรกันต์ จักร. 2553: 18; อ้างอิงจาก Good. 1973: 613) ได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้ในพจนานุกรมการศึกษาว่าการฝึกอบรม เป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลมีทักษะและความรู้ โดยจัดขึ้นภายใต้สภาวะเงื่อนไขบางประการ

น้อย ศิริโชติ (2524: 4) ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่า เป็นกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม และทัศนคติ อันเหมาะสมจนสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและทัศนคติ เพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่และยกมาตรฐานการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับสูงขึ้นและทำให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในงาน

สรุปได้ว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคลให้สามารถเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญ และเจตคติ โดยการจัดการศึกษาให้แก่คนกลุ่มหนึ่ง แต่การจัดการ ศึกษานี้ทำขึ้นภายใต้เงื่อนไขบางประการ โดยมุ่งหวังให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทั้งในด้านความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงาน รวมทั้งทำที่ที่แสดงถึงความพึงพอใจในการทำงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าการฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งในการเพิ่มคุณภาพการทำงานของบุคลากรหรือเตรียมการให้บุคลากรพร้อมที่จะทำงานในหน้าที่หนึ่งนั่นเอง

ความสำคัญของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมมีความสำคัญหลายประการดังที่ เครือวัลย์ ลิมอภิชาติ (2531: 4) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. การฝึกอบรมช่วยป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น โดยการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจกับบุคลากร เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาระหว่างการปฏิบัติงาน
2. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว โดยการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจกับวิธีการแก้ปัญหา และฝึกปฏิบัติการแก้ปัญหาเหล่านั้น
3. การฝึกอบรมเป็นการสร้างเสริมวิทยาการอันทันสมัยให้กับบุคลากรในหน่วยงาน เพราะในปัจจุบันวิทยาการต่างๆ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นต้องฝึกอบรมเพิ่มเติมอยู่เสมอ
4. การฝึกอบรมช่วยประหยัดรายจ่าย เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่จัดขึ้นในระยะเวลาสั้น ภายในงบประมาณจำกัด และได้ผลคุ้มค่าตามวัตถุประสงค์
5. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่ช่วยให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่องานประจำที่ปฏิบัติอยู่ เนื่องจากการฝึกอบรมใช้ระยะเวลาสั้น อาจจัดในเวลาหรือนอกเวลาทำงาน
6. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างบุคลากรที่ทำงานในหน่วยงานเดียวกัน เนื่องจากการฝึกอบรมเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนทรรศนะซึ่งกัน และกันก่อให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น
7. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่ช่วยให้บุคลากร ได้มีโอกาสพัฒนาทำที่ หรือบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ
8. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่ช่วยให้บุคลากรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความพร้อมที่จะทำงาน กล้าเผชิญอุปสรรค
9. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่สนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต
10. การฝึกอบรมเป็นกรรมวิธีที่ช่วยเหลือบุคลากรที่ลาออก เนื่องจากมีอุปสรรคไม่สามารถทำงานต่อได้ เพราะว่าจำเป็นต้องเข้ารับตำแหน่งงานใดงานหนึ่ง

สรุปได้ว่าการฝึกอบรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาส่วนรวม ซึ่งหมายถึงหน่วยงาน สังคม ประเทศชาติ และการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีสมรรถภาพสูงขึ้น ความสำคัญในการฝึกอบรมแต่ละครั้งจะมากหรือน้อยแต่ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ปัญหาและความจำเป็นในการฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม และกลุ่มผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม เป็นต้น การฝึกอบรมมีความสำคัญและจำเป็นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและช่วยกันแก้ปัญหาบางอย่างในการปฏิบัติงาน อีกทั้งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ สร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของบุคคลช่วยลดความสิ้นเปลือง ป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้มาปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และในการดำเนินชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

การฝึกอบรมไม่ว่าจะเป็นไปในรูปแบบใดก็ตาม ย่อมมีวัตถุประสงค์เฉพาะของหน่วยงาน หรือองค์กร ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ไว้ดังนี้

น้อย ศิริโชติ (2524: 9-10) กล่าวถึงวัตถุประสงค์สำคัญของการฝึกอบรม คือ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานของบุคลากรที่เข้ารับการฝึกอบรม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวรวมถึงความชำนาญในการทำงานด้วยมือ การรู้จักใช้ความรู้ทางเทคนิคต่างๆ ความสามารถในการแก้ปัญหา และทัศนคติที่มีต่อการทำงาน นอกจากนี้ การฝึกอบรมยังมุ่งหวังที่จะให้บุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว นำความรู้ความสามารถที่ได้รับใหม่ไปใช้ปฏิบัติจริง เพื่อทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น การดำเนินการฝึกอบรมจะดำเนินการไปเป็นผลสำเร็จหรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การฝึกอบรม ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. การฝึกอบรมให้บุคคลสามารถที่จะทำงานในหน้าที่ในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
2. การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคคลให้ถึงขีดความสามารถ เพื่อสับเปลี่ยน โยกย้าย ตัวบุคคลในการปฏิบัติงาน และเพื่อเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งต่อไปในอนาคต

ทองฟู ชินะโชติ (2531: 7-8) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมว่า วัตถุประสงค์หลักเน้นการพัฒนาและรักษาบุคลากรให้มีความรู้ ความชำนาญ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. วัตถุประสงค์ขององค์กรต่อการฝึกอบรม เพื่อ
 - 1.1 สร้างความสนใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กร
 - 1.2 เสนอแนะวิธีการปฏิบัติงานที่ดีที่สุด
 - 1.3 พัฒนาการปฏิบัติงานให้ได้ผลดีที่สุด
 - 1.4 ลดความสิ้นเปลือง และป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน
 - 1.5 วางมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
 - 1.6 การพัฒนาในการปฏิบัติงานบุคคล

1.7 พัฒนาการบริหาร

1.8 ฝึกฝนบุคคลไว้เพื่อความก้าวหน้าของงาน และการขยายองค์กร

1.9 ฝึกฝนให้ทันต่อเทคนิคใหม่ๆ เพื่อให้องค์กรมีความก้าวหน้า

2. วัตถุประสงค์ต่อความมุ่งหมายส่วนบุคคล เพื่อ

2.1 ความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง

2.2 พัฒนาท่าที บุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน

2.3 พัฒนาฝีมือในการปฏิบัติงานโดยการทดลองปฏิบัติ

2.4 ฝึกฝนการใช้วินิจฉัย การตัดสินใจ

2.5 ปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

2.6 ปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงาน

2.7 ส่งเสริมและสร้างขวัญในการปฏิบัติงาน

2.8 เข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายขององค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ให้ดีขึ้นให้มีความพอใจในการปฏิบัติงาน

สุเทพ สังข์เพชร (2536: 15) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมว่าเพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร เพื่อให้ทำงานให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงขึ้น การฝึกอบรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในด้านความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และพฤติกรรมเกี่ยวกับหลักการและวิธีการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญขององค์กร

ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง (2537: 45) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมว่า เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรทุกคน ทุกระดับ ทุกตำแหน่ง ให้มีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านโลกทัศน์ บุคลิกภาพ และความรู้ความสามารถที่มีศักยภาพเพียงพอต่อการตอบสนองเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ ที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันและอนาคต

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าการฝึกอบรมนั้นมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ได้แก่

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ของแต่ละบุคคล รวมทั้งเทคนิควิทยาการใหม่ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

2. เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ความชำนาญในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

3. เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับงานในหน้าที่ เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

4. เพื่อให้ทราบนโยบาย หน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรหรือหน่วยงาน เข้าใจระเบียบข้อบังคับ วิธีการปฏิบัติงาน สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ

5. เพื่อรู้แนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นแบบอย่างเดียวกัน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกัน และเป็นประโยชน์ในการประสานงานในองค์กร

6. เพื่อใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง

ประโยชน์ของการฝึกอบรม

การฝึกอบรม เป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารบุคคลขององค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างมากทั้งต่อองค์กรหรือบุคลากร การฝึกอบรมเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมฤทธิ์ผลจากการปฏิบัติงานย่อมก่อให้เกิดความสำเร็จแก่องค์กรส่วนรวม ทั้งนี้ได้มีผู้กล่าวถึงประโยชน์หรือผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

1. การฝึกอบรม ช่วยทำให้ระบบการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีการติดต่อประสานงานดีขึ้น เพราะว่าการฝึกอบรมจะช่วยกระตุ้นความสนใจในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานให้มีใจรักงานและทำงานได้ผลมากขึ้น ทั้งเมื่อได้รับความรู้จากการฝึกอบรมมากขึ้น จะสามารถนำเทคนิคและวิธีใหม่ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะแก้ไขข้อบกพร่อง และปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
 2. การฝึกอบรม เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดความประหยัดโดยลดการสิ้นเปลืองวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปถึงงบประมาณค่าใช้จ่ายในการซื้อวัสดุที่ใช้ ในการปฏิบัติงานให้ลดลงไปด้วย เพราะว่าเมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดีแล้ว ความผิดพลาดที่ก่อให้เกิดความสิ้นเปลืองเสียหายย่อมลดน้อยลงไป
 3. การฝึกอบรม ช่วยลดเวลาในการเรียนงานให้น้อยลง ปกติในการปฏิบัติงานนั้นเมื่อเริ่มปฏิบัติงานควรจะได้รับ การอบรมแนะนำเสียก่อน เพราะเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วสามารถปฏิบัติงานได้ผลดี และทุ่นเวลามากกว่าการที่จะต้องปฏิบัติงานและเรียนงานควบคู่กันไป ในเวลาเดียวกัน เพราะว่า การปฏิบัติงานตามวิธีหลังนี้เป็นการกระทำแบบลองผิดลองถูกซึ่งไม่อาจทำให้เกิดสมฤทธิ์ผลในงานเท่าใดนัก
 4. การฝึกอบรม เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่การงานของผู้บังคับบัญชาได้มากขึ้น ทั้งผู้บังคับบัญชาจะไม่เสียเวลามาชี้แจงสั่งสอนในงานที่สั่ง นอกจากนี้การฝึกอบรมยังช่วยลดการปฏิบัติงานล่วงเวลาให้น้อยลง เพราะว่า การปฏิบัติงานล่วงเวลามีสาเหตุจากปริมาณงานที่มากอย่างเดียวยส่วนใหญ่มักเกิดจากความล่าช้าและความไม่เข้าใจในงานเสียเป็นส่วนใหญ่
 5. การฝึกอบรม เป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะกระตุ้นเตือนให้ผู้ปฏิบัติงานได้ปฏิบัติงานเพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการงานของตนตามปกติ การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งและการโยกย้ายพนักงานในองค์กร มักได้รับการพิจารณา ก่อน เพราะว่าเป็นผู้รู้งานและได้รับการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี ทั้งนี้ย่อมแสดงว่าการฝึกอบรมเป็นการแนะแนวทางในความก้าวหน้าของบุคคลอย่างหนึ่ง
- ประโยชน์ของการฝึกอบรมตามความคิดของ พะยอม วงศ์สารศรี (2531: 197) นั้น นอกจากการฝึกอบรมจะเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ภายในองค์กรดังได้กล่าวมาแล้ว ยังมีประโยชน์อีกหลายประการ คือ

1. ประโยชน์ที่พนักงานได้รับจากการฝึกอบรม
 - 1.1 ทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน
 - 1.2 พนักงานสามารถรู้ถึงมาตรฐานการทำงานและนโยบาย
 - 1.3 ทำให้พนักงานมีอนาคตก้าวหน้าต่อไปในตำแหน่งและหน้าที่ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานด้วย
2. ประโยชน์ต่อผู้จัดการ ผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้างาน
 - 2.1 ประหยัดเวลาในการที่จะใช้สอนหรือแนะนำงานต่างๆ ให้กับพนักงาน
 - 2.2 ประหยัดเวลาที่จะใช้ควบคุมดูแล สามารถเอาเวลาไปใช้ในการวางแผนงานและบริหารงานด้านอื่นได้
 - 2.3 ทำให้พนักงานสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ประโยชน์ต่อองค์กร
 - 3.1 ช่วยทำให้ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน
 - 3.2 ช่วยลดค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องจักร
 - 3.3 ช่วยลดอุบัติเหตุการสิ้นเปลืองและความเสียหายต่างๆ

พลาการ สุวรรณรัฐ (2535: 37) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการพัฒนาและการฝึกอบรมไว้ว่า การปฏิบัติงานไประยะหนึ่ง เมื่อถึงเวลาที่ต้องรับผิดชอบงานที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรืองานในระดับที่สูงขึ้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาและฝึกอบรม เนื่องจากการพัฒนาและการฝึกอบรมก่อให้เกิดประโยชน์ 2 ประการ คือ

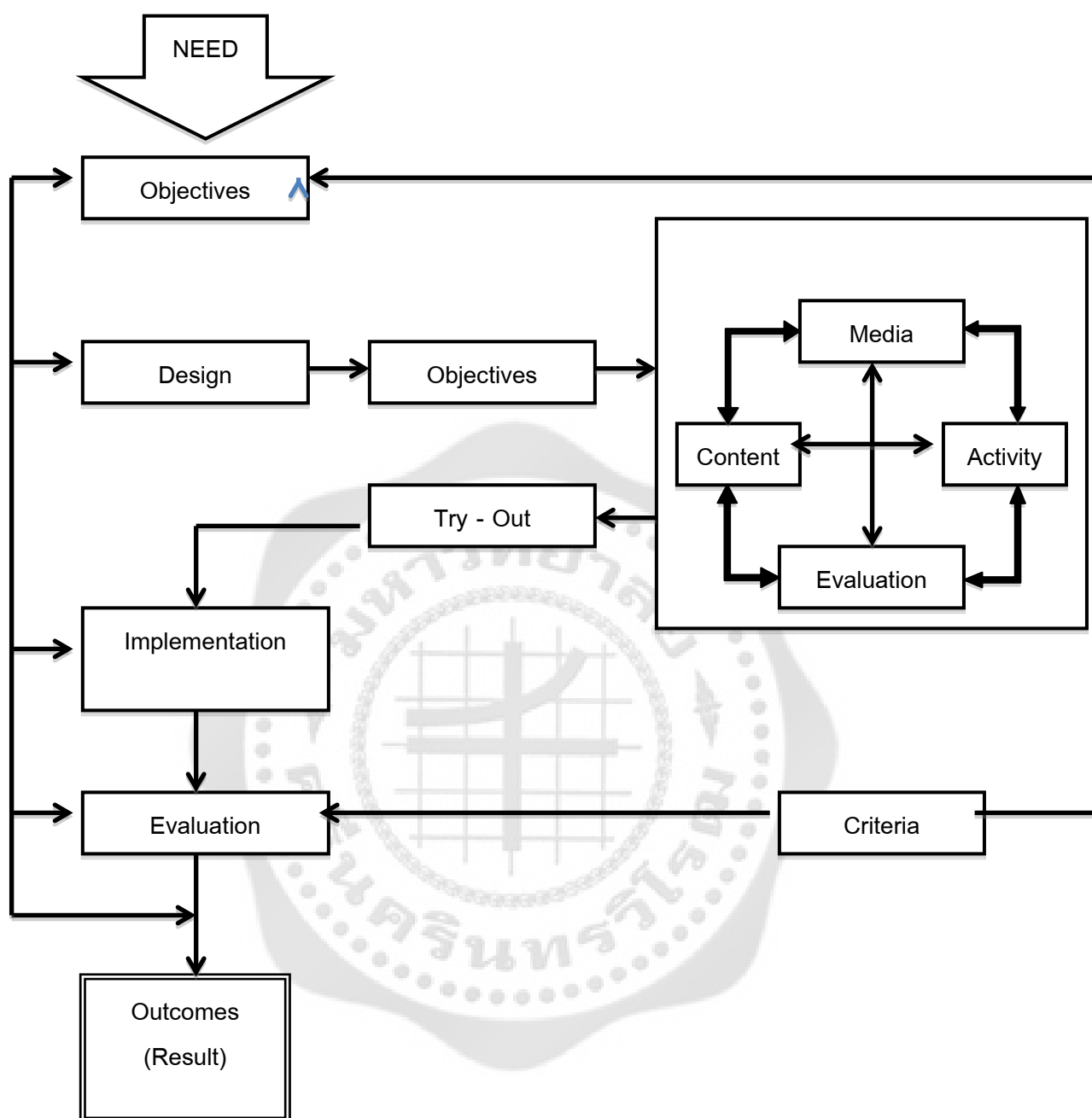
1. ผู้ปฏิบัติงานต้องการความมั่นใจในสิ่งหรือแนวทางปฏิบัติอยู่ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ และผู้อื่นปฏิบัติงานอย่างไร เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและทัศนคติในการทำงาน ซึ่งช่วยให้เกิดทัศนคติในทางบวก เป็นการนำทัศนคติที่ดีมาเผยแพร่กัน

สรุปได้ว่าการฝึกอบรม ถือว่าเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งขององค์กร เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้ปฏิบัติงานที่จะมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ช่วยให้การทำงานดีขึ้น มีทัศนคติที่ดี ลดอัตราการขาดงาน ก่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อองค์กร ทำให้องค์กรมีความมั่นคงเนื่องจาก การฝึกอบรม และจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีการพัฒนาอยู่เสมอ หากขาดแคลนผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งใดก็สามารถทดแทนกันได้

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม

จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่นักวิชาการต่างๆ ได้กล่าวไว้ในหัวข้อกระบวนการพัฒนาหลักสูตร จะเห็นได้ว่าเป็นกระบวนการทั่วไปที่สามารถใช้ได้กับหลักสูตรทุกรูปแบบ สำหรับการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมนั้น สามารถดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวได้เช่นกัน

ซึ่ง พิสิฐ เมธภัทร (2549: 33) ได้สรุปรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับช่างอุตสาหกรรมไว้ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แสดงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของพิธีฐ์ เมธาภัทร์

สรุปรูปแบบของกระบวนการจัดการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับโรงงานหรือสถานประกอบการ โดยมีขั้นตอนของการดำเนินงานดังนี้

1. การหาความต้องการของการฝึกอบรม (Needs)

เป็นการสำรวจหาความต้องการ หรือสภาพของปัญหาแท้จริงที่เกิดขึ้นในโรงงานหรือสถานประกอบการ เกี่ยวกับกระบวนการผลิต งานบุคคล หรือด้านการจัดการ เป็นต้น

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives)

ในขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการฝึกอบรมไม่ใช่วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. การออกแบบ (Design)

เป็นขั้นตอนของการออกแบบส่วนต่างๆ เกี่ยวกับการจัดเตรียมข้อมูลสำหรับการจัดการฝึกอบรมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีขั้นตอนที่ละเอียด ดังนี้

3.1 วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Objective)

หลังจากวิเคราะห์งานย่อยเรียบร้อยแล้ว (Job Analysis) เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้เป็นจุดประสงค์สำหรับประเมินผลการฝึกอบรม

3.2 รายละเอียดของหลักสูตร

ในส่วนนี้จะประกอบด้วย 4 ส่วนด้วยกัน ซึ่งทั้ง 4 ส่วนนี้จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนี้

3.2.1 เนื้อหา (Content) เป็นขั้นตอนการจัดเตรียมเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้วิเคราะห์ไป

3.2.2 สื่อ (Media) เลือกสื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ รวมถึงการคำนึงถึงสิ่งต่างๆ เช่น อุปกรณ์สนับสนุนต่างๆ

3.2.3 กิจกรรม (Activity) กำหนดกิจกรรมระหว่างการจัดการฝึกอบรมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม เช่น ใบแบบฝึกหัด และใบงาน เป็นต้น

3.2.4 การประเมิน (Evaluation) ขั้นตอนประเมินผลของชุดการฝึกอบรมที่ได้ออกแบบไว้ ซึ่งไม่ใช่การประเมินผลของกระบวนการฝึกอบรม

3.3 การนำไปทดลองใช้ (Try-out)

เมื่อออกแบบชุดฝึกอบรม (Curriculum Structure) แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อหาความเหมาะสม เช่น เวลาและภาษาตลอดจนสื่อว่ามีคุณภาพอย่างไร

3.4 การนำไปใช้เก็บข้อมูล (Implementation)

หลังจากการทดลองใช้และนำมาปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว จึงนำชุดฝึกอบรมไปใช้สำหรับการฝึกอบรมจริง

3.5 การประเมินผลการฝึกอบรม (Evaluation)

เป็นการประเมินผลที่กระบวนการเช่น ความสอดคล้องเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์วิทยากรและการจัดการฝึกอบรม

3.6 การสรุปผล (Outcomes)

หลังจากประเมินผลแล้ว ให้สรุปผล ข้อดี ข้อเสีย พร้อมกับข้อเสนอแนะ และนำมาปรับปรุง

เครือวัลย์ ลีมอภิชชาติ (2531: 64-69) กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วยกิจกรรม 5 ประการ คือ

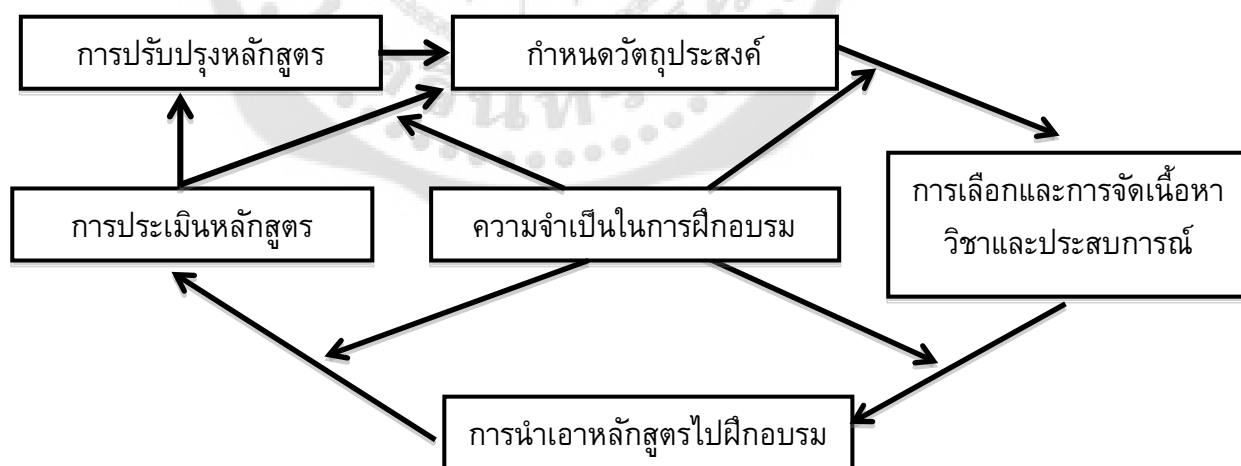
1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นการกำหนดความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้รับการฝึกอบรมว่าจะให้เป็นไปในลักษณะใดจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ การกำหนดวัตถุประสงค์จะกำหนด 3 ระดับ คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร วัตถุประสงค์หมวดวิชาและวัตถุประสงค์ของรายวิชา

2. การเลือกการจัดเนื้อหาวิชาและเทคนิคการฝึกอบรม เนื้อหาวิชา หมายถึง เนื้อหาสาระความรู้และประสบการณ์เรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่กำหนดว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมควรมีความรู้และประสบการณ์และการจัดลำดับความรู้ประสบการณ์นั้นเป็นอย่างไร จึงเกิดผลการฝึกอบรมที่สูงสุด

3. การนำเอาหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การให้ผู้บริหารโครงการฝึกอบรมเอาโครงการของหลักสูตรไปฝึกอบรมให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่วัตถุประสงค์กำหนดไว้หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด

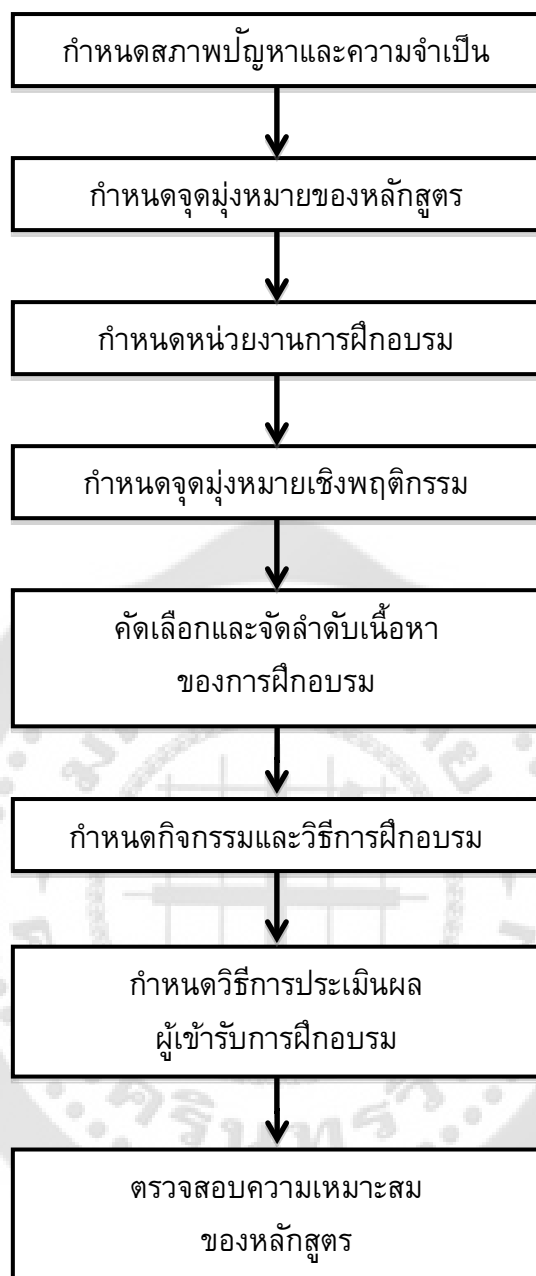
5. การปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีวัฏจักรเริ่มต้นจากการกำหนดวัตถุประสงค์ เลือก และจัดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นำหลักสูตรไปฝึกอบรม ประเมินผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับหลักสูตร เมื่อปรับปรุงหลักสูตรแล้วจึงกลับไปสู่การปรับปรุงวัตถุประสงค์การฝึกอบรมดังแสดงภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เครือวัลย์ ลีมอภิชชาติ

นอกจากนั้น นิภา วงศ์ไทย(2525: 34-35) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมดังนี้

1. กำหนดสภาพปัญหาและความจำเป็นของชุมชนเกษตรกรรมชนบท ซึ่งจะกำหนดให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของชาติ โดยการสำรวจเอกสารและชุมชน รวมทั้งการสำรวจความต้องการของผู้รับการฝึกอบรมมาเป็นข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการฝึกอบรมให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความจำเป็นที่ได้สำรวจมา
3. กำหนดหน่วยการฝึกอบรม โดยแบ่งจุดมุ่งหมายออกเป็นเรื่องๆ และกำหนดหน่วยการฝึกอบรมให้ครอบคลุมเรื่องนั้นๆ ซึ่งเมื่อได้ดำเนินการครบทุกหน่วยการฝึกอบรมแล้ว จะบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้
4. กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของแต่ละหน่วยการฝึกอบรม โดยพิจารณากำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
5. คัดเลือกจัดลำดับเนื้อหาของแต่ละหน่วยการฝึกอบรม โดยยึดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเป็นขอบเขต และดำเนินการจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหา โดยพิจารณาตามลำดับของเนื้อหา และตามลำดับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งได้ทำการสำรวจไว้แล้ว
6. กำหนดกิจกรรมและวิธีการฝึกอบรม โดยพิจารณาวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม กิจกรรมการฝึกอบรม และพื้นฐานของผู้รับการฝึกอบรม
7. กำหนดวิธีการประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยพิจารณาวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม กิจกรรมการฝึกอบรม และพื้นฐานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
8. การตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร ดำเนินการตรวจสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ และผู้ใช้หลักสูตร แสดงดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมของ นิภา วงศ์ไทย

จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของนักการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมมีส่วนคล้ายคลึงกัน คงมีบางส่วนเท่านั้นที่แตกต่าง กัน เช่น ในส่วนของวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชาการฝึกอบรม เป็นต้น ดังนั้นจึงสามารถสรุปขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม ได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทางวัฒนธรรม สังคม การเมือง เศรษฐกิจ ประชากร การศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการกำหนด ลักษณะหลักสูตร

สำหรับวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานนั้น สจ๊วต อุทรานันท์ (2532: 194) กล่าวว่า สามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือใช้ทั้ง 2 กรณีประกอบกัน คือ การศึกษาโดยตรง ได้แก่ สอบถาม การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่วนการศึกษาทางอ้อม ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การรับฟังความคิดเห็นจากแหล่งต่างๆ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่สำคัญ

2. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม เมื่อได้ข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ แล้วนำมาวิเคราะห์จะทำให้ทราบสภาพปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียน หรือสังคม จึงมาถึงขั้นตอนการสร้างหลักสูตรซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น สจ๊วต อุทรานันท์ (2532: 211-212) ได้เสนอแนะลักษณะที่สำคัญของหลักสูตรที่ดี ดังนี้

2.1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานทางการศึกษาอย่างถูกต้อง และตั้งอยู่บนรากฐานของความจริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้

2.1.2 สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2.1.3 สนองความต้องการของผู้เรียน

2.1.4 มุ่งสร้างเสริมค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม

2.1.5 เน้นและส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม

หลายด้าน

2.1.6 ช่วยให้ผู้เรียน ได้รับประโยชน์จากการศึกษามากที่สุด

2.1.7 ควรจะยืดหยุ่นได้และเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

2.2 การเลือกเนื้อหาวิชาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญมากอย่างหนึ่ง เพราะหาเปรียบเสมือนเป็นสื่อกลางที่จะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้กำหนด ดังนั้น จำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ สุนทร บำเรอราช (2536: 48) กล่าวว่า การเลือกเนื้อหาพิจารณาจากคำถามต่อไปนี้

2.2.1 แก่นสาระของการศึกษาคืออะไร เนื้อหาทั้งหมดเป็นความรู้ที่แท้จริงหรือไม่

2.2.2 เนื้อหาวิชาใดที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรและใช้เกณฑ์อะไรมาคัดเลือกเนื้อหา
สาระ

2.2.3 มีเนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่ผู้เรียนทุกคนต้องรู้ และมีอะไรบ้างที่ผู้เรียนบางคนจำเป็นต้องรู้

2.2.4 จะจัดลำดับเนื้อหาวิชาให้ผู้เรียนอย่างไรและใช้เกณฑ์อะไร

2.2.5 เมื่อผู้เรียนเรียนเนื้อหาวิชาเหล่านั้นผู้เรียนจะต้องเรียนอย่างไร ผู้เรียนจะพัฒนาความสามารถและความคิดอย่างไร

2.3 การกำหนดเกณฑ์และการประเมินผลหลักสูตรการฝึกอบรมควรประเมินอะไร ประเมินอย่างไรและเป็นสิ่งชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานฝึกอบรมนั้นจะประสบผลสำเร็จ และบรรลุ จุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด มีอุปสรรคอะไรบ้างเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร ฝึกอบรมครั้งต่อไป

3. การนำหลักสูตรไปใช้ นำหลักสูตรที่ผ่านขั้นตอนที่ 1 และ 2 แล้วนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อเป็นการศึกษาหาจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องต่างๆ และแก้ไขให้ดีขึ้น

4. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการฝึกอบรม เป็นขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสภาพสังคมมากขึ้น ซึ่งการปรับปรุงนี้สามารถดำเนินการได้ ทุกขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์คล้ายกับหลักสูตร การศึกษาทั่วไป เพียงแต่ว่าหลักสูตรฝึกอบรมจะมีขอบเขตแคบกว่า ทั้งนี้เพราะหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการจัดฝึกอบรมบุคลากร เฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ดังนั้นองค์ประกอบหลักของ หลักสูตรฝึกอบรมจึงมีองค์ประกอบคล้ายคลึงกับหลักสูตรทั่วไป ดังนี้

เจลา มิสตีย์ (2540: 54) ได้สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรการฝึกอบรมเอาไว้ว่า ส่วน คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรม
2. เนื้อหาวิชาที่ใช้ฝึกอบรม
3. เทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรม
4. การวัดและการประเมินผลการฝึกอบรม

วรพจน์ ศรีวงษ์กุล (2539: 89-90) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม การประกอบอาชีพอิสระสำหรับช่างอุตสาหกรรมเอาไว้ ดังนี้

1. การหาความต้องการในการฝึกอบรม
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม
3. การออกแบบหลักสูตรฝึกอบรม
4. การเลือกวิธีการฝึกอบรม
5. การออกแบบเครื่องมือประเมินคุณภาพหลักสูตร
6. การดำเนินการฝึกอบรม
7. การประเมินคุณภาพหลักสูตร

ส่วนประกอบของหลักสูตรในทัศนะของ นางลักษณ โรจนพันธ์ (2539: 25-28) มีดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการฝึกอบรม วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเปรียบได้ ดังเข็มทิศที่จะกำหนดแนวทางของการฝึกอบรม จะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้สร้างหลักสูตรทราบว่าควร กำหนดวิชาใด หรือควรใช้วิธีการฝึกอบรมแบบใดที่จะทำให้โครงการฝึกอบรมอยู่ในรูปของการ ปฏิบัติได้ การพิจารณาเลือกวัตถุประสงค์ควรจะต้องกระทำอย่างระมัดระวังโดยวิเคราะห์จาก ข้อมูลเกี่ยวกับงานหรือพฤติกรรมที่ต้องการที่ได้จากการสำรวจความจำเป็นในการฝึกอบรม

2. หมวดวิชาที่จะทำการฝึกอบรม หมวดวิชาที่จะทำการฝึกอบรมอาจจะมีหมวดเดียวหรือหลายๆ หมวดก็ได้แล้วแต่ความจำเป็นของการฝึกอบรมแต่ละโครงการ ผู้สร้างหลักสูตรควรคัดเลือกให้เหมาะสมและสนองต่อความจำเป็นนั้น ซึ่งคือการกำหนดขอบข่ายของการฝึกอบรมนั่นเอง

3. รายละเอียดของหัวข้อวิชา จากหมวดวิชาที่กำหนดเอาไว้แล้วจึงนำมาแยกแยะในส่วนของรายละเอียดว่าควรจะมีหัวข้อย่อยอะไรบ้าง เพื่อให้ขอบข่ายเรื่องที่ฝึกอบรมชัดเจนขึ้นหรือเรียกว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้สอนจะต้องให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในการฝึกอบรมอาจไม่จำเป็นที่จะต้องสอนในรายละเอียดของวิชาทุกหัวข้อ ดังเช่น ส่วนที่เป็นความรู้พื้นฐาน เช่น คณิตศาสตร์เบื้องต้น และภาษาย่อมไม่จำเป็นต้องมาฝึกอบรมกัน หรือทักษะบางอย่าง ก็ไม่อาจนำมาฝึกอบรมได้เนื่องจากขาดอุปกรณ์ที่จำเป็น เป็นต้น ดังนั้นการกำหนดรายละเอียดหัวข้อวิชามักจะเลือกเอาเฉพาะเจาะจงที่จะทำให้ผู้รับการฝึกอบรมมีความรู้ทักษะ ความสามารถที่จะต้องนำไปใช้ปฏิบัติจริงโดยบางหัวข้อที่คิดว่าเป็นพื้นฐานหรือสามารถฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงานได้หรือสามารถไปค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองได้ไม่นำมาฝึกอบรม

เมื่อกำหนดหัวข้อวิชาต่างๆ แล้วนำมาจัดเรียงลำดับให้ต่อเนื่องสอดคล้องกันเพื่อให้แนวคิดและทักษะเหล่านั้นได้พัฒนาขึ้นอย่างมีระบบโดยอาศัยหลักจิตวิทยาการเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติงาน ดังนี้

3.1 กำหนดหัวข้อวิชาที่ ง่ายไว้ระยะต้นของหลักสูตร หัวข้อวิชาที่เป็นพื้นฐาน เช่น แนวความคิด ความหมาย และทฤษฎีที่กำหนดไว้ เป็นต้น

3.2 หัวข้อวิชาซึ่งให้ความรู้และทักษะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาอื่นๆ ต่อไปต้องกำหนดไว้ในระยะเริ่มต้นของหลักสูตร

3.3 หัวข้อวิชาที่เป็นภาคปฏิบัติ ควรจัดให้อยู่ระดับต่อเนื่องจากภาคทฤษฎี

3.4 วิชาที่มีกิจกรรมซ้ำกันหลายๆ ชั่วโมง เช่น บรรยาย หรืออภิปราย อย่างเดียว เป็นต้น ควรกระจายให้อยู่ในวันต่างๆ กันไม่ควรสอนวิชาใดเกิน 3 ชั่วโมงใน 1 วัน

3.5 วิชาที่ยากหรือเป็นวิชาที่ต้องการความรู้เรื่องอื่นๆ มาก่อนให้กำหนดอยู่ในลำดับสุดท้าย

4. กำหนดการฝึกอบรม คือการกำหนดแผนการในรายละเอียดเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนและผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้มองเห็นหลักสูตรโดยส่วนรวมว่าจะต้องทำกิจกรรมอะไรบ้าง และใช้เวลาเท่าใด การกำหนดการฝึกอบรมจะต้องพิจารณาถึงเทคนิค หรือวิธีการฝึกอบรม ให้เหมาะสมกับแต่ละหัวข้อที่กำหนดไว้แล้ว โดยมีข้อควรคำนึงว่าถ้าผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติตามวิธีการที่เลือกแล้วเขาจะได้รับความรู้ ทักษะ หรือพัฒนาทัศนคติใหม่ๆ เพียงพอหรือไม่ อาจจะใช้คำถามเหล่านี้เป็นแนวทาง คือ

4.1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถปฏิบัติตามเทคนิคหรือวิธีการฝึกอบรมนั้นๆ ได้หรือไม่

4.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำในสิ่งที่วิทยากรบอกให้ทำได้หรือไม่

4.3 ถ้าผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติตามที่วิทยากรบอก เขาจะได้รับความรู้ตามที่คาดหวังหรือไม่

4.4 หลังจากที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติตามแล้ว เขาจะมีความรู้ สึกเช่นใด นอกจากควรนำสิ่งเหล่านั้นมาพิจารณา คือ

4.4.1 วัตถุประสงค์ของวิชาที่ต้องการเน้นหนักให้เกิดพฤติกรรมด้านใด เช่น ถ้าให้เกิดความรู้ความเข้าใจก็ใช้การบรรยายหรืออภิปราย ถ้าต้องการทางด้านทักษะก็อาจให้ลงมือปฏิบัติ เป็นต้น

4.4.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นใคร ระดับความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ ความสามารถเป็นอย่างไร ถ้ามีความแตกต่างกันมากในกลุ่มควรจัดกลุ่มอย่างไร กิจกรรมหรือวิธีสอนบางอย่างอาจจะนำมาใช้กับบุคคลบางประเภทไม่ได้

4.4.3 สิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม เช่น สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น มีเพียงพอหรือไม่

4.4.4 ระยะเวลาที่กำหนดให้มีมากน้อยเพียงใดเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการสอนหรือไม่

4.4.5 วิทยากร กิจกรรมการสอนบางอย่างต้องการผู้ชำนาญ หรือมีทักษะซึ่งจะหาได้หรือไม่ วิทยากรจะสะดวกมาให้การฝึกอบรมหรือไม่

การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร เป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพราะเป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด สามารถนำมาใช้ในสถานการณ์จริงได้หรือไม่ และการประเมินมีลักษณะเป็นกระบวนการกำหนดคุณค่าการประเมินที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องประกอบด้วยเครื่องมือการประเมินผลที่เหมาะสม และกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้น เนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรที่นำเสนอครั้งนี้จะเป็นการนำเสนอความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรที่ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการประเมินหลักสูตร และรูปแบบการประเมินหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

ทาบ (Taba. 1962: 310) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมถึงการประเมินสิ่งต่อไปนี้คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร กระบวนการของหลักสูตร ผู้มีส่วนเกี่ยวกับหลักสูตร สมรรถภาพของผู้เรียน ความสัมพันธ์ของวิชาต่างๆ การใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

โบแชมป์ (Beauchamp. 1981: 170-171) และ สก๊อต อุทราพันธ์ (2532: 277-278) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรที่ใกล้เคียงกันว่า จะต้องประเมินสิ่งต่อไปนี้

1. ประเมินเอกสารหลักสูตร
2. ประเมินการใช้หลักสูตร
3. ประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร
4. ประเมินระบบหลักสูตร

จิตทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 192-193) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรในด้านต่าง ๆ เช่น จุดมุ่งหมายเนื้อหา วิชา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน ตลอดจนการบริหารหลักสูตรและการบริการวิชาการ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรนั้นได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด จะปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนให้ดีที่สุดอย่างไร

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การประเมินเอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วย สภาพปัญหาและความต้องการหลัก การ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการประเมินผล เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรที่สร้างขึ้น
2. การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้นำร่องกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตร แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรต่อไป
3. การประเมินผลผลิตของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นภายหลังการนำหลักสูตรไปทดลองใช้

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการประเมินหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 34-40) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การประเมินก่อนการนำหลักสูตรไปใช้หลังจากร่างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว การตรวจสอบคุณภาพเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรทำได้หลายวิธี เช่น จัดประชุมสัมมนา ใช้เทคนิคเดลฟาย การทดลองใช้หลักสูตรแบบนำร่องเพื่อศึกษาความเป็นไปได้รวม ทั้งมีคณะกรรมการติดตามผลและประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรในแต่ละระยะอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

การประเมินผลหลังจากการนำหลักสูตรไปใช้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรเมื่อนำไปใช้จริงได้ผลเพียงใด บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ มีข้อดีข้อเสียในวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนอย่างไร เพื่อจะได้หาทางปรับปรุงหลักสูตรเมื่อพบสิ่งบกพร่องและช่วยในการตัดสินใจว่าควรจะใช้หลักสูตรนี้ต่อไปหรือไม่

เวิร์ทิง และ แซนเดอร์ส (จูรี ประมวลพฤษ. 2538: 3; อ้างอิงจาก Worthing; & Sanders. 1973: 40-45) ได้กล่าวถึงแนวคิดและรูปแบบของการประเมินหลักสูตรว่ามีจุดเน้นของการประเมิน แบ่งออกได้ 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 แนวคิดเน้นการวางแผนตัดสินใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ได้แก่ แนวคิดของ ไทเลอร์ ทาบา และแฮมมอนด์

กลุ่มที่ 2 เน้นการวางแผนตัดสินใจโดยยึดหลักเกณฑ์ ได้แก่ แนวคิดของสเทค ครอนบัท และสคริฟเวน

กลุ่มที่ 3 เน้นการวางแผนตัดสินใจเพื่อจัดการ ได้แก่ แนวคิดของสตัฟเฟิลบีม และ โพรวิส ซึ่งการแบ่งกลุ่มแนวคิด ตามลักษณะดังกล่าวข้างต้น จะช่วยให้การวิเคราะห์รูปแบบการประเมินหลักสูตรมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

รูปแบบการประเมินหลักสูตร

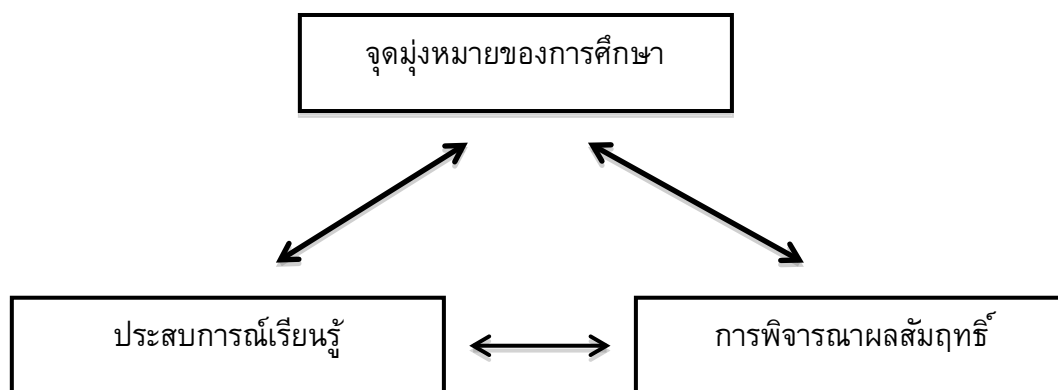
รูปแบบของการประเมินหลักสูตรมีลักษณะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการประเมิน ซึ่งแต่ละรูปแบบต่างมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละรูปแบบมีรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์

เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นหลักการประเมินหลักสูตรต้องพิจารณาองค์ประกอบที่เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันทั้ง 3 ส่วนคือ จุดมุ่งหมาย ประสิทธิภาพการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (Tyler. 1964: 110 - 120)

ไทเลอร์ กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและการเรียนการสอน และเป้าหมายของการจัดการศึกษาก็คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ ดังนั้น การประเมินผลจึงมุ่งวัดว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปหรือไม่ มากน้อยเพียงใด วิธีการประเมินผลตามแนวคิดไทเลอร์ สรุปได้ดังนี้

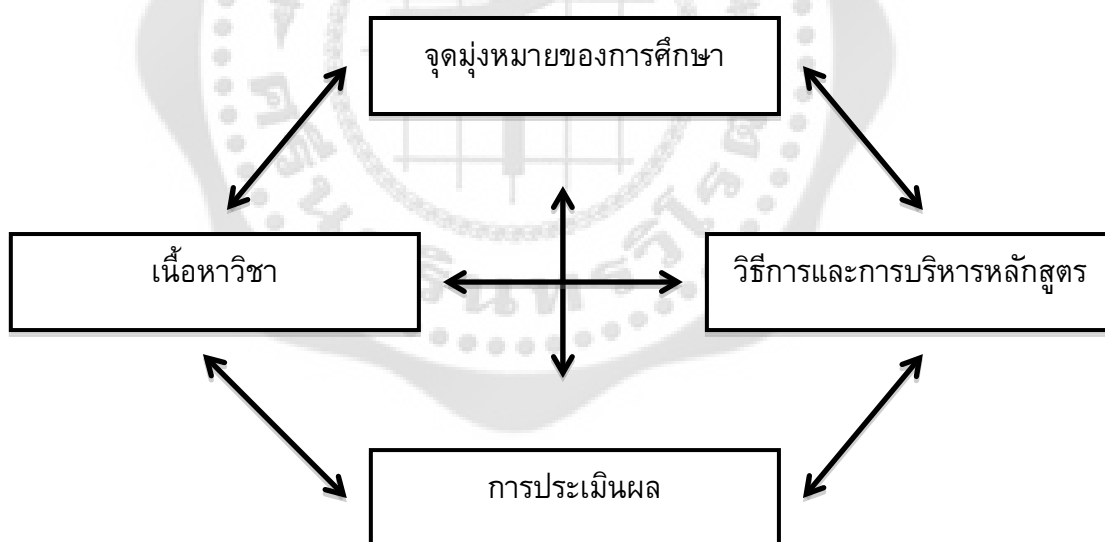
1. กำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่จะให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จจุดมุ่งหมายจะต้องครอบคลุมหลักสูตรและมีข้อความที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน
2. จัดสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมออกมาตามที่ต้องการจะจัดสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น จะต้องเอื้อต่อการแสดงพฤติกรรมของผู้เรียน
3. สรรวจเครื่องมือประเมินผลเพื่อนำมาใช้ในการวัดพฤติกรรมของผู้เรียน
4. สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความเป็นปรนัย มีความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงสูง ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 แบบการประเมินของไทเลอร์

2. รูปแบบการประเมินของ ทาบา (Taba's Model of Evaluation) (Taba. 1962: 413-444)

ทาบา ได้แสดงรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตร โดยใช้ชื่อว่า "A Conceptual Framework For Curriculum Design" ในรูปแบบที่อธิบายการประเมินผลว่าเป็นการพิจารณาขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนาหลักสูตรว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่นเดียวกับของ Tyler แต่แยกพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 แบบประเมินของทาบา

3. รูปแบบการประเมินหลักสูตรโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแซงต์ (Puissance Analysis Technique) เป็นวิธีการประเมินเอกสารหลักสูตรรูปแบบหนึ่งที่วิเคราะห์องค์ประกอบ 3 ส่วนที่สัมพันธ์ของหลักสูตร คือ จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล การเรียนการสอนโดยใช้ตารางวิเคราะห์ปุยแซงต์ (Puissance Analysis Matrix) แล้วใช้สูตรของ ปุยแซงต์ในการคิดคำนวณ นำตัวเลขหรือผลจากการคำนวณมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

เพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตรว่าอยู่ในระดับใด(ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539: 209) การวิเคราะห์โดยใช้ตารางวิเคราะห์ปฏิกิริยา เป็นการนำเอารูปแบบของการเรียนรู้ 6 ประการ โดยเรียงลำดับจากง่ายไปหายากได้แก่ ความรู้ลูกโซ่ ความรู้แบบเชื่อมโยงโดยใช้คำพูด ความรู้แบบผสมผสาน ความรู้ในแนวคิด ความรู้แบบหลักการและความรู้แบบแก้ปัญหา การให้คำนำหน้าให้เรียงลำดับจากค่าน้อยที่สุดไปหามากที่สุด คือ ความรู้แบบลูกโซ่และเรียงลำดับมากขึ้นทีละหนึ่งจนถึงรูปแบบสุดท้าย น้ำหนักคะแนนเท่ากับหก และเป็นการนำเอาพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกมาให้เห็นได้ 9 ชนิด ซึ่งเรียงลำดับจากพฤติกรรมที่ง่ายไปหายาก ดังนี้ การบอกชื่อหรือชื่อ การเลือก การบอกเกณฑ์ การจัดลำดับ การสาธิต การสร้าง การอธิบายหรือบรรยาย การจำแนก และประยุกต์ใช้

4. แนวคิดการประเมินผลโครงการฝึกอบรมตามรูปแบบของโดนัลด์ แอล เคิร์กแพทริก (Donald L. Kirkpatrick) การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้รับการอบรมได้เพิ่มพูนประสบการณ์ ด้านความรู้ ความเข้าใจ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเจตคติของตน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานในทางที่ดีขึ้น มีนักทฤษฎีการประเมินการฝึกอบรม ได้เสนอรูปแบบการประเมินการฝึกอบรมไว้มากมาย ซึ่งแต่ละรูปแบบก็มีความแตกต่างกันบ้างคล้ายคลึงกันบ้าง ตามแต่ลักษณะของโครงการฝึกอบรมที่ทำการประเมิน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับโครงการฝึกอบรมของแต่ละหน่วยงานรูปแบบทฤษฎีการประเมินการฝึกอบรมของโดนัลด์ แอล เคิร์กแพทริกเป็นรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งมีลักษณะการประเมินที่ตรงกับวัตถุประสงค์ ของการฝึกอบรม โดยเป็นรูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้กับการประเมินผลการฝึกอบรมโดยเฉพาะและจะมุ่งเน้นผลการประเมินในทางลึกมากกว่าทางกว้าง กล่าวคือ มุ่งเน้นไปที่ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมเป็นหลัก มิได้มุ่งเน้นไปที่ตัวโครงการนัก ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการประเมิน แบบอื่นๆ ที่มีลักษณะการประเมินในลักษณะกว้างเพื่อให้ครอบคลุมทั้งระบบของโครงการ อีกทั้งยังเป็นรูปแบบการประเมินที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการในลักษณะใดก็ได้ ทั้งในแบบของการฝึกอบรม การสัมมนา การประชุมปฏิบัติการ ดังนั้นจึงเลือกมานำเสนอในครั้งนี้ ซึ่งเคิร์กแพทริกได้เสนอ ขั้นตอนการฝึกอบรมเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) การประเมินขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ให้รู้ว่าผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมนั้น มีความรู้สึกอย่างไรต่อการฝึกอบรม พอใจหรือไม่ต่อสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรม เช่น หลักสูตร เนื้อหาสาระ วิทยากร เอกสาร สถานที่ สอดคล้องกับอุปกรณ์ ระยะเวลา ฯลฯ และพอใจมากน้อยเพียงใด การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองนั้น ต้องการได้รับข้อมูลที่เป็นปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ที่มีความหมาย และมีความเป็นจริง เพราะข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของการฝึกอบรมเป็นอันดับแรก เคิร์กแพทริก กล่าวว่า มีอยู่บ่อยครั้งที่ผู้บริหารตัดสินใจล้มเลิก โปรแกรมการฝึกอบรมเสียหรือไม่ก็ตัดสินใจให้ดำเนินการฝึกอบรมต่อไป โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองเป็นพื้นฐานวิธีการที่จะช่วยให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับปฏิกิริยาตอบสนอง เป็นพื้นฐานที่มีความหมาย และตรงตามความจริงจากผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม เคิร์กแพทริกได้อธิบายไว้ดังนี้คือ

1.1 กำหนดให้แน่นอนชัดเจนลงไปว่า ต้องการได้รับข้อมูลอะไร เช่น ปฏิกริยาตอบสนองของเนื้อหาหลักสูตร วิธีการฝึกอบรม ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม บรรยากาศการฝึกอบรม ฯลฯ

1.2 ออกแบบของเครื่องมือ หรือแบบสอบถามที่จะใช้เก็บข้อมูลอย่างเหมาะสม

1.3 ข้อคำถามที่ใช้ ควรเป็นชนิดที่เมื่อได้รับข้อมูลหรือได้คำตอบแล้วสามารถนำมาแปลงเป็นตัวเลขแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ในเชิงปริมาณได้

1.4 กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เขียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในข้อคำถามต่างๆ

1.5 ไม่ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เขียนชื่อตนเองลงในแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกล้าแสดงปฏิกริยาตอบสนอง ผ่านแบบสอบถามตามความเป็นจริง

2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) การประเมินผลนั้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจ และทักษะอะไรบ้าง และมีเจตคติอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้เพราะความรู้ ทักษะ เจตคติ ล้วนเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้าร่วมการอบรมในโอกาสต่อไป เคิร์กแพททริก ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินการเรียนรู้เอาไว้ว่า

2.1 ต้องวัดทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.2. วิเคราะห์ทั้งคะแนนรายข้อและคะแนนรวมโดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังการฝึกอบรม

2.3 ถ้าเป็นไปได้ควรใช้กลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมแล้ว เปรียบเทียบคะแนนความรู้ ทักษะ และเจตคติของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

3. การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการฝึกอบรม (Behavior evaluation) การประเมินผลทำงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่การประเมินผลในชั้นเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ การประเมินในชั้นนี้นับว่ายากและใช้เวลามากกว่าการประเมินผลในสองขั้นแรกเพราะจะต้องติดตามประเมินผลในสถานที่ทำงานจริงๆ ของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม เคิร์กแพททริก เสนอแนะว่า

3.1 ควรจะวัดพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม

3.2 ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรมกับการประเมินผลหลังการฝึกอบรมนั้นควรจะให้ห่างกันพอสมควร เพื่อให้แน่ใจว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้เกิดขึ้นจริงๆ ทางที่ดีควรจะประเมินหลายๆ ครั้งเป็นระยะๆ ไป เช่น ประเมินทุก 3 เดือน เป็นต้น

4. การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร (Results evaluation) การประเมินในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่ากาฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานอย่างไรบ้าง (Outcomes) เป็นการประเมินที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน เช่น การลดค่าใช้จ่าย การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน การเพิ่มปริมาณการขายและการผลิต อัตราการลาออกลดลง เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นการประเมินผลที่ยากที่สุด เพราะในความเป็นจริงนั้นมีตัวแปรอื่นๆ อีกมากมายนอกเหนือจากการฝึกอบรมที่มีผลกระทบต่อหน่วยงานและตัวแปรเหล่านั้นบางที่ก็ยากต่อการควบคุม ฉะนั้นอะไรก็ตามที่เกิดขึ้นแก่หน่วยงานในทางที่ดีจึงสรุปไปยากกว่าเป็นผลจากโปรแกรมการฝึกอบรม เคิร์กแพททริก ได้ให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลขั้นนี้ไว้ว่า

4.1 ควรจัดสภาวะการณ์หรือเงื่อนไขต่างๆ ก่อนการฝึกอบรมเอาไว้แล้วนำไปเปรียบเทียบกับสภาวะการณ์ภายหลังการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นได้หรือวัดได้

4.2 พยายามหาทางควบคุมตัวแปรอื่นๆ ซึ่งคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับหน่วย วิธีหนึ่งพอจะทำได้ คือ การใช้กลุ่มควบคุมหรือกลุ่มทดลอง

สรุปรูปแบบทฤษฎีการประเมินการฝึกอบรมของโดนัลด์ แอล เคิร์กแพททริก เป็นรูปแบบซึ่งมีลักษณะการประเมินตรงกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม โดยเป็นแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้กับการประเมินผลการฝึกอบรมโดยเฉพาะ และจุดมุ่งเน้นผลการประเมินกล่าวคือ มุ่งเน้นไปที่ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมเป็นหลัก ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการประเมินแบบอื่นๆ ที่มีลักษณะการประเมินในลักษณะกว้างเพื่อให้ครอบคลุมทั้งระบบของโครงการ อีกทั้งยังเป็นรูปแบบการประเมินที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการในลักษณะใดก็ได้ ทั้งในแบบของการฝึกอบรม การสัมมนา การประชุมปฏิบัติการอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกเอารูปแบบแนวคิดการประเมินผลโครงการฝึกอบรมตามรูปแบบของโดนัลด์ แอล เคิร์กแพททริก มาใช้ในการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์พิเศษการสอนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเน้นเฉพาะในสามส่วนแรกคือการประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง ซึ่งประเมินจากความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฯ การประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งประเมินจากความรู้และทักษะที่ได้รับจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรและในส่วนที่สามคือประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงโดยประเมินเฉพาะเจตคติต่อการเป็นอาจารย์พิเศษที่การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

การหาประสิทธิภาพของการฝึกอบรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2551: 134-140) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของการฝึกอบรมโดยใช้สูตร E_1/E_2 ดังนี้

1. การกำหนดกฎเกณฑ์ประสิทธิภาพ ทำโดยการประเมินพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยการกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพกระบวนการ) และ E_2 (ประสิทธิภาพผลลัพธ์) ประสิทธิภาพของการฝึกอบรมจะเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นที่พอใจ โดยกำหนดเป็นค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเข้ารับการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 หรือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

2. การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/ E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาโดยปกติ เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้ความจำ มักตั้งที่ 80/80 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือ เจตคติอาจตั้งไว้ 70/ 70 หรือ 75/ 75

การกำหนดประสิทธิภาพของการฝึกอบรมนิยมกำหนดเป็น 80/ 80 สำหรับเนื้อหาที่ เกี่ยวกับความรู้ความจำ โดยมีความคลาดเคลื่อน $\pm$ ร้อยละ 2.5

80 ตัวแรก หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมดสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างฝึกอบรม ได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมดสามารถทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรม ได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80

3. คำนวณหาประสิทธิภาพ โดยการใช้สูตร E_1/ E_2

E_1 คือ ประสิทธิภาพเชิงกระบวนการ

$$\text{สูตร } E_1 = (\Sigma X / N) A \times 100$$

ΣX คือ คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรืองาน

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชิ้นรวมกัน

N คือ จำนวนผู้เรียน

E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$$\text{สูตร } E_2 = (\Sigma Y / N) B \times 100$$

ΣY คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน

B คือ คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

N คือ จำนวนผู้เรียน

สรุปได้ว่า ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม จำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้ได้คุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ จึงจะทำให้หลักสูตรมีความน่าเชื่อถือและนำไปใช้จัดอบรมต่อไป

การนิเทศการสอน

การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความหมายของการนิเทศการสอน

การนิเทศการสอนได้มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันไปการที่จะนิยามให้เฉพาะเจาะจงลงไปว่าการนิเทศการสอนมีความหมายว่าอย่างไรนั้นทำได้ยากขึ้นอยู่กับพัฒนาทางความคิดของการศึกษาจุดมุ่งหมายและแนวทางการศึกษาของแต่ละสมัย สำหรับความหมายของการนิเทศ การสอนนั้นได้มีนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศได้นิยามไว้หลายความหมายดังนี้

ไวลส์ และจอห์น (นงลักษณ์ โรจนพันธ์. 2539: 5; อ้างอิงจาก Wiles; & John. 1975: 6) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการสอน คือ การแนะนำซึ่งกันและกัน วางแผนร่วมกัน ปรึกษาหารือกันเพื่อหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

กิติมา ปรีดีดิลก (2532: 262) ได้ให้ความหมายว่า การ นิเทศการ สอน หมายถึง กระบวนการ ชี้แนะ แนะนำ และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

ซารี มณีศรี (2538: 22) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการ สอน คือ กระบวนการ พัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องโดยใช้หลักประชาธิปไตยในการนิเทศ

สุรอุทัย หงษ์ทอง (2539: 10) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศเป็นกิจกรรมหรือกระบวนการ ต่าง ๆ ที่ผู้มีหน้าที่นิเทศการศึกษาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนา และปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ให้ได้มา ซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดในตัวนักเรียน

จึงสรุปได้ว่า การนิเทศการสอนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร กระบวนการจัดการเรียน การสอน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ การสอน นักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ เพื่อกระตุ้น สนับสนุนและส่งเสริม ให้มีการปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และทันสมัยอยู่เสมอ โดยมี เป้าหมายสูงสุดอยู่ที่คุณภาพการศึกษาตามที่กำหนดไว้

ความมุ่งหมายของการนิเทศการสอน

การนิเทศการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสร้างประสบการณ์ให้บรรลุผลสำเร็จตามศักยภาพของ นักศึกษาแต่ละคน ซึ่งนักการศึกษาได้แสดงความคาดหวังหลายประการ ดังนี้

สงัด อุทรานันท์ (2530: 4-5) ได้ให้ความเห็นเรื่องลักษณะการนิเทศที่ดี ต้องมีจุดมุ่งหมาย พอสรุปได้ ดังนี้

1. เพื่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสูง กล่าวคือ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน สูงขึ้น
2. เพื่อการพัฒนางานให้ดีขึ้น คือ เมื่อเกิดการนิเทศแล้วปัญหาจากการปฏิบัติงาน จะเกิดขึ้นน้อยที่สุด และผลงานที่ได้รับต้องมีคุณภาพสูงสุด
3. เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หมายถึง การนิเทศที่ดีต้องประสานสัมพันธ์อันดี ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน ลดความขัดแย้งให้เหลือน้อยที่สุด
4. เพื่อการสร้างขวัญกำลังใจ ในการทำงาน นั่นคือ เป็นการสร้างความมั่นใจความสุข มีกำลังใจในการทำงานนั่นเอง

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2523 ประกาศ ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2533 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศ
การศึกษาไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในความรับผิดชอบ
ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. เพื่อแก้ปัญหาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บริหารผู้สอนและบุคลากรของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็น
ไปตามหลักสูตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและนโยบายของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. เพื่อพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี รูปแบบการเรียนการสอน และการจัดการเรียน
การสอนตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนให้
เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
4. เพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์อันจำเป็นในการเรียนการสอนและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
จากการดำเนินงานดังกล่าวได้ รวมทั้งให้มีขวัญและกำลังใจในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่
ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
5. เพื่อให้คำปรึกษาและประสานงานทางวิชาการแก่สำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ
และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ตลอดจนงานองค์กรระหว่างประเทศ
6. เพื่อประสานงานและให้ความร่วมมือกับสำนักงานศึกษาธิการเขต สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ดำเนินโครงการและงานพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงและ
กรมมอบหมายไปยังเขตการศึกษา จังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ

ซารี มณีศรี (2538: 26) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการนิเทศ ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนตามหลักสูตรและให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
2. เพื่อช่วยให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการศึกษา
ทั้งให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษานักเรียน
3. เพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น
4. เพื่อให้ความช่วยเหลือและประสานงานในทางวิชาการแก่สถานศึกษาหรือหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง กรมเจ้าสังกัดหรือกระทรวง ตลอดจนงานขององค์กรระหว่างประเทศ

บริกส์ และ จัสแมน (ชาร์ลี มณีศรี. 2538: 25; อ้างอิงจาก Briggs; & Jusman. n.d.) ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ข้อ คือ

1. การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ได้แก่ การประชุมต่างๆ การจัดอบรมแบบ Work Shop สัมมนาปัญหาต่างๆ การไปเยี่ยมศูนย์ทดลอง การจัดกิจกรรมให้ครูได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ในด้านวิชาการ ทำการทดลองหลักสูตร หนังสือเรียน และวิธีสอน ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดทางการศึกษา

2. การส่งเสริมความเจริญของงานของครู ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ส่งเสริมการทดลองกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพ (Professional association) ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้หรืองานที่เขาสงสัย ส่งเสริมให้ครูได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้หรืองานที่เขาสงสัย ส่งเสริมให้ครูสนใจในกิจกรรมต่างๆ ของสมาคมอาชีพครูภายในประเทศและของนานาชาติ

3. การปรับปรุงการสอนของครู ได้แก่ การพิจารณาคัดเลือกครูที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพเข้ามาทำการสอน การจัดงานและมอบหมายงานที่ถูกต้องตรงกับความสามารถของครู ให้มีโอกาสดำเนินการสอน เปิดการประชุม อบรม เพื่อ ศึกษาปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการสอน ทำการสาธิตการสอนให้แก่ครู ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนครูและการสังเกตการสอนระหว่างโรงเรียนต่างๆ

4. ส่งเสริมแนะนำครูและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับประชาชน ได้แก่ ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ประชาชน ในประชาคมของตน ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสร่วมกิจกรรมต่างๆ ของประชาคม ส่งเสริมให้มีสมาคมครูผู้ปกครองขึ้นในโรงเรียน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาทางการศึกษา ส่งเสริมให้ประชาชนสนใจกิจกรรมของโรงเรียน จัดทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์ของประชาชน

ชาร์ลี มณีศรี (2542: 19) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาคือความพยายามอย่างหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การศึกษา มีคุณภาพด้านการเรียนการสอน

จากความมุ่งหมายของการนิเทศการสอน ที่นำมากล่าวในข้างต้นนั้น พอสรุปได้ว่า การนิเทศการสอนมุ่งที่จะพัฒนานักศึกษาครูเป็นหลักใหญ่ ทั้งนี้เพราะครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา เพราะฉะนั้นความมุ่งหมายของการนิเทศการสอน คือ มุ่งที่จะช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงและส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่ อันเป็นผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน

หลักการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จำเป็นต้องมีหลักในการปฏิบัติงานการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

บริกส์ และ จัสแมน (ชาร์ลี มณีศรี. 2538: 25; อ้างอิงจาก Briggs; & Jusman. 1952: 130-141) ได้ให้หลักการนิเทศไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาจะต้องเป็นการเสริมสร้างและเป็นการสร้างสรรค์
 2. การนิเทศการศึกษาจะต้องเป็นประชาธิปไตย
 3. การนิเทศการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องกับการรวบรวมแหล่งวิทยาการเข้าเป็นกลุ่มมากกว่าที่จะแบ่งแยกผู้นิเทศออกเป็นรายบุคคล
 4. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าจะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
 5. จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษา คือ การหาทางช่วยให้เด็กได้บรรลุตามความมุ่งหมายของการศึกษา
 6. การนิเทศการศึกษาจะต้องหาทางส่งเสริมความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของครูโดยเฉพาะในเรื่องความถนัดของแต่ละบุคคล
 7. การนิเทศการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้สึกรอบอู่ให้แก่ครู และมนุษยสัมพันธ์อันดีในหมู่ครู
 8. การนิเทศการศึกษาควรจะเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังเผชิญอยู่
 9. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าและความพยายามของครูให้สูงขึ้น
 10. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการปรับปรุงและส่งเสริมสมรรถวิสัย เจตคติและข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง
 11. การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปอย่างง่าย ๆ และไม่มีพิธีรีตอง
 12. การนิเทศการศึกษาควรใช้เครื่องมือและกลวิธีง่าย ๆ
 13. การนิเทศการศึกษาควรจะต้องอยู่บนหลักการและเหตุผล
 14. การนิเทศการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและสามารถประเมินผลได้ด้วยตนเอง
- เบอร์ตัน และ บรูคเนอร์ (Burton; & Brueckner. 1975: 71-72) ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ
1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ การนิเทศการศึกษาที่ดีควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้ ควรเป็นไปตามจริงและกฎเกณฑ์ที่แน่นอน
 2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์เป็นไปอย่างมีระเบียบ มีการใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ประเมินผลอย่างเป็นระบบ การสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าเชื่อถือได้
 3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาจะต้องเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานและใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ
 4. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นการสร้างสรรค์ แสวงหาความสามารถพิเศษของบุคคล เพื่อส่งเสริมให้ได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ และช่วยพัฒนาความสามารถของบุคคลเหล่านั้นอย่างเต็มที่

ไวลส์ และจอห์น (Wiles; & John. 1983: 35-36) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. ต้องให้ความสำคัญกับครูทุกคนกระทำให้ เห็นว่าต้องการความช่วยเหลือจากเขา
2. ชี้ให้เห็นว่าแผนงาน โครงการต่าง ๆ จะสำเร็จลงได้ จะต้องเกิดจากการทำงานเป็นทีม
3. พยายามหาโอกาสพบปะสังสรรค์และทำตัวเป็นกันเองกับครูโดยสม่ำเสมอ
4. เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. ทำตัวเป็นมิตรกับบุคคลทั่วไป
6. ปรึกษาหารือกับหมู่คณะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
7. พิจารณาภาพที่เป็นปัญหาของสมาชิกอาจจะซักถามหรือให้คณะครูเสนอปัญหา

ที่อยู่ในความสนใจร่วมกัน

8. ทำตัวให้เป็นผู้ที่กระฉับกระเฉงมีชีวิตชีวาเพื่อสร้างบรรยากาศในการทำงานกับหมู่คณะ
9. เป็นผู้นำในการประสานงานและช่วยเหลือทางวิชาการ
10. จงฟังมากกว่าพูด
11. การปฏิบัติงานเริ่มกับปัญหาของสมาชิก
12. วางแผนการปฏิบัติงานของหมู่คณะไว้เสมอ
13. ตำแหน่งหน้าที่ไม่ทำให้ศึกษานิเทศก์ต้องเปลี่ยนพฤติกรรมและเป็นอุปสรรคกับ

หมู่คณะในเรื่องความเป็นมิตรไมตรี

14. ส่งเสริมความสามารถในด้านต่าง ๆ ของครูครูสุให้เกิดประโยชน์ในการนิเทศมากที่สุด
15. ตัดสินใจแน่วแน่ทันต่อเหตุการณ์
16. เอาใจใส่ต่องานในหน้าที่เป็นอย่างดี
17. สำนวญและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ
18. เอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพของสมาชิก
19. มีความรับผิดชอบและปลูกฝังความรับผิดชอบต่อหมู่คณะ

ชาร์ลี มณีศรี (2538: 31-33) ได้กล่าวถึงหลักฐานของการนิเทศการศึกษาไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้น การประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป ซึ่งอาจทำได้โดยจัดให้มีฝ่ายฝึกอบรมด้านวิชาชีพ เพื่อให้ครูได้ทราบหลักวิธีการสอนทั่วไป พัฒนาหลักวิชาความรู้ ใช้เทคนิคการสอนให้มีประสิทธิภาพ ให้มีความเชื่อมั่นในการสอนให้มีประสบการณ์ในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน พัฒนาเจตคติในการทำงานให้อยู่ในเกณฑ์ดี และปรับปรุงแบบประมวลการเรียนรู้การสอน โครงการสอน ทั้งจัดให้ มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร อันเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน จัดอุปกรณ์การสอนชนิดต่าง ๆ ทั้งที่ทำได้ในโรงเรียนและท้องถิ่น ให้ความเข้าใจเทคนิคการประเมินผลและช่วยให้มีประสบการณ์ในการเตรียมเครื่องมือประเมินผลชนิดต่าง ๆ สรุปผลการวัดผลและการวางแผนช่วยเหลือเด็กที่เรียนล่าช้า

2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย ถือว่าผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษา (ด้านวิชาการ) มากกว่าที่จะเป็นโดยตำแหน่ง การนิเทศยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ครูได้ใช้ความสามารถ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของเด็กให้ดีขึ้น เปิดโอกาสให้ครูมีอิสระ กระตุ้นให้มีความคิดริเริ่ม มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย การนิเทศช่วยให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างครู ผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ คือ การช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน

3. การนิเทศเป็นกระบวนการ ส่งเสริม สร้างสรรค์ ซึ่งควรหลีกเลี่ยงการบังคับการปฏิบัติ ไม่ซื้อตรง การประเมินค่า เข้มงวดตรวจตรามาตรฐานและพิธีรีตอง การนิเทศยังสร้างบรรยากาศ ให้ครูได้พยายามคิดหาวิธีทำงานใหม่ และการคิดสร้างสรรค์หากเขามีความรู้สึกรับรองพอ การนิเทศต้องปล่อยให้ครูได้คิดสร้างสรรค์ตามสติปัญญาของแต่ละคน

4. การนิเทศกับการปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน และถือว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการใช้หลักสูตร การพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์ การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

5. การนิเทศคือการสร้างมนุษยสัมพันธ์และยอมรับนับถือบุคคลอื่น เห็นอกเห็นใจคนอื่น ตรงไปตรงมา และหาโอกาสให้ความร่วมมือช่วยเหลือเพื่อสร้างมิตรไมตรีกับผู้อื่น

6. การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญและกำลังใจแก่ครูให้สูงขึ้น ซึ่งช่วยให้การสอนดีตามไปด้วย การนิเทศไม่ขอร้องให้ครูทำในสิ่งที่แม้แต่ตัวเองก็ไม่ปรารถนาจะทำ

7. การนิเทศมุ่งจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเฉพาะชนบท ด้วยการศึกษ และวางแผนเพื่อทราบความต้องการและปัญหาในชุมชนชนบท ช่วยเหลือเร่งรัดครูให้สำรวจแหล่ง ใช้ทรัพยากรในชนบทให้เกิดประโยชน์ ร่วมมือกับผู้นำในชนบทในการวางแผนปรับปรุงโรงเรียน และช่วยในการพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับสภาพชนบท ปรับปรุงเทคนิควิธีการสอนให้เหมาะสมกับ เด็กชนบท ทั้งส่งเสริมให้ครูแสดงกิจกรรมต่างๆ เช่น การสาธิตทางการเกษตร สืบหาหัตถ์ศิลปวัฒนธรรม การอยู่ค่ายพักแรม และการทัศนศึกษา เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าหลักการนิเทศการสอนเป็นหลักการในการช่วยเหลือ แนะนำ สร้างเสริมเติมเต็มในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การนิเทศการสอนเป็นงานหลักของผู้ เป็นอาจารย์ นิเทศก์ที่เป็นผู้กำกับแนวทางในการ พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ อาจารย์นิเทศการสอนเป็นผู้ที่คอยช่วยเหลือและให้แนวทางแก่นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้งานนิเทศการสอนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏขึ้นแทนสถาบันราชภัฏ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ ดิฉันไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้ มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547” มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 มาตรา 4 ให้สถาบันราชภัฏที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏตามพระราชบัญญัตินี้ให้เรียกชื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏตามชื่อของสถาบันราชภัฏเดิมตามบัญชีรายชื่อท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มาตรา 5 ในพระราชบัญญัตินี้ “มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏตามพระราชบัญญัตินี้ “สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยราชภัฏตามพระราชบัญญัตินี้ “สภาวิชาการ” หมายความว่า สภาวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏตามพระราชบัญญัตินี้ “วิทยาเขต” หมายความว่า เขตการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีคณะ สถาบัน สำนัก วิทยาลัย ศูนย์ ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะตั้งแต่สองส่วนราชการขึ้นไปตั้งอยู่ในเขตการศึกษานั้น ตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด “สภาคณาจารย์และข้าราชการ” หมายความว่า สภาคณาจารย์และข้าราชการมหาวิทยาลัยราชภัฏตามพระราชบัญญัตินี้ “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ มาตรา 7 ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดินฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ผลิตครู และส่งเสริม วิทยฐานะครู มาตรา 8 ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม มาตรา 7 ให้กำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้ (1) แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล (2) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชนเพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทัน

การเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิตดังกล่าวจะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ (3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ(4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม(5) เสริมสร้าง ความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง 6) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (7) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน (8) ศึกษา วิจัย ส่งเสริม และสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในการปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

บัญชีรายชื่อสถาบันราชภัฏที่เปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ

- 1) สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี 2) สถาบันราชภัฏกาฬสินธุ์ 3) สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
- 4) สถาบันราชภัฏจันทรเกษม 5) สถาบันราชภัฏชัยภูมิ 6) สถาบันราชภัฏเชียงราย 7) สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ 8) สถาบันราชภัฏเทพสตรี 9) สถาบันราชภัฏธนบุรี 10) สถาบันราชภัฏนครปฐม
- 11) สถาบันราชภัฏนครพนม 12) สถาบันราชภัฏนครราชสีมา 13) สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
- 14) สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ 15) สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 16) สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
- 17) สถาบันราชภัฏพระนคร 18) สถาบันราชภัฏพะนครศรีอยุธยา 19) สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
- 20) สถาบันราชภัฏเพชรบุรี 21) สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
- 22) สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ 23) สถาบันราชภัฏภูเก็ต 24) สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
- 25) สถาบันราชภัฏยะลา 26) สถาบันราชภัฏราชชนรินทร์ 27) สถาบันราชภัฏร้อยเอ็ด
- 28) สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี 29) สถาบันราชภัฏเลย 30) สถาบันราชภัฏลำปาง 31) สถาบันราชภัฏศรีสะเกษ
- 32) สถาบันราชภัฏสกลนคร 33) สถาบันราชภัฏสงขลา 34) สถาบันราชภัฏสวนดุสิต 35) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา 36) สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี 37) สถาบันราชภัฏสุรินทร์
- 38) สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 39) สถาบันราชภัฏอุดรธานี 40) สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์ 41) สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี

โครงสร้างหลักสูตรการผลิตครู สาขาวิชาพลศึกษา

โครงสร้างหลักสูตรแบ่งเป็น 3 หมวดวิชา ซึ่งสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า	129	หน่วยกิต
2.1) กลุ่มวิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	78	หน่วยกิต
2.1.1) วิชาเอกบังคับ	ไม่น้อยกว่า	48	หน่วยกิต
2.1.2) วิชาเอกเลือก	ไม่น้อยกว่า	24	หน่วยกิต
2.1.3) วิชาการสอนวิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
2.2) กลุ่มวิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า	51	หน่วยกิต
2.2.1) วิชาชีพครูบังคับ	ไม่น้อยกว่า	33	หน่วยกิต
2.2.2) วิชาชีพครูเลือก	ไม่น้อยกว่า	4	หน่วยกิต
2.2.3) วิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		14	หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต
รวมจำนวนหน่วยกิต ตลอดหลักสูตร	ไม่น้อยกว่า	165	หน่วยกิต

จะเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรการผลิตครู สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทุกแห่งจะใกล้เคียงกันจะต่างกันเฉพาะชื่อวิชาบางวิชาเท่านั้น ส่วนในกลุ่มวิชาชีพครู วิชาปฏิบัติการ และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะไม่แตกต่างกัน จะฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา ในชั้นปีที่ 5 ในภาคเรียนที่ 1 และ 2 เหมือนกัน ในรายวิชาปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 (Internship 1) และปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship 2)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

คำว่า “ประสบการณ์วิชาชีพครู ” มาจากคำว่า “Professional experience หรือ Professional practicum” หมายถึง การจัดประสบการณ์ตรงให้บัณฑิตนักศึกษาได้เรียนรู้และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนับเป็น องค์ประกอบที่สำคัญเทียบเท่ากับหัวใจของหลักสูตรคุศาสตรบัณฑิต จุดมุ่งหมายทั่วไปจึงเป็น การนำเอาความรู้ความสามารถทั้งด้านเนื้อหาวิชาการ ด้านเทคนิควิธีและด้านคุณลักษณะไป ปฏิบัติในสถานการณ์จริง ให้ได้ผล (บุหงา วัฒนะ. 2532: 32) เป็นกิจกรรมของผู้เรียนวิชาชีพครู การฝึกคนให้เป็นครูถ้าไม่ฝึกสอนหรือทดลองทำงานมาก่อนก็ยากที่จะคาดหวัง เมื่อออกไป ปฏิบัติงานจะเป็นครูที่มีความสามารถมีบุคลิกภาพที่ดีได้

คณะอนุกรรมการดำเนินงานพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพครู แผนงานผลิตครู กรมการ ฝึกหัดครู (อ้างอิงจาก วิรัตน์ พงษ์พิจิตร. 2525: 13) กล่าวถึงความหมายของคำว่าประสบการณ์ วิชาชีพครู มีความหมายไม่จำกัดเฉพาะการฝึกสอนเช่นที่เคยทำมา แต่ครอบคลุมถึงประสบการณ์ ทั้งมวลที่จะเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูให้แก่ผู้เรียนการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู จึงอาจจัดเป็นรูปกิจกรรมหลายรูปแบบและหลายทาง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวางและ มีความเข้าใจงานของครูเท่าที่ครูผู้เริ่มการสอนจะพึงมี

จากความหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความสำคัญยิ่งในการเตรียมนักศึกษาครูไปสู่อาชีพ และจัดเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะให้ประสบการณ์ตรงแก่นักศึกษาฝึกหัดครู ให้นักศึกษาได้มีโอกาสออกทดลองปฏิบัติงานในหน้าที่ครูอย่างแท้จริง ได้นำความรู้ทางภาคทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้ถูกต้อง เหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์ในการสอน รวมไปถึงการมีทัศนคติที่ดีในอาชีพครูต่อไปในอนาคตด้วย

ความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง สมควรดำเนินการให้ได้ผลอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้มาซึ่งครูที่ดี มีความรู้ความชำนาญในกลวิธีสอนเหมาะสมสำหรับการอบรมสั่งสอนเยาวชนต่อไปภายหน้า

รุ่งทิวา จักรกร (2529: 1) กล่าวถึง ความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ดังนี้

1. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของครูและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพให้แก่ผู้เรียนครูอย่างต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาชีพครูตามหลักสูตรได้อย่างกระฉับและกว้างขวางจากการฝึกปฏิบัติ และเรียนรู้ประสบการณ์จากสถานการณ์จริงในรูปแบบต่างๆ
3. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทฤษฎีและปฏิบัติได้สอดคล้องควบคู่กันไปอย่างต่อเนื่องและสามารถนำไปปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสมและก่อให้เกิดผลดี
4. ผู้เรียนได้เรียนรู้ตนเอง ตลอดจนเพิ่มพูนประสิทธิภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
5. เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชนและเรียนรู้การปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อสนองการพัฒนาชุมชน

เฮนเนส (สุรกานต์ จักรกร. 2553: 44; อ้างอิงจาก Haines. 1960: 1) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่าเป็นการให้โอกาสแก่นักศึกษาฝึกหัดครูได้ทดลองนำความรู้ความสามารถตลอดจนความคิดเห็น ในการปฏิบัติเพื่อจะค้นหาและทำความเข้าใจในทฤษฎีต่างๆทางวิชาการและจิตวิทยาเพื่อให้ครูฝึกสอนมีสมรรถภาพและความพร้อมในการเป็นครู ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นครูจริงๆ ภายใต้การดูแลแนะนำของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์มาแล้ว

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งที่นักศึกษาจะได้มีโอกาสในการนำความรู้ภาคทฤษฎีไปใช้ทดลองปฏิบัติเพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงและฝึกทักษะต่างๆ เป็นการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีสมรรถะของความเป็นครูที่ดีในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

กรมการฝึกหัดครู (2529: 6) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่ดีของครู และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาคูได้เรียนรู้งานในหน้าที่ครูตามหลักสูตรที่สอนให้แจ่มแจ้งกว้างขวาง จากการฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด
3. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาคูได้เรียนรู้ทฤษฎีและปฏิบัติให้สอดคล้องกันจนสามารถนำไปปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้เหมาะสมและบังเกิดผลดี
4. เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษาคูมีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน

ปิเรส (สุรกันต์ จักร. 2553: 44; อ้างอิงจาก Pires. 1969: 8-9) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จากการที่องค์การยูเนสโกได้จัดให้สถาบันฝึกหัดครูภาคพื้นเอเชีย มหาวิทยาลัยแห่งฟิลิปปินส์ ได้ทำการสำรวจแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการฝึกหัดครูประถมศึกษาในทวีปเอเชีย ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ ประการดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความสามารถของครูฝึกสอนในการที่จะนำทฤษฎีต่างๆ ทั้งหมดที่เรียนมาปฏิบัติ
 2. เพื่อพัฒนาให้ครูฝึกสอนมีความเข้าใจที่ดีและสมบูรณ์เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก
 3. เพื่อพัฒนาให้ครูฝึกสอนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดกว้างขวางและมีความคิดริเริ่มในการทำงาน
 4. เพื่อพัฒนาให้ครูฝึกสอนเข้าใจบทบาทที่แท้จริงของครูเมื่อออกไปปฏิบัติงานโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ของการเป็นครูฝึกสอน
 5. เพื่อพัฒนาให้ครูฝึกสอนเข้าใจถึงภาระหน้าที่ของครูที่จะต้องปฏิบัติโดยให้มีโอกาสคุ้นเคยกับสภาพที่เป็นจริง
 6. เพื่อพัฒนาครูฝึกสอนในเรื่องทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพและการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งจะช่วยให้สามารถทำงานร่วมกับนักเรียนเพื่อนร่วมงานและประชาชนในชุมชนได้เป็นอย่างดี
- ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิทยาลัยครูลำปาง (ม.ป.ป.: 3) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์ดังกล่าว ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู
2. เพื่อให้สามารถปรับตัวและร่วมปฏิบัติงานกับผู้อื่นได้
3. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้
4. เพื่อให้มีความสามารถในการพัฒนาตนในการเป็นผู้นำพัฒนางานและชุมชน

ซึ่งวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์ดังกล่าว เพื่อประโยชน์ ดังนี้

1. เพื่อช่วยสร้างให้นักศึกษาฝึกสอนได้เป็นครูที่มีทักษะและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนสำรวจตนเองและตัดสินใจว่าเหมาะสมที่จะ

ประกอบอาชีพครูต่อไปหรือไม่

สรุปได้ว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ และมีความหมายต่อนักศึกษาวิชาชีพครูในอันที่จะได้มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถในการฝึกประสบการณ์ให้สอดคล้องและเป็นไปตามขั้นตอนตามที่สถาบันผลิตครูกำหนด

หลักการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (ม.ป.ป.: บทนำ) ได้จัดประสบการณ์วิชาชีพครูตามแนวทาง การเสริมสร้างคุณภาพการผลิตครูด้วยกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมุ่งเน้นสมรรถภาพของความเป็นครู 3 ด้าน คือ สมรรถภาพด้านความรู้ สมรรถภาพด้านเทคนิควิธี และสมรรถภาพด้านคุณลักษณะ โดยมีหลักการในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนี้

1. มุ่งประสานการเรียนรู้ภาคทฤษฎีให้ควบคู่กับการฝึกปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา
2. ฝึกในสถานการณ์จริงให้มากที่สุด
3. ฝึกอย่างต่อเนื่อง ตลอดหลักสูตร
4. มุ่งจัดประสบการณ์วิชาชีพครูหลายลักษณะเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษาครูให้ครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด
5. มุ่งประสานงานระหว่างหน่วยงานผลิตครูและหน่วยงานผู้ใช้ครูให้ร่วมมือกันกับฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อให้ได้ครูใหม่ที่มีคุณภาพ

แนวคิดและหลักการของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

กรมการฝึกครู (2529: 12) ได้เสนอแนะในการจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปัจจุบัน โดยเสนอแนะแนวคิด ไว้ดังนี้

1. การบริหารงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 - 1.1 กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ต้องเป็นแผนงานที่มีอยู่ในกระบวนการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องกันตลอดเวลา
 - 1.2 กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งเป็นการบูรณาการทั้งหลักการและการปฏิบัติงานของวิชาชีพครูทุกด้าน ต้องมีการประสานงานทางด้านการบริหาร การจัดการ กระบวนการเรียนการสอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องและที่มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน
 - 1.3 ต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบ
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
 - 2.1 นักศึกษาจะเรียนรู้ได้ดีจากการฝึกปฏิบัติ
 - 2.2 นักศึกษาจะเรียนรู้งานวิชาชีพครูอย่างแท้จริงได้จากสถานการณ์จริง

2.3 นักศึกษาจะเรียนรู้วิชาชีพครูได้จะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง งานในหน้าที่ของครูและพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับลักษณะของงานไปที่ละน้อย

2.4 นักศึกษาจะเรียนรู้โดยการพัฒนาตนให้เหมาะสมกับจุดหมายของวิชาชีพครู กระบวนการในการพัฒนางานของสถานศึกษา มิใช่จากโปรแกรมการออกฝึกสอนเท่านั้น

2.5 นักศึกษาผ่านการศึกษาแล้ว จะถือเป็นผู้สอนที่เจนจบมิได้ แต่ควรเป็นผู้เริ่มต้นวิชาชีพครู ซึ่งพร้อมจะปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในระดับชั้นที่สอน

รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การริเริ่มรูปแบบการประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีการฝึกตามขั้นตอนนั้น ได้กระทำกันอย่างจริงจังในช่วงปลายของแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่สี่ โดยอธิบดีกรมการฝึกหัดครูในขณะนั้น ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูขึ้นมาคณะหนึ่ง ซึ่งสรุปสาระสำคัญของรูปแบบแนวปฏิบัติตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 ด้านหลักการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนี้

1. ประสบการณ์วิชาชีพครูถือว่าเป็นหัวใจของการฝึกหัดครูที่ผู้บริหารหลักสูตรทุกระดับ และทุกสาขาวิชาจะต้องยึดเป็นหลัก มีความเข้าใจและรับรู้กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ร่วมกัน

2. ประสบการณ์วิชาชีพครูมีความหมายไม่จำกัดเฉพาะการฝึกสอนเช่นที่เคยทำแต่ครอบคลุมถึงประสบการณ์ทั้งมวลที่จะเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์วิชาชีพให้แก่ผู้เรียน การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูจึงอาจจัดเป็นกิจกรรมหลายรูปแบบและหลายทาง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้กว้างขวางและมีความเข้าใจงานของครูเท่าที่ครูผู้สอนจะพึงมี

3. การจัดควรมุ่งประสานทฤษฎีกับการฝึกปฏิบัติให้ควบคู่กันไป โดยให้นักศึกษาได้มีโอกาสดำเนินการปฏิบัติ และหาประสบการณ์จริงให้มากที่สุด

4. การจัดควรมีความต่อเนื่องเป็นระยะๆ มิใช่เพียงช่วงเดียว เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสนำไปใช้ที่ชั้นและพัฒนาความสามารถของตน

5. การจัดควรมุ่งงานและความสามารถในการดำเนินงานของครูในระดับการสอนตามหลักสูตรมาให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้ เข้าใจ และฝึกปฏิบัติอย่างเข้มข้นจริงจัง

6. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมิได้มีแบบอย่างตายตัว แต่ควรให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตนเองและฝึกความสามารถในการปรับตัวเพื่อทำหน้าที่ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและบังเกิดผลดี

7. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรคำนึงถึงกระบวนการที่สัมพันธ์และครอบคลุมถึงการสร้างคุณภาพของทุกด้าน ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ความมีคุณธรรม การพัฒนาตนเองและชุมชนตลอดจนการดำรงรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชาติ

8. การจัดระบบงานในด้านต่างๆ ต้องเอื้ออำนวยให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

รูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูในสหรัฐอเมริกา

การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยบริกแฮมยัง รัฐยูทาห์ ได้แบ่ง โปรแกรมประสบการณ์วิชาชีพครูออกเป็น 5 ส่วนด้วยกันคือ (บุหงา. 2534: 47-52)

ส่วนที่ 1 การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น นิสิตนักศึกษาจะเริ่มเรียนวิชานี้ในภาคเรียนที่ 2 ของปีที่ 1 หรือภาคเรียนแรกของปีที่ 2 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2 หน่วยกิต ในวิชานี้จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาค้นคว้าและสามารถค้นพบด้วยตนเองเกี่ยวกับวิชาชีพครู และดูว่าตนเองเหมาะสมที่จะเป็นครูหรือไม่

ส่วนที่ 2 การเป็นครูผู้ช่วย ในส่วนนี้นิสิตนักศึกษาครูจะใช้เวลาประมาณวันครึ่งต่อสัปดาห์ ตลอดทั้งภาคที่ศูนย์รวมของโรงเรียน นอกจากนั้นนักศึกษาจะต้องสังเกตการสอนในชั้นประถมต้น และประถมปลาย และมีการสัมมนาอาจารย์จากมหาวิทยาลัย ในช่วงนี้นักศึกษาจะเรียนวิชาชีพครูในส่วนที่เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ พัฒนาการของเด็ก และทักษะการสอน

ส่วนที่ 3 วิธีและกลวิธี ในส่วนนี้นิสิตนักศึกษาครูจะเรียนในภาคเรียนที่ 2 ของปีที่ 3 ในช่วงนี้ นิสิตนักศึกษาจะได้มีโอกาสฝึกทักษะการสอนโดยใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในห้องทดลองสอน นอกจากนั้นนิสิตนักศึกษาจะได้รับมอบหมายให้สอนบ้างในกลุ่มย่อยหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนที่ 4 การฝึกสอน ในส่วนนี้จะจัดให้นิสิตนักศึกษาครูออกฝึกสอนในชั้นปีที่ 4 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ และได้หน่วยกิตการฝึกสอน 8 หน่วยกิต

ส่วนที่ 5 การเรียนในมหาวิทยาลัย ในส่วนนี้เป็นการจัดให้นิสิตนักศึกษาเรียนในมหาวิทยาลัยใช้เวลา 8 ชั่วโมง ซึ่งจะเรียนเกี่ยวกับการสอน การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในการสอน ค่านิยมทางการศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้และการจัดชั้นเรียน มีการประชุมผู้ปกครอง นักธุรกิจ ผู้นำทางศาสนาและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนประกอบด้วยครูสอนวิชาต่างๆ อาจารย์ประจำชุมชนจะใช้เวลาประมาณ 1 ใน 3 ทำงานร่วมกับครูเกี่ยวกับการสาธิตการสอน งานวิจัย และกิจกรรมด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน ส่วนอาจารย์ที่ประจำศูนย์จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการสอนในมหาวิทยาลัย และจะเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างทีมงานทั้งหมดกับมหาวิทยาลัย

การดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นขั้นตอนในกระบวนการที่โรงเรียนเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพครู จัดทำภายหลังได้มีการวางแผนการจัดการฝึกประสบการณ์และก่อนที่นักศึกษาจะลงมือฝึกประสบการณ์จริงโดยโรงเรียนจะมีการกำหนดแนวปฏิบัติในการฝึกประสบการณ์ให้สอดคล้องและเป็นไปตามขั้นตอนตามที่สถาบันผลิตครูกำหนดสถาบันผลิตครูต่างๆ จึงจัดทำคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับหน่วยฝึกประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนี้ (กรมการฝึกหัดครู. 2539: 20-21)

1. แนวปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร

1.1 เน้นถึงความสำคัญของการจัดประสบการณ์แก่คณะครูในที่ประชุม และชี้แนะแนวปฏิบัติแก่ครูอาจารย์ทุกคนในโรงเรียนเกี่ยวกับนักศึกษา

1.2 หาวิธีให้นักศึกษาได้ทำความรู้จักกับคณะครู อาจารย์ในโรงเรียน

1.3 จัดปฐมนิเทศนักศึกษาในวันแรกที่มาโรงเรียน และให้พบอาจารย์พี่เลี้ยงเพื่อมอบหมายงาน

1.4 ควรให้นักศึกษาครูได้ร่วมประชุมกับคณะครูตามที่เห็นสมควร เพื่อให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกว่าเป็นครูคนหนึ่งโรงเรียน

1.5 กำกับ ดูแล สนับสนุนให้นักศึกษาทำแผนการสอน

1.6 คัดเลือกครูที่เหมาะสมทำหน้าที่อาจารย์พี่เลี้ยง ทำความเข้าใจกับอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1.7 ติดตามการประเมินผลงานอาจารย์พี่เลี้ยงให้เป็นไปในเวลาที่สถาบันกำหนดและคอยให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ

1.8 ให้การดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถดำรงตนและพัฒนาตนเป็นครูที่ดี

2. แนวปฏิบัติสำหรับอาจารย์พี่เลี้ยง

2.1 ศึกษาคู่มือครูฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันที่ส่งมาให้ก่อน

2.2 ให้เวลาแก่นักศึกษาเพื่อปรึกษาวางแผนการสอนประจำวันร่วมกัน

2.3 ตรวจสอบแผนการสอนให้ข้อเสนอแนะแก่นักศึกษาและเขียนข้อเสนอแนะลงในแผนการสอนของนักศึกษาแต่ละแผนแล้วเข้าสังเกตการสอนของนักศึกษาทุกครั้ง พร้อมทั้งบันทึกข้อเสนอแนะไว้ในสมุดบันทึกแผนการสอนของนักศึกษา

2.4 สาริตการสอนให้นักศึกษาดูตามโอกาสอันควรที่เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.5 ให้คำแนะนำนักศึกษาทั้งด้านการสอน 3 ลักษณะงานในหน้าที่ครูและอื่นๆ

2.6 ควรพบปะกันเป็นการส่วนตัวกับอาจารย์นิเทศก์เพื่อร่วมกันปรับปรุงการสอนของนักศึกษา

2.7 ประเมินด้านคุณลักษณะ สมรรถภาพการสอนและงานในหน้าที่ครูตามแบบที่สถาบันกำหนด

2.8 สรุปผลการประเมินเกี่ยวกับนักศึกษาที่รับผิดชอบแต่ละคนร่วมกับอาจารย์นิเทศก์ของสถาบัน

3. แนวปฏิบัติสำหรับนักศึกษา

3.1 รับการปฐมนิเทศจากสถาบันและโรงเรียนตามลำดับ

3.2 ศึกษารายละเอียดในคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3.3 พบอาจารย์พี่เลี้ยง รับและปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ศึกษาค้นคว้าเนื้อหา วางแผนการสอนในวิชาและชั้นที่ได้รับมอบหมายล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์

4. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามหลักการประเมินผลของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของกรมการฝึกหัดครู มีดังนี้

4.1 การประเมินผลเพื่อพัฒนาสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ในการเป็นครูก่อนการประเมินผลเพื่อตัดสินความสามารถของนักศึกษา หมายความว่า การประเมินผลของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรจะมีการประเมินเพื่อวินิจฉัยข้อดีและข้อควรปรับปรุงแก้ไขเป็นช่วง ๆ หรือเป็นลำดับขั้นต่อเนื่องกัน ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษา ได้ทราบผลการประเมินและการปรับปรุงหรือการพัฒนาสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ในการเป็นครูเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับแล้ว จึงมีการประเมินผลเพื่อตัดสินความสามารถของนักศึกษาภายหลัง

4.2 การประเมินแบบอิงเกณฑ์ หมายความว่า การประเมินผลในแต่ละรายการประเมินของทุกแบบประเมินผลของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จะตัดสินผลว่า ไม่ผ่าน(ม) หรือผ่าน (ผ) หรือผ่านยอดเยี่ยม (ผย) โดยยึดหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ของรายการประเมินนั้น

4.3 การประเมินผลสมรรถภาพหลายด้าน โดยผู้ประเมินหลายฝ่าย หมายความว่า การประเมินสมรรถภาพของนักศึกษา ได้ครอบคลุมในหลายด้าน จึงต้องมีผู้ประเมินจากทางฝ่ายของมหาวิทยาลัยและฝ่ายของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ผลการศึกษากับข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและพัฒนาครูของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2543: 19) ที่ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และจัดทำสาระสำคัญของนโยบายการผลิตและพัฒนาครูเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องโดยผ่านการกลั่นกรองความคิดเห็นจากประชาชนในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ได้ข้อสรุป 12 ประเด็น ดังนี้

1. ให้ยกฐานะคณะครุศาสตร์เดิมของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้เป็นบัณฑิตวิทยาลัยทางครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ (Graduate school of education)

2. ให้หลักสูตรผลิตครูเป็นหลักสูตรปริญญาตรี 5 ปี หรือหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของครูก่อนประจำการ

3. ให้มีมหาวิทยาลัยเฉพาะทางการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ผลิตครูและทำการวิจัยศึกษาค้นคว้าในศาสตร์ทางครุศึกษาโดยเฉพาะ

4. ให้รับเร่งพัฒนาครูประจำการและผู้บริหารเพื่อปฏิรูปการศึกษาตามลำดับ โดยการจัดตั้งสถาบันพัฒนาครูและผู้บริหารทางการศึกษาขึ้น

5. ให้มีการจัดกลไกและการดำเนินการในการจัดตั้งกองทุนการเงินเพื่อการผลิตและพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมเชิดชูเกียรติ

6. ให้มุ่งสร้างความเชื่อมั่นในวิชาชีพครูให้แก่สังคมในส่วนรวมด้วยการสร้างนวัตกรรมความเป็นเลิศให้เกิดขึ้นในวิชาชีพครู และยกระดับสถานภาพทางวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงของครูมืออาชีพ

7. ให้มีการประกันคุณภาพสถาบันครูศึกษาไทยทั้งระบบ
8. ให้มีกลไกประสานเชื่อมโยงระหว่างสถาบันผลิตครู และแผนผลิตและการใช้ครู
9. ให้จัดตั้งราชวิทยาลัยครูศาสตร์ เพื่อเป็นองค์กรรวมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลงานดีเด่น เสนอแนะนโยบายการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครู รวมทั้งการผลิตและพัฒนาครู
10. สนับสนุนให้สมาคมบดีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ จัดทำแผนปฏิรูปสถาบันผลิตครู ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
11. มีองค์กรภายนอกจัดระดับคุณภาพของสถาบันครูศึกษาไทย เพื่อวางแผนพัฒนาให้เป็นสถาบันครูศึกษา เพื่อความเป็นเลิศอย่างแท้จริง
12. ให้เร่งรัดการจัดระบบบริหารบุคคลและการกำหนดเงินเดือน ค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์เกื้อกูลต่างๆ ให้แก่ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ

สรุปได้ว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาครู ให้ก้าวสู่วิชาชีพครูด้วยความมั่นใจ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัยและโรงเรียนเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งต้องปฏิบัติตามหน้าที่และประสานสัมพันธ์กันจึงจะทำให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด

บทบาทผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีดังนี้ (บุหงา วัฒนะ. 2534: 58)

1. ผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพครู มีบทบาทดังนี้
 - 1.1 ให้ความร่วมมือกับสถาบันในการผลิตครูเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ครู
 - 1.2 ให้ใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา
 - 1.3 ร่วมเป็นกรรมการดำเนินงานการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อร่วมวางแผนให้ปรึกษาและขอเสนอแนะในการดำเนินงาน และเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 - 1.4 จัดบุคลากรของโรงเรียนคนใดคนหนึ่งให้เป็นผู้ประสานงานกับสถาบันอาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ
 - 1.5 พิจารณาเลือกสรรอาจารย์พี่เลี้ยงให้กับนักศึกษาที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในขั้นตอนต่างๆ
 - 1.6 พิจารณาและอนุมัติโครงการที่นักศึกษาจัดทำขึ้น
2. อาจารย์พี่เลี้ยง มีบทบาทดังนี้
 - 2.1 ควบคุมดูแลนักศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ

2.2 ดำเนินการให้นักศึกษาปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่สถาบันกำหนด

2.3 ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแก่นักศึกษา

2.4 ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา

2.5 มอบเอกสารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาให้สถาบัน

2.6 ให้ข้อเสนอแนะและให้ความร่วมมือกับอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์วิชาเอก

3. อาจารย์นิเทศก์ มีบทบาทดังนี้

3.1 ศึกษาทำความเข้าใจงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อปฏิบัติงานนิเทศให้สอดคล้องสัมพันธ์กับงานในบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศก์อื่น ๆ

3.2 ร่วมประชุมวางแผนคณะกรรมการดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู

3.3 เข้าร่วมในการปฐมนิเทศ สัมมนาระหว่างฝึกและภายหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3.4 ร่วมประสานงานกับบุคลากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งฝ่ายมหาวิทยาลัยและโรงเรียน

3.5 นิเทศ ติดตามและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา

4. นักศึกษาฝึกสอน มีบทบาทดังนี้

4.1 รับทราบนโยบาย กฎ ระเบียบ และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

4.2 ปฏิบัติเสมือนหนึ่งเป็นครูในโรงเรียนและอยู่ในระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด

4.3 ช่วยจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถและด้วยความเต็มใจ

4.4 ส่งแผนการสอนและงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามระยะเวลาที่กำหนด

4.5 จัดทำกำหนดการสอน แผนการสอนและเตรียมสื่อการสอนต่าง ๆ ให้สมบูรณ์เรียบร้อยตามคำแนะนำและเห็นชอบจากอาจารย์นิเทศทุกครั้ง

4.6 แสดงน้ำใจช่วยอาจารย์พี่เลี้ยงตามโอกาสอันควร เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี เช่น การตรวจงาน การเตรียมเครื่องมือทดลอง เป็นต้น

สรุปได้ว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง ควรมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามนักศึกษาฝึกสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คำแนะนำด้านวิชาการและด้านการปรับตัว และนักศึกษาฝึกสอนเข้าสู่วิชาชีพครูได้อย่างมั่นใจโดยเฉพาะอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้ตีมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้นักศึกษามีคุณภาพตามไปด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

สไปรวิ (เนตรดาว ล้ำสุขดี. 2555; อ้างอิงจาก Sprivey. 1973) ได้วิจัยเกี่ยวกับการทำนายผลสำเร็จที่นักศึกษาได้รับจากโครงการในช่วงระหว่างปี ค .ศ. 1900-1971 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาไม่ได้ประสบผลสำเร็จในทุกด้านทั้งหมด แต่สิ่งสำคัญที่ได้รับคือ การทำให้ฉลาดขึ้น และสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพได้ดี สามารถควบคุมอารมณ์ จิตใจ และเป็นคนรู้จักสังเกตองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จของนักศึกษาฝึกสอน ประกอบด้วย การมีโอกาสเลือกสถานที่ฝึกสอน อาจารย์ที่เลี้ยงระยะเวลาการฝึกสอน สภาพทางอารมณ์ขณะทำการฝึกสอน บรรยากาศภายในโรงเรียนความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาฝึกสอนกับนักเรียนในห้อง นอกจากนี้ยังพบว่า อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง มีบทบาทอย่างสำคัญต่อความสำเร็จส่วนหนึ่งของนักศึกษาฝึกสอน และสถาบันผลิตครูควรได้มีการวางจุดมุ่งหมายของการฝึกสอน การดำเนินงาน และการประเมินผลต่างๆ อย่างรอบคอบและมีมาตรฐาน

สิวิลล์ (สมคิด บางโม . 2538: 83; อ้างอิงจาก Siville. 1975) วิจัยพบว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับมีส่วนกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตนเองของนิสิต ส่วนมากมาจากการที่นิสิตสังเกตพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและสิ่งแวดล้อมต่างๆ อันเป็นผลมาจากการสอนของนิสิตถึงร้อยละ 54 ส่วนคำแนะนำของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงมีผลต่อการพัฒนาตนเองของนิสิตเพียงร้อยละ 22 และ 8.9 เท่านั้น การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานการณ์จริงนอกจากจะทำให้สามารถปฏิบัติการกิจหลักแล้ว ยังทำให้นิสิตสามารถมองเห็นแนวทางที่พัฒนาตนเองและมองเห็นงานอาชีพได้ดีอีกด้วย

ฮูสตัน (Houston. 1990: 514-534) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการฝึกหัดครู การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและการบริหารกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพบว่า การจัดประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดส่วนหนึ่งในหลักสูตรการฝึกหัดครู เพราะงานนี้เป็นส่วนสำคัญที่พิสูจน์ให้เห็นว่า นักศึกษามีความสามารถในการนำความรู้ทางทฤษฎีที่ได้ศึกษาจากรายวิชาต่างๆ มาใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้ผลตรงตามวิชาชีพเพียงใด งานวิจัยยังชี้ให้เห็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ขาด รากฐานทางทฤษฎีมารองรับในระยะแรกๆ ของการจัดประสบการณ์ วิชาชีพครู ส่งผลให้การ จัด ประสบการณ์วิชาชีพครูขาดหลักการที่ดีและดำเนินไปตามยถากรรม ซึ่งทำให้การดำเนินการเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันและแก้ไขได้ยาก ปัญหาดังกล่าวได้แก่ความแตกต่างในมาตรฐานการฝึกปฏิบัติระหว่างสถาบันและแม้ในสถาบันเดียวกัน เป็นผลให้แนวคิดหลักการ และวิธีการดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีมาตรฐานที่แตกต่างกัน การฝึกหัดครูที่เน้น ความชำนาญพิเศษ เพิ่งได้รับความสนใจในศตวรรษที่ 17 ซึ่งขณะที่ Jean Batiste ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในรูปของการฝึกหัดงานได้ดำเนินการอยู่ในฝรั่งเศส และได้เปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆ ในศตวรรษที่ 18 จนเป็นรูปแบบการฝึกที่มีโครงสร้างลำดับขั้นตอนมากขึ้น มีการบูรณาการด้านเทคโนโลยีและความสัมพันธ์

กับการศึกษาภาคสนาม ขยายขอบเขตการฝึก สอนระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยเริ่มจากการศึกษาสังเกตงานครูในโรงเรียนไปสู่การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูเต็มรูปแบบในโรงเรียนสาธิต มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดที่แสดงให้เห็นเป็นลำดับดังนี้

- 1 ด้านช่วงเวลาฝึกในโรงเรียนขยายออกเป็น 300 ชั่วโมง
 - 2 มหาวิทยาลัยและสถาบันฝึกหัดครูส่วนมากได้พัฒนาความคิดการจัดประสบการณ์วิชาชีพ โดยการให้ความสำคัญกับการจัดการในโรงเรียนเป็นหลัก
 - 3 ระบบหลักสูตรครู 5 ปี และการฝึกงาน ได้นำมาใช้และเสนอเป็นทางเลือกในการพัฒนาคุณภาพการฝึกหัดครู
 - 4 ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงพัฒนาการเตรียมอาจารย์นิเทศก์ทั้งในสถาบันผลิตครูและในระดับโรงเรียน
 - 5 การวิจัยด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นภารกิจตามปกติของสถาบันผลิตครูกระแสของการวิจัยของนักวิจัยมุ่งไปสู่ประเด็นการสรุปผลว่า “เกิดอะไรขึ้นในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาและควรปรับปรุงแก้ไขการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างไร
- การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบการฝึกหัดงานโดยการเลียนแบบการสอน มาสู่รูปแบบโครงสร้างที่หลากหลาย ขยายลำดับการฝึกประสบการณ์บูรณาการเทคโนโลยีจัดลำดับความสัมพันธ์ และขยายขอบเขตที่เข้าสู่ระดับวิชาชีพชั้นสูง
- รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเปลี่ยนแปลงไปโดยอาศัยจุดเน้นสำคัญประการคือ
1. การเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมนิยม (Behaviorist orientation) เน้นการพัฒนาเฉพาะด้านและทักษะการสอนที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสามารถสังเกตได้
 2. เน้นการปรับเปลี่ยนด้านบุคลิกภาพ (Personality orientation) การสังเกตเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาครู การจัดระบบการรับรู้ความเชื่อในเรื่องหลักสำคัญ ทางทักษะและความรู้ที่เชื่อมโยงต่อเนื่อง
 3. การเปลี่ยนแปลงด้านประเพณีการปฏิบัติงาน (Traditional craft orientation) โดยผลักดันไปสู่การฝึกหัดงานที่ลงมือกระทำ
 4. การเปลี่ยนแปลงไปสู่วิธีการสืบสวนสอบสวน (Inquiry orientation) เป็นวิธีการสืบสวนสอบสวนหาวิธีสอนและบริบทต่างๆ ในการสอน การสืบค้นหาลำดับกระบวนการสอนที่เหมาะสมในเชิงปฏิบัติ
- จุดเน้นการเปลี่ยนแปลงทั้งสี่ประการนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูขึ้น 2 แนวคิด คือ
- แนวคิดที่ 1 รูปแบบแนวคิดที่เน้นการประสานทฤษฎีควบคู่การปฏิบัติ เป็นวิธีจัดที่เน้นให้นักศึกษาครูนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาภาคทฤษฎีไปปฏิบัติในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบแนวคิดการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของกรมการฝึกหัดครูและมหาวิทยาลัย บางมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

แนวความคิดที่ 2 รูปแบบแนวคิดที่เน้นเนื้อหา เป็นวิธีจัดที่เน้นการใช้ความรู้ในเนื้อหาวิชาไปจัดรูปแบบการสอนและสร้างกรอบแนวคิดในการสอน

ฮุสตัน (Houston. 1990: 520 – 524) นำเสนอบทความสรุปเกี่ยวกับการวิจัยด้านประสบการณ์วิชาชีพไว้ดังต่อไปนี้¹⁾ ด้านนโยบายความหวังและโครงสร้างพบมีความแตกต่างกันอย่างมากในนโยบายและการปฏิบัติการด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของแต่ละสถาบัน มีการกำหนดคุณสมบัติพื้นฐานที่สำคัญหลายประการ เช่น เกณฑ์ความสามารถในการใช้ภาษา การยืนยันการอนุญาตจากอาจารย์ที่ปรึกษามาพิจารณาสิทธิการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรัฐต่างๆ จำนวน 35 รัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา มีมาตรฐานการเตรียมครู การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การจัดนักศึกษาเข้าสู่ออกแบบ การฝึกกำหนดช่วงเวลา การกำหนดค่าระดับเกรด การมอบหมายงานฝึก การนิเทศ การกำหนดมาตรฐานการคัดเลือกโรงเรียนฝึก และการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในขณะที่รัฐ กำหนดเกณฑ์สำหรับการจัดหาอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงเอกสารเกี่ยวกับนโยบายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดังกล่าวทำให้เกิดความกระจัดกระจายในนโยบายของการฝึกปฏิบัติในวิชาชีพครู แม้ว่าเกณฑ์มาตรฐานจะยังไม่กำหนดระยะเวลาที่ตายตัว แต่ได้กำหนดช่วงเวลาระหว่าง 5 สัปดาห์ถึง 9 สัปดาห์ โดยกำหนดให้อาจารย์นิเทศหนึ่งคนรับผิดชอบนักศึกษา 1-9 คน หรืออาจมากถึง 30 คน 2) ด้านการจัดโครงสร้าง องค์การและโครงสร้างการประสานงาน สถาบันการฝึกหัดครูส่วนมากมีการจัดการดำเนินการในรูปแบบสำนักงานด้านประสบการณ์วิชาชีพ มีผู้บริหารมีฐานะเป็น “ผู้อำนวยการ” ที่มีหน้าที่เตรียมนักศึกษา เตรียมคู่มือ แผน วัสดุ อุปกรณ์ แบบประเมินผล จัดอาจารย์นิเทศพี่เลี้ยง รวมทั้งการประสานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3) ด้านการติดต่อสื่อสารผลการศึกษจากกรณีศึกษาโรงเรียน 14 โรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครูในออสเตรเลีย พบว่าองค์ประกอบของการติดต่อสื่อสารและการพัฒนาระบบความร่วมมือและการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันได้แก่ การวางรูปแบบของความร่วมมือ การติดต่อสื่อสาร การกำหนดบทบาท โปรแกรมการพัฒนาระบบข้อมูลการสื่อสาร ความสม่ำเสมอในการติดตามดูแล และการช่วยเหลือ 4) ด้านปัญหาของการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า ปัญหาส่วนมากเกิดจากองค์ประกอบทั้ง 3 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คือนักศึกษา อาจารย์นิเทศ และโรงเรียน ดังนั้นปัญหาหลักในการบริหารจึงอยู่ที่การติดต่อสื่อสาร การทำความเข้าใจร่วมกันระหว่าง 3 องค์ประกอบดังกล่าว สิ่งที่เสนอมานี้สอดคล้องกับหลักการในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกรมการฝึกหัดครู พ.ศ. 2531 ที่เน้นเรื่องการทำ ความเข้าใจร่วมกันทั้งระดับสูงคือระดับกรม ระดับกลางคือระดับสถาบัน จังหวัด และอำเภอหรือท้องถิ่นจนถึงระดับล่างคือสถาบันผลิตครูและโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและโรงเรียนฝึกประสบการณ์ (กรมการฝึกหัดครู. 2535: 137 – 143)

วิลสัน และ ธอร์นตัน (Wilson; & Thornton. 2008) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ประสบความสำเร็จจากแนวความคิดของอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่าการเตรียมตัวและความรู้ทางด้านวิชาการของอาจารย์พี่เลี้ยงจำนวนหนึ่งเป็นผลที่แสดงให้เห็นว่าอาจารย์พี่เลี้ยงมีความเข้าใจในบทบาทและสิ่งที่ต้องรับผิดชอบกับคาดหวังที่ชัดเจนสำหรับประสบการณ์ ช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยงในการเตรียมครูใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่สนับสนุนการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

บริทตัน และ แอนเดอร์สัน (วชิรา เครือคำอ้าย. 2552; อ้างอิงจาก Britton; & Anderson. 2009) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Coaching) และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ: การทดสอบเกี่ยวกับความคิดรวบยอดที่เป็นประโยชน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในชั้นเรียนที่ฝึกปฏิบัติโดยนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีลักษณะการปฏิบัติโดยนักศึกษา 4 คน ฝึกหัดการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในด้านหน้าที่และเทคนิคก่อนที่จะเข้าร่วมวงจรการโค้ช ด้วยการจับคู่หมุนเวียนสลับกันสังเกตการสอนในชั้นเรียน ฝึกรวบรวมข้อมูล ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมและเข้ามาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงการฝึกปฏิบัติการสอน แต่มีข้อเสนอแนะว่าการฝึกปฏิบัติการสอนเป็นแนวโน้มในการพัฒนาที่ปราศจากการยืนยันด้วยหลักฐานที่เพียงพอ และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรนำการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนมาบูรณาการใช้ในหลักสูตรของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

งานวิจัยในประเทศ

กรมการฝึกหัดครู(2535: 1 – 17) ได้นำเสนอผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์ มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าองค์ประกอบสำคัญมี 3 ประการ คือ ประการแรก เป็นองค์ประกอบด้านสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นสถานที่วัสดุอุปกรณ์และบุคคล ประกอบด้วยวัสดุอุปกรณ์การสอน หน่วยฝึก การบริหาร การบริการ ของวิทยาลัย และอาจารย์นิเทศก์ ประการที่สอง เป็นองค์ประกอบด้านความรู้และคุณลักษณะของนักศึกษา ประกอบด้วยคุณลักษณะความเป็นครู ทักษะการสอนตติต่อการสอนและการประเมินผล ประการที่สาม เป็นองค์ประกอบที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถานการณ์และบุคคล ประกอบด้วย บรรยากาศในชั้นเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

2. การวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แยกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทแรกเป็นการศึกษาพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาโดยใช้วิธีสอนและวิธีนิเทศที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏว่าการใช้เทคนิคการสอนเพิ่มเติมมีผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมยอมรับ การใช้คำถามและการสอนทางอ้อมสูงกว่าการสอนด้วยเทคนิคการสอนปกติ และการนิเทศการสอนแบบให้นักศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนทางวาจาจากเทปบันทึกเสียงเพิ่มเติมไม่มีผลต่อการพัฒนาการสอนและการตั้งคำถามที่มีคุณภาพได้ ประการที่สอง เป็นการศึกษาประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูแบบเต็มภาคเรียนกับการจัดแบบครึ่งภาคเรียน พบว่า การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเต็ม ภาคเรียนสามารถเตรียมนักศึกษาให้ออกไปเป็นครูได้ดีกว่าการจัดให้ฝึกครึ่งภาคเรียน เพราะนักศึกษาได้ฝึกครบทุกรายวิชาส่วนเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการสอนและการปฏิบัติงานทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

3. การวิจัยเชิงประเมินผลโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมการบรรลุเกณฑ์ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เต็มเวลาที่จัดให้แก่นักศึกษาในวิทยาลัยครูเป็น 4 ชั้น คือ การศึกษาสังเกต การมีส่วนร่วม การทดลองสอน/ทดลองปฏิบัติงาน และการฝึกเต็มรูป/ฝึกงาน ผลการวิจัยปรากฏว่านักศึกษาแสดงพฤติกรรมบรรลุตามเกณฑ์วัตถุประสงค์เพียง 3 ชั้น คือ ชั้นมีส่วนร่วมชั้นการทดลองสอน/ทดลองปฏิบัติงาน และชั้นฝึกเต็มรูป /ฝึกงาน ส่วนชั้นศึกษาสังเกตนักศึกษาไม่แสดงพฤติกรรมบรรลุเกณฑ์บรรลุเกณฑ์วัตถุประสงค์ สำหรับลำดับความ สำคัญและความจำเป็น พบว่าชั้นฝึกเต็มรูป / ฝึกงาน มีความจำเป็นและสำคัญมากที่สุด การทดลองสอน /ทดลองปฏิบัติ และศึกษาสังเกตมีความจำเป็นรองลงมา การมีส่วนร่วมมีความจำเป็นน้อยที่สุด ส่วนการประเมินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบกลับภูมิสำเนา พบว่า เกิดผลดีในด้านบุคลิกภาพความเป็นครูและมนุษยสัมพันธ์ พร้อมจะเป็นครูได้อย่างสมบูรณ์ แต่มีปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์ของโรงเรียนไม่มีความรู้เพียงพอต่อการนิเทศ

4. การวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การศึกษาเรื่องนี้จำแนกเป็น 2 ประการ คือ ประการแรก เป็นการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการฝึก ผลการศึกษาปรากฏว่า สิ่งที่เป็นปัญหาได้แก่ ปัญหาการประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง มีความเข้าใจไม่ตรงกันในทางปฏิบัติงานของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยง ความไม่เข้าใจวิธีประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และความไม่สะดวกในการเดินทางไปนิเทศของอาจารย์นิเทศจากสถาบัน ประการที่สอง เป็นการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทักษะของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีปัญหาหลายด้าน ได้แก่ การเตรียมการสอน ค่าใช้จ่ายในการเตรียมอุปกรณ์การสอนการหาแหล่งอุปกรณ์การสอนและการเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับอุปกรณ์การสอนการปกครองชั้นเรียน การจัดการด้านพฤติกรรม การเรียนของนักเรียน ส่วนปัญหาด้านมนุษยสัมพันธ์พบว่า นักศึกษามีความกังวลในการวางตัวขณะสอนและการวางตัวในการช่วยงานอื่นที่ไม่ใช่งานสอน ที่คํ นพบที่สำคัญคือ นักศึกษาที่มีปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพน้อย

ดร.ณิ ชัยมงคล (2536: 81-90) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโครงการฝึกสอนและฝึกงาน นักศึกษาสถาบันราชภัฏในสภามหาวิทยาลัยราชภัฏ ศึกษาเฉพาะกรณีศึกษาวิชาเอกสายวิทยาศาสตร์ สรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างการดำเนินการฝึกสอน/ฝึกงานของนักศึกษาสถาบันราชภัฏดำเนินไปตาม โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษา การฝึกสอน/ฝึกงานเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มวิชาปฏิบัติการ และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหมวดวิชาเฉพาะด้าน สังคมศาสตร์และการจัดการดำเนินการ โดยมีศูนย์หรือฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ภาควิชาหลักสูตรและการสอนเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารโครงการฝึกสอน ฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การจัดดำเนินการแตกต่างกันใน รายละเอียดของแต่ละสถาบัน

2. แนวปฏิบัติในการบริหารโครงการฝึก สอน/ฝึกงานของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ กรณีศึกษาเฉพาะนักศึกษาวิชาเอกสายวิทยาศาสตร์ มีลักษณะดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของการฝึกสอน/ฝึกงานทุกสถาบันมีความสอดคล้องกันกล่าวคือ เพื่อเสริมสร้างลักษณะครูที่ดีและเจตคติที่ดีแก่นักศึกษา ให้นักศึกษาได้เรียนรู้งานในหน้าที่ครู อย่างแท้จริง รู้จักตนเอง พัฒนาชุมชน และมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อชุมชน มีโอกาสได้ เรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติสอดคล้องกัน จนสามารถนำไปปฏิบัติงานในหน้าที่ครู ได้อย่าง เหมาะสมและเกิดผลดี

2.2 ด้านบุคลากร ทุกสถาบันมีบุคลากรในการฝึกสอน/ฝึกงานเหมือนกันมีหัวหน้า คณะวิชา ทั้งคณะครุศาสตร์และคณะอื่นๆ หัวหน้าภาควิชา หัวหน้าศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกและผู้ประสานงาน เป็นผู้บริหาร และรับผิดชอบ

2.3 วิธีการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู มีทั้งเริ่มจากความต้องการของโรงเรียนเป็น หน่วยฝึกและเริ่มจากการวางแผนการจัดโดยกำหนดลักษณะงาน ช่วงเวลาในการฝึกแล้วแจ้งให้ หน่วยงานภายในสถาบันและโรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกทราบ เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันก่อนลงมือ ปฏิบัติการ

2.4 การประเมินผลการฝึกของนักศึกษาใช้วิธีประเมินและแบบประเมินเหมือนกัน คือ ประเมินผลสมรรถภาพการสอน คุณลักษณะและการปฏิบัติและงานในหน้าที่ครู มีการประเมิน โครงการย่อยของแต่ละสถาบันแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด ส่วนการประเมินผลรวม ผู้ประเมินผล มี 3 ฝ่าย เพื่อให้ถ่วงดุลกัน ฝ่ายที่หนึ่ง คือ อาจารย์นิเทศก์จากสถาบันเป็นผู้นิเทศประจำวิชาและ นิเทศประจำโรงเรียน ฝ่ายที่สอง คือ อาจารย์พี่เลี้ยง ฝ่ายที่สาม คือ ผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ฝ่าย มีน้ำหนักการประเมินเท่ากัน มีเกณฑ์การประเมิน 3 เกณฑ์ คือ ผ่านยอดเยี่ยมใช้อักษรย่อ “ผย” ผ่านใช้อักษรย่อว่า “ผ” และไม่ผ่านใช้อักษรย่อว่า “ม”

งานวิจัยครั้งนี้ยังเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยทั่วไป ควรจัดให้หน่วยงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในสายงานบริหารของสถาบันอย่างชัดเจนให้เป็นศูนย์รวมของภาควิชาต่าง ๆ ที่จะร่วมมือกันผลิตครู หน่วยงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรตั้งเป็นรูปของ “สำนักงาน” มีเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยมีสถานที่ที่เป็นแหล่งแสวงหาความรู้และแหล่งฝึกปฏิบัติการด้านการสอนของนักศึกษาที่มีความพร้อม และเพื่อให้โครงสร้างและสายงานของหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน หัวหน้าหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีตำแหน่งระดับสูง เหมาะกับเป็นศูนย์รวมของการผลิตครูมากกว่าเป็นงานเฉพาะภาควิชาเฉพาะคณะวิชาใดวิชาหนึ่ง และหัวหน้าหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรมีอำนาจในการพิจารณาเสนอความดีความชอบของอาจารย์นิเทศก์

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่ องค์ประกอบในกระบวนการบริหารดังต่อไปนี้

1. การวางแผน สถาบันต่าง ๆ มีการวางแผนคัดเลือกโรงเรียนเครือข่ายที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับวิชาเอกที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ จัดเตรียมเอกสารการฝึกและแบบฟอร์มการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ร่วมกับสถานศึกษา
2. การจัดองค์การ มีการเตรียมบุคลากรในการนิเทศโดยการฝึกอบรมให้มีความรู้ด้านการนิเทศ การกำหนดหน้าที่ของแต่ละคน ผลการวิจัยพบว่ายังขาดการประชาสัมพันธ์และการประสานงานที่ดี สถาบันผลิตครูควรเน้นการประสานทั้งระหว่า งบบุคคลต่อบุคคล บุคคลกับสถานศึกษา
3. การควบคุมการฝึกสอน ควรกำหนด มาตรฐานกฎเกณฑ์การควบคุมการนิเทศ การฝึกสอนอย่างชัดเจน ผลการวิจัยพบว่า ยังขาดการนิเทศตามเกณฑ์ และไม่เป็นไปตามตารางการนิเทศ และยังให้การติดตามควบคุมดูแลน้อย
4. การประเมินผล สถานศึกษาได้ทำการประเมินผลโดยกำหนดผู้ประเมินหลักเกณฑ์การประเมินและแบบฟอร์มการประเมินแต่ยังขาดการประสานงานให้เกิดการร่วมมือระหว่างผู้ประเมินจากสถาบันผลิตครูและสถานศึกษา

สุทธาสินี บุญญาพิทักษ์ (2547) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรครุศึกษานักวิจัยในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์วิชาชีพครูปัจจุบันปรากฏความต้องการจำเป็นครุศึกษานักวิจัย สภาพการณ์หลักสูตรผลิตครู/ฝึกอบรมครูประจำการ ไม่เอื้อต่อการพัฒนาครุศึกษานักวิจัย ครูประจำการมักประสบปัญหาการเริ่มต้นงานวิจัยชั้นเรียนทั้งด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนของผู้เริ่มต้นประกอบอาชีพครูไม่ตอบสนองต่อความต้องการในวิชาชีพ ผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้ข้อสรุปสมรรถภาพครุศึกษานักวิจัยที่พึงประสงค์ 5 องค์ประกอบ คือ ด้านจิตวิทยา ด้านการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ ด้านการเป็นผู้เรียนรู้การสอน ด้านการปฏิบัติเชิงสะท้อนกลับ และด้านคุณลักษณะความเป็นครู ผลการประเมินโครงสร้างหลักสูตร พบว่า มี 8 องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน คือ

1. ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร 2. หลักการ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายและสมรรถภาพคุณักวิจัยที่พึงประสงค์ 3. ขอบเขตเนื้อหาสาระมวลประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการเป็นคุณักวิจัยในชั้นเรียน 4. กิจกรรม จัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบประเมินผล 6. แผนปฏิบัติการ 7. คู่มือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน 8. คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพคุณักวิจัยในชั้นเรียนและระบบนิเทศติดตามผล

ประสิทธิ์ ประมอดมรัตน์ (2553) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้วยวิธีผสมผสานในการจัดฝึกอบรมนักเรียนอาชีวศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า 1) การประเมินสภาวะแวดล้อม ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา อาจารย์ผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมควรประกอบด้วย การฝึกอบรมผ่านเว็บไซต์ฝึกอบรม จำนวน 3 หัวข้อ และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 11 หัวข้อ 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร มีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.61 ความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมในภาพรวม ความสอดคล้องหัวข้อเรื่องฝึกอบรมกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและความสอดคล้องวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมกับแบบทดสอบ มีค่าเท่ากับ 0.98 , 0.97 และ 0.98 ตามลำดับ โดยนำหลักสูตรฝึกอบรม รวมทั้งเครื่องมือต่าง ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องแล้วนำไปทดลองใช้ ปรากฏว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 81.93 และ 78.85 และผลการปฏิบัติมีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.64 3) การประเมินกระบวนการ พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ 82.85/ 81.57 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และผลการประเมินภาคปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.34 มาฝึกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 75 4) การประเมินผลผลิต พบว่าผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมได้นำเอาความรู้ ทักษะ ไปใช้ในการจัดการฝึกอบรมนักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.17 และพึงพอใจในการสอนของครูผู้สอนในการจัดการฝึกอบรมภาคทฤษฎีโดยรวมอยู่ในระดับดี และการสอนภาคปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ผ่านการจัดฝึกอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยรวม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.46 และ 85.78 ตามลำดับ และความพึงพอใจของนักเรียนต่อครูผู้สอนในการจัดการฝึกอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.45

อโนมา ศิริพานิช (2553) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อการสอนวิชาชีพด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงงานที่พัฒนาขึ้น ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพบว่า ครูช่างอุตสาหกรรม มีปัญหาด้านความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 4 ด้านคือ การเตรียมการสอน การให้เนื้อหา การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และ

ครูช่างอุตสาหกรรม มากกว่าร้อยละ 90 ต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ ต้องการให้ครูช่างอุตสาหกรรมเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามนโยบายดังกล่าว 2)การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนวิชาชีพแบบโครงการ พบว่า แบบแผนการเรียนการสอนวิชาชีพแบบโครงการที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยระยะเริ่มต้น ระยะพัฒนา และระยะสิ้นสุด โดยแต่ละระยะมีกิจกรรมหลักคือ การร่วมมือ การสืบสอบ การสร้างสรรค์ผลงาน และตลอดระยะของการทำโครงการประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 8 ขั้น หรือ 8S ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 3)การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อการสอนวิชาชีพด้วยแบบแผนการเรียนการสอนแบบโครงการที่พัฒนาขึ้น พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นซึ่งประกอบด้วย 18 หน่วยการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน 4)การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ ตลอดจนค่าความเชื่อมั่นของแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และแบบประเมินต่างสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากการติดตามผล พบว่า ครูสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยหัวหน้าสาขาวิชา และนักศึกษาต่างมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ผลการปฏิบัติงานของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ ต่างสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พฤติกรรมด้านการคิด การทำงาน และการแก้ปัญหาของนักศึกษา ในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก 5)การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้จริง พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมด้านทฤษฎีมีค่าเท่ากับ 82.35/81.71 ส่วนด้านปฏิบัติมีค่าเท่ากับ 80.38 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการฝึกอบรมในภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก 6) การติดตามและประเมินผล พบว่า การนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปปฏิบัติงานด้านการสอนของครู จากการทำการสอน และสอนจริง มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.72 และ 85.16 ตามลำดับ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยด้านทฤษฎี และด้านปฏิบัติร้อยละ 82.43 และ 80.11 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้พฤติกรรมด้านการคิดการทำงานการแก้ปัญหาของนักศึกษา พบว่า ในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดความคิดเห็นของหัวหน้าสาขาวิชา และนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก

ไพญดา สังข์ทอง (2558) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการสร้างเสริมสมรรถนะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาพบว่า มี 3 ด้าน คือ ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และด้านหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ 2) ผลการประเมินความเหมาะสมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตสาขาวิชาพลศึกษาพบว่า ด้านหลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 0.35 ด้านประกันคุณภาพการศึกษาและด้านการวิจัยในชั้นเรียนมี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 และ 4.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 และ 0.75 ตามลำดับ 3) ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการฝึก อบรมกับ ผลสัมฤทธิ์ ประกอบด้วย ด้านประกันคุณภาพการศึกษา มีค่า $E_1=86.53/ E_2= 85.45$ ด้านการวิจัยในชั้นเรียนมีค่า $E_1 = 84.11/ E_2 = 81.44$ และด้านหลักสูตรสถานศึกษามีค่า $E_1 = 84.43/ E_2 = 85.12$ 4) เจตคติหลังการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา พบว่า ด้านประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและด้านหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับดี 5) ทักษะเชิงปฏิบัติ หลังการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ นิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา พบว่า นิสิตมีระดับทักษะเชิงปฏิบัติการ ด้าน ประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวิจัย ในชั้นเรียน และด้านหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับดี

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการประสบความสำเร็จใน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพนั้นเกิดจากองค์ประกอบสำคัญหลายองค์ประกอบโดยองค์ประกอบ แรกคือ กลไกการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงความพร้อม ด้านหลักการและ ทฤษฎีตลอดจนเนื้อหาในการสอนต้องมากพอเสียก่อนและต้องอาศัยคู่มือการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูเป็นกุญแจสำคัญในการเรียนรู้กระบวนการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนองค์ประกอบ อื่นที่สำคัญเช่น การประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยกับ สถานศึกษา ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง อาจารย์ นิเทศก์เป็นต้น ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาจำเป็นต้องดำเนินตามกรอบมาตรฐาน วิชาชีพ ทั้งบุคลิกภาพและพฤติกรรม รวม ทั้งนโยบายภาครัฐ หลักสูตร โดยอาศัยเทคโนโลยี การนิเทศแบบต่างๆ รวมทั้งการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และองค์ประกอบสุดท้าย ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือ ด้านหลักสูตรฝึกอบรมซึ่งข้อค้นพบส่วนใหญ่ระบุในทิศทางสอดคล้องกัน กล่าวคือ หลักสูตรควรจะต้องมีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกิจกรรมหรือกระบวนการ ฝึกอบรมเนื้อหา สื่อ การวัดและประเมินผลการฝึกอบรมที่ชัดเจน โดยทั้งหมดเป็นขั้นตอนพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และนอกเหนือจากกระบวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรแล้ว สิ่งสำคัญคือการออกแบบตัวหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและสามารถตอบสนองจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรได้เป็นอย่างดี นำไปสู่การพัฒนาทางความรู้ พัฒนาเจตคติ และพัฒนาทักษะได้อย่างมี ประสิทธิภาพ อันจะก่อประโยชน์และคุณค่ากับหลักสูตรฝึกอบรมตลอดจนผู้เข้ารับการอบรมตาม หลักสูตรด้วยเช่นกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

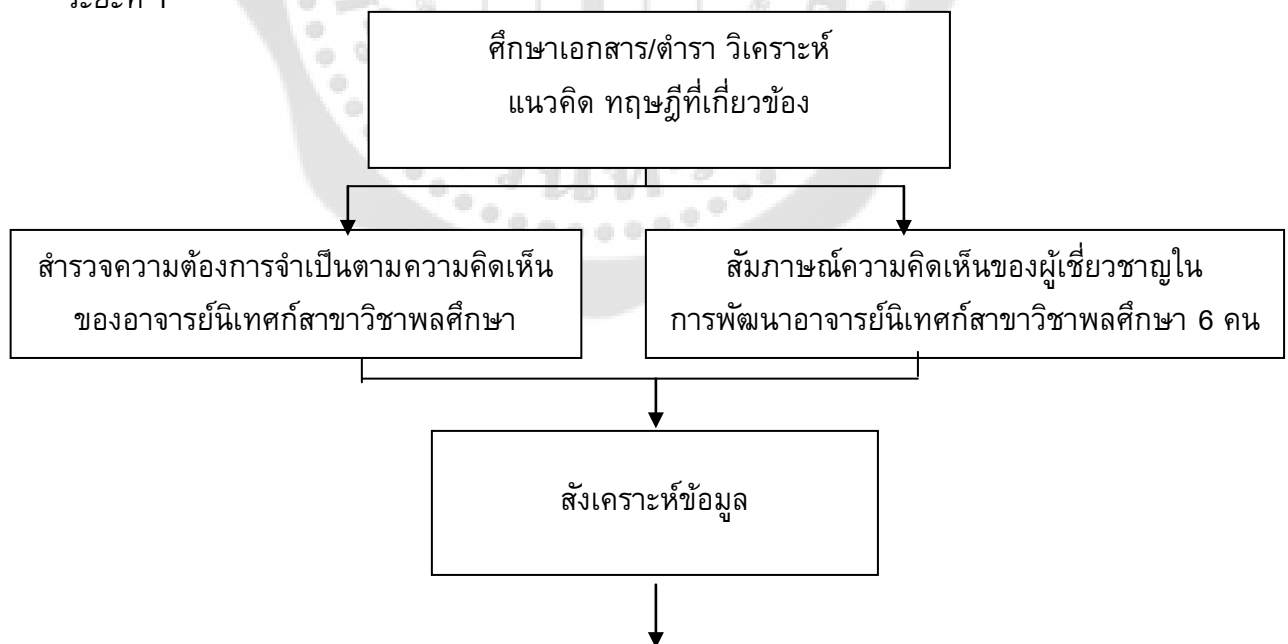
การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นการวิจัยและพัฒนา(Research and Development) โดยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Method) แบบตัวหลัก ตัวรอง ตามลำดับ(Sequential Dominant and Less Dominant Design)โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

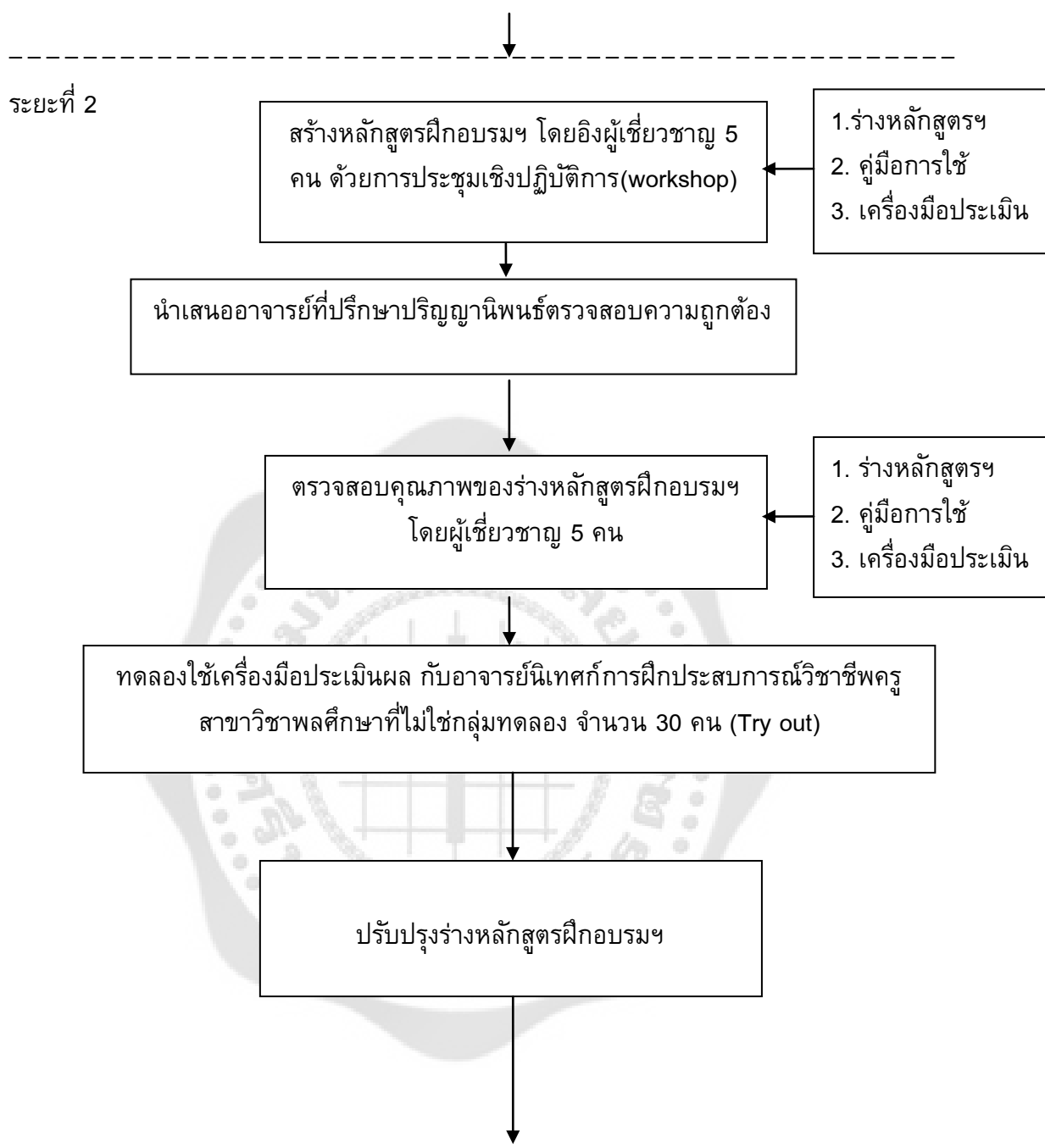
ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

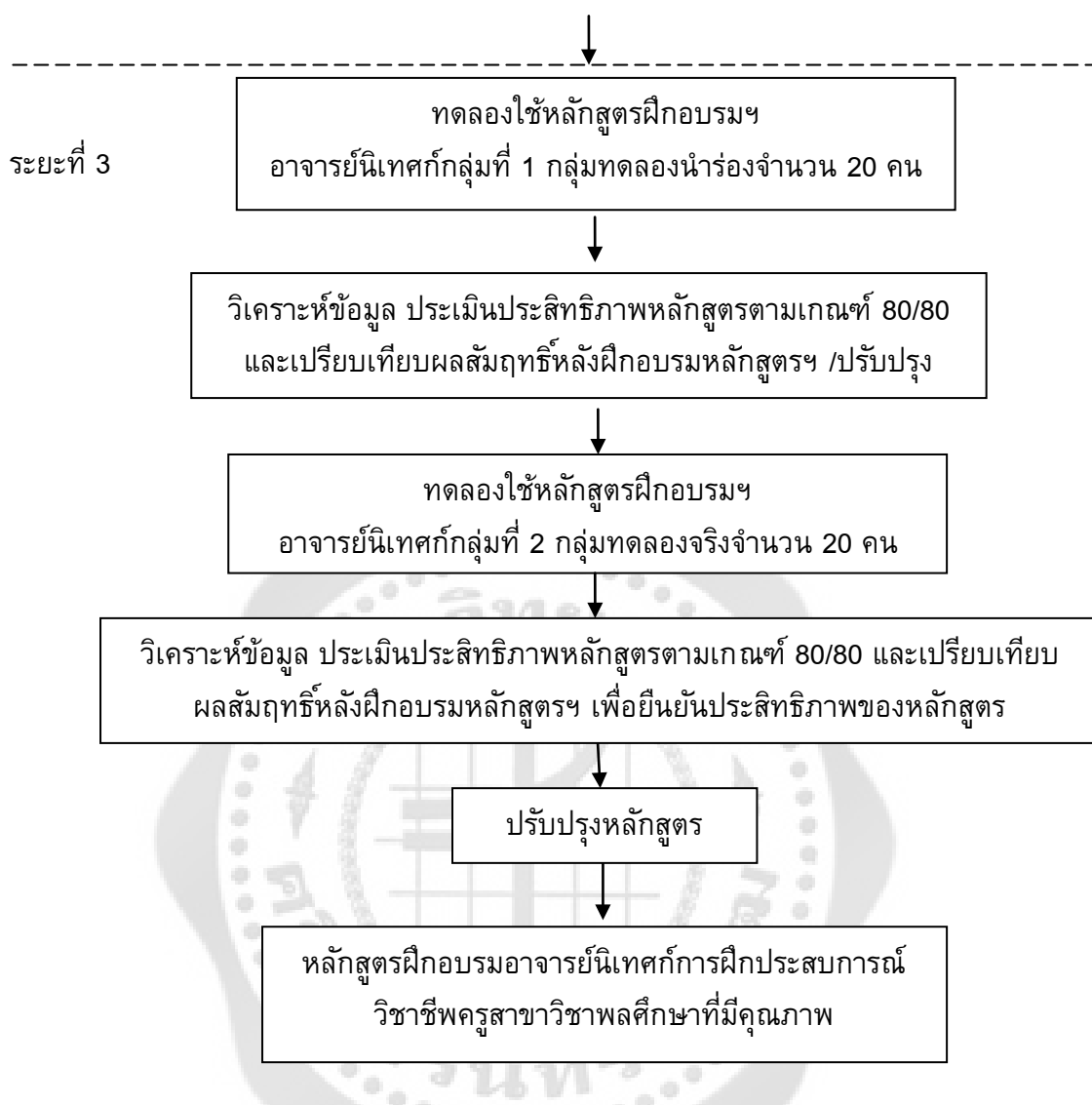
ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังภาพประกอบ 10

ระยะที่ 1

ภาพประกอบ 10 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจาก เอกสาร ตำรา งานวิจัย

1.2 สสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาโดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริงในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากอาจารย์นิเทศก์จำนวน 140 คน จากนั้น

ดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยการหาความต่างระหว่างมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็นกับสภาพที่เป็นจริงแล้วดำเนินการวิเคราะห์จัดอันดับของความต้องการจำเป็น (Priority Setting) โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของส่วนต่างที่คำนวณได้

1.3 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษา จำนวน 6 คนโดยมีประเด็นสัมภาษณ์ ได้แก่ สิ่งที่มี สิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาและแนวทางในการพัฒนาการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้

1.4 นำข้อมูลที่ได้จาก ข้อ 1.1 ข้อ 1.2 และข้อ 1.3 มาสังเคราะห์รวมเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริงเพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.1.1 ประชากร ได้แก่ อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษาที่มีบทบาทเป็นอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ 30 แห่งทั่วประเทศ จำนวน 220 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษาที่มีบทบาทเป็นอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ 30 แห่งทั่วประเทศ จำนวน 140 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย แบบกำหนดสัดส่วน (Proportional Simple Random Sampling) ตามแต่ละสถาบันและประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน เมื่อกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2548: 53; อ้างอิงจาก Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์นิเทศในการสำรวจความต้องการจำเป็น

ลำดับ	สถาบัน	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
1	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	12	7
2	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	11	7
3	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	6	4
4	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	3	2
5	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	6	4

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	สถาบัน	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
6	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	10	7
7	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	5	3
8	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	10	7
9	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	13	8
10	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	7	4
11	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	10	7
12	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	5	3
13	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	9	6
14	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	6	4
15	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	4	3
16	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	5	3
17	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	7	4
18	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	8	5
19	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	5	3
20	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	16	10
21	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	5	3
22	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	6	4
23	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	7	4
24	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	6	4
25	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	4	3
26	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	6	4
27	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	6	4
28	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	7	4
29	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	8	5
30	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	7	4
รวม		220	140

2.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสิ่งที่ควรมี สิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนา และแนวทางในการพัฒนาในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 6 คน ได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติ คือ อาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษา และมีประสบการณ์ นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาไม่น้อยกว่า 20 ปี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีตัวเลือก 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

ระดับที่ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับที่ 4 หมายถึง มาก

ระดับที่ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับที่ 2 หมายถึง น้อย

ระดับที่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) สำหรับสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 6 คน แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวคิด สิ่งที่ต้องมี สิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาและแนวทางในการพัฒนาในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา

4. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การพัฒนาแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

4.1.2 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามกรอบเนื้อหาที่ได้จากการสังเคราะห์

4.1.3 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบของข้อคำถาม แล้วดำเนินปรับปรุงตามคำแนะนำ

4.1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย ที่ต้องการวัดความครอบคลุมของข้อ คำถาม และความชัดเจนของภาษา โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งพบว่าได้ข้อคำถามในแบบสอบถามจำแนกเป็น 5 ด้าน จำนวน 24 ข้อ ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านองค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่จำเป็นต่อการนิเทศจำนวน 5 ข้อ	
ด้านที่ 2 ด้านความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษา	จำนวน 5 ข้อ
ด้านที่ 3 ด้านทักษะการนิเทศนักศึกษา	จำนวน 4 ข้อ
ด้านที่ 4 ด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศนักศึกษา	จำนวน 5 ข้อ
ด้านที่ 5 ด้านจรรยาบรรณ	จำนวน 5 ข้อ

โดยทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ตามวิธีการของ Rovinelli และ Hambleton (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2551: 50) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ได้

4.1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือโดยหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบาช (Cronbach's alpha Coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์ ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2551: 90) พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82

4.1.6 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 การพัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสำหรับสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวคิด สิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาและแนวทางในการพัฒนาในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

4.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา เพื่อให้เป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด

4.2.2 นำเสนอร่างแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาตรวจสอบ ความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้น ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็น ข้อคำถามในการสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ หรือข้อมูลที่ต้องการ ในขั้นตอนนี้ได้ประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ ดัชนีความสอดคล้อง ตามวิธีการของ Rovinelli และ Hambleton (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2551: 50) โดยพบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.08-1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อคำถาม

4.2.4 นำสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ไปปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.2.5 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา

5.1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

5.1.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏ 30 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5.2 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ได้ดำเนินการ ดังนี้

5.2.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้เชี่ยวชาญ

5.2.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

5.2.3 ประสานผู้เชี่ยวชาญทางโทรศัพท์เพื่อขออนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์

5.2.4 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันและเวลาที่นัดหมาย

5.2.5 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน

ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 ผู้วิจัยสร้างร่างหลักสูตรจากผลการสังเคราะห์ข้อมูลของระยะที่ 1

1.2 ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) โดยอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อสร้างร่างหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร และเครื่องมือการประเมินหลักสูตร

1.3 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมของหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร และเครื่องมือวัดและประเมินผลในหลักสูตร

1.4 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของร่างหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร ก่อนนำเครื่องมือไปทดลองใช้ต่อไป

1.5 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 นำเครื่องมือวัดและประเมินผลในหลักสูตรไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ในด้านความยากง่าย อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยกำหนดเกณฑ์ค่าความยาก อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ไม่น้อย กว่า 0.70

1.7 ปรับปรุงเพื่อให้ได้ร่างหลักสูตรฝึกอบรมฯ ร่างคู่มือการใช้และเครื่องมือพร้อมใช้

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 ผู้เชี่ยวชาญในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่างหลักสูตร จำนวน 5 คน โดย จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญ ด้านพลศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็น อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา และมีประสบการณ์ในเทศการสอนในสาขาวิชาพลศึกษาหรือที่ เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 20 ปี กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการสอน จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติ เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จปริญญาเอกทางด้านหลักสูตรและการสอนหรือที่ เกี่ยวข้อง กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติ เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จปริญญาเอกด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา หรือที่เกี่ยวข้อง

2.2 อาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่ม ทดลอง เพื่อทดลองใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลในหลักสูตร จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่ม อย่างง่าย

2.3 ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรฯ คู่มือการใช้หลักสูตร และเครื่องมือวัดและประเมินผลในหลักสูตร จำนวน 5 คนโดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา และ มีประสบการณ์ในเทศการสอนในสาขาวิชาพลศึกษาหรือที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 20 ปี กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการสอน จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จปริญญาเอกทางด้านหลักสูตรและการสอนหรือที่เกี่ยวข้อง กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด และประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 คน มีคุณสมบัติเป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จปริญญาเอกด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา หรือที่เกี่ยวข้อง 3. เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

4 คะแนน เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการประเมินสะท้อนถึงคุณภาพของหลักสูตรในระดับ มากที่สุด

3 คะแนน เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการประเมินสะท้อนถึงคุณภาพของหลักสูตรในระดับ ค่อนข้างมาก

2 คะแนน เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการประเมินสะท้อนถึงคุณภาพของหลักสูตรในระดับ พอใช้

1 คะแนน เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการประเมินสะท้อนถึงคุณภาพของหลักสูตรในระดับ ต้องปรับปรุง

และมีเกณฑ์ในการตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพ เมื่อ มีคะแนนเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.00 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00

3.2 เครื่องมือที่ต้องใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร ประยุกต์แนวคิดการประเมินโครงการของ โดนัลด์ แอล เคิร์กแพทริก โดยจำแนกเป็น

3.2.1 แบบประเมินการเรียนรู้ 3 ด้าน

1) ด้านความรู้ (Cognitive domain)

2) ด้านเจตคติ (Affective domain)

3) ด้านทักษะที่จำเป็น (Psychomotor domain)

3.2.2 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรม

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรม และคู่มือ เป็นแบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

4.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร และศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

4.1.2 ดำเนินการสร้างแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรม

4.1.3 ช้องของรายการของร่างหลักสูตรฝึกอบรม มีความหมายของคะแนนดังนี้

4 คะแนน เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการประเมินสะท้อนถึงคุณภาพของหลักสูตรในระดับ มากที่สุด

3 คะแนน เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการประเมินสะท้อนถึงคุณภาพของหลักสูตรในระดับ ค่อนข้างมาก

2 คะแนน เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการประเมินสะท้อนถึงคุณภาพของหลักสูตรในระดับ พอใช้

1 คะแนน เมื่อผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการประเมินสะท้อนถึงคุณภาพของหลักสูตรในระดับ ต้องปรับปรุง

4.1.4 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบของข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.1.5 นำแบบประเมินคุณภาพหลักสูตรที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) เท่ากับ 1.00 แสดงว่าข้อคำถามมีความเที่ยง ตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ได้

4.1.6 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นแบบประเมินคุณภาพหลักสูตร ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 แบบวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรฯ ซึ่งสร้างจากการประยุกต์แนวคิดการประเมินโครงการฝึกอบรมตามรูปแบบของ โด널ด์ แอล เคิร์กแพทริก

4.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร และศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ แบบประเมินแต่ละด้าน

4.2.2 ดำเนินการสร้างแบบทดสอบ แบบประเมินทักษะ แบบประเมินเจตคติ และแบบประเมินความพึงพอใจ ตามกรอบเนื้อหาที่ได้จากการสังเคราะห์

4.2.3 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อให้ข้อเสนอแนะและดำเนินการปรับปรุง

4.2.4 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.2.5 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.21-0.68 ค่าอำนาจจำแนกของประเมินหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาอยู่ระหว่าง 0.24 ถึง 1.00 ได้และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84 แสดงว่าเครื่องมือวัดและประเมินผลในหลักสูตรฝึกอบรมมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้

4.2.6 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์แบบทดสอบและแบบประเมิน ฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

5.1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

5.1.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ สร้างร่างหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร และเครื่องมือการประเมินหลักสูตร

5.1.3 ประสานผู้เชี่ยวชาญและกำหนดการสร้างร่างหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร และเครื่องมือการประเมินหลักสูตร ตามระยะเวลาที่กำหนด

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา (ก่อนทดลองใช้) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

5.2.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือจ ากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

5.2.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมและคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

5.2.3 ประสานผู้เชี่ยวชาญทางโทรศัพท์ หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อขอข้อมูลในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญ ไม่ได้ส่งผลการประเมินกลับภายในระยะเวลาที่กำหนด

ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. วิธีดำเนินการ

1.1 ทำการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์ โดยดำเนินการ 2 รอบ ดังนี้
รอบที่ 1 ทดลองนำร่องในกลุ่มทดลองนำร่องใช้หลักสูตร จำนวน 20 คน เป็นระยะเวลา 2 วัน คือ วันจันทร์ที่ 30 พฤศจิกายน 2558 – วันอังคารที่ 1 ธันวาคม 2558

รอบที่ 2 ทดลองจริง ในกลุ่มทดลองใช้หลักสูตรจริง จำนวน 20 คน เป็นระยะเวลา 2 วัน คือ วันอังคารที่ 8 ธันวาคม 2558– วันพุธที่ 9 ธันวาคม 2558

1.2 หาประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ E1/ E2 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังฝึกอบรมหลักสูตรฯ ของอาจารย์นิเทศก์กลุ่มที่ 1 กับ กลุ่มที่ 2

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 กลุ่มที่ 1กลุ่มทดลองนำร่องใช้หลักสูตร จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรในเบื้องต้นและปรับปรุงหลักสูตร

2.2 กลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองใช้หลักสูตรจริง จำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบยืนยันประสิทธิภาพของหลักสูตร

โดยทั้ง 2 กลุ่มมีคุณสมบัติหรือเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

- เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
- มีประสบการณ์ในการสอนวิชาพลศึกษา ไม่เกิน 5 ปี
- มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

- มีความสนใจในการเข้าร่วมฝึกอบรม
- สามารถเข้าร่วมการฝึกอบรมได้ครบถ้วนตามระยะเวลาของหลักสูตร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองใช้ชุดฝึกอบรม

3.1 หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.2 คู่มือหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.3 เครื่องมือวัดและประเมินผล

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนการทดลอง เป็นคู่มือหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นและตรวจพิจารณา โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 10 คน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 เตรียมหลักสูตรฝึกอบรม จัดเตรียมและตรวจสอบหลักสูตรฝึกอบรมให้พร้อม เช่น ตารางการฝึกอบรม แผนการอบรม ใบเนื้อหา ใบแบบฝึกหัด ใบทดสอบ และสื่อประกอบการบรรยาย เป็นต้น การตรวจสอบต้องตรวจทั้งด้านคุณภาพและปริมาณให้เพียงพอ ตลอดจนเหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าฝึกอบรม

5.2 แนะนำการใช้ชุดฝึกอบรม เป็นการแนะนำการใช้ชุดฝึกอบรมให้กับผู้ที่จะเป็นวิทยากร จำนวน 1 คน โดยผู้วิจัยทำหน้าที่แนะนำการใช้ชุดฝึกอบรมให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตร เทคนิควิธีการใช้งานของใบเนื้อหา ใบแบบฝึกหัด ใบแบบทดสอบ และสื่อประกอบการบรรยาย เป็นต้น หลังจากแนะนำจนครบทั้งหมด ให้วิทยากรศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของชุดฝึกอบรมแล้วทำการซ้อมสอนหรือซ้อมบรรยายในแต่ละหัวข้อ โดยมีผู้วิจัยทำหน้าที่นิเทศ คอยแนะนำปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ

5.3 เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บ รวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้เพื่อหาประสิทธิภาพกับกลุ่มเป้าหมายที่คัดเลือกไว้ จำนวน 20 คน โดยดำเนินการตามตารางการฝึกอบรมที่สร้างไว้และดำเนินกิจกรรมในห้องบรรยาย ตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ในแต่ละหัวข้อเรื่องให้ใกล้เคียงมากที่สุด

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากเสร็จสิ้นการอบรมแล้ว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรการฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การสอน ที่ผู้วิจัยออกแบบพัฒนาขึ้น

5.5 ทำการทดลองกับอาจารย์นิเทศก์กลุ่มที่ 2 จำนวน 20 คน โดยทำการทดลองเหมือนกลุ่มที่ 1 ตามขั้นตอนที่ 5.1- 5.4 อีกรอบหนึ่ง

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพร่วมกับการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดจำแนกตามระยะวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริง จัดอันดับความต้องการจำเป็นจากค่าเฉลี่ยของส่วนต่างที่คำนวณได้ จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการจัดอันดับด้วยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation) ในส่วนของแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมา สังเคราะห์ร่วมระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ใน 2 ส่วน คือ

- 1) วิเคราะห์คุณภาพหลักสูตร โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด
- 2) วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลซึ่งดำเนินการตรวจสอบ
 - ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง
 - ความยาก โดยพิจารณาจาก ค่าสัดส่วนของคน que ที่ตอบถูกต้องคนที่ตอบผิด
 - ค่าอำนาจจำแนก โดยพิจารณาจากค่า Corrected Item total Correlation
 - ความเชื่อมั่น โดยพิจารณาจาก สัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบาช

ระยะที่ 3 หาค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมฯ ของกลุ่มทดลองนักร้อง (กลุ่มที่ 1) และของกลุ่มทดลองจริง (กลุ่มที่ 2) โดยพิจารณาจากค่า

E_1 คือ ประสิทธิภาพเชิงกระบวนการ

$$\text{สูตร } E_1 = (\sum X / N) A \times 100$$

$\sum X$ คือ คะแนนรวมของแบบฝึกหัดหรืองาน

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชิ้นรวมกัน

N คือ จำนวนผู้เรียน

E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$$\text{สูตร } E_2 = (\sum Y / N) B \times 100$$

$\sum Y$ คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน

B คือ คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

N คือ จำนวนผู้เรียน

จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้ เจตคติ ทักษะ และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยใช้สถิติทดสอบดังนี้

- 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม ใช้การทดสอบค่าที (T-Test) แบบ Dependent Sample T-Test
- 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติ หลังฝึกอบรมกับ เกณฑ์ ใช้การทดสอบค่าที แบบ One - Sample T-Test
- 3) เปรียบเทียบค่าร้อยละเฉลี่ยของทักษะ หลังฝึกอบรมกับเกณฑ์ ใช้การทดสอบค่าที แบบ One - Sample T-Test
- 4) การวิเคราะห์ความพึงพอใจ ใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้นำเสนอผลการวิจัย

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
f	แทน	จำนวนความถี่
%	แทน	ร้อยละ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที (T-Distribution)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
p-value	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
E ₁	แทน	ประสิทธิภาพเชิงกระบวนการ
E ₂	แทน	ประสิทธิภาพเชิงผลลัพธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการประเมินความต้องการจำเป็นโดยเปรียบเทียบส่วนต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็นในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 140 คน ซึ่งมีสถานภาพดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 140)

รายการ	f	%
เพศ		
ชาย	115	82.10
หญิง	25	17.90
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาโท	125	89.30
ปริญญาเอก	15	10.70
ตำแหน่งทางวิชาการ		
อาจารย์	124	88.60
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	14	10.00
รองศาสตราจารย์	2	1.40
รวม	140	100.00

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 82.10 มีวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 89.30 และส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 88.60 เมื่อดำเนินการวิเคราะห์ในรายด้านพบว่า ความต้องการจำเป็นในแต่ละด้าน ปรากฏรายละเอียดดังตาราง 3 - 7

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น สภาพที่เป็นจริง และความต้องการจำเป็นด้านองค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ (n=140)

องค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่จำเป็นต่อการนิเทศ	มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น			สภาพที่เป็นจริง			ความต้องการจำเป็น		
	$\bar{X}$	S	อันดับ	$\bar{X}$	S	อันดับ	$\bar{X}$	S	อันดับ
1. อาจารย์นิเทศมีความรู้เรื่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	4.76	0.50	2	3.95	0.88	5	0.81	0.91	1
2. อาจารย์นิเทศมีความรู้เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่สำคัญของแผนและการจัดการเรียนรู้พลศึกษา	4.82	0.42	1	4.15	0.77	3	0.67	0.80	2
3. อาจารย์นิเทศมีความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนต่างๆ เทคนิคและรูปแบบของการนิเทศที่เหมาะสมสำหรับสาขาวิชาพลศึกษา	4.69	0.49	4	4.29	0.76	1	0.40	0.73	5
4. อาจารย์นิเทศมีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษา	4.60	0.62	5	4.10	0.88	4	0.50	0.86	3
5. อาจารย์นิเทศมีความรู้ ในการจัดการเรียนรู้การทำโครงการวิชาการ การวิจัยในชั้นเรียน ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาพลศึกษา	4.70	0.57	3	4.22	0.84	2	0.47	0.86	4
เฉลี่ย	4.71	0.39	-	4.14	0.69	-	0.57	0.67	-

จากตาราง 3 พบว่า มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ($S = 0.39$) สภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ($S = 0.69$) และความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.57 ($S = 0.67$) เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่า อันดับที่ 1 คือ อาจารย์นิเทศก์มีความรู้เรื่องหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น สภาพที่เป็นจริง และความต้องการจำเป็นด้านความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ($n=140$)

ความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษา	มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น			สภาพที่เป็นจริง			ความต้องการจำเป็น		
	$\bar{X}$	S	อันดับ	$\bar{X}$	S	อันดับ	$\bar{X}$	S	อันดับ
1. อาจารย์นิเทศก์มีการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียน การสอนพลศึกษาก่อนการประชุมกับนักศึกษา	4.64	0.59	2	4.16	0.90	2	0.47	0.87	4
2. อาจารย์นิเทศก์มีการวางแผนการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำที่ สอดคล้องกับสภาพบริบทการทำวิจัยในชั้นเรียน/โครงการวิชาการ ของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา	4.59	0.57	4	4.11	0.86	3	0.47	0.86	4
3. อาจารย์นิเทศก์มีการดำเนินการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษา สาขาวิชาพลศึกษาตามแผนการนิเทศที่ได้กำหนดไว้	4.68	0.53	1	4.18	0.42	1	0.50	0.85	3
4. อาจารย์นิเทศก์มีการสังเกตและบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ตามสภาพ จริงในการเรียนรู้อพลศึกษาในชั้นเรียน	4.56	0.67	5	3.98	0.91	5	0.58	0.90	1
5. อาจารย์นิเทศก์มีความสามารถในการใช้คำถามกระตุ้นนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาวิเคราะห์กระบวนการสอนและปัญหาที่เกิดขึ้นใน การสอนพลศึกษาได้อย่างเหมาะสม	4.64	0.65	2	4.07	0.94	4	0.56	0.91	2
เฉลี่ย	4.62	0.51	-	4.10	0.73	-	0.52	0.68	-

จากตาราง 4 พบว่า มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ($S = 0.51$) สภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ($S = 0.73$)และความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.52 ($S = 0.68$) เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่า อันดับที่ 1 คือ อาจารย์นิเทศก์มีการสังเกตและบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ตามสภาพจริงในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นเรียน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น สภาพที่เป็นจริง และความต้องการจำเป็นด้านทักษะการนิเทศ นักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏว (n=140)

ทักษะการนิเทศนักศึกษา เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น			สภาพที่เป็นจริง			ความต้องการจำเป็น		
	$\bar{X}$	S	อันดับ	$\bar{X}$	S	อันดับ	$\bar{X}$	S	อันดับ
1. อาจารย์นิเทศก์มีทักษะในการนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์และสมรรถนะของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา	4.63	0.59	4	4.16	0.84	4	0.46	0.85	2
2. อาจารย์นิเทศก์มีทักษะในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal skills) เช่น มีมนุษยสัมพันธ์	4.74	0.55	2	4.46	0.72	1	0.28	0.68	4
3. อาจารย์นิเทศก์มีทักษะเฉพาะ (Technical skills) ที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา เช่น การสังเกตการณ์วางแผน การประชุม การสอน การฝึกอบรม การสื่อสาร การวัดผลและการประเมินผล การปรับปรุงการสอน	4.79	0.47	1	4.21	0.76	3	0.57	0.81	1
4. อาจารย์นิเทศก์มีทักษะการให้คำแนะนำ และการเสริมแรง เพื่อให้นักศึกษสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้จนประสบความสำเร็จ	4.71	0.54	3	4.36	0.77	2	0.35	0.75	3
เฉลี่ย	4.71	0.45	-	4.29	0.62		0.42	0.62	

จากตาราง 5 พบว่า มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 (S= 0.45) สภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 (S=0.62) และความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.42 (S=0.62) เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่า อันดับที่ 1 คือ อาจารย์นิเทศก์มีทักษะเฉพาะที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา เช่น การสังเกตการณ์วางแผน การประชุม การสอน การฝึกอบรม การสื่อสาร การวัดผลและการประเมินผลการปรับปรุงการสอน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น สภาพที่เป็นจริง และความต้องการจำเป็นด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ (n=140)

บทบาทหน้าที่ในการนิเทศนักศึกษา	มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น			สภาพที่เป็นจริง			ความต้องการจำเป็น		
	$\bar{x}$	S	อันดับ	$\bar{x}$	S	อันดับ	$\bar{x}$	S	อันดับ
1. อาจารย์นิเทศก์มีการส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้พัฒนาทักษะในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ วิเคราะห์ตนเอง ประเมินตนเอง และนิเทศตนเองได้	4.74	0.56	4	4.15	0.77	4	0.62	0.83	3
2. อาจารย์นิเทศก์มีการส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้มีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง	4.79	0.47	1	4.23	0.79	2	0.64	0.82	1
3. อาจารย์นิเทศก์มีการส่งเสริมความสามารถของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีอยู่ให้เกิดการพัฒนาขึ้น	4.77	0.48	2	4.28	0.78	1	0.54	0.93	4
4. อาจารย์นิเทศก์มีการส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้มีศักยภาพและมีการยอมรับนับถือผู้อื่น	4.75	0.50	3	4.04	0.84	5	0.47	0.70	5
5. อาจารย์นิเทศก์มีการส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ได้พัฒนาการทำงานที่มีความเชื่อมโยงกับสาขาที่เกี่ยวข้องในเชิงสหวิทยาการ	4.67	0.58	5	4.16	0.64	3	0.62	0.91	2
เฉลี่ย	4.74	0.41		4.15	0.77		0.58	0.68	

จากตาราง 6 พบว่า มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 (S= 0.41) สภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (S=0.77)และความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.58 (S=0.68) เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่า อันดับที่ 1 อาจารย์นิเทศก์มีการส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอันดับของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น สภาพที่เป็นจริง และความต้องการจำเป็นด้านจรรยาบรรณ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ (n=140)

จรรยาบรรณ	มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น			สภาพที่เป็นจริง			ความต้องการจำเป็น		
	$\bar{x}$	S	อันดับ	$\bar{x}$	S	อันดับ	$\bar{x}$	S	อันดับ
1. อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม	4.89	0.31	1	4.61	0.62	3	0.27	0.60	2
2. อาจารย์นิเทศก์มีการดำรงตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป ทั้งด้านความประพฤติส่วนตัวและการปฏิบัติงาน	4.83	0.45	3	4.59	0.61	4	0.24	0.58	3
3. อาจารย์นิเทศก์สอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่ปิดบังความรู้ทางวิชาการช่วยเหลือและปฏิบัติต่อศิษย์อย่างเมตตาและเป็นธรรม	4.86	0.38	2	4.62	0.66	2	0.24	0.61	3
4. อาจารย์นิเทศก์หมั่นศึกษา ค้นคว้า ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและรอบรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.76	0.50	5	4.38	0.79	5	0.38	0.80	1
5. อาจารย์นิเทศก์ใช้วิชาชีพลศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความรับผิดชอบ เสียสละ ตรงต่อเวลา อดทน เสมอภาคและปราศจากอคติ	4.81	0.43	4	4.65	0.60	1	0.16	0.55	5
เฉลี่ย	4.83	0.35		4.57	0.53		0.26	0.47	

จากตาราง 7 พบว่า มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ($S = 0.35$) , สภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ($S = 0.53$) และความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.26 ($S = 0.47$) เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่า อันดับที่ 1 อาจารย์นิเทศก์หมั่นศึกษา ค้นคว้า ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและรอบรู้ในสาขาวิชา พลศึกษาอย่างต่อเนื่อง และอันดับที่ 2 คือ อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการจัดอันดับมาตรฐาน หรือสิ่งที่ควรจะเป็น กับสภาพที่เป็นจริงทั้ง 5 ด้าน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามความคิดเห็น ของอาจารย์นิเทศก์ ด้วยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน ได้ผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดอันดับมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น กับสภาพที่เป็นจริง ทั้ง 5 ด้าน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ (n=140)

ด้านที่ประเมิน	r	p-value
1. ด้านองค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่จำเป็นต่อการนิเทศ นักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชา พลศึกษา	.226**	.007
2. ด้านความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา	.158	.061
3. ด้านทักษะการนิเทศนักศึกษา เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา	.356**	.001
4. ด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา	.224**	.008
5. ด้านจรรยาบรรณ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา	.471**	.001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า อาจารย์นิเทศก์มีความคิดเห็นต่ออันดับความสำคัญของมาตรฐาน หรือสิ่งที่ควรจะเป็นกับสภาพเป็นจริง เป็นไปในทิศทางเดียวกันซึ่งแสดงจากค่าสหสัมพันธ์ ที่มีค่าเป็นบวกทุกค่า โดยพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ด้าน คือด้านองค์ ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ด้านทักษะการนิเทศ นักศึกษา เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ตาราง 9 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อสิ่งทีควรมีสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึก
 ประสพการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (n=6)

ประเด็นการพิจารณา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (จำนวนคน)		
	สิ่งทีควรมี	สิ่งทีต้องได้รับการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
1. ด้านองค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่ จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษาเกี่ยวกับการฝึก ประสพการณ์วิชาชีพครู	1. แผนและวิธีการสอน (6) 2. การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา (5) 3. หลักสูตร (2)	1. แผนและวิธีการสอน (5) 2. การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา (4) 3. หลักสูตร (1)	1. ควรจะมีการจัดฝึกอบรม (6) 2. หาความรู้เพิ่มเติมด้วยตัวเอง (1)
2. ด้านความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษา นักศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสพการณ์ วิชาชีพครู	1. ทักษะการให้คำปรึกษา (5) 2. ความเป็นกัลยาณมิตร (5) 3. ทักษะการสื่อสาร (2)	1. ทักษะการให้คำปรึกษา (5) 2. ทักษะการสื่อสาร (2) 3. ความเป็นกัลยาณมิตร (1)	1. ควรจะมีการจัดฝึกอบรม (6) 2. หาความรู้เพิ่มเติมด้วยตัวเอง (1)
3. ด้านทักษะการนิเทศนักศึกษา เกี่ยวกับการ ฝึกประสพการณ์วิชาชีพครู	1. ทักษะการสื่อสาร (5) 2. ทักษะการเขียนแผน (3) 3. จิตวิทยา (2)	1. ทักษะการสื่อสาร (5) 2. ทักษะการเขียนแผน (3) 3. จิตวิทยา (1)	1. ควรจะมีการจัดฝึกอบรม (6)
4. ด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศนักศึกษา เกี่ยวกับการฝึกประสพการณ์วิชาชีพครู	1. บทบาทการเป็นตัวอย่าง (5) 2. บทบาทการช่วยสนับสนุนให้นักศึกษา แก้ปัญหาในชั้นเรียน (3) 3. บทบาทการประเมินที่แม่นยำตรง (2)	1. บทบาทการเป็นตัวอย่าง (5) 2. บทบาทการช่วยสนับสนุนให้นักศึกษา แก้ปัญหาในชั้นเรียน (3) 3. บทบาทการประเมินที่แม่นยำตรง (1)	1. ควรจะมีการจัดฝึกอบรม (6)
5. ด้านจรรยาบรรณ เกี่ยวกับการฝึก ประสพการณ์วิชาชีพครู	1. มีความรับผิดชอบ (6) 2. เคารพศรัทธาวิชาชีพ (6) 3. มีความเมตตาไม่ลำเอียง (6)	1. มีความรับผิดชอบ (6)	1. ต้องมีการจัดการความรู้ KM (6)

ตาราง 10 เนื้อหา ความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษา และทักษะของอาจารย์นิเทศก์ที่ควรมีในหลักสูตร

เนื้อหา	ความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษา	ทักษะ
1. การจัดทำแผนการเรียนรู้พลศึกษาตามหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ.2551	1. ความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษาในเรื่องการจัดทำแผนการเรียนรู้พลศึกษาตามหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง 2. ความสามารถในการสังเกต การจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาดตนเอง	1. ทักษะการให้คำแนะนำการจัดทำแผนการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการพัฒนา
2. การจัดทำโครงการวิจัยทางพลศึกษา	1. ความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษาในเรื่องการจัดทำโครงการวิจัยทางพลศึกษาได้อย่างถูกต้อง 2. ความสามารถในการสังเกต การจัดทำโครงการวิจัยทางพลศึกษาเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาดตนเอง	1. ทักษะการให้คำแนะนำการจัดทำโครงการวิจัยทางพลศึกษาโดยใช้ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการพัฒนา
3. การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา	1. ความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษาในเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษาได้อย่างถูกต้อง 2. ความสามารถในการสังเกต การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษาเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาดตนเอง	1. ทักษะการให้คำแนะนำการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลทางพลศึกษาโดยใช้ความรู้ทางจิตวิทยาเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการพัฒนา
4. บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์	1. การติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2. ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง 3. ความสามารถในการพัฒนางานที่มีความเชื่อมโยงกับสาขาที่เกี่ยวข้อง	1. ทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร

ตอนที่2 ผลการสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในตอนที 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ หลักสูตรประกอบไปด้วยหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วย ประกอบด้วย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	เวลา	5 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์	เวลา	2 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา	เวลา	3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	เวลา	3 ชั่วโมง
รวมระยะเวลา		13 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร กำหนดดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาต่อไปนี้

- 1.1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา
- 1.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา
- 1.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
- 1.4 บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์

2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้

- 2.1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา
- 2.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา
- 2.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติที่ดีในเรื่องบทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์

ดำเนินการฝึกอบรมในห้องอบรม โดยวิธีการฝึกอบรม มิใช่แบบการบรรยายและฝึกกิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่กำหนด มีระยะเวลา 2 วัน (13 ชั่วโมง) ดังรายละเอียด ตามตาราง 11-14

ตาราง 11 กรอบโครงสร้างของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา ระยะเวลา 5 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา	วิธีการฝึกอบรม	สื่อ	การวัดและประเมินผล
1. อธิบายมิติใหม่และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	1. มิติใหม่ของการจัดการเรียนรู้พลศึกษา	1. วิทยากรซักถามปัญหาเรื่องการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาให้ผู้เข้าอบรมอภิปราย และวิทยากรสรุปแนวความคิด	1. เอกสารประกอบการบรรยายและ Power point	1. แบบทดสอบความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้พลศึกษา
2. อภิปรายองค์ประกอบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	2. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	2. วิทยากรบรรยาย มิติใหม่ของการจัดการเรียนรู้พลศึกษา (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)	2. ใบกิจกรรม	2. แบบประเมินผลการทำงาน
3. ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	3. การบริหารชั้นเรียน	3. วิทยากรบรรยาย การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)	3. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี เป็นต้น	
	4.การจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน	4. วิทยากรบรรยาย การบริหารชั้นเรียน (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)		
	5.เทคนิคการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	5. วิทยากรบรรยาย การจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน (20 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (10 นาที)		
		6. วิทยากรบรรยาย เทคนิคการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)		
		5. แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน		
		6. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)		
		7. นำเสนอ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ และวิทยากรจะให้คำแนะนำไปพร้อมๆ กันที่ละประเด็น		
		8. วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา (90นาที)		

ตาราง 12 กรอบโครงสร้างของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์ ระยะเวลา 2 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา	วิธีการฝึกอบรม	สื่อ	การวัดและประเมินผล
1. บอกบทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์	1. จรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์	1. วิทยากรบรรยาย เรื่องจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์ (30)	1. เอกสารประกอบการบรรยายและ Power point	1. แบบประเมินตัวเอง
2. มีเจตคติที่ดีต่อหน้าที่การนิเทศ	2. บทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์	2. วิทยากรบรรยาย เรื่องบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ (30) 3. ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์ (60)		

ตาราง 13 กรอบโครงสร้างของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา ระยะเวลา 3 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา	วิธีการฝึกอบรม	สื่อ	การวัดและประเมินผล
1. อธิบายหลักการวัดและประเมิน ผลทางพลศึกษา ตามสภาพจริง	1. หลักการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา	1. วิทยากรซักถามปัญหาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาให้ผู้เข้าอบรมอภิปราย และวิทยากรสรุป	1. เอกสารประกอบการบรรยาย และ Power point	1. แบบทดสอบความรู้เรื่องการวัดและประเมินผล
2. ระบุวิธีการใช้เครื่องมือการวัด และการประเมินผลทางพลศึกษา	2. การวัดผลพลศึกษาตามสภาพความเป็นจริง	2. วิทยากรบรรยาย. หลักการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา (20 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (10 นาที)	2. ใบกิจกรรม	2. แบบประเมินผล
3. ปฏิบัติกิจกรรมการวัดและประเมิน ผลทางพลศึกษา	3. การประเมินผลทางพลศึกษา	3. วิทยากรบรรยาย การวัดผลพลศึกษาตามสภาพความเป็นจริง (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)	3. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กะดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี เป็นต้น	การปฏิบัติงาน
		4. วิทยากรบรรยาย การประเมินผลทางพลศึกษา (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)		
		5. วิทยากรสรุปการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา		
		6. แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน		
		7. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)		
		8. นำเสนอ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่มและวิทยากรจะให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอครบทุกกลุ่ม		
		9. วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ในเรื่องการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา (60 นาที)		

ตาราง 14 กรอบโครงสร้างของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ระยะเวลา 3 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมาย	เนื้อหา	วิธีการฝึกอบรม	สื่อ	การวัดและประเมินผล
1. บอกความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	1. หลักการและแนวคิดในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	1. วิทยากรซักถามปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ผู้เข้าอบรมอภิปรายและวิทยากรสรุป	1. เอกสารประกอบบรรยาย และ Power point	1. แบบทดสอบความรู้เรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
2. บอกขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	2. การบริหารงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	2. วิทยากรบรรยาย หลักการและแนวคิดในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)	2. ใบกิจกรรม	2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน
3. ปฏิบัติการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	3. การฝึกปฏิบัติการเขียนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	3. วิทยากรบรรยาย การบริหารงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)	3. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ต	
		4. วิทยากรบรรยาย การฝึกปฏิบัติการเขียนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)	ปากกาเคมี เป็นต้น	
		5. วิทยากรสรุปการเขียนวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน		
		6. แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน		
		7. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)		
		8. นำเสนอ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่มและวิทยากรจะให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอครบทุกกลุ่ม (45 นาที)		
		9. วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ในเรื่องการเขียนวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน		

จากหลักสูตรฝึกอบรมฯที่สร้างขึ้นเมื่อดำเนินการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ผลดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์ นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (n=5)

ประเด็นการประเมิน	$\bar{x}$	S	ผลการประเมิน
1. หลักสูตรสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้	4.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
2. หลักสูตรเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรม	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
3. หน่วยการเรียนรู้มีความครบถ้วนและครอบคลุมหลักสูตร	4.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
4. หน่วยการเรียนรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรเรียงลำดับได้อย่างเหมาะสม	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักการและแนวทางการจัดฝึกอบรม	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
6. สิ่งที่มีมุ่งหวัง/วัตถุประสงค์ สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
7. เนื้อหาของหลักสูตรครบถ้วนและครอบคลุมสิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์	4.00	0.00	ผ่านเกณฑ์
8. เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาการอ่านเข้าใจง่าย และรูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจ	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
9. เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
10. กิจกรรมการฝึกอบรมมีความหลากหลาย	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
11. สื่อการฝึกอบรมครอบคลุมและเหมาะสมกับเนื้อหา	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
12. วิธีการประเมินในหลักสูตรมีความถูกต้อง เหมาะสม และสามารถประเมินได้จริง	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
13. แบบประเมินต่างๆ สามารถประเมินได้ตามสิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
14. ระยะเวลาการฝึกอบรมเหมาะสมกับหลักสูตร	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
15. คู่มือประกอบการฝึกอบรมตามหลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริง	3.80	0.45	ผ่านเกณฑ์
รวม	3.84	0.36	ผ่านเกณฑ์

หมายเหตุ เกณฑ์การผ่าน คือค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 ($S \leq 1.00$)

จากตาราง 15 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ($\bar{x} = 3.84$, $S = 0.36$) และเมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ทุกประเด็นผ่านการประเมิน ($3.80 \leq \bar{x} \leq 4.00$, $0.00 \leq S \leq 0.45$) โดยพบว่าประเด็น การประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 ลำดับแรก คือ หลักสูตรสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ หน่วย การเรียนมีความครบถ้วนและครอบคลุมหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตรครบถ้วนและครอบคลุม สิ่งที่น่าหวัง/ วัตถุประสงค์ ($\bar{x} = 4.00$, $S = 0.00$)

ตอนที่ 3 ผลการทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ พบว่าเมื่อนำหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปทดลองใช้กับ อาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนาร่อง และกลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง รวมจำนวน 40 คน เพื่อหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมฯ ผลของการวิเคราะห์ประสิทธิภาพได้ผลดังตาราง 16

ตาราง 16 ประสิทธิภาพเชิงกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพเชิงผลลัพธ์ (E_2) ของหลักสูตร ฝึกอบรม อาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏในด้านความรู้ ($n=40$)

รายการ	ค่าประสิทธิภาพ	การแปลผล
กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนาร่อง ($n=20$)	$E_1 = 82.64$	ผ่านเกณฑ์
	$E_2 = 80.13$	ผ่านเกณฑ์
กลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง ($n=20$)	$E_1 = 83.51$	ผ่านเกณฑ์
	$E_2 = 80.62$	ผ่านเกณฑ์
เฉลี่ย	$E_1 = 83.07$	ผ่านเกณฑ์
	$E_2 = 80.37$	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 16 พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีค่า E_1/E_2 โดยเฉลี่ย เท่ากับ 83.07/ 80.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลอง นาร่อง เท่ากับ 82.64/ 80.13 และกลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง เท่ากับ 83.51/ 80.62 ซึ่งผ่านเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ทั้ง 2 กลุ่ม สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ระบุว่าหลักสูตร ฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

มีประสิทธิภาพเชิงกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพเชิงผลลัพธ์ (E_2) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80

3.2 ผลการเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และทักษะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่าผู้เข้ารับการอบรมมีผลการเรียนรู้ในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ ดังตาราง 17 - 20

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนในกลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลอง นำร่อง (n=20)

หน่วยการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	ก่อน		หลัง		t	p-value
		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
การจัดการเรียนรู้	14	6.50	1.67	9.50	1.67	9.747**	<.001
บทบาทหน้าที่	6	3.15	0.98	4.70	0.47	6.307**	<.001
การวัดและประเมิน	10	5.20	1.85	8.05	1.43	10.052**	<.001
การวิจัยเชิงปฏิบัติ	10	3.50	1.35	7.65	1.36	11.857**	<.001
รวม	40	18.35	3.03	29.90	3.43	18.573**	<.001
ประสิทธิภาพ			$E_1 = 82.64$			$E_2 = 80.13$	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 พบว่า คะแนนความรู้เฉลี่ยโดยรวมของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนำร่อง ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.35 (S=3.03) และหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 29.90 (S=3.43) ซึ่งเมื่อดำเนินการทดสอบทางสถิติพบว่า หลังการฝึกอบรมฯ อาจารย์นิเทศก์มีความรู้เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแต่ละหน่วยการเรียนรู้ก็พบว่าเป็นไปในทำนองเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ระบุว่าเมื่อผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์นิเทศก์มีความรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดสอบทางสถิติที่ .01

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยความรู้ของผู้เข้ารับ การฝึกอบรมใน หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์ นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชา พลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนในกลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง (n=20)

หน่วยการเรียนรู้	คะแนน เต็ม	ก่อน		หลัง		t	p-value
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
การจัดการเรียนรู้	14	5.15	1.34	9.80	1.36	10.228**	<.001
บทบาทหน้าที่	6	3.15	0.98	4.85	0.93	6.474**	<.001
การวัดและประเมิน	10	5.55	2.35	7.85	1.08	4.023**	<.001
การวิจัยเชิงปฏิบัติ	10	3.80	1.64	7.95	1.05	10.229**	<.001
รวม	40	17.65	4.80	30.45	3.15	11.213**	<.001
ประสิทธิภาพ		$E_1 = 83.07$		$E_2 = 80.37$			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 พบว่า คะแนนความรู้เฉลี่ยโดยรวมของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.65 (S=4.80) และหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 30.45 (S=3.15) ซึ่งเมื่อดำเนินการทดสอบทางสถิติพบว่า หลังการฝึกอบรมฯ อาจารย์นิเทศก์มีความรู้เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแต่ละหน่วยการเรียนรู้ พบว่าเป็นไปในทำนองเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่ระบุว่าเมื่อผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์นิเทศก์มีความรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดสอบทางสถิติที่ .01

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเจตคติหลังฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนาร่อง และกลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง (n=40)

อาจารย์นิเทศก์	หลัง		เกณฑ์	t	p-value
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$		
กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนาร่อง	4.27	0.22	3.50	15.508**	<.001
กลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง	4.41	0.11		34.729**	<.001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่า เจตคติหลังการฝึกอบรมของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนาร่อง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 (S=0.22) และกลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองนาร่อง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 (S=0.22) ซึ่งเมื่อทดสอบทางสถิติโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดพบว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีเจตคติหลังเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรฯ สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่ระบุว่าเมื่อผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์นิเทศก์มีเจตคติเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือสูงกว่า โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดสอบทางสถิติที่ .01

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบร้อยละเฉลี่ยทักษะหลังฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ด้านทักษะ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนำร่อง (n=20)

หน่วยการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ร้อยละ		เกณฑ์	t	p-value
			$\bar{x}$	S			
การจัดการเรียนรู้	30	25.95	86.50	2.94	ร้อยละ 75	26.600**	<.001
การวัดและประเมิน	30	25.85	86.17	5.00		14.458**	<.001
การวิจัยเชิงปฏิบัติ	30	25.83	86.10	6.37		11.339**	<.001
รวม	90	77.63	86.25	3.65		20.308**	<.001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 พบว่า ทักษะหลังการฝึกอบรมโดยรวมของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนำร่อง มีร้อยละเฉลี่ยเท่ากับ 86.25 (S=3.65) ซึ่งเมื่อดำเนินการทดสอบทางสถิติโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า หลังการฝึกอบรมฯ อาจารย์นิเทศก์มีทักษะสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายหน่วยการเรียนรู้พบว่า เป็นไปในทำนองเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ที่ระบุว่า เมื่อผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม อาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์นิเทศก์มีทักษะเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือสูงกว่า โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดสอบทางสถิติที่ .01

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการเปรียบเทียบร้อยละเฉลี่ยทักษะหลังฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏระหว่างหลังเรียนกับเกณฑ์ด้านทักษะ กลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง (n=20)

หน่วยการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ร้อยละ		เกณฑ์	t	p-value
			$\bar{X}$	S			
การจัดการเรียนรู้	30	25.46	84.86	4.42	ร้อยละ 75	15.023**	<.001
การวัดและประเมิน	30	25.82	86.06	3.81		18.852**	<.001
การวิจัยเชิงปฏิบัติ	30	25.37	84.55	5.72		11.366**	<.001
รวม	90	76.65	85.16	3.54		19.100**	<.001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 พบว่า ทักษะหลังการฝึกอบรมโดยรวมของอาจารย์นิเทศกลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง มีร้อยละเฉลี่ยเท่ากับ 85.16 (S=3.54) ซึ่งเมื่อดำเนินการทดสอบทางสถิติโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่า หลังการฝึกอบรมฯ อาจารย์นิเทศมีทักษะสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายหน่วยการเรียนรู้ก็พบว่า ว่าเป็นไปในทำนองเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ที่ระบุว่าเมื่อผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ อาจารย์นิเทศมีทักษะเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือสูงกว่า โดยกำหนดระดับนัยสำคัญในการทดสอบทางสถิติที่ .01

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของอาจารย์นิเทศก์การฝึก
 ประสพการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลอง
 นář่อง และกลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง (n=40)

รายการประเมิน	กลุ่มที่ 1 ทดลองนář่อง			กลุ่มที่ 2 ทดลองจริง		
	$\bar{x}$	S	ระดับ	$\bar{x}$	S	ระดับ
1. ความพร้อมของสถานที่ และสัตทัศน์อุปกรณ์ประกอบกรฝึกอบรม	4.37	0.67	มาก	4.47	0.65	มาก
2. ความครบถ้วน สมบูรณ์ ของเอกสารประกอบกรฝึกอบรม	4.43	0.63	มาก	4.53	0.61	มากที่สุด
3. ความต่อเนื่อง สอดคล้องของกิจกรรมการฝึกอบรมแต่ละหน่วยกรเรียนรู้	4.30	0.47	มาก	4.33	0.48	มาก
4. การกำหนดเวลาในการฝึกอบรมแต่ละกิจกรรมของหน่วยกรเรียนรู้	4.20	0.61	มาก	4.28	0.61	มาก
5. ความชัดเจนของเนื้อหาสาระของแต่ละหน่วยกรเรียนรู้	4.43	0.50	มาก	4.42	0.65	มาก
6. การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยกรเรียนรู้	4.43	0.50	มาก	4.44	0.60	มาก
7. การใช้สื่อประกอบกรฝึกอบรมในแต่ละหน่วยกรเรียนรู้	4.27	0.58	มาก	4.33	0.59	มาก
8. การประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยกรเรียนรู้	4.17	0.75	มาก	4.22	0.72	มาก
9. การจัดบรรยากาศการฝึกอบรมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้	4.37	0.67	มาก	4.39	0.64	มาก
10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกรฝึกอบรม	4.83	0.38	มากที่สุด	4.78	0.48	มากที่สุด
รวม	4.38	0.28	มาก	4.42	0.29	มาก

จากตาราง 22 พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสพการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนář่องมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$, $S = 0.28$) โดยรายการประเมินพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกรฝึกอบรม ($\bar{x} = 4.82$, $S = 0.38$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed method) แบบตัวหลัก ตัวรอง ตามลำดับ (Sequential and less dominant design) โดยมีขอบเขตดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยดำเนินการวิจัยใน 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจาก เอกสาร ตำรา งานวิจัยและสำรวจความต้องการจำเป็นในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาโดยสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริงในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจากอาจารย์นิเทศก์จำนวน 140 คน จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยการหาค่าความต่างระหว่างมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรเป็นกับสภาพที่เป็นจริงแล้วดำเนินการวิเคราะห์จัดอันดับของความต้องการจำเป็น โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของส่วนต่างที่คำนวณได้ จากนั้นสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านพลศึกษา จำนวน 6 คนโดยมีประเด็นสัมภาษณ์ได้แก่ สิ่งที่มี สิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาและแนวทางในการพัฒนาการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา แล้วดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ร่วมเพื่อระบุความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อสร้างร่างหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร และเครื่องมือ การประเมินหลักสูตร แล้วดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง ร่างหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร เครื่องมือการประเมินหลักสูตร ก่อนนำเครื่องมือไปทดลองใช้ต่อไป โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากนั้นนำเครื่องมือประเมินหลักสูตรไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพ กับอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พร้อมปรับปรุงเพื่อให้ได้ร่างหลักสูตร ฝึกอบรมฯ ร่างคู่มือการใช้ และเครื่องมือพร้อมใช้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งเพื่อให้ได้ หลักสูตรฝึกอบรมฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยดำเนินการ 2 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 ทดลองนำร่องในกลุ่มทดลองนำร่องใช้หลักสูตร จำนวน 20 คน

รอบที่ 2 ทดลองจริงในกลุ่มทดลองใช้หลักสูตรจริง จำนวน 20 คน หาประสิทธิภาพ ของหลักสูตรตามเกณฑ์ E_1 / E_2 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังฝึกอบรมหลักสูตรฯ ของอาจารย์นิเทศก์กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพร่วมกับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดจำแนกตามระยะวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นหาความแตกต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริง จัดอันดับความต้องการ จำเป็นจากค่าเฉลี่ยของส่วนต่างที่คำนวณได้ จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการจัด อันดับด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมพัทธ์แบบสเปียร์แมน ร่วมกับการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำมาสังเคราะห์ รวมอีกครั้งหนึ่ง

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ใน 2 ส่วน คือวิเคราะห์คุณภาพหลักสูตร โดยใช้ การหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด วิเคราะห์ คุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล

ระยะที่ 3 หาค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมฯ ของกลุ่มทดลองนำร่อง (กลุ่มที่ 1) และ ของกลุ่มทดลองจริง (กลุ่มที่ 2) โดยพิจารณาจากค่า E_1 / E_2 และทำการวิเคราะห์ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้อย่างดี ทักษะ และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดย ใช้สถิติอ้างอิง

สรุปผล

การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามระยะต่างๆ ของการวิจัย สรุปผลได้ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 82.10 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 89.30 และส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 88.60 ซึ่งสะท้อนถึงองค์ประกอบในด้านมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น สภาพที่เป็นจริง และความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนี้

1.1 ด้านองค์ความรู้ พบว่า มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ($S = 0.39$) สภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ($S=0.69$) และความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.57 ($S=0.67$) เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่า อันดับที่ 1 คือ อาจารย์นิเทศก์มีความรู้เรื่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และอันดับที่ 2 คือ อาจารย์นิเทศก์มีความรู้เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่สำคัญของแผนและการจัดการเรียนรู้พลศึกษา

1.2 ด้านความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษา พบว่า มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ($S = 0.51$) สภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ($S=0.73$) และความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.52 ($S=0.68$) เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่า อันดับที่ 1 คือ อาจารย์นิเทศก์มีการสังเกตและบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ตามสภาพจริงในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นเรียน

1.3 ด้านทักษะการนิเทศนักศึกษา พบว่า มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ($S = 0.45$) สภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ($S=0.62$) และความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.42 ($S=0.62$) เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่า อันดับที่ 1 คือ อาจารย์นิเทศก์มีทักษะเฉพาะที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา เช่น การสังเกต การวางแผน การประชุม การสอน การฝึกอบรม การสื่อสาร การวัดผลและการประเมินผล การปรับปรุงการสอน

1.4 ด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศนักศึกษา พบว่า มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 ($S = 0.41$) สภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ($S=0.77$) และความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.58 ($S=0.68$) เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่า อันดับที่ 1 อาจารย์นิเทศก์มีการส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

1.5 ด้านจรรยาบรรณ พบว่า มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ($S = 0.35$) สภาพที่เป็นจริงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ($S=0.53$) และความต้องการจำเป็นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.26 ($S=0.47$) เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่า อันดับที่ 1 อาจารย์นิเทศก์หมั่น

ศึกษา ค้นคว้า ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและรอบรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาอย่างต่อเนื่อง และอันดับที่ 2 คือ อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม

2. ผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า หลักสูตรประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งมีระยะเวลาในการฝึกอบรมจำนวน 13 ชั่วโมง มีผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ($S=0.36$) และเมื่อศึกษาเป็นราย ด้านพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุด 3 ข้อ ได้แก่ หลักสูตรสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ หน่วยการเรียนรู้มีความครบถ้วนและครอบคลุมหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตรครบถ้วนและครอบคลุมสิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ($S=0.00$)

3. ผลการทดลองและประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า

3.1 ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมีค่า E_1/ E_2 โดยเฉลี่ยเท่ากับ 83.07/ 80.37 เมื่อพิจารณาเป็นกลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ 1 เท่ากับ 82.64/ 80.13 และกลุ่มที่ 2 เท่ากับ 83.51/ 80.62 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.2 ความรู้เฉลี่ยโดยรวมของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนำร่อง ก่อนเรียนมีความรู้เฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 18.35 คะแนน และหลังเรียนมีความรู้เฉลี่ยโดยรวมเพิ่มขึ้นเป็น 29.90 คะแนน ซึ่งเมื่อดำเนินการทดสอบทางสถิติพบว่า หลังการฝึกอบรมฯ อาจารย์นิเทศก์มีความรู้เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรู้เฉลี่ยโดยรวมของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง ก่อนเรียนมีความรู้เฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 17.65 คะแนน และหลังเรียนมีความรู้เฉลี่ยโดยรวมเพิ่มขึ้นเป็น 30.45 คะแนน ซึ่งเมื่อดำเนินการทดสอบทางสถิติพบว่า หลังการฝึกอบรมฯ อาจารย์นิเทศก์มีความรู้เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายหน่วยการเรียนรู้ก็พบว่า เป็นไปในทำนองเดียวกัน

3.3 หลังการเข้าอบรมตามหลักสูตรฯ เจตคติของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และกลุ่มที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และผลการเปรียบเทียบพบว่า เจตคติหลังเข้ารับการอบรมของอาจารย์นิเทศก์ทั้ง 2 กลุ่มสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ($\bar{X} = 3.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 หลังการเข้าอบรมตามหลักสูตรฯ ทักษะของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 1 มีร้อยละเฉลี่ยเท่ากับ 86.25 และ กลุ่มที่ 2 มีร้อยละเฉลี่ยเท่ากับ 85.61 และผลการเปรียบเทียบพบว่า

ทักษะหลังเข้ารับการอบรมของอาจารย์นิเทศก์ทั้ง 2 กลุ่มสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 อาจารย์นิเทศก์มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, $S = 0.28$) เมื่อศึกษาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.83$, $S = 0.38$) และด้านอื่นๆ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกรายการประเมิน

อภิปรายผล

จากผลของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น สภาพที่เป็นจริง และความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าในด้านองค์ความรู้ นั้นเมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่าความต้องการจำเป็นประการที่ 1 คือ การมีความรู้เรื่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของอาจารย์นิเทศก์ และประการที่ 2 คือ การมีความรู้เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่สำคัญของแผนฯ และการจัดการเรียนรู้พลศึกษาของอาจารย์นิเทศก์ ผู้วิจัยเห็นว่าความรู้เรื่องหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญที่อาจารย์นิเทศก์ทุกคนควรมีเพราะอาจารย์นิเทศก์จะต้องติดตาม ประสานงาน ดูแล และให้คำแนะนำนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาเรื่องของการบริหารจัดการเรียนรู้ ดังนั้นอาจารย์นิเทศก์จำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ไปใช้ในการให้คำแนะนำกับนักศึกษา ให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 3-4) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอนต้องวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอาจเพิ่มเติมสิ่งเหล่านี้ขึ้นได้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ในขณะที่ด้านความสามารถในการดูแลและให้คำปรึกษา และเมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นพบว่า ความต้องการจำเป็นประการที่สำคัญคือ อาจารย์นิเทศก์ควรมีการสังเกตและบันทึกสิ่งที่

สังเกตได้ตามสภาพจริงใน การจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าการสังเกตและบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ตามสภาพจริงในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในชั้นเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่อาจารย์นิเทศก์ทุกคนควรมี เพราะจะช่วยแนะ นำ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการสอน การประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ที่กล่าวว่า ผู้นิเทศการสอนจะต้องมีลักษณะพิเศษบางประการที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่องานการให้ความช่วยเหลือแก่ครูเพื่อปรับปรุงการสอนให้มีคุณภาพ ลักษณะพื้นฐานของผู้นิเทศก์ที่ควรมีทักษะเฉพาะอยู่ในตัวคือ ต้องมีทักษะด้านการสังเกต การสื่อสาร การวัดและประเมินผล การปรับปรุงการสอน การสังเกตนั้นไม่ได้เป็นวิธีการให้อาจารย์นิเทศก์สังเกตนักศึกษาฝึกสอนเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นแบบอย่างเพื่อให้ทักษะการใช้การสังเกตเกิดขึ้นในตัวนักศึกษาเองอีกด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาดตนเองของตัวนักศึกษาเอง ดังที่ สิวิลล์ (สมคิด บางโม. 2538: 83; อ้างอิงจาก Siville. 1975) ที่ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับมีส่วนกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาดตนเอง ซึ่งส่วนมากมาจากการที่นักศึกษาสังเกตพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนและสิ่งแวดล้อมต่างๆ อันเป็นผลมาจากการสอนของนักศึกษาถึงร้อยละ 54 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานการณ์จริงนอกจากจะทำให้สามารถปฏิบัติการกิจหลักแล้วยังทำให้นักศึกษาสามารถมองเห็นแนวทางที่พัฒนาดตนเองและมองเห็นงานอาชีพได้ดีอีกด้วย ส่วนด้านทักษะการนิเทศนั้น เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นพบว่า ความต้องการจำเป็นประการที่สำคัญคือ อาจารย์นิเทศก์ควรมีทักษะเฉพาะที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา เช่น การสังเกต การวางแผน การประชุม การสอน การฝึกอบรม การสื่อสาร การวัดและประเมินผล และการปรับปรุงการสอน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งที่กล่าวมานี้เป็นทักษะเฉพาะของอาจารย์นิเทศก์ที่มีความสำคัญต่อการนิเทศการสอนของนักศึกษา เพราะการนิเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะขาดการนิเทศทางการศึกษาไม่ได้เลย ในการพัฒนาการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการศึกษาสายสามัญหรือสายอาชีพต่างก็ต้องมีการนิเทศเป็นหลักของการจัดกิจกรรมและการบริหารสถานศึกษา ด้วยเหตุนี้การนิเทศจึงเป็นกระบวนการของการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้การสนับสนุนและพัฒนามาตรฐานของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นิเทศการสอนจะต้องมีลักษณะพิเศษบางประการที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่องานการให้ความช่วยเหลือแก่ครูเพื่อปรับปรุงการสอนให้มีคุณภาพ ลักษณะพื้นฐานของผู้นิเทศก์ที่ควรมีทักษะเฉพาะอยู่ในตัวคือ ต้องมีทักษะด้านการสังเกต การวางแผน การประชุม การสอน การฝึกอบรม การสื่อสาร การวัดและประเมินผล และการปรับปรุงการสอน ในด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศนักศึกษา เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็น พบว่า อันดับที่ 1 อาจารย์นิเทศควรมีการส่งเสริมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาให้มีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพราะเมื่อนักศึกษาจบ

ออกไปเป็นครูผู้สอนจะพบกับปัญหาจากการปฏิบัติงานที่หลากหลายรูปแบบ ดังนั้นอาจารย์นิเทศก์จึงจำเป็นต้องช่วยพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับคำกล่าวของ ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์ (2547) ที่กล่าวว่าหลักสำคัญของการนิเทศการศึกษาคือการช่วยให้นักศึกษารู้จักแยกแยะและวิเคราะห์ปัญหา ช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหา และจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานอีกด้วย นอกจากนี้ทางด้านจรรยาบรรณ เมื่อจัดอันดับความต้องการจำเป็นพบว่าอันดับที่ 1 อาจารย์นิเทศก์ควรหมั่นศึกษา ค้นคว้า ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและรอบรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาอย่างต่อเนื่อง และอันดับที่ 2 คือ อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม เพราะอาจารย์นิเทศก์จำเป็นต้องพัฒนาตนเอง มีความใฝ่รู้ ต้องศึกษาหาข้อมูลทางวิชาการเพิ่มเติมอยู่เสมอ รวมทั้งมีความประพฤติที่ดีงาม มีความปรารถนาที่ดีที่จะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ของผู้สอนให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย ดังที่ โอลิวา (Oliva. 1989) ได้ให้ความหมายของการนิเทศไว้ว่า เป็นการช่วยครูเป็นพิเศษในการปรับปรุงการเรียนการสอน และพฤติกรรมสำคัญที่ปฏิบัติในการนิเทศคือ การบริการและการช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับ บริก และ จัสท์แมน (ชาร์ มณีศรี. 2538: 25; อ้างอิงจาก Briggs; & Jusman. n.d.) ที่ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่าคือ การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ได้แก่ การประชุมต่างๆ การจัดอบรมแบบ Work Shop สัมมนาปัญหาต่างๆ การไปเยี่ยมศูนย์ทดลอง การจัดกิจกรรมให้ครูได้มีโอกาสพบปะ สังสรรค์ในด้านวิชาการ ดำเนินการทดลองหลักสูตร หนังสือเรียน และวิธีสอน ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดทางการศึกษา การส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ส่งเสริมการทดลองและการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพ (Professional association) ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้หรืองานที่เขาสนใจ ส่งเสริมให้ครูได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้หรืองานที่เขาสนใจ ส่งเสริมให้ครูสนใจในกิจกรรมต่างๆ ของสมาคมอาชีพครูภายในประเทศและของนานาชาติเพื่อปรับปรุงการสอนของครู

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมฯ ควรประกอบด้วยเนื้อหาใน 4 ด้าน คือ การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยเน้นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติ ซึ่งเมื่อประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมพบว่าผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ($\bar{x} = 3.84$, $S = 0.36$) และเมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ทุกประเด็นผ่านการประเมิน ($3.80 \leq \bar{x} \leq 4.00$, $0.00 \leq S \leq 0.45$) โดยพบว่าประเด็นการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 ลำดับแรก คือ หลักสูตรสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ หน่วยการเรียนรู้มีความครบถ้วนและ

ครอบคลุมหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตรครบถ้วนและครอบคลุมสิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์
($\bar{x} = 4.00$, $SD = 0.00$)

เนื้อหาในหลักสูตรการฝึกอบรมฯ ทั้งหมด 4 ด้าน ทุกๆ ด้านล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ความสามารถของอาจารย์นิเทศก์ เป็นสาระสำคัญที่ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา เป็นสิ่งแรกที่อาจารย์นิเทศก์จำเป็นต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้ง การจัดการเรียนรู้เป็นหน้าที่หลักของการเป็นครูผู้สอน อาจารย์นิเทศก์จึงควรได้รับการอบรม หลักสูตรเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮุสตัน (Houston. 1990) ที่พบว่าการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู ควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติและในกระบวนการเรียนรู้ จะต้องพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยมุ่งเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ระบบการปฏิบัติงาน การสร้างองค์ความรู้และเน้นการปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องปรากฏอยู่ในหลักสูตรของการฝึกอบรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อโนมา ศิริพานิช (2553) ที่พบว่า ครูช่างอุตสาหกรรม มีปัญหาด้านความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายปฏิรูปการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใน 4 ด้านคือ การเตรียมการสอน การให้เนื้อหา การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลโดยผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และครูช่างอุตสาหกรรมจำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าครูช่างอุตสาหกรรมควรเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามนโยบายดังกล่าวโดยเน้นการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนวิชาชีพแบบโครงการ

ด้านที่ 2 บทบาท หน้าที่ และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์ บทบาทหน้าที่นี้เองจะเป็นตัวที่ช่วยกำหนดขอบข่ายความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนที่อาจารย์นิเทศก์สามารถปฏิบัติได้ ทั้งมีจรรยาบรรณควบคู่ไปด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสมและดีงาม เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่อไป ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการฝึกอบรมที่เน้นทักษะในการปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริง สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น ซึ่งมุ่งเน้นให้อาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาพลศึกษามีทักษะและเจตคติที่เหมาะสมต่อการเป็นอาจารย์นิเทศก์ โดยกำหนดหัวข้อบทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร สอดคล้องกับการศึกษาของ ดรุณี ชัยมงคล (2536: 81-90) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโครงการฝึกสอนและฝึกงานของนักศึกษาสถาบันราชภัฏในมหาวิทยาลัยพุทธชินราช เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีศึกษาวิชาเอกสายวิทยาศาสตร์ ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยสรุปองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คือ มีการเตรียมบุคลากรในการนิเทศโดยการฝึกอบรมให้มีความรู้ด้านการนิเทศ การกำหนดหน้าที่ของแต่ละคน การควบคุมการฝึกสอน ควรกำหนดมาตรฐานกฎเกณฑ์การควบคุมการนิเทศการฝึกสอนอย่างชัดเจน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศ

ขาดการนิเทศตามเกณฑ์ โดยการนิเทศไม่เป็นไปตามตารางการนิเทศ และยังมีการติดตามควบคุมดูแลการฝึกสอนของนักศึกษาบ่อยอีกด้วย

ด้านที่ 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา การวัดและประเมินผล การเรียนรู้เป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญมากประการหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลที่แสดงพัฒนาการของความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนแก้ไขจุดบกพร่องของตนเอง และพยายามเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น หลักสูตรการฝึกอบรบฯ จึงควรต้องสร้างองค์ความรู้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้กับอาจารย์นิเทศก์ด้วย รวมถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา ซึ่งจะต้องมีการฝึกปฏิบัติจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภณ ชุมพลศักดิ์ (2555) ที่ศึกษาความต้องการการนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศภายในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

และ ด้านที่ 4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ถือเป็นเรื่องสำคัญมากอีกประการหนึ่งที่ต้องสร้างให้อาจารย์นิเทศก์มีทักษะการทำวิจัยที่ถูกต้อง และมีคุณภาพเพียงพอที่จะถ่ายทอดความรู้ วิธีการ กระบวนการวิจัยให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้นำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สุราสินี บุญญาพิทักษ์ (2547) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรครุศึกษานิเทศก์ในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า สถานการณ์วิชาชีพครูปัจจุบันปรากฏความต้องการจำเป็นที่สำคัญคือการขาดครุศึกษานิเทศก์ เนื่องจากสภาพการณ์หลักสูตรผลิตครูหรือการฝึกอบรมครูประจำการ ไม่เอื้อต่อการพัฒนาครุศึกษานิเทศก์ ครูประจำการมักประสบปัญหาการเริ่มต้นงานวิจัยในชั้นเรียนทั้งด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานวิจัยในชั้นเรียนของผู้เริ่มต้นประกอบอาชีพครูไม่ตอบสนองต่อความต้องการในวิชาชีพ สอดคล้องกับผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ที่ได้ข้อสรุปสมรรถภาพครุศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ 5 องค์ประกอบ คือ ด้านจิตวิทยา ด้านการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ ด้านการเป็นผู้เรียนรู้การสอน ด้านการปฏิบัติเชิงสะท้อนกลับ และด้านคุณลักษณะความเป็นครู โดยเมื่อพิจารณาผลการประเมินโครงสร้างหลักสูตร พบว่ามีจำนวนองค์ประกอบ 8 ด้านที่สอดคล้องกัน คือ 1.ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร 2.หลักการเป้าหมาย จุดมุ่งหมายและสมรรถภาพครุศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์ 3.ขอบเขตเนื้อหาสาระมวลประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการเป็นครุศึกษานิเทศก์ในชั้นเรียน 4.กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 5.แบบประเมินผล 6.แผนปฏิบัติการ 7.คู่มือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเรียนรู้ในชั้นเรียน และ 8.คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครุศึกษานิเทศก์ในชั้นเรียนและระบบนิเทศติดตามผล

3. ผลการหาค่าประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม (E_1 / E_2) ของอาจารย์นิเทศก์ พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ E_1 / E_2 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตร โดยพิจารณาจากความรู้เฉลี่ยโดยรวมของ

อาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 1 กลุ่มทดลองนำร่อง และกลุ่มที่ 2 กลุ่มทดลองจริง พบว่า อาจารย์นิเทศก์ มีความรู้เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายหน่วยการเรียนรู้พบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เจตคติของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับทักษะ ของอาจารย์นิเทศก์ กลุ่มที่ 1 และกลุ่ม ที่ 2 ที่พบว่ามีทักษะหลังการเข้ารับการอบรมสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน รวมถึงผลการประเมินความพึงพอใจของ หลักสูตรฝึกอบรมฯ อาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชา พลศึกษา ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยอาจารย์นิเทศก์ พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะหลักสูตร ฝึกอบรมฯ มีการกำหนดรายละเอียดหัวข้อ เนื้อหา มีการเลือกหน่วยการเรียนรู้เฉพาะเจาะจงที่จะทำให้ผู้รับ การฝึกอบรมมีความรู้ ทักษะ ความสามารถที่จะต้องนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ซึ่งกระบวนการพัฒนา หลักสูตรการฝึกอบรมฯ ได้ผ่านการศึกษาขอขยาย รายละเอียด สภาพที่เป็นจริง ซึ่งเป็นตัวสะท้อน ถึงปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ รวมทั้งความต้องการจำเป็นของอาจารย์นิเทศก์ต่อการนิเทศนักศึกษา เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ทำให้ หลักสูตรการฝึกอบรมฯ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาอาจารย์นิเทศก์ให้มีความรู้เพิ่ม มากขึ้น มีเจตคติที่ดีขึ้น และมีทักษะความสามารถสูงขึ้น จึงส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึง พอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมฯ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ประสิทธิ์ ประมงอุดมรัตน์ (2553) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้วยวิธีผสมผสานในการจัดฝึกอบรมนักเรียน อาชีวศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า การสอนทั้ง ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ผ่านการจัดฝึกอบรมภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยรวม มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.46 และ 85.78 ตามลำดับ และความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อครูผู้สอนในการจัดการฝึกอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.45 และ สอดคล้องกับ อโนมา ศิริพานิช (2553) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อ การสอนวิชาชีพด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงงานที่พัฒนาขึ้น พบว่า หลักสูตรที่เน้น การเรียนรู้แบบโครงงานสามารถทำให้ครูช่างอุตสาหกรรมนำความรู้และทักษะไปใช้ในการจัด การเรียนการสอน โดยหัวหน้าสาขาวิชาและนักศึกษาต่างมีความเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับ มาก ผลการปฏิบัติงานของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้งด้านทฤษฎีและด้าน ปฏิบัติ ต่างสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พฤติกรรมด้านการคิด การทำงาน และการแก้ปัญหาของ นักศึกษา ในภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาถึงการนำหลักสูตรฝึก อบรมฯ ไปใช้จริง พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ ด้านทฤษฎีมีค่าเท่ากับ 82.35/ 81.71 ส่วนด้านปฏิบัติมีค่าเท่ากับ 80.38 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้ง ไว้ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการฝึกอบรมในภาพรวม พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก และ สอดคล้องกับผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษาของ ไพญดา สันข์ทอง (2558) ที่พบว่า การสร้างหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติจริงร่วมกับการให้ความรู้ จะส่งผลให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือ มีค่าประสิทธิภาพในด้านการประกันคุณภาพ

การศึกษา เท่ากับ 84.53/ 85.45 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เท่ากับ 84.11/ 81.44 และด้านหลักสูตร สถานศึกษา เท่ากับ (84.43/ 85.12) ซึ่งเหตุผลของการเกิดประสิทธิภาพดังกล่าวข้างต้นส่วนหนึ่งมาจากการวัดกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติ มีการวัดและประเมินทักษะที่จำเป็นอย่างเป็นรูปธรรม และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ซึ่งตอบสนองต่อความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ประกอบกับหลักสูตร ที่สร้างขึ้นจากการ ประเมินความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งผลให้เนื้อหาหลักสูตร ทั้ง 4 หน่วยการเรียนรู้ เป็นเนื้อหาที่ตรงกับความต้องการของอาจารย์นิเทศก์ที่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตร และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการนิเทศนักศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา ตามบทบาทและหน้าที่ที่รับผิดชอบ จึงก่อให้เกิดความกระตือรือร้น และความมุ่งมั่นในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ จนทำให้ ผลการประเมินผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์นิเทศก์มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาก่อนการให้นิเทศนักศึกษา รวมถึง อาจให้อาจารย์นิเทศและนักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ทางพลศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ตรงตามตัวชี้วัด
2. ควรมีระบบการนิเทศที่จะช่วยส่งเสริมให้อาจารย์นิเทศก์ได้มีการวิเคราะห์ ติดตามผล การฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การบันทึกผลผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น
3. ในกลุ่มอาจารย์นิเทศก์ที่มีประสบการณ์ค่อนข้างน้อยควรมีการพัฒนาทักษะด้าน การวางแผน การประชุม การสอน การอบรม การสื่อสาร และการประเมินผลเพิ่มเติม
4. มหาวิทยาลัยราชภัฏควรนำหลักสูตรฝึกอบรมนี้ไปใช้ในการพัฒนาอาจารย์นิเทศก์ โดยอาจนำไปใช้เต็มรูปแบบของหลักสูตร (4 หน่วยการเรียนรู้) หรืออาจเลือกใช้เพียงบางหน่วย การเรียนรู้ ที่มาจากการประเมินตามความต้องการจำเป็นของอาจารย์นิเทศก์ในแต่ละสถาบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น จรรยาบรรณของ อาจารย์นิเทศก์ ซึ่งพบว่าในส่วนนี้ยังมีตัวชี้วัดที่น้อยไปซึ่งสามารถศึกษาต่อไปให้มีความชัดเจน มากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดเชิงจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์ สาขาวิชาพลศึกษา และอาจนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจรรยาบรรณของคณาจารย์ได้ ในอนาคต
2. ควรมีการประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนา ศักยภาพคณาจารย์สาขาวิชาพลศึกษา ตามแนวโน้มของกระแสสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และ องค์ความรู้ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลง อาทิ หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หลักสูตรการเรียนรู้ตามแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กติมา ปรีดี. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.
- กรมการฝึกหัดครู. (2529). *กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พุทธศักราช 2529*.
กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กฤษณ์ จันทะโกเมษกุล. (2538). *ความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับการฝึกสอนของนักศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรครุเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- เครือวัลย์ ลีมอภิชาดิ. (2531). *หลักการและเทคนิคการจัดการฝึกอบรมและพัฒนาแนวทางการวางแผนการเขียนโครงการและบริหารโครงการ*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจลา มิสติย์. (2540). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ใช้งานในโรงเรียน เขตจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อป้องกันโรคเอดส์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชวลี พึ่งแสงสี. (2543). *คู่มือนิเทศ การนิเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2551). *ระบบสื่อการสอน*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาลี มณีศรี. (2538). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศิลปบรรณาการ.
- ชูชัย สมบัติไกร. (2549). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิระ ประवालพฤษ. (2538). *การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศสำนักงานสภาราชภัฏ.
- ดร. ชัยมงคล. (2536). *การบริหารโครงการฝึกสอนและฝึกงานของนักศึกษาสถาบันราชภัฏในสภามหาวิทยาลัยพุทธชินราช : ศึกษาเฉพาะกรณีวิชาเอกสารวิทยาการศึกษาศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน. (2551). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

- ทองฟู ชินะโชติ. (2531). *การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธารง บัวศรี. (2532). *ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว.
- นงลักษณ์ โรจนพันธ์. (2539). *เทคนิคการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- น้อย ศิริโชติ. (2524). *เทคนิคการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นิภา วงศ์ไทย. (2525). *หลักสูตรการฝึกอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนสำหรับพ่อแม่ในชุมชนเกษตรกรรมชนบท*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนตรดาว ลำสุตติ. (2555). *ศึกษาปัญหาการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษา ชั้นปีที่ 5 หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ. 5 ปี) คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2540). *การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญทรง สังข์ทอง; และอุบล เล่นวารี. (2529). *คู่มือการสอบบรรจุครู-อาจารย์ ระดับ 1-2-3*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- บุหงา วัฒนะ. (2532). *การนำเสนอรูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพเพื่อส่งเสริมทัศนคติทางบวกต่อวิชาชีพของนักศึกษาในวิทยาลัยครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประสิทธิ์ ประมอดมรัตน์. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้วยวิธีผสมผสานในการจัดฝึกอบรมนักเรียนอาชีวศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- พระยอม วงศ์สารศรี. (2531). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: พรวนการพิมพ์.
- พลากร สุวรรณรัฐ. (2535). *เปิดห้องรับแขก. จุลสารพัฒนาข้าราชการพลเรือน*. กรุงเทพฯ: กรังค์ปรีซ์ อินเตอร์เนชั่นแนล.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2548). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสิฐ เมฆาภัก. (2549). *การพัฒนาหลักสูตรอาชีวะและเทคโนโลยีศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- ไพญดา สังข์ทอง. (2558). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา. ปริญญาโท กศ.ด. (สุขศึกษาและพลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง. (2537). แนวทางการฝึกอบรมบุคลากรทุกระดับในหน่วยงาน : ข้อคิดและบทเรียนจากประเทศญี่ปุ่น. วารสารพัฒนาชุมชน. 33(5): 5.
- รุ่งทิวา จักรกร. (2529). ประสบการณ์วิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา. ปริญญาโท ปร.ด. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- วรพจน์ ศรีวงศ์คล. (2539). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการประกอบอาชีพอิสระ สำหรับช่างอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2523). หลักและวิธีสอนวิชาพลศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิรัตน์ พงษ์พิจิตร. (2525). สมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะตามการรับรู้ของตนเอง อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียนผู้บริหารและนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ อานันท์สิทธิ์. (2545). การนิเทศเชิงระบบ จากการใช้คู่มือการนิเทศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์. 101(1): 18-20.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). การกำกับติดตามนิเทศ การประเมินผลการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- (2530). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ประสานกิจการพิมพ์.
- (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. (2538). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ: วิทยาพัฒน์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2543). ข้อเสนอเชิงนโยบายการผลิตและการพัฒนาครู. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สุเทพ สังข์เพชร. (2536, มกราคม-เมษายน). การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากร. จุลสารการศึกษา ต่อเนื่อง. 2(3): ไม่ปรากฏเลขหน้า.

- สุทธาสินี บุญญาพิทักษ์. (2545). การพัฒนาหลักสูตรครูนักวิจัยในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร บำเรอราช. (2536). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร. ชลบุรี: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรกานต์ จักร. (2553). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูพี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรวุฒิ หงษ์ทอง. (2539). ความต้องการและสภาพที่ได้รับการตอบสนองการนิเทศงานวิชาการของครูในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2548). หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา. เอกสารสำเนา.
- อโนมา ศิริพานิช. (2553). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อการสอนวิชาชีพด้วยรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงงานที่พัฒนาขึ้น. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อุทก พิเคราะห์ฤกษ์. (2556). วิทยาสาร ปีที่ 113 ฉบับที่ 1. กรุงเทพฯ: แมโพสพ.
- Beach, D.S. (1970). *Personnel The Management of People at Work*. New York: Macmillan.
- Beachamp, George A. (1981). *Curriculum Theory*. Itasca, Illinois: P.F. Peacock.
- Briggs, T. H.; & Joseph, J. (1952). *Improving Instructional through Supervision*. New York: The Mcmillan Co.
- Burton, W. H.; & Brueckner, L. J. (1975). *Supervision: A Social Process*. New York: Appleton – Century Co.
- Donald L. Kirkpatrick. (1998). *Evaluating Training Program : The Four Levels*. San Francisco : Berrett – Koehler Publishers, Inc.
- Good, Farter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd. ed. New York: McGraw Hill.
- Haines, Aleye C. (1960). *Guiding the Student Reaching Process in Elementary Education*. Chicago: Rand McNally.
- Hounston, W. Robert; & Robert B. Howsam. (1990). *Change and Challenge, in ompetency-Based Teacher Education : Progress, Problems and Prospects* P. 2-16. Chicago: Science Research Associates, Inc.
- Kerr, J.F. (1968). *Changing The Curriculum*. London: University of London Press.

- Pires, Edward A. (1969). *Student Teaching Practices in Primary Teacher Training Institution in Asia*. Bangkok: UNESCO on Regional Office of Education in Asia.
- Sprivey. (1973). *Competency Based Education: A Process for the Improvement of Education*. New Jersey: Prentice Hall.
- Stufflebeam, Daniel L.; et al. (1971). *Educational Evaluation and Decision Making*. Illinois: Peacock Publisher. Inc.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace and World.
- Tyler, Raph W. (1964). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago Press.
- Wiles, K. I.; & John, T. L. (1983). *Supervision for Better Schools*. Englewood Cliffs, N. J: Practice – Hall.
- Wilson; & Thornton. (2008). *Guide to Curriculum Mapping : Planning implementing and Sustaining the Process*. United States of America.
- Worthing, Blaine R.; & Sanders, Jame R. (1973). *Education Evaluation Theory and Prentice*. Ohio: Jones.

ภาคผนวก ก
หลักสูตรการอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. หลักการ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญของการประกอบวิชาชีพครูตามข้อกำหนดของ คุรุสภาและเป็นข้อกำหนดของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ดังนั้นจึงกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาจารย์นิเทศก์ ตามเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ได้จากการดำเนินการสังเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ สาขาวิชาพลศึกษา กับข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความสอดคล้องกันกับแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ซึ่งเนื้อหาที่ต้องได้รับการพัฒนา คือ การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา, การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา, การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน, บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์

2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาต่อไปนี้
 - 1.1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา
 - 1.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา
 - 1.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
 - 1.4 บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศ
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา
 - 2.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา
 - 2.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีเจตคติที่ดีในเรื่องต่อไปนี้
 - 3.1 บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์

3. โครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรประกอบไปด้วยหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย		
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	เวลา	5 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศ	เวลา	2 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางพลศึกษา	เวลา	3 ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	เวลา	3 ชั่วโมง

รวมระยะเวลา 13 ชั่วโมง

4. วิธีการฝึกอบรมและกิจกรรม

ดำเนินการฝึกอบรมในห้องอบรม โดยวิธีการฝึกอบรมใช้แบบการบรรยายและฝึกกิจกรรมตามแผนการฝึกอบรมที่กำหนด มีระยะเวลา 2 วัน (13 ชั่วโมง)

5. สื่อประกอบการฝึกอบรม

5.1 เอกสารประกอบการอบรม

5.2 คอมพิวเตอร์ พร้อมเครื่องวีดีโอโปรเจคเตอร์ (VDO Projector) โดยใช้โปรแกรม Power point ประกอบการบรรยาย

5.3 ใบเนื้อหา/ใบงาน/แบบทดสอบ

6. การวัดและประเมินผลหลักสูตร

8.1 ประเมินด้านความรู้

8.2 ประเมินด้านทักษะ

8.3 ประเมินด้านเจตคติ

7. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

เป็นอาจารย์นิเทศก์นักศึกษาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประจำสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

8. ระยะเวลาในการฝึกอบรม

หลักสูตรได้กำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรม จำนวน 2 วัน

9. จำนวนผู้เข้าอบรม

จำนวนผู้เข้ารับการอบรม ครั้งละไม่เกิน 20 คน

10. กำหนดการฝึกอบรม

วันที่	เวลา	เนื้อหา	นาที
1	08.00 -08.30	ลงทะเบียน/พิธีเปิด	
	08.30-09.00	ทดสอบก่อน	
	หน่วยการเรียนรู้ที่1 การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา		
	09.00-09.45	มิติใหม่ของการจัดการเรียนรู้พลศึกษา	45
	09.45 -10.30	การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	45
	10.30-10.45	พักรับประทานอาหารว่าง	
	10.45-11.30	การบริหารชั้นเรียน	45
	11.30-12.00	การจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน	30
	12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
	13.00-13.45	เทคนิคการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา	45
	13.45-15.15	ฝึกปฏิบัติการ (Workshop)	90
	15.15-15.30	พักรับประทานอาหารว่าง	
	หน่วยการเรียนรู้ที่2 บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์		
	15.30-16.00	บทบาทหน้าที่	30
	16.00-16.30	จรรยาบรรณ	30
	16.30-17.30	ฝึกปฏิบัติการ (Workshop)	60
	รวมเวลาฝึกอบรม 7 ชั่วโมง		

วันที่	เวลา	เนื้อหา	นาที
2	หน่วยการเรียนรู้ที่3 การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา		
	08.00-08.30	หลักการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา	30
	08.30-09.15	การประเมินผลทางพลศึกษา	45
	09.15-10.00	การวัดผลพลศึกษาตามสภาพความเป็นจริง	45
	10.00-10.15	พักรับประทานอาหารว่าง	
	10.15-11.15	ฝึกปฏิบัติการ (Workshop)	60
	หน่วยการเรียนรู้ที่4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน		
	11.15-12.00	หลักการและแนวคิดในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	45
	12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
	13.00-13.45	การบริหารงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	45
	13.45-14.30	การฝึกปฏิบัติการเขียนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	45
	14.30-14.45	พักรับประทานอาหารว่าง	
	14.45-15.30	ฝึกปฏิบัติการ (Workshop)	45
	15.30-16.00	ทดสอบหลัง	
	16.00-16.30	พิธีปิดการอบรม	
	รวมเวลาฝึกอบรม 6 ชั่วโมง		

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง : การจัดการเรียนรู้พลศึกษา

สิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

1. อธิบาย/อภิปราย ความสัมพันธ์เชื่อมโยงและแนวทางในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในประเด็นต่างๆต่อไปนี้ได้ถูกต้อง
 - 1.1 มิติใหม่ของการจัดการเรียนรู้พลศึกษา
 - 1.2 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา
 - 1.3 การบริหารชั้นเรียน
 - 1.4 การจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน
 - 1.5 เทคนิคการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา
 2. วิเคราะห์ สภาพปัญหาการจัดการเรียนทางพลศึกษาเมื่อกำหนดสถานการณ์ตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม
 3. นำเสนอวิธีการจัดการเรียนรู้พลศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยใช้ทักษะในการเขียนแผนการเรียนรู้พลศึกษาได้อย่างเหมาะสม
- กิจกรรมการอบรม
1. บรรยายโดยวิทยากร
 2. อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรมกับวิทยากร
 3. การฝึกปฏิบัติในกิจกรรม
 - 3.1 การวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้พลศึกษาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา
 - 3.2 การปรับปรุงและแก้ไขแผนการเรียนรู้พลศึกษาให้เหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชาการ
 4. การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน
 5. การให้ข้อเสนอแนะจากวิทยากร

วิธีการฝึกอบรม

1. วิทยากรซักถามปัญหาเรื่องการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาให้ผู้เข้าอบรมอภิปราย และ วิทยากรสรุปแนวความคิด
2. วิทยากรบรรยาย มิติใหม่ของการจัดการเรียนรู้พลศึกษา (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)
3. วิทยากรบรรยาย การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)
4. วิทยากรบรรยาย การบริหารชั้นเรียน (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)
5. วิทยากรบรรยาย การจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน (20 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (10 นาที)
6. วิทยากรบรรยาย เทคนิคการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)
5. แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน
6. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)
7. นำเสนอ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ และวิทยากรจะให้คำแนะนำไปพร้อมๆกัน ทีละประเด็น
8. วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา (90 นาที)

สาระสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ผู้สอนต้องทำความเข้าใจซึ่งประกอบไปด้วยมิติใหม่ของการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การบริหารชั้นเรียน การจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน ในขณะเดียวกันต้องใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา

1. ใบกิจกรรม
2. Power point
3. เอกสารประกอบการอบรม
4. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี เป็นต้น

แนวทางการประเมิน

1. การทดสอบความรู้
2. การประเมินผลงานจากกิจกรรม
3. การประเมินผลการนำเสนอ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง : บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณอาจารย์นิเทศก์

สิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

1. อธิบาย/อภิปราย ความสำคัญหรือสิ่งที่ควรจะเป็นของบทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณอาจารย์นิเทศก์

2. วิเคราะห์ เมื่อกำหนดสถานการณ์ตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการอบรม

1. บรรยายโดยวิทยากร

2. อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรมกับวิทยากร

3. การให้ข้อเสนอแนะจากวิทยากร

วิธีการฝึกอบรม

1. วิทยากรบรรยาย เรื่องจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์ (30 นาที)

2. วิทยากรบรรยาย เรื่องบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ (30 นาที)

3. ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้บทบาทหน้าที่และจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศก์ (60 นาที)

สาระสำคัญ

การนิเทศเป็นกระบวนการติดตามที่สำคัญซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษาดังนั้นผู้นิเทศจะต้องใช้จรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศ

สื่อ

1. ใบกิจกรรม

2. Power point

3. เอกสารประกอบการอบรม

4. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี เป็นต้น

แนวทางการประเมิน

1. การทดสอบความรู้

2. การประเมินผลงานจากกิจกรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

เรื่อง : การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา

สิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

1. อธิบาย/อภิปราย ความสัมพันธ์เชื่อมโยงและแนวทางในการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาในประเด็นต่างๆต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง
 - 1.1 หลักการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา
 - 1.2 การประเมินผลทางพลศึกษา
 - 1.3 การวัดผลพลศึกษาตามสภาพความเป็นจริง
2. วิเคราะห์ สภาพปัญหาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาเมื่อกำหนดสถานการณ์ตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม
3. นำเสนอวิธีการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยใช้ทักษะออกแบบการวัดและประเมินผลได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการอบรม

1. บรรยายโดยวิทยากร
2. อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรมกับวิทยากร
3. การฝึกปฏิบัติในกิจกรรม
 - 3.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา
 - 3.2 การสร้างและเลือกใช้เครื่องมือวัดผลทางพลศึกษาให้ถูกต้องเหมาะสมตาม

หลักวิชาการ

4. การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน
5. การให้ข้อเสนอแนะจากวิทยากร

วิธีการฝึกอบรม

1. วิทยากรซักถามปัญหาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาให้ผู้เข้าอบรมอภิปราย และ วิทยากรสรุป
2. วิทยากรบรรยาย หลักการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา (20 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (10 นาที)
3. วิทยากรบรรยาย การวัดผลพลศึกษาตามสภาพความเป็นจริง (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)
4. วิทยากรบรรยาย การประเมินผลทางพลศึกษา (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)
5. วิทยากรสรุปการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา
6. แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน
7. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)
8. นำเสนอ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่มและวิทยากรจะให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอ ครบทุกกลุ่ม
9. วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ในเรื่องการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา (60 นาที)

สาระสำคัญ

การวัดและการประเมินผลทางพลศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้สอนทางพลศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับหลักวิธีการ เครื่องมือ กระบวนการวัด กระบวนการประเมินผลทางพลศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้การวัดผลทางพลศึกษามีประสิทธิภาพและได้ผลตรงตามที่ต้องการและถูกต้องตามหลักวิชาการ

สื่อ

1. ใบกิจกรรม
2. Power point
3. เอกสารประกอบการอบรม
4. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี เป็นต้น

แนวทางการประเมิน

1. การทดสอบความรู้
2. การประเมินผลงานจากกิจกรรม
3. การประเมินผลการนำเสนอ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง : การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

สิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

1. อธิบาย/อภิปราย ความสัมพันธ์เชื่อมโยงและแนวทางในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง

1.1 หลักการและแนวคิดในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

1.2 การบริหารงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

1.3 การฝึกปฏิบัติการเขียนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. วิเคราะห์ งานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเมื่อกำหนดตัวอย่างการวิจัยให้ได้อย่างเหมาะสม

3. นำเสนอการปฏิบัติการเขียนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยใช้ทักษะออกแบบงานวิจัยได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการอบรม

1. บรรยายโดยวิทยากร

2. อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรมกับวิทยากร

3. การฝึกปฏิบัติในกิจกรรม

3.1 การวิเคราะห์งานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

3.2 การปฏิบัติการเขียนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ถูกต้องเหมาะสมตาม

หลักวิชาการ

4. การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน

5. การให้ข้อเสนอแนะจากวิทยากร

วิธีการฝึกอบรม

1. วิทยากรซักถามปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ผู้เข้าอบรมอภิปรายและวิทยากรสรุป

2. วิทยากรบรรยาย หลักการและแนวคิดในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (30 นาที)
ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)

3. วิทยากรบรรยาย การบริหารงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)

4. วิทยากรบรรยาย การฝึกปฏิบัติการเขียนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (30 นาที)
ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)

5. วิทยากรสรุปการเขียนวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

6. แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน

7. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)
8. นำเสนอ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่มและวิทยากรจะให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอ

ครบทุกกลุ่ม

9. วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ในเรื่องการเขียนวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (45 นาที)

สาระสำคัญ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นกระบวนการสำคัญที่ใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนซึ่งผู้สอนต้องดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมได้

สื่อ

1. ใบกิจกรรม
2. Power point
3. เอกสารประกอบการอบรม
4. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี เป็นต้น

แนวทางการประเมิน

1. การทดสอบความรู้
2. การประเมินผลงานจากกิจกรรม
3. การประเมินผลการนำเสนอ

ภาคผนวก ข
ตัวอย่าง หน่วยการเรียนรู้
(หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน)

คู่มือ

หลักสูตรการอบรมอาจารย์นิเทศก์
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชา
พลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

นายจรูญศักดิ์ เบญจมาตย์

หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาสูงศึกษาและพลศึกษา

คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง : การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

สิ่งที่มุ่งหวัง/วัตถุประสงค์

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

1. อธิบาย/อภิปราย ความสัมพันธ์เชื่อมโยงและแนวทางในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้ได้อย่างถูกต้อง

1.1 หลักการและแนวคิดในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

1.2 การบริหารงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

1.3 การฝึกปฏิบัติการเขียนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

2. วิเคราะห์ งานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเมื่อกำหนดตัวอย่างการวิจัยให้ได้อย่างเหมาะสม

3. นำเสนอการปฏิบัติการเขียนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์โดยใช้ทักษะออกแบบงานวิจัยได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมการอบรม

1. บรรยายโดยวิทยากร

2. อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรมกับวิทยากร

3. การฝึกปฏิบัติในกิจกรรม

3.1 การวิเคราะห์งานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

3.2 การปฏิบัติการเขียนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ถูกต้องเหมาะสมตาม

หลักวิชาการ

4. การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน

5. การให้ข้อเสนอแนะจากวิทยากร

วิธีการฝึกอบรม

1. วิทยากรซักถามปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ผู้เข้าอบรมอภิปรายและวิทยากรสรุป

2. วิทยากรบรรยาย หลักการและแนวคิดในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (30 นาที)
ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)

3. วิทยากรบรรยาย การบริหารงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (30 นาที) ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)

4. วิทยากรบรรยาย การฝึกปฏิบัติการเขียนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (30 นาที)
ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (15 นาที)

5. วิทยากรสรุปการเขียนวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
6. แบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม มอบหมายงานตามใบงาน
7. ลงมือปฏิบัติการตามกิจกรรม (โดยมีผู้ช่วยวิทยากรให้คำแนะนำประจำกลุ่ม)
8. นำเสนอ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอที่ละกลุ่มและวิทยากรจะให้คำแนะนำหลังจากนำเสนอ

ครบทุกกลุ่ม

9. วิทยากรร่วมกับผู้เข้าอบรมสรุปองค์ความรู้ในเรื่องการเขียนวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (45 นาที)

สาระสำคัญ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นกระบวนการสำคัญที่ใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนซึ่งผู้สอนต้องดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสมได้

สื่อ

1. ใบกิจกรรม
2. Power point
3. เอกสารประกอบการอบรม
4. อุปกรณ์สำนักงาน เช่น กระดาษฟลิปชาร์ต ปากกาเคมี เป็นต้น

แนวทางการประเมิน

1. การทดสอบความรู้
2. การประเมินผลงานจากกิจกรรม
3. การประเมินผลการนำเสนอ

หลักการและแนวคิดในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom research) หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action research) หรือการวิจัยของครู (Teacher research) หมายถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่กระทำในบริบทของชั้นเรียนเป็นกระบวนการศึกษาที่เน้นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครูในชั้นเรียนของตน

สรุปได้ว่าวิจัยในชั้นเรียนหมายถึงกระบวนการแสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทชั้นเรียน เป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนประโยชน์สูงสุดเกิดกับผู้เรียน

ดังนั้นการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ทำโดยครูของครูเพื่อครูสำหรับครูคือครูต้องตั้งปัญหาในการเรียนการสอนออกมาและครูผู้ซึ่งต้องแสวงหาข้อมูลเพื่อมาแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยกระบวนการที่เชื่อถือได้ผลการวิจัยเป็นคำตอบที่ครูจะเป็นผู้นำไปใช้แก้ปัญหาของตน

ครูที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนจึงควรมีชั่วโมงสอนอย่างต่อเนื่อง งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะเกิดขึ้นต่อเมื่อครูมีการจัดการเรียนตามแผนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดปัญหามีนักเรียนจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นจำนวนน้อยเช่น 1 คน 2 คน หรือน้อยกว่าครึ่งห้องยังขาดทักษะหรือไม่สามารถเข้าใจบทเรียนหรือเรื่องนั้นๆ ได้ดีพอ

ครูก็ต้องคิดหานวัตกรรมมาช่วยให้นักเรียนมีความรู้และทักษะตามที่ต้องการ ผลการวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นนวัตกรรมและ/หรือทักษะหรือความรู้ความสามารถของนักเรียนที่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ แต่หากมีผู้ไม่เข้าใจหรือสอนแล้วไม่บรรลุวัตถุประสงค์เป็นจำนวนมากเกินกว่าครึ่งห้อง

ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

1. วิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูทำงานเป็นระบบ
2. ครูใช้วิจัยในชั้นเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอน
3. ช่วยให้ได้ตัวบ่งชี้ที่เป็นรูปธรรมของผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน
4. ทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. เพื่อนำมาเป็นฐานความคิดในการปรับนำไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนของตน
6. ผลงานการวิจัยในชั้นเรียน สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครู

เกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

การวิจัยในชั้นเรียนจึงไม่ใช่สิ่งใหม่ที่แปลกแยกไปจากการพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งเป็นงานในหน้าที่ของครูโดยทั่วไป และไม่ใช่เรื่องที่ย่างยากเกินความสามารถของครูแต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาการเรียนการสอนเป็นงานที่ต้องใช้เวลา และต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง การวิจัยในชั้นเรียนจึงไม่ใช่การวิจัยที่ทำเพียงครั้งเดียว แต่ควรทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นปกติ ของงานในหน้าที่ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนของครู

ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

1. เป็นการพัฒนาลักษณะกระบวนการเรียนการสอนและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยวิธีการวิจัย
2. ทำให้การเรียนการสอนได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเป็นระบบเกิดผลดีแก่นักเรียน
3. ครูมีการวางแผนการทำงานในหน้าที่ของตนอย่างเป็นระบบ ได้แก่ วางแผนการเรียนการสอน ออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ประเมินผลการทำงานเป็นระยะ โดยมีเป้าหมายชัดเจนว่าจะทำอะไร กับใคร เมื่อไร เพราะอะไร และ
4. ทำให้ทราบผลการกระทำว่าบรรลุเป้าหมายได้อย่างไร เพียงใด
5. ช่วยให้ผู้เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ในการหาทางแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ได้นวัตกรรมที่ผ่านการปรับปรุงจนเป็นที่ยอมรับได้
6. เกิดความมั่นใจในการทำงานมากขึ้น สามารถอธิบายได้ว่าตนเองสามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลแก่ผู้เรียนเป็นรายคนและแต่ละคนอย่างไรบ้าง
7. เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู
8. เป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู
9. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยทางการศึกษา

ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยทางการศึกษาโดยทั่วไปมีความคล้ายคลึงกันในบางประเด็น แต่สรุปได้ว่าทั้งสองวิธีใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (Science Method) เหมือนกัน

การวิจัยในชั้นเรียนใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์แต่ไม่รัดกุมมากนักโดยเน้นไปยังปัญหาเฉพาะ กำหนดไว้จากการศึกษาประชากรไม่มีการสุ่มผลการวิจัยไม่มีการอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรวิธีการไม่บังคับและพิถีพิถันส่วนครูมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของตน ซึ่งเอื้อต่อการหาวิจัยมากยิ่งขึ้น

1. จุดเริ่มต้นของการวิจัยเกิดจากข้อข้องใจในการเรียนการสอนที่ครูพบต้องการปรับปรุง หรือแก้ไขปัญหานั้นๆ โดยครูจะลงมือคิดค้นหาวิธีการแก้ปัญหาขึ้นเอง
2. ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนเป็นประเด็นปัญหาที่เล็กแต่มีความหมายสำหรับการเรียนการสอนโดยตรง
3. เป็นการวิจัยสภาพการณ์จริงของห้องเรียนไม่ได้จัดสถานการณ์ใหม่หรือจัดห้องเรียนใหม่ ขึ้นมาสำหรับการวิจัยโดยเฉพาะ
4. มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียนผู้สอนกระบวนการเรียนการสอนตลอดจนสภาพแวดล้อมในห้องเรียน (classroom context)

5. เป็นการวิจัยที่มุ่งผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในทันทีทันใดเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. เป็นการวิจัยที่ทาควบคู่ไปกับการเรียนการสอนปกติ นั่นคือครูผู้สอนจะหาหน้าที่ยสอนและทำหน้าที่วิจัยไปพร้อม ๆ กัน

7. เป็นการวิจัยที่มีการเชื่อมโยงกันระหว่างการคิดเชิงสะท้อน (reflective thinking) และปฏิบัติ (action) อย่างชัดเจน กล่าวคือมีการพิจารณาหาคำตอบทั้งก่อนระหว่างและหลังการทดลองปฏิบัติ

8. มีความยืดหยุ่นใช้สถิติที่ไม่ซับซ้อนข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยอาจจะขาดน้ำหนักไปบ้างในด้านความเที่ยงตรงจะเป็นการวิจัยที่ให้ประโยชน์โดยตรงต่อครูผู้ทำการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในชั้นเรียน

1. เป็นเรื่องเกี่ยวกับนักเรียน

1.1 พฤติกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เรียนรู้ในเนื้อหาวิชาบางเรื่องช้า เป็นต้น

1.2 พฤติกรรมส่วนตัวที่เป็นปัญหา เช่น พฤติกรรมความก้าวร้าว พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก เป็นต้น

2. เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งแบ่งออกเป็น

2.1 สื่อการสอนประเภทวัสดุอุปกรณ์ เช่น แบบฝึกทักษะ ชุดการสอนบทเรียนสำเร็จรูป เป็นต้น

2.2 สื่อการสอนประเภทวิธีการ เช่น วิธีสอนแบบต่าง ๆ เป็นต้น

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ขาดความรู้ทักษะที่จำเป็นสำหรับทำวิจัยในชั้นเรียน

2. ต้องใช้พลังงานและพลังใจอย่างมากจึงควรได้รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมงานตลอดจนผู้บริหาร

3. มีปัญหาการควบคุมตัวแปรภายนอกข้อค้นพบที่ได้จึงไม่สามารถยืนยันได้อย่างหนักแน่นว่าเนื่องจากปัจจัยใดแต่ทราบได้ที่ปัญหาในชั้นเรียนหมดไปก็ถือว่าการวิจัยในชั้นเรียนประสบผลสำเร็จ

4. ขอบเขตจำกัดเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายทำให้คำตอบที่ได้จากการวิจัยไม่สามารถอ้างอิงเป็นสากลได้

5. ครูมีภาระงานในแต่ละวันมากทำให้มีเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนน้อยลง

6. ครูคิดว่าการวิจัยเป็นเรื่องยากคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนทำให้ละเลยที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน

7. เป็นงานที่ต้องใช้ความอดทนสูงต้องอาศัยเวลาในการรอคอยคำตอบให้ได้ผลการวิจัยที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

8. ส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนตามปกติดังนั้นครูผู้วิจัยจะต้องวิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนดแนวทางแก้ไข

โดยสรุปการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่ครูจัดทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเริ่มต้นจากปัญหาที่ครูพบในชั้นเรียนจากนั้นพัฒนาวิธีการแก้ไขปัญหาคือเรียกว่านวัตกรรมนำนวัตกรรมไปทดลองใช้แล้วสรุปผลการวิจัย**จริง**เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสอนของครูภาระของครูจึงไม่ได้เพิ่มขึ้นเพียงแต่ต้องวางแผนให้รอบคอบขึ้นปรับเปลี่ยนวิธีคิดวิธีทำทดลองนำไปใช้แล้วสังเกตผลที่เกิดขึ้นอย่างมีระบบและนำผลที่เกิดขึ้นไปขยายผลปรับปรุงงานของตนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องดังนั้นเมื่อครู**จริง**วิจัยในชั้นเรียนครูต้องใช้การวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนและผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

การดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิเคราะห์ปัญหาวิจัย

ปัญหาวิจัย (Research problem) หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับ วัตถุประสงค์ที่ครู หรือผู้วิจัย หรือเจ้าของโครงการต้องการให้บรรลุตามเป้าหมาย เช่น ผู้เรียนยังขาดทักษะบางอย่าง หรือในการวิจัยเชิงวิชาการปัญหาวิจัยมักจะเป็นการขาดองค์ความรู้ในบางเรื่อง หากเป็นวิจัยพัฒนาปัญหาวิจัยมักจะเป็นการขาดนวัตกรรมนั้นๆ

ในการจัดการเรียนการสอน ครูมีการวางแผนการสอน หรือแผนการเรียนรู้ในระดับ บทเรียน หรือแผนการเรียนรู้รายคาบ ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดประสงค์ในการจัดการเรียน การสอนไว้ก่อนแล้ว เป็นการจัดการเรียนการสอนไปตามปกติ ได้แก่การจัดกิจกรรมต่างๆประกอบ สื่อ หากครูจัดการเรียนการสอนแล้วไม่พบปัญหาใดๆ ก็ไม่ต้องทำวิจัยในชั้นเรียน แต่โดยทั่วไปแล้ว ครูมักจะไม่โชคดีขนาดนั้น เมื่อประเมินหลังเรียนสิ่งที่มักจะพบเสมอๆ คือการที่มีนักเรียนของครูบางคนเป็นส่วนใหญ่ อาจมีแค่ คนเดียว สองคน สามคน หรือมากกว่านั้น แต่ไม่ควรมากเกินไปครั้งห้อง ที่ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น ยังขาดทักษะการเลี้ยงลูกบอล การเล่นเกมสองมือล่าง การ ม้วนหน้า การม้วนหลัง ฯลฯ แล้วแต่ครูมีวัตถุประสงค์อย่างไรตามแผนการเรียนรู้แต่ละเรื่อง หรือแต่ละ บทเรียน การที่มีนักเรียนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ถือเป็นปัญหาวิจัยที่ครูพบ ซึ่งเป็น ปัญหาจากการจัดการเรียนการสอน อีกส่วนหนึ่งที่ครูอาจพบ คือ ปัญหาพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น ขาดความรับผิดชอบ ขาดความตระหนัก ฯลฯ

ข้อสังเกตการเขียนปัญหาวิจัยจึงมักจะเป็นประโยคปฏิเสธ หรือเป็นประโยคที่มีความหมาย ในทิศทางลบมีค่าสำคัญเช่น ยังขาด ยังไม่มี มีเพียง....เท่านั้น

การพิจารณานำปัญหามาทำวิจัยในชั้นเรียนควรจะพิจารณาว่า เป็นปัญหาที่ครูสามารถ แก้ได้โดยไม่ต้องใช้เวลา และงบประมาณมากเป็นพิเศษ แต่ควรแก้ได้ตามกระบวนการบริหาร ปกติถ้าหากระดับของปัญหาใหญ่เกินไป ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมาก ต้องใช้เวลามาก งบประมาณมากถือเป็นปัญหาที่ไม่เหมาะในการทำวิจัยในชั้นเรียน ในทางตรงกันข้ามปัญหาเล็กๆ แก้โดยวิธีการปกติง่ายๆ แคใช้คำสั่ง หรือตักเตือน หรือกำหนดเป็นระเบียบโรงเรียนออกมา ก็แก้ปัญหาได้ก็ไม่เหมาะที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน

ปัญหาคือสิ่งที่เป็นอย่างนั้นไม่เป็นไปตามสิ่งที่ต้องการให้เป็นเช่น

- ครูคาดหวังว่าเมื่อนักเรียนเรียนจบจะได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม แต่ผลสอบที่เกิดขึ้นจริงในการสอบปลายภาคปรากฏว่านักเรียนได้คะแนนร้อยละ 77 ของคะแนนเต็ม ซึ่งน้อยกว่าคะแนนที่ผู้สอนคาดหวังแสดงว่าเกิดปัญหาขึ้นแล้วในการเรียนการสอนที่ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์หาสาเหตุให้ได้ว่าทำไมคะแนนที่ปรากฏจริงจึงน้อยกว่าคะแนนที่คาดหวัง

ปัญหาที่มีประเภทหากใช้ระยะเวลาเป็นเครื่องกำหนดสามารถแบ่งปัญหาได้ 3 ประเภทคือ

- ปัญหาเชิงแก้ไขปรับปรุงเป็นปัญหาที่เกิดจากสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันต่ำกว่าสิ่งที่คาดหวังในปัจจุบัน

- ปัญหาเชิงป้องกันเป็นปัญหาที่เกิดจากการพิจารณาแนวโน้มจากอดีตถึงปัจจุบันแล้วเห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือสิ่งที่เกิดขึ้นจริงจะต่ำกว่าสิ่งที่คาดหวังในระยะต่อไป

- ปัญหาเชิงพัฒนาเป็นปัญหาที่เกิดจากความต้องการเพิ่มคุณภาพของผลงานหรือเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นการเปลี่ยนระดับสิ่งที่คาดหวังในอนาคตให้สูงขึ้น **วิธีและกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน**

ปัญหาในชั้นเรียนมีอะไรบ้าง(หมายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนหรือกับผู้เรียน สิ่งซึ่งส่งผลให้การเรียนการสอนไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดนั้นมีอะไรบ้าง) เช่น

- เป็นสิ่งมีความหมายและเอื้อต่อประโยชน์การเรียนการสอนโดยตรงเป็นหัวใจของการวิจัยในชั้นเรียนเมื่อทำการวิจัยแล้วได้คำตอบที่เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติแก่ครูผู้วิจัย

- เป็นสิ่งที่สามารถหาคำตอบได้อย่างสอดคล้องกับศักยภาพของครูมีขอบเขตที่เหมาะสม ไม่กว้างหรือลึกซึ่งเกินศักยภาพของครูที่จะวิจัยได้ทั้งด้านความรู้ประสบการณ์เวลาและภาระความรับผิดชอบของครูการดำเนินการวิจัยควรเป็นส่วนหนึ่งของการสอนของครูด้วย

- เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับประสบการณ์ความสนใจและความถนัดของผู้วิจัย

- เป็นปัญหาของนักเรียนที่ครูต้องสนใจที่จะแก้ปัญหา

- เมื่อนำไปวิจัยแล้วผลการวิจัยของครูต้องเกิดประโยชน์กับนักเรียนในชั้นเรียนหรือนักเรียนในโรงเรียน

- เป็นปัญหาที่วิจัยแล้วไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น

- เป็นปัญหาที่สามารถใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วในห้องเรียนโดยไม่ต้องเก็บข้อมูลใหม่จนกระทบการเรียนการสอนแต่หากจำเป็นต้องเก็บใหม่ต้องวางแผนอย่างเหมาะสม

- เป็นปัญหาที่มีความเหมาะสมและอยู่ในวิสัยที่จะหาวิจัยได้ในขณะนั้นหรือไม่

การกำหนดรูปแบบการวิจัย

โดยทั่วไปแนวทางในการแก้ปัญหาของครูมักจะมีวิธีการที่เคยทำมาก่อนแล้วแต่อาจยังไม่ดำเนินการให้เป็นระบบชัดเจนการทำวิจัยในชั้นเรียนจะทำให้การแก้ปัญหาเป็นระบบชัดเจนมีเพื่อนครูรับรู้การดำเนินการโดยเน้นการพัฒนานวัตกรรมขึ้นมาใช้ในการแก้ปัญหาแล้วรายงานผลการดำเนินการให้เพื่อนครูผู้เกี่ยวข้องหรือสังคมรับทราบ

หากเป็นครูใหม่มีประสบการณ์ไม่มากนักแนวทางในการแก้ปัญหาที่ครูสามารถแสวงหาได้ได้แก่การที่ครูมีนิสัยชอบอ่านติดตามวิทยาการการสอนแบบใหม่ๆ อยู่เสมอก็จะสามารถคิดออกได้ง่ายหรืออาจจะเป็นการรวมกลุ่มครูในกลุ่มสาระเดียวกันช่วยกันระดมสมองหรืออาจได้จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนก็จะทำให้ครูสามารถหาวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมได้

การกำหนดรูปแบบการวิจัย

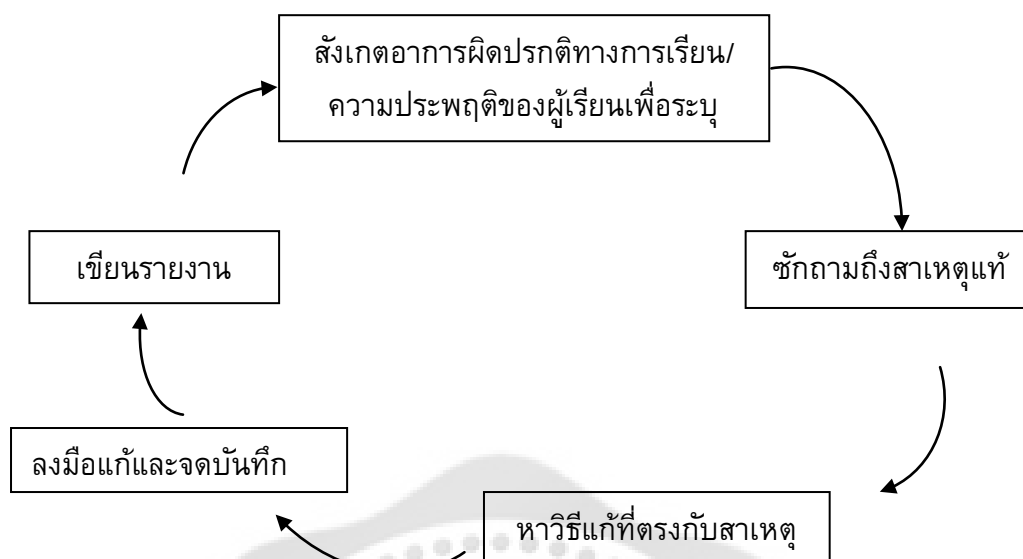
หากครูได้แนวทางในการแก้ปัญหาแล้วให้พิจารณาว่าการแก้ปัญหาตามแนวทางดังกล่าวจะต้องเกี่ยวข้องกับใครบ้าง ผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ก็จะเป็นเพื่อนครู นักเรียน ผู้ปกครองหรืออาจเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก เช่น หน่วยงานอื่น เจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือชุมชน รูปแบบการวิจัยอาจต้องเป็นการวิจัยอย่างเป็นทางการ 5 บท หรือ การวิจัยแบบไม่เป็นทางการหรือกึ่งทางการ

การออกแบบวิจัย

สำหรับการวิจัยในชั้นเรียนนั้นใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นหลัก การวิจัยในชั้นเรียนไม่ควรทำแค่เพื่อบรรยาย เพื่อสำรวจ การวิจัยในชั้นเรียนจึงมักจะไม่ต้องออกแบบการสุ่ม เพราะควรทำกับนักเรียนที่มีปัญหาทุกคน ถือว่าทำกับประชากรไม่ใช่ทำกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการออกแบบการวัด ควรกำหนดว่าจะวัดตัวแปรอย่างไรใช้เครื่องมือใด เช่น แบบสอบ แบบวัดทักษะต่างๆ หรืออาจเป็นการวัดเชิงคุณภาพก็จะเป็นแบบสังเกต แบบบันทึก ซึ่งการออกแบบในการวิเคราะห์ก็จะสอดคล้องกับผลการวัด ส่วนใหญ่ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดวิธีดำเนินการสำคัญประกอบด้วย 3 ระยะ คือ

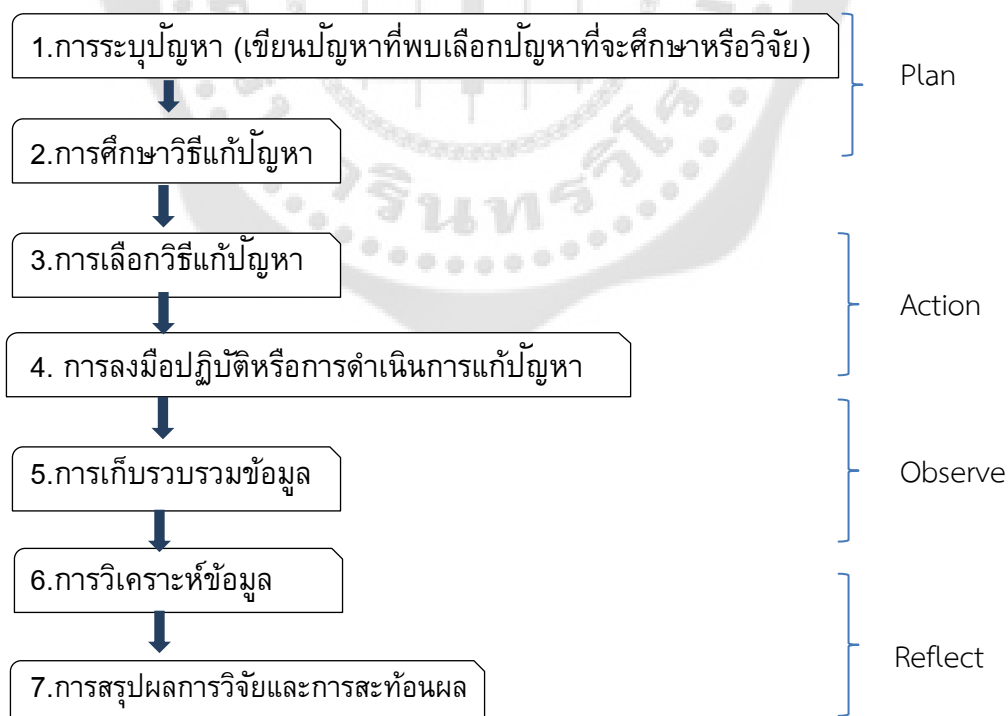
1. ระยะแรก วิเคราะห์สภาพปัญหา
 2. ระยะที่สอง พัฒนานวัตกรรม และนำนวัตกรรมไปใช้
 3. ระยะที่สาม ศึกษาผล และรายงานผล
- สามารถสรุปวงจรการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

วงจรการทำวิจัยในชั้นเรียน

แผนภาพที่ 1 : วงจรการทำวิจัยในชั้นเรียน

สามารถสรุปขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้
ขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน

แผนภาพที่ 2 : ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน

การฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัยในชั้นเรียน

การเขียนโครงการวิจัย

การวิจัยในชั้นเรียนไม่มีแบบแผนบังคับว่าต้องเขียนโครงร่างการวิจัยแต่หากผู้วิจัยต้องการวางแผนให้มีความชัดเจน การเขียนโครงร่างสำหรับทำวิจัยก็จะแสดงให้เห็นถึงการทำวิจัยที่มีความชัดเจนเป็นระบบมากขึ้น มีความเป็นไปได้ที่จะทำสำเร็จสูง โดยหลังจากพบปัญหาที่จะนำมาทำวิจัยในชั้นเรียนแล้ว ผู้วิจัยลองเขียนโครงร่างวิจัยซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง
2. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
3. คำถามวิจัย
4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
5. ความสำคัญหรือประโยชน์ที่ได้รับ
6. ขอบเขตในการวิจัย
7. นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. วิธีดำเนินการวิจัย
10. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
11. การเก็บรวบรวมข้อมูล
12. การวิเคราะห์ข้อมูล
13. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
14. สรุปผลการวิจัย
15. การเขียนรายงานวิจัย

สำหรับการเขียนรายงานการวิจัยได้จากการขยายรายละเอียดจากโครงร่างวิจัยดังกล่าว โดยขยายความลงในรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยเป็นการเสนอให้เห็นว่าผู้วิจัยดำเนินการในแต่ละขั้นตอนอย่างไร ส่วนขั้นตอนต่อจากการวิเคราะห์ข้อมูลคือการรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำเสนอตารางหรือแผนภูมิแบบต่างๆ จากนั้นเป็นการสรุปผลวิจัยเป็นประเด็นสุดท้ายของรายงานเมื่ออ่านประเด็นสุดท้ายที่เป็นสรุปผลการวิจัยควรได้คำตอบการวิจัยครั้งนี้ที่สามารถตอบคำถามวิจัยได้ทั้งหมดในส่วนสุดท้ายที่สำคัญมากเช่นกันก็จะเป็นภาคผนวกที่เป็นการรวบรวมหลักฐานร่องรอยในการดำเนินการเอาไว้มารวมถึงการสะท้อนความคิดจากผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ให้เห็นซึ่งจะนำเสนอแนวทางการเขียนแต่ละประเด็นดังนี้

การเขียนโครงการวิจัยในชั้นเรียน

1. ชื่อเรื่อง

การเขียนชื่อเรื่องวิจัยจะดำเนินการหลังจากพบปัญหาวิจัยแล้ว จากปัญหาวิจัยเวลาเขียนจะเป็นข้อความเชิงลบ เช่น นักเรียนยังขาดทักษะเล็งลูกบอลนักเรียนยังขาดทักษะการอ่านยังขาดสื่อการสอนหน้าจอคอมพิวเตอร์จำลอง เป็นต้น

แต่เมื่อนำปัญหาวิจัยมาเขียนเป็นข้อความเชิงบวก ก็จะได้ชื่อเรื่องที่จะทำวิจัย ซึ่งในการเขียนชื่อเรื่องให้เขียนโดยมีองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนต้นของชื่อเรื่องควรระบุวิธี วิทยาการวิจัยหรือวิธีการศึกษา ซึ่งแนวทางวิธีวิทยาของงานวิจัยเรื่องนี้ เช่น การพัฒนา..การเปรียบเทียบ..การศึกษาความสัมพันธ์..การศึกษาปัจจัย..การประเมินโครงการ..ฯลฯ

ถ้าเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจหรืองานวิจัยเชิงบรรยายอาจจะคำว่าการศึกษาไว้เป็นที่รู้กันก็ไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยในชั้นเรียนนิยมทำวิจัยและพัฒนามากกว่าวิธีวิทยาอื่นๆ

ส่วนต่อมาของชื่อเรื่องควรระบุ ตัวแปรโดยเฉพาะตัวแปรที่สำคัญอย่างน้อย 1 ตัวแปร คือตัวแปรที่สนใจศึกษา หรืออาจเรียกว่าตัวแปรตาม หรือถ้าเป็นงานวิจัยพัฒนาตัวแปรที่สำคัญคือตัวนวัตกรรมที่ผู้วิจัยต้องพัฒนาขึ้นถือว่าเป็นตัวแปรตัวหนึ่งซึ่งขณะเขียนชื่อเรื่องผู้วิจัยยังไม่ทราบว่านวัตกรรมนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร

ส่วนที่ควรปรากฏในชื่อเรื่องอีกส่วนหนึ่งคือ กลุ่มเป้าหมาย การระบุกลุ่มเป้าหมายไว้จะทำให้ทราบว่างานวิจัยเรื่องนี้สามารถอ้างอิงไปสู่ประชากรกลุ่มใด ในส่วนของวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการทำวิจัยกับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาทั้งหมด ถือเป็นการศึกษากับประชากรโดยตรงจึงทำให้งานวิจัยมีความชัดเจนมากขึ้นว่าผลวิจัยใช้กับนักเรียนกลุ่มนี้เท่านั้น

การตั้งชื่อเรื่องตามแนวทางดังกล่าวจะทำให้ผู้วิจัยมีความชัดเจนที่จะดำเนินการต่อไปได้ง่าย ผู้อ่านงานวิจัยหากเห็นชื่อเรื่องที่ชัดเจนดังกล่าวจะทราบถึงรายละเอียดเบื้องต้นว่ามีค่าควรเปิดอ่านต่อหรือไม่

“ปัญหาที่จะทำการวิจัยของคุณครู ต้องทราบว่า เมื่อนำไปวิจัยแล้ว ผลการวิจัยของคุณครูต้องเกิดประโยชน์กับนักเรียนในชั้นเรียนหรือนักเรียนในโรงเรียนด้วยครับ”

การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย

ควรตั้งชื่อเรื่องให้กะทัดรัดเห็นลักษณะของตัวแปรที่จะศึกษาได้ชัดเจนสื่อความหมายได้ดี มีความชัดเจนในตัวเอง และควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้อองค์ประกอบของชื่อเรื่องควรกะทัดรัดไม่สั้นหรือยาวเกินไป มีความเฉพาะเจาะจงในสิ่งที่ต้องการศึกษา และการสร้างความสนใจให้ผู้เกี่ยวข้องอยากศึกษาค้นคว้าอยากอ่าน

ชื่อเรื่องควรมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

- 1) วิทยาการวิจัยหรือวิธีการศึกษา โดยระบุว่าจะใช้วิธีการศึกษาแบบใด เช่น การพัฒนาการทดลอง, การเปรียบเทียบ, การศึกษาความสัมพันธ์, การศึกษาปัจจัย, การประเมินโครงการ ฯลฯ
- 2) ตัวแปรที่ศึกษา โดยระบุตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่จะศึกษา
- 3) ประชากรที่ศึกษา โดยระบุกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นใคร

ชื่อเรื่องควรกะทัดรัด ไม่สั้นหรือยาวเกินไป อาจเป็นวลี หรือข้อความก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นประโยคที่สมบูรณ์

ชื่อเรื่องควรมีความเฉพาะเจาะจงในสิ่งที่ต้องการศึกษา ไม่ควรตั้งชื่อเรื่องที่กว้างเกินไป เช่น การทดลองใช้สื่อการสอนคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อาจไม่ชัดเจนว่าสื่อประเภทใด ควรระบุลงไปเลยว่าเป็นประเภทใด แบบฝึกทักษะ บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหรือวีดิทัศน์ เป็นต้น

ชื่อเรื่องควรสร้างความสนใจให้ผู้เกี่ยวข้องอยากศึกษาค้นคว้า อยากอ่าน อาจมีลักษณะเป็นปัญหา เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทดลอง การเปรียบเทียบ การพัฒนาแบบฝึกทักษะ และเป็นเรื่องใหม่ๆ ใกล้ตัวผู้เรียน

ตัวอย่าง ชื่อเรื่อง “การพัฒนาทักษะการเลี้ยงบอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะการเลี้ยงลูกบอล”

- 1) วิธีการศึกษา ได้แก่ การพัฒนา
- 2) ตัวแปรที่ศึกษา
 - ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แบบฝึกทักษะการเลี้ยงลูกบอล
 - ตัวแปรตามที่จะศึกษา ได้แก่ ทักษะการเลี้ยงลูกบอล
- 3) ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ตัวอย่าง ชื่อเรื่อง “การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซีปปา (CIPPA) เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอลกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5”

1) วิธีการศึกษา ได้แก่ การพัฒนา

2) ตัวแปรที่ศึกษา

- ตัวแปรอิสระได้แก่พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซีปปา (CIPPA) เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอลกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

- ตัวแปรตามที่จะศึกษาได้แก่ทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอล

3) ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาควรกล่าวถึง 3 ส่วนเพื่อให้เห็นถึงที่มา และความจำเป็นที่ต้องทำ ส่วนแรกควรระบุสถานการณ์และเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามแผนการเรียนรู้ว่ามีความต้องการมากน้อยเพียงใด อาจเป็นเชิงปริมาณหรือเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพก็ได้ ในส่วนต่อมาควรกล่าวถึงสภาพปัจจุบันที่ปรากฏว่ามีสิ่งที่ต้องการตามวัตถุประสงค์เพียงใด ยังขาดส่วนใดอยู่ หากระบุเป็นปริมาณ หรือเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์จะทำให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนสุดท้ายที่ขาดไม่ได้คือควรระบุว่ามีแนวทางจะแก้ปัญหานั้นอย่างไร วิธีการที่นำมาใช้นั้นผลที่ได้คาดว่าจะมีผลได้อย่างไร

สำหรับการวิจัยในชั้นเรียนไม่จำเป็นต้องเขียนในส่วนนี้ให้ยืดเยื้อมากนักเนื่องจากเป็นเรื่องที่ครูต้องทำเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนตามปกติอยู่แล้ว อาจใช้เนื้อที่ประมาณไม่เกิน 10 บรรทัดโดยประมาณ

3. บทนำหรือความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา เป็นการเขียนเพื่อให้เห็นถึงประเด็นปัญหาที่แท้จริงของเรื่องที่ทำการศึกษา หรือเป็นการระบุถึงความจำเป็น ความสำคัญที่ต้องทำการศึกษา และผลการวิจัยที่จะเกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร

ในการเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. เขียนให้กะทัดรัด ตรงประเด็น ชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาและนำไปสู่วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. ควรมีข้อมูลหรือผลการวิจัยที่มีผู้ทำมาแล้วมาอ้างอิง เพื่อให้เชื่อถือและเห็นความสำคัญของการวิจัย

3. เขียนให้เข้าใจง่าย โดยการนำเสนอประเด็นต่างๆ เป็นลำดับต่อเนื่อง

ตัวอย่าง การเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีวิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพมีจุดหมายให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสารการคิดการแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิตมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีสุนทรีย์และรักการออกกำลังกายมีความรักชาติมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขโดยกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลกไว้ 8 คุณลักษณะคือรักชาติศาสน์กษัตริย์ซื่อสัตย์สุจริตมีวินัยใฝ่เรียนรู้อยู่อย่างพอเพียงมุ่งมั่นในการทำงานรักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะโดยกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรไว้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาตามแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีทิศทางได้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 3-8)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมายเพื่อการดำรงสุขภาพการสร้างเสริมสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลรอบครัวและชุมชนให้ยั่งยืนสุขศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้เจตคติคุณธรรมค่านิยมและการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่ไปด้วยกันพลศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวการออกกำลังกายการเล่นเกมและกีฬาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยรวมทั้งด้านร่างกายจิตใจอารมณ์สังคมสติปัญญา รวมทั้งสมรรถภาพเพื่อสุขภาพและกีฬา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551: 1) กีฬาวอลเลย์บอลเป็นกีฬาที่ผู้เล่นสามารถพัฒนาได้ทั้งทางร่างกายจิตใจอารมณ์สังคมและสติปัญญาฝึกและเรียนรู้ได้ง่ายแต่มีประโยชน์ต่อสมรรถภาพทางกายทางกลไกและทางสุขภาพเป็นอย่างดีจึงใช้เป็นกิจกรรมออกกำลังกายในชีวิตประจำวันหรือนันทนาการภายในครอบครัวซึ่งจะสร้างความรักความผูกพันได้มากยิ่งขึ้นและช่วยให้รู้จักจังหวะการเคลื่อนไหวนำไปสู่กีฬาหลักได้ต่อไป (ชนินทร์ ยุกตะนันท์และคณะ. 2547: คำนำ) กีฬาวอลเลย์บอลยังเป็นกีฬาสากลที่ได้รับความนิยมชนิดหนึ่งนอกจากจะใช้เสริมประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษาแล้วยัง

สามารถนำไปใช้เสริมสร้างสมรรถภาพทางกายและใช้เป็นกิจกรรมการออกกำลังกายในยามว่าง (ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์. 2545: คำนำ) นอกจากนี้กีฬาบอลเลย์บอลยังช่วยฝึกฝนให้ผู้เล่นมีไหวพริบดีและมีวิธีแก้ปัญหาอย่างเฉียบพลันฝึกให้ผู้เล่นมีจิตใจเยือกเย็นมีความรอบคอบและมีความเชื่อมั่นในตนเอง (เอกรินทร์ สีมหาศาล; และคณะ. 2550: 282) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานกีฬาบอลเลย์บอลเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านร่างกายจิตใจอารมณ์สังคมและสติปัญญาไปพร้อมๆ กันแต่โดยทั่วไปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะเป็นส่วนใหญ่โดยไม่ได้พัฒนาทักษะกระบวนการด้านสติปัญญาอย่างชัดเจนเท่าที่ควร โดยผู้เรียนจะเรียนรู้จากการสาธิตและฝึกทักษะตามโดยฝึกปฏิบัติซ้ำๆ จนเกิดความชำนาญทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนไม่ได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนและใช้กระบวนการทางสติปัญญาทำความเข้าใจความรู้ที่ได้รับมาสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองเพื่อปรับกระบวนการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับความสามารถส่วนตัวให้เกิดความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติทักษะสามารถนำทักษะความรู้ไปประยุกต์ใช้และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในขณะเล่นทีมหรือทำการแข่งขันได้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญหรือยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีจุดเน้นอยู่ที่การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งทางด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์และสังคมซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการได้แก่ 1) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 2) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 3) การช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เคลื่อนไหวทางด้านร่างกาย 4) การเรียนรู้กระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและ 5) การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 ประการนี้เกิดจากการประสาน 5 แนวคิดหลักได้แก่ 1) การสรรค์สร้างความรู้ 2) กระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) ความพร้อมในการเรียนรู้ 4) การเรียนรู้กระบวนการและ 5) การถ่ายโอนการเรียนรู้ที่ศนาแหมมณี 2544: 15-17) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางกายสติปัญญาและสังคมส่วนการมีส่วนร่วมทางอารมณ์นั้นจะเกิดควบคู่ไปกับทุกด้านอยู่แล้ว (วิมลรัตน์สุนทรโรจน์. 2549: 174)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาค้นคว้าเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์และสังคมเรียนรู้กระบวนการและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ด้วยตนเองหากนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปามา (CIPPA) ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาบอลเลย์บอลกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จะสามารถพัฒนาทักษะพื้นฐานการเล่นกีฬาบอลเลย์บอลให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากผู้เรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้รู้จักคิดพัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งทางอารมณ์สังคมสติปัญญาและร่างกายไปสู่การเรียนรู้ทักษะกระบวนการที่ถูกต้องสามารถปฏิบัติทักษะในการเล่นกีฬาบอลเลย์บอลได้ง่ายและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองอีกทั้งสามารถนำความรู้ด้านทักษะกระบวนการต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการแข่งขันได้นอกจากนี้ยังเป็นอีกแนวทางหนึ่งสำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) และเป็นข้อเสนอสําหรับผู้ที่สนใจนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

3. คำถามวิจัย

หลังจากเขียนความเป็นมาในการวิจัยครั้งนี้เสร็จแล้วสิ่งที่ควรปรากฏต่อมาก็คือคำถามวิจัยซึ่งจะเป็นคำถามนำทางให้การวิจัยไม่หลงประเด็น มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับความต้องการในการวิจัยที่แท้จริง โดยลักษณะคำถามวิจัยที่สำคัญคือ เขียนให้เป็นประโยคคำถามในประโยคดังกล่าวมีความครอบคลุม มตัวแปรและกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับชื่อเรื่องหรือหัวข้อวิจัย

ข้อสังเกต คำถามที่ดีควรเป็นคำถามแบบขยายคำตอบหรือคำถามเปิดมากกว่าคำถามแบบปิดเนื่องจากคำถามเปิดจะมีโอกาสสร้างองค์ความรู้ได้ดีกว่าคำถามปิด เช่น ถามว่าอย่างไร เพราะเหตุใด ดีกว่าคำถามว่า ใช่ไหม เมื่อใด

ตัวอย่างชื่อเรื่อง“การพัฒนาทักษะการเลี้ยงบอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะการเลี้ยงลูกบอล”

คำถามวิจัยที่ 1 แบบฝึกการเลี้ยงลูกบอลมีลักษณะเป็นอย่างไร

คำถามวิจัยที่ 2 ทักษะการเลี้ยงลูกบอลหลังใช้แบบฝึกทักษะที่พัฒนาขึ้นเป็นอย่างไร

ตัวอย่างชื่อเรื่อง“การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาบอลเลย์บอลกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5”

คำถามวิจัยที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) มีขั้นตอนการสอนเป็นอย่างไร

คำถามวิจัยที่ 2 ทักษะพื้นฐานกีฬาบอลเลย์บอล หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) เป็นอย่างไร

คำถามวิจัยที่ 3 ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) เรื่อง ทักษะพื้นฐานกีฬาบอลเลย์บอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5เป็นอย่างไร

4. วัตถุประสงค์การวิจัย

จากปัญหาวิจัยที่ชัดเจน ทำให้ตั้งชื่อเรื่องได้ชัดเจน ตั้งคำถามวิจัยชัดเจน การตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยก็จะง่ายขึ้น วัตถุประสงค์วิจัยที่ดีจะทำให้ผลวิจัยสามารถตอบคำถามวิจัยได้ทั้งหมด วัตถุประสงค์วิจัยที่ดีควรบอกว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อจะทำอะไรเพื่อให้อ่านคำถามวิจัยได้ วัตถุประสงค์ของการวิจัยจึงควรครอบคลุมคำถามวิจัยทุกคำถาม

วัตถุประสงค์เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในข้อเสนอรายงานทางวิชาการ/งานวิจัยเนื่องจากการระบุทั้งความสำคัญของเรื่อง และเป้าหมายที่ชัดเจน กล่าวคือ เมื่ออ่านรายงานฉบับนั้นจบแล้วผู้อ่านจะใช้วัตถุประสงค์เป็นเครื่องประเมินว่าผู้เขียนสามารถค้นพบความรู้หรือได้คำตอบตรงกับวัตถุประสงค์ตามกำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้นในการเขียนวัตถุประสงค์นั้นจะต้องเขียนให้มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับข้อความในหลักการและเหตุผลหรือความเป็นมาของปัญหาที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นด้วย

การเขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัยจะต้องระบุให้ชัดเจนว่าต้องการศึกษาในเรื่องอะไร เขียนให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัย ใช้ภาษาที่กะทัดรัด สั้น ได้ใจความ ชัดเจนและนิยมเขียนเป็นประโยคบอกเล่า วัตถุประสงค์ของการวิจัยอาจมีข้อเดียวหรือหลายข้อก็ได้แต่ต้องอยู่ในขอบข่ายของประเด็นปัญหาการวิจัยที่กำหนดไว้เท่านั้น

ในกรณีที่มีวัตถุประสงค์หลายข้อให้เขียนเป็นข้อๆ เรียงลำดับจากวัตถุประสงค์หลักไปหาวัตถุประสงค์ย่อย

ตัวอย่าง ชื่อเรื่อง “การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอลกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) เรื่องทักษะ

พื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอลกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอลชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอล

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอล

ข้อสังเกต วัตถุประสงค์การวิจัยที่ดีมักขึ้นต้นด้วยคำว่าเพื่อ.....และจะมีความสอดคล้องกับชื่อเรื่อง สอดคล้องกับคำถามวิจัย หากทำตามวัตถุประสงค์วิจัยได้ครบผู้วิจัยคาดว่าจะสามารถตอบคำถามวิจัยได้ครบทุกประเด็น

5. ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ความสำคัญหรือประโยชน์ของการวิจัยเป็นการอธิบายถึงความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะรับหลังจากดำเนินการวิจัยเสร็จเรียบร้อยแล้วในการเขียนความสำคัญหรือประโยชน์ของการวิจัยควรเขียนเป็นข้อๆ โดยเรียงจากความสำคัญหรือประโยชน์ของการวิจัยที่สำคัญมากและมีความสำคัญหรือประโยชน์โดยตรงก่อนแล้วจึงเรียงลำดับความสำคัญหรือประโยชน์รองลงมา กล่าวคือควรที่จะกล่าวถึงความสำคัญหรือประโยชน์โดยตรงที่เป็นข้อค้นพบหรือคำตอบที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยก่อนแล้วตามด้วยประโยชน์โดยอ้อมหรือประโยชน์สืบเนื่องที่เกิดขึ้นตามมา

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่ผู้วิจัยพึงได้รับจากการวิจัยไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดจะมากหรือน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ที่ทำการสอนถ่ายทอดความรู้ กระบวนการที่ใช้ในการให้ความรู้หรือความชำนาญและอีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้วิจัยเองว่ามีโอกาสจะได้ฝึกฝนหรือนำความรู้ความชำนาญนั้นไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ความสามารถในการวิจัยส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ยังทำงานวิจัยมากเท่าใดยิ่งจะเจอปัญหาต่างๆ และวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ดีขึ้น

ความสามารถในการวิจัยย่อมมีมากขึ้นเท่านั้นและยิ่งทำการวิจัยหลายประเภทประสบการณ์ที่ได้รับจากการวิจัยย่อมมีมากขึ้นเท่านั้น และยิ่งทำการวิจัยหลายประเภทประสบการณ์ที่ได้รับการวิจัยในแง่มุมต่างๆ รวมทั้งการออกแบบการวิจัยการสร้าง การทดลอง มาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์จะมากขึ้นตามไปด้วย

การเขียนความสำคัญหรือประโยชน์การวิจัยในชั้นเรียนต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. เขียนแยกให้เห็นประโยชน์อย่างชัดเจนเป็นรายข้อ
2. ย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัย
3. เขียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ตัวอย่าง

1. ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา(CIPPA) เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษาส่วนผู้เรียนก็สามารถสร้างความรู้สรุปจัดระเบียบความรู้และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง
2. เป็นข้อเสนอสถานที่สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาและผู้สนใจในการนำไปพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

6. ขอบเขตในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยจะระบุขอบเขตไว้ ดังนี้

1. กลุ่มที่ศึกษาวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย) เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ กลุ่มที่ศึกษาวิจัยนี้อาจเป็นประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างมาโดยวิธีใดโดยปกติงานวิจัยเชิงวิชาการ(งานวิจัย 5 บท) มักจะบอกว่าประชากรที่สนใจศึกษาคือใคร โดยบอกจำนวนคนมาให้ทราบ จากนั้นจะบอกว่าประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง อย่างไร และกล่าวถึงวิธีการสุ่มว่ามีวิธีการสุ่มอย่างไร เพื่อให้ได้ตัวแทนที่ดีที่สุด ซึ่งแตกต่างจากการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ไม่ได้ทำกับกลุ่มตัวอย่าง แต่เป็นการทำวิจัยกับผู้เรียนที่มีปัญหาทุกคน จึงไม่ต้องสุ่มตัวอย่าง วิจัยในชั้นเรียนจึงถือเป็นการวิจัยกับประชากร(นักเรียนที่มีปัญหาทั้งหมด)จึงควรใช้คำว่ากลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา จะมีความเหมาะสมกว่าคำว่า ประชากร หรือ คำว่ากลุ่มตัวอย่าง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรหมายถึงสิ่งที่สนใจศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ที่แปรค่าได้เป็นสิ่งที่มีความมากกว่า 1 ค่า โดยค่าของตัวแปรเป็นค่าที่ได้จากการวัด (Measurement) ซึ่งผลการวัดดังกล่าวมีทั้งที่วัดได้เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยในชั้นเรียนผู้วิจัยใช้วิธีวิทยาเป็นแบบวิจัยและพัฒนา(Research and Development) โดยสิ่งที่จะพัฒนาหรือสร้างขึ้นนั้นคือตัวแปรตัวแรกเหตุที่นับว่าเป็นตัวแปรเพราะยังไม่ทราบว่าพัฒนาขึ้นมาแล้วจะมีลักษณะอย่างไรตัวแปรตัวต่อมาคือทักษะต่างๆ ที่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนเช่น ทักษะการอ่านทักษะการเขียนตามแต่ปัญหาวิจัยที่นักเรียนยังขาดหรือยังไม่มีตั้งแต่ต้น

สำหรับระดับการวัดนั้นจะเห็นว่าบางตัวแปรวัดค่าเป็นเพียงระดับนามบัญญัติ (Nominal scale) เท่านั้นเช่นการบรรยายลักษณะว่าเป็นอย่างไรเป็นต้นไม่สามารถวัดเป็นค่าตัวเลขได้ซึ่งตัวแปรชนิดนี้วัดโดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพแต่ตัวแปรบางตัวสามารถใช้แบบวัดเป็นเรื่องๆ ได้เช่นตัวแปรความรู้วัดโดยแบบสอบหรือข้อสอบตัวแปรทักษะวัดโดยแบบวัดทักษะนั้นๆ มีผลการวัดเป็นคะแนนหรือคำร้อยละได้

ตัวแปรที่ศึกษา เป็นการกำหนดขอบเขตของการวิจัย ว่าปัญหาของการวิจัยที่ต้องการศึกษานั้นจะศึกษาในเรื่องใด ประเด็นใดบ้าง ตัวแปรแยกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้น เป็นสิ่งที่เป็ต้นเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งหนึ่ง เป็นสิ่งที่ปรับเปลี่ยนไม่ได้ ตัวอย่าง เพศ สถานภาพ ตำแหน่ง อายุ เป็นต้น

2) ตัวแปรตาม เป็นสิ่งที่เป็ผลตามมาจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระ มีการปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพหรือตามอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอย่างเช่น ทศนคติ ความคิดเห็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการรับรู้ ความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นต้น

3. เนื้อหา เป็นการระบุว่าจะศึกษากับวิชาและเนื้อหาอะไร

4. ระยะเวลา กรณีที่เป็นการวิจัยเชิงทดลอง หรือการวิจัยที่จำเป็นต้องกำหนดระยะเวลา ควรระบุระยะเวลาของสิ่งที่ต้องการทำวิจัยให้ชัดเจน

งานวิจัยโดยทั่วไปจะกำหนดขอบเขตของงานวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มที่ศึกษาวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย) เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้โดยต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นใครลักษณะแบบใด อยู่ที่ไหน มีจำนวนเท่าไร และจะเลือกกลุ่มตัวอย่างมาโดยวิธีใด
2. ตัวแปรที่ศึกษาระบุถึงสิ่งที่ต้องการศึกษาให้ชัดเจนถ้าเป็นการวิจัยเชิงทดลองต้องระบุทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม
3. เนื้อหาในการวิจัยควรระบุว่า จะศึกษากับวิชาและเนื้อหาอะไร
4. ระยะเวลาให้ระบุว่าในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาในช่วงเวลาใด

ข้อสังเกต ผู้วิจัยมักเขียนตัวแปรเป็นตัวแปรต้นตัวแปรตามซึ่งในการวิจัยในชั้นเรียนไม่จำเป็นต้องเขียนตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามเพราะไม่ได้ศึกษาในแนวทางการเปรียบเทียบหรือประเภทวิจัยเชิงทดลองตัวแปรของวิจัยในชั้นเรียนจึงเขียนเป็นตัวแปรที่ศึกษาเท่านั้นก็เพียงพอ มีผู้วิจัยบางส่วนมักเขียนว่าตัวแปรคือนักเรียนซึ่งหากเป็นนักเรียนคนเดียวหรือกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินหลังสอนกลุ่มเดียวค่านักเรียนจึงไม่ใช่ตัวแปรถึงแม้จะมีตัวแปรอื่นๆ เช่น ภูมิหลังหรือข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายแต่ในการวิจัยในชั้นเรียนผู้วิจัยมักจะได้ไม่ได้ศึกษาในประเด็นดังกล่าว

“ตัวแปรหมายถึง คุณลักษณะของสิ่งต่างๆ ที่มีค่าแปรเปลี่ยนในรูปของปริมาณ หรือ คุณภาพตั้งแต่ 2 ค่าขึ้นไปซึ่งสิ่งต่างๆ ในที่นี้อาจหมายถึงวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ สถานที่ เป็นต้นครับ”

ตัวอย่าง

ขอบเขตของวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดป่าจิตตสามัคคี) สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครราชสีมาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวนนักเรียน 38 คนจำนวน 2 ห้องเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเทศบาล 5 (วัดป่าจิตตสามัคคี) สังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครนครราชสีมาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 18 คนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling)

2. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยคือเรื่องทักษะพื้นฐานที่พาวอลเลย์บอลกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 กีฬาพาให้แข็งแรง

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

7. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยสื่อความหมายให้ตรงกัน ระหว่างผู้วิจัยกับผู้อ่านรายงานการวิจัยให้เข้าใจความหมายเมื่ออ่านงานวิจัยนั้นเป็นการสื่อความหมายที่สำคัญบางคำหรือตัวแปรที่ปรากฏในงานวิจัยให้ชัดเจน เพื่อป้องกันผู้ศึกษางานวิจัย แปลความหมายผิดเข้าใจไขว้เขว ดังนั้น ผู้วิจัยต้องให้ความหมายคำดังกล่าวอย่างชัดเจน ครบถ้วน และละเอียดมากพอที่จะเข้าใจความหมายของคำนั้นๆ เพื่อให้การวิจัยอยู่ในกรอบการวิจัยที่แน่นอน

นิยามศัพท์เฉพาะเป็นคำที่ใช้เฉพาะงานวิจัยในเรื่องนั้นๆ เท่านั้นไม่ใช่ศัพท์ตาม พจนานุกรมหรือที่ทราบกันโดยทั่วไปซึ่งอาจจะมีความหมายแตกต่างไปจากงานวิจัยนั้นๆ แม้จะเป็น คำๆ เดียวกันก็ตามหลักการเขียนนิยามศัพท์เฉพาะควรเขียนเฉพาะคำที่ต้องการสื่อความหมายให้ เข้าใจตรงกันไม่จำเป็นต้องนิยามคำศัพท์ทุกคำ เช่น เพศ ไม่จำเป็นต้องนิยาม เพราะทราบกันดีอยู่ ว่าหมายความว่าชาย เพศหญิง เพศชาย การให้ความหมายของคำหรือกลุ่มคำต้องเขียนให้ชัดเจน ซึ่งจะอยู่ในรูปของนิยามเชิงปฏิบัติการที่สามารถวัดหรือสังเกตได้

ประโยชน์ของนิยามศัพท์เฉพาะ มีดังนี้

1. ทำให้ผู้วิจัยและผู้ศึกษางานวิจัยเข้าใจความหมายของคำ หรือลักษณะตัวแปรตรงกัน
2. ทำให้มองเห็นปัญหาที่ทำการวิจัยชัดเจนขึ้น
3. ทำให้มองเห็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูลเพื่อสรุปเป็นคำตอบของปัญหาการวิจัย

4. เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามลักษณะของตัวแปรที่ต้องการ

5. ช่วยให้สะดวกและประหยัดเวลาในการเขียนรายงานการวิจัยเนื่องจากสามารถใช้คำสั้นๆ แทนข้อความยาวๆ ได้

ตัวอย่างนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA) หมายถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบโดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาขึ้นโดยยึดหลักชิปปาและพัฒนาให้สอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอลรวมทั้งบริบทของนักเรียนซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนามี 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้เดิมหมายถึงผู้สอนดึงความรู้เดิมเพื่อใช้ในการเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่หรือสำรวจความรู้เดิมและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ใหม่

ขั้นที่ 2 การแสวงหาความรู้ใหม่หมายถึงผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลหรือแหล่งความรู้ต่างๆ และรวบรวมข้อมูลความรู้ใหม่จากแหล่งความรู้

ขั้นที่ 3 การศึกษาทำความเข้าใจและสร้างความรู้ด้วยตนเองหมายถึงผู้เรียนทำความเข้าใจกับข้อมูลความรู้ใหม่ที่หามาได้สร้างความหมายของข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่โดยอาศัยการเชื่อมโยงกับความรู้เดิมและการใช้กระบวนการต่างๆ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการทำงานกลุ่ม

ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หมายถึงผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด อคติ กลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองรวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนเองให้กว้างขึ้น

ขั้นที่ 5 การสรุปและจัดระเบียบความรู้หมายถึงผู้เรียนสรุปจัดระเบียบความรู้ที่ได้รับทั้งหมดทั้งความรู้เดิมและความรู้ใหม่และจัดสิ่งที่เรียนให้เป็นระบบระเบียบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่ายและวิเคราะห์การเรียนรู้

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติหรือการแสดงความรู้และผลงานหมายถึงผู้เรียนปฏิบัติหรือแสดงผลงานการสร้างความรู้ของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้เป็นการช่วยให้ผู้เรียนต่อยอดหรือตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองและช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้หมายถึงผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจของตนเองไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความชำนาญความเข้าใจความสามารถในการแก้ปัญหาและความจำในเรื่องนั้นๆ

2. ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หมายถึงคุณภาพด้านกระบวนการและผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา (CIPPA) เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดพิจารณาจากเกณฑ์ 80/80 ซึ่งมีความหมายดังต่อไปนี้

80 ตัวแรกหมายถึงร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทดสอบวัดความรู้การวัดภาคปฏิบัติและการวัดพฤติกรรมในการเรียน (ในอัตราส่วน 20:60:20)

80 ตัวหลังหมายถึงร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (ประกอบด้วยการทดสอบวัดความรู้และการวัดภาคปฏิบัติ (ในอัตราส่วน 50 : 50)

3. ดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) หมายถึงค่าที่แสดงความก้าวหน้าของนักเรียนหลังจากการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา (CIPPA) เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอลกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงความสามารถในการเรียนกีฬาวอลเลย์บอลกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่5 ตามผลการเรียนรู้และเนื้อหาซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ความพึงพอใจในการเรียนหมายถึงความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกชอบใจสนใจหรือไม่ชอบใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา(CIPPA) เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาวอลเลย์บอลชั้นประถมศึกษาปีที่5 วัดจากแบบวัดความพึงพอใจจำนวน15 ข้อเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ (Rating Scale)

8.วิธีดำเนินการวิจัย

การเขียนวิธีการวิจัยหรือวิธีดำเนินการวิจัยควรระบุแบบแผนให้ชัดเจน ในการทำวิจัยในชั้นเรียนควรเป็นวิจัยแบบ การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มากกว่าวิธีวิทยาการวิจัยแบบอื่นๆ เนื่องจากต้องการให้ครูพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การทดลองโดยนำนักเรียนมาทดลอง เช่นการแบ่งกลุ่มแล้วเปรียบเทียบวิธีสอนแบบต่าง จึงไม่เหมาะสม การวิจัยที่นิยมอีกแบบคือการสำรวจความพึงพอใจ การสำรวจทัศนคติ ก็ไม่เหมาะสมที่จะทำวิจัยในชั้นเรียนเช่นกัน วิจัยในชั้นเรียนมุ่งเน้นการแก้ปัญหาให้นักเรียน ถ้านักเรียนขาดทักษะต้องพัฒนาทักษะที่ยังขาดอยู่ โดยคิดค้นหานวัตกรรมใหม่ๆมาช่วย แล้วศึกษาว่าทักษะที่ยังขาดอยู่นั้นมีพัฒนาเพิ่มขึ้นเพียงใด

วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการระบุแหล่งข้อมูลที่จะใช้ในการตอบคำถามของวัตถุประสงค์การวิจัย เช่น จะใช้การวิจัยประเภทใด กลุ่มประชากร กลุ่มตัวอย่างคือใคร มีวิธีเก็บข้อมูลอย่างไร และจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัยจะต้องประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1.ประเภทการวิจัยผู้วิจัยต้องระบุลงไปว่าใช้การวิจัยประเภทใด
- 2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นการระบุว่ากลุ่มประชากรคือใคร มีลักษณะอย่างไร กลุ่มตัวอย่างคือใคร มีขนาดเท่าใด มีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างมาได้อย่างไร

3. เครื่องมือการวิจัยระบุชนิดและประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การได้มาของเครื่องมือวิจัยว่าพัฒนาขึ้นมาเองหรือใช้เครื่องมือของใครถ้าพัฒนาเองมีกระบวนการพัฒนาอย่างไร มีการหาประสิทธิภาพอย่างไร และต้องบอกถึงวิธีใช้เครื่องมือวิจัยนั้นๆ

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลระบุวิธีการเก็บ การบันทึกข้อมูล ระยะเวลา หรือช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล สถานที่เก็บข้อมูลและผู้ดำเนินการเก็บข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลระบุถึงวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ระบุเกณฑ์หรือวิธีการที่จะใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและผลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูล

6. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลระบุถึงสถิติวิเคราะห์ข้อมูล

9. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ใช้ วัดตัวแปร และเครื่องมือที่เป็นนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น การสร้างเครื่องมือจึงจำเป็นต้องสร้างให้สอดคล้องกับระดับการวัดของตัวแปรแต่ละชนิด โดยทั่วไประดับการวัดประกอบด้วย 4 ระดับคือ

1) Nominal scale (นามบัญญัติ , จัดกลุ่ม) เป็นข้อมูลประเภทข้อมูลเชิงคุณภาพบอกลักษณะสิ่งต่างๆโดยการบรรยาย

2) Ordinal scale (จัด , เรียงอันดับ) เป็นข้อมูลประเภทข้อมูลเชิงคุณภาพบอกลักษณะสิ่งต่างๆโดยการบรรยายแต่มีความแตกต่างในลักษณะที่พอจะเรียงอันดับได้ เช่นมากกว่า น้อยกว่า สูงกว่า ต่ำกว่า เร็วกว่า ช้ากว่า แต่ระยะห่างระหว่างช่วงไม่เท่ากัน

3) Interval scale (อันตรภาค , ช่วงเท่า) เป็นการวัดที่มีช่วงเท่า หาค่าเฉลี่ยได้แต่ค่า 0 (ศูนย์) ไม่แท้ เช่น คะแนนความรู้ คะแนนด้านจิตพิสัยทั้งหลาย

4) Ratio scale (อัตราส่วน) เป็นการวัดที่มีช่วงเท่า หาค่าเฉลี่ยได้มีค่า 0 (ศูนย์) เป็น 0 (ศูนย์) แท้ เช่น จำนวนสิ่งของ จำนวนคน

สำหรับตัวแปรในการวิจัยในชั้นเรียนนั้นตัวแปรที่เป็นนวัตกรรม เช่น ชุดกิจกรรมแบบฝึกกระบวนการ ขั้นตอน สื่อการสอน เกม วัดโดยการบรรยายลักษณะ เนื่องจากเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ ส่วนตัวแปรที่เป็นทักษะ ความรู้ ความสามารถ ต้องสร้างแบบวัด หรือเครื่องมือวัด ชนิดเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบหรือข้อสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล

คุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นการหาคุณภาพเครื่องมือให้ดำเนินการโดยเพื่อนครูช่วยกันพิจารณาค่าความตรง เพื่อนครูถือเป็นผู้เชี่ยวชาญของการวิจัยในชั้นเรียนโดยผู้วิจัยมีแบบฟอร์มเป็นใบสะท้อนความคิดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ทุกขั้นตอนเช่น การสร้างนวัตกรรม การสร้างแบบวัดทุกครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยหลายประเภท แต่ละประเภทมีความเหมาะสมในการใช้สำหรับ ข้อมูลที่แตกต่างกันออกไป การจะใช้เครื่องมือในการวิจัยประเภทใดขึ้นอยู่กับชนิดของข้อมูลที่ทำ การวิจัยว่าจะใช้เทคนิคและเครื่องมืออะไร จึงจะเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่สำคัญ ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้หลายประเภทได้แก่ แบบทดสอบ (Test) แบบสอบถาม (Questionnaires) แบบสังเกต (Observation) แบบสัมภาษณ์ (Interview)

10. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยควรระบุว่าเก็บข้อมูลอะไรเมื่อใด บอกจุดมุ่งหมาย แหล่งข้อมูล เทคนิคที่ใช้เก็บข้อมูล ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของ ข้อมูล ใครเก็บ เก็บที่ไหน เก็บอย่างไร ใช้เวลานานเท่าใดแหล่งข้อมูลของวิจัยในชั้นเรียนได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนครู หรือกิจกรรมที่ผู้วิจัยกำหนดเอง โดย เทคนิคการเก็บข้อมูลประกอบด้วย การสอบ บันทึกเหตุการณ์ศึกษาเอกสาร การสอบถาม การสัมภาษณ์ บันทึกภาพ สังเกต สังคมมิติ

11. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยแต่ละครั้งข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูล 2 ลักษณะคือเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ หากข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาหรือสรุปเป็นกลุ่มแล้ว เจาะความถี่สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพื้นฐานประเภทความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานการศึกษาข้อมูลจากประชากรไม่จำเป็นต้องใช้สถิติอ้างอิง

12. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นการนำเสนอแบบตารางแผนภูมิชนิดต่าง ๆ ประกอบคำบรรยายผลการวิเคราะห์อาจเป็นการสอบครั้งเดียวมาตรฐานค่าครั้งเดียวหรือการวัด สองครั้ง (Pre test - Post test) หรือการศึกษาพัฒนาการการศึกษาความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ว่ายังขาดส่วนใดอยู่อีกก็ได้

13. สรุปผลการวิจัย

การเขียนสรุปผลวิจัยต้องคำนึงถึงคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ ค้วิจัยว่าสรุปจะต้อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์วิจัยสามารถตอบคำถามวิจัยได้ทั้งหมดโดยทั่วไปคือในส่วนที่ 1 ควร บรรยายนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นว่ามีลักษณะอย่างไรเพื่อตอบคำถามวิจัยที่ว่านวัตกรรมเป็นอย่างไร ส่วนที่ 2 ควรตอบคำถามวิจัยต่อไปที่ว่าทักษะของนักเรียนเป็นอย่างไรหลังใช้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น แล้วอาจบรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในแผนการสอนทั้งหมดทุกคนหรือยังไม่หมดทุกคนต้องทำ วิจัยในชั้นเรียนต่อไปก็ได้

14. การเสนอรายงาน

วิจัยในชั้นเรียนควรนำเสนอรายงานแบบกึ่งทางการโดยบรรยายตามประเด็นต่างๆ ที่กล่าวมาส่วนท้ายจะเป็นภาคผนวกที่ต้องประกอบด้วยตัวอย่างนวัตกรรมแบบทดสอบหรือแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลร่องรอยผลงานนักเรียนหากมีจำนวนมากควรนำเสนอตัวอย่างที่เด่นๆ หากมีไม่มากนักเสนอเป็นหลักฐานไว้ทั้งหมดก็ได้ส่วนสำคัญของภาคผนวกคือใบสะท้อนความคิดจากเพื่อนครูจากผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บริหาร

“การวิจัยในชั้นเรียนจะบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน จะเห็นว่าหากพบว่ามีปัญหาหรือบางสิ่งที่ต้องพัฒนา ผู้สอนจำเป็นต้องทำวิจัยเพิ่มเติม เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น หรือพัฒนาบางอย่างให้ดียิ่งขึ้น และครูนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป กระบวนการนี้ผู้สอนจะเป็นผู้ปฏิบัติเองและดำเนินการไปเรื่อยๆ จนกว่าจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นกระบวนการวิจัย เป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่งตายตัว จะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจนบรรลุเป้าหมายค่ะ”

การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

การเขียนรายงานผลการวิจัยเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการโดยบันทึกสิ่งสำคัญที่ได้จากการค้นคว้าอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้รายงานผลการวิจัยในชั้นเรียนจึงนับเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูหรือผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่ประสบปัญหาในลักษณะที่คล้ายคลึงกันสามารถนำไปประยุกต์ใช้โดยไม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นศึกษาค้นคว้านอกจากนี้รายงานวิจัยยังเป็นหลักฐานที่ยืนยันคุณภาพของครูผู้วิจัยว่าเป็นครูมืออาชีพที่ทำหน้าที่ทั้งภารกิจงานสอนและงานศึกษาค้นคว้าเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

การเขียนรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียนจะมีรูปแบบที่หลากหลายแต่ก็ไม่แตกต่างกันมากนักและเมื่อวิเคราะห์จัดกลุ่มแล้วจะพบว่าการเขียนรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียนจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. การเขียนรายงานผลการวิจัยเต็มรูปแบบซึ่งจะเขียนให้เห็นถึงรายละเอียดในทุกขั้นตอนซึ่งมักเป็นรายงานผลการวิจัยที่มีจำนวนหน้าหลายสิบหน้าและต้องเขียนตามแบบมาตรฐานสากลที่นิยมเขียนกันรายงานผลการวิจัยลักษณะนี้อาจเรียกว่า “รายงานผลการวิจัยแบบเป็นทางการ” มักเขียนกัน 5 บท

2. การเขียนรายงานผลการวิจัยอย่างย่อ ๆ เขียนสรุปให้เห็นถึงสาระสำคัญโดยไม่อิงกับรูปแบบสากลมากนักลดความเข้มข้นของการเขียนเชิงวิชาการลงรายงานผลการวิจัยลักษณะนี้จะเขียนเพียงไม่กี่หน้าและเรียกว่า“รายงานผลการวิจัยแบบไม่เป็นทางการ”

การเขียนรายงานไม่จำเป็นต้องเขียนเป็นบทๆ แต่ก็ควรเขียนให้ครบตามประเด็นที่กล่าวมาจึงถือว่าการเสนอแบบกึ่งทางการ คือ

1. ปก
2. บทนำ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
3. วิธีดำเนินการ
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลวิจัย อาจจะมีอภิปรายผล และข้อเสนอแนะหรือไม่ก็ได้
6. ภาคผนวก

ตัวอย่างแบบฟอร์มแนวทางการเขียนรายงานการวิจัย

เรื่อง

.....

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

.....

คำถามวิจัย

.....

วัตถุประสงค์การวิจัย

.....

ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

.....

.....

.....

ขอบเขตในการวิจัย

.....

.....

.....

นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

.....

.....

.....

วิธีดำเนินการวิจัย

.....

.....

.....

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

.....

.....

.....

การหาคุณภาพเครื่องมือ

.....

.....

.....

การเก็บรวบรวมข้อมูล

.....

.....

.....

การวิเคราะห์ข้อมูล

.....

.....

.....

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

.....

.....

.....

สรุปผลวิจัย

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา
2. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญทางพลศึกษา
3. แบบวัดความรู้หลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
4. แบบวัดเจตคติหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
5. แบบวัดทักษะหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
6. แบบวัดระดับความพึงพอใจหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานหรือสิ่งที่ดีควรจะเป็นและ
สภาพที่เป็นจริง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ศึกษามาตรฐานหรือสิ่งที่ดีควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของอาจารย์นิเทศ ในการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาในปัจจุบัน

2. แบบสอบถามฉบับนี้ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาที่มีต่อมาตรฐานหรือสิ่งที่ดีควรจะเป็น และสภาพที่เป็นจริง ซึ่งในแต่ละด้านกำหนดระดับความคิดเห็น เป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การเรียงลำดับความสำคัญของมาตรฐานหรือสิ่งที่ดีควรจะเป็น และปัญหาของสภาพที่เป็นจริงที่เกิดขึ้น ตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.ขอความกรุณาให้อาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษา ตอบตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน เพื่อการพัฒนาระบบการฝึกอบรมอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของหลักสูตร และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

4.การนำเสนอข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะนำเสนอในภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อการให้ข้อมูลของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษาแต่อย่างใด

ด้วยความขอบคุณอย่างสูง

ผู้วิจัย

นายจรูญศักดิ์ เบญจมาตย์

นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาพลศึกษา

คำชี้แจง กรุณา ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความและเติมค่าในช่องว่างที่กำหนดที่ตรงกับสถานภาพที่เป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ.....ปี
3. วุฒิการศึกษา ☐ปริญญาโท สาขาวิชา.....
☐ปริญญาเอก สาขาวิชา.....
☐อื่นๆ ระบุ.....
4. ตำแหน่งทางวิชาการ ☐อาจารย์ ☐ผู้ช่วยศาสตราจารย์
☐รองศาสตราจารย์ ☐อื่นๆ ระบุ.....
4. ประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา.....ปี
5. การเข้ารับการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมในการเป็นอาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาพลศึกษา
☐เคย ระบุ.....ครั้ง ☐ไม่เคย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาที่มีต่อมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น และสภาพที่เป็นจริง ซึ่งแต่ละด้านกำหนดระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ

คำชี้แจง กรุณา ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ทั้ง 2 ด้าน คือด้านมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น และด้านสภาพที่เป็นจริง โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ด้านมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น	ด้านสภาพที่เป็นจริง
---------------------------------	---------------------

5 หมายถึง มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น มากที่สุด	5 หมายถึง สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น มาก	4 หมายถึง สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น ปานกลาง	3 หมายถึง สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น น้อย	2 หมายถึง สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น น้อยที่สุด	1 หมายถึง สภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

[illegible]

[illegible]

ตอนที่ 3 การเรียงลำดับความสำคัญของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น และปัญหาของสภาพที่เป็นจริงที่เกิดขึ้น ตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษา

คำชี้แจง ให้อาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษาเรียงลำดับความสำคัญ ของสมรรถนะทั้ง 5 ด้านที่กำหนดให้ต่อไปใหม่ ตามความคิดเห็นของท่าน โดยใส่ลำดับที่ 1 ถึง 5 ลงใน ☐ หน้าด้านต่าง ๆ ที่กำหนดให้

ตัวอย่าง หากอาจารย์นิเทศมีความเห็นว่า องค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษา มีความสำคัญเป็นลำดับ 1 และ ด้านทักษะในการนิเทศของอาจารย์นิเทศที่มีความสำคัญเป็นลำดับ 2 จะปรากฏผลการจัดลำดับความสำคัญของอาจารย์นิเทศ ดังนี้

☐ 1 ด้านองค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษา

☐ 2 ด้านทักษะการนิเทศของอาจารย์นิเทศ

➤ ผลการจัดลำดับความสำคัญของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็น และปัญหาของสภาพที่เป็นจริงที่เกิดขึ้นตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษา

● ผลการจัดลำดับความสำคัญของมาตรฐานหรือสิ่งที่ควรจะเป็นตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษา

- ☐ ด้านองค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษา
- ☐ ด้านความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาของอาจารย์นิเทศ
- ☐ ด้านทักษะการนิเทศของอาจารย์นิเทศ
- ☐ ด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศของอาจารย์นิเทศ
- ☐ ด้านจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศ

● ผลการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงที่เกิดขึ้น ตามความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษา

- ☐ ด้านองค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษา
- ☐ ด้านความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาของอาจารย์นิเทศ
- ☐ ด้านทักษะการนิเทศของอาจารย์นิเทศ
- ☐ ด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศของอาจารย์นิเทศ
- ☐ ด้านจรรยาบรรณของอาจารย์นิเทศ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม(ถ้ามี) เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ศึกษามาตรฐานหรือ
 สิ่งที่จะเป็นและสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของอาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษาฝึก
 ประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาในปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

“ขอขอบคุณอาจารย์ที่กรุณาเสียสละเวลาตอบแบบสอบถามฉบับนี้”

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญทางพลศึกษา

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

วุฒิการศึกษา.....สถานที่ทำงาน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. เวลา.....น. สถานที่.....

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. ด้านองค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษา
2. ด้านความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษานักศึกษาของอาจารย์นิเทศก์
3. ด้านทักษะการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์
4. ด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์
5. ด้านจรรยาบรรณอาจารย์นิเทศก์

เริ่มสัมภาษณ์

1. แนะนำผู้วิจัย (แนะนำชื่อ – นามสกุล)
2. ชี้แจงเหตุผลและวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์
3. อธิบายให้ผู้รับการสัมภาษณ์เข้าใจรายละเอียดการสัมภาษณ์
 - 3.1 ขออนุญาตบันทึกเทปและจดบันทึกการสัมภาษณ์
 - 3.2 ขอให้ผู้รับการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นได้เต็มที่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการ

พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของอาจารย์นิเทศก์ ในการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษาในปัจจุบัน

ประเด็นการสัมภาษณ์

1. ด้านองค์ความรู้ในสาขาวิชาพลศึกษาที่จำเป็นต่อการนิเทศนักศึกษา

1.1 ท่านคิดว่าอาจารย์นิเทศก์ในสาขาวิชาพลศึกษา ควรมียุทธศาสตร์ความรู้เรื่องใดบ้าง จึงจะทำให้การนิเทศนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา ประสบความสำเร็จ (ขอให้เรียงลำดับตามความสำคัญก่อนหลัง)

.....

.....

.....

1.2 ท่านคิดว่าองค์ความรู้ของอาจารย์นิเทศก์ในเรื่องใดบ้าง ที่เป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา (ขอให้เรียงลำดับตามความสำคัญก่อนหลัง)

.....

.....

.....

1.3 หากอาจารย์นิเทศก์ในสาขาวิชาพลศึกษา ยังขาดองค์ความรู้หรือมีองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวไม่เพียงพอ ท่านคิดว่าจะมีแนวทางในการพัฒนาได้อย่างไรบ้าง (ระบุตามองค์ความรู้ที่กำหนดในข้อ 1.2)

.....

.....

.....

2. ด้านความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษาของอาจารย์นิเทศก์

2.1 ท่านคิดว่า ความสามารถที่สำคัญในการดูแลให้คำปรึกษา นักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ที่อาจารย์นิเทศก์ ควรมี คืออะไร (ขอให้เรียงลำดับตามความสำคัญก่อนหลัง)

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าความสามารถในการดูแลให้คำปรึกษาของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษาในปัจจุบันเป็นเช่นใด และความสามารถในการด้านใดที่เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนา (ขอให้เรียงลำดับตามความสำคัญก่อนหลัง)

.....

.....

.....

.....

2.3 หากอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษา ยังขาดความสามารถตามข้อ 2.2 ท่านจะมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาได้อย่างไรบ้าง (ระบุตามประเด็นความสามารถสำคัญที่กำหนดในข้อ 2.2)

.....

.....

.....

.....

3. ด้านทักษะการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์

3.1 ท่านคิดว่าทักษะการนิเทศที่จำเป็นของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษาในขณะทำการนิเทศนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา คือทักษะอะไรบ้าง (ขอให้เรียงลำดับตามความสำคัญก่อนหลัง)

.....

.....

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่าทักษะการนิเทศของอาจารย์นิเทศสาขาวิชาพลศึกษาในปัจจุบันเป็นเช่นใด และทักษะในด้านใดที่เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนา (ขอให้เรียงลำดับตามความสำคัญก่อนหลัง)

.....

.....

.....

.....

3.3 ท่านจะมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาทักษะการนิเทศของอาจารย์นิเทศสาขาวิชา
พลศึกษาที่เป็นปัญหาตามข้อ 3.2 ได้อย่างไรบ้าง (ระบุตามทักษะการนิเทศที่กำหนดในข้อ 3.2)

.....

.....

.....

.....

4. ด้านบทบาทหน้าที่ในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์

4.1 ท่านคิดว่าอาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาพลศึกษา ควรมีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศ
นักศึกษาที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ได้อย่างไรบ้าง (ขอให้เรียงลำดับตาม
ความสำคัญก่อนหลัง)

.....

.....

.....

.....

4.2 ท่านคิดว่าอาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาพลศึกษาในปัจจุบัน มีบทบาทหน้าที่ในการ
นิเทศเป็นเช่นใด บทบาทหน้าที่ใดที่เป็นปัญหา หรือควรได้รับการพัฒนา (ขอให้เรียงลำดับตาม
ความสำคัญก่อนหลัง)

.....

.....

.....

.....

4.3 จากข้อ 4.2 ท่านจะมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาพลศึกษา
ให้มีบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง วิชาชีพ การปฏิบัติงานและหน่วยงานของอาจารย์ นิเทศก์

5.1 ท่านคิดว่า อาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาพลศึกษาควรมีจรรยาบรรณในด้านต่อไปนี้
อย่างไรบ้าง

--- 5.1.1จรรยาบรรณต่อตนเอง

.....

.....

.....

--- 5.1.2จรรยาบรรณต่อวิชาชีพพลศึกษา

.....

.....

.....

--- 5.1.3จรรยาบรรณต่อการปฏิบัติงานในฐานะอาจารย์นิเทศก์

.....

.....

.....

--- 5.1.4จรรยาบรรณต่อหน่วยงานต้นสังกัดของอาจารย์นิเทศก์

.....

.....

.....

5.2 จากข้อ 5.1 ท่านคิดว่าอาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาพลศึกษา มีปัญหาในด้านจรรยาบรรณ
ที่ควรได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาในประเด็นใดบ้าง (ขอให้เรียงลำดับตามความสำคัญก่อนหลัง)

.....

.....

.....

5.3 จากข้อ 5.2 ท่านมีข้อเสนอแนะต่อวิธีการปลูกฝัง/เสริมสร้าง จรรยาบรรณต่อตนเองต่อวิชาชีพพลศึกษา ต่อการปฏิบัติงานในฐานะอาจารย์นิเทศก์ และต่อหน่วยงานต้นสังกัดของอาจารย์นิเทศก์ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ท่านมีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อการพัฒนาอาจารย์นิเทศก์สาขาวิชาพลศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ปิดการสัมภาษณ์

ขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาสละเวลาและให้ข้อมูลที่สำคัญในการสัมภาษณ์

**แบบวัดความรู้ตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ**

คำชี้แจง

1. แบบวัดความรู้ตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีจำนวน 40 ข้อ

2. ให้พิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อละ 1 คำตอบ และทำเครื่องหมาย X หน้า
คำตอบที่ถูกต้องที่สุดลงในกระดาษคำตอบที่แนบมา

1. จุดมุ่งหมายการนิเทศขณะสอนข้อใดสำคัญที่สุด

- ก. สังเกตการณ์ใช้สื่อการสอน
- ข. สังเกตการณ์ปฏิบัติการสอน
- ค. สังเกตการใช้ตั้งคำถาม
- ง. สังเกตการณ์สรุปเนื้อหา

2. สิ่งแรกที่อาจารย์นิเทศควรสังเกตในการสังเกตการณ์สอนของนักศึกษาคืออะไร

- ก. การใช้สื่อ
- ข. การอธิบาย
- ค. การนำเข้าสู่บทเรียน
- ง. การสรุป

3. แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใด วิชา
หนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนไปสู่
จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวข้องกับข้อใด

- ก. กำหนดการสอน
- ข. แผนการสอน
- ค. บันทึกการสอน
- ง. วิธีสอน

4. ในการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนอกจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำและเขียนแผนการสอนแล้วครูผู้สอนต้องมีความรู้ในเรื่องใดต่อไปนี้

- ก. แนวคิดหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ข. เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ค. การวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสำคัญ
- ง. ถูกทุกข้อ

5. การประเมินผลการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นอะไร

- ก. เนื้อหา
- ข. ผลสัมฤทธิ์
- ค. ผลงานและกระบวนการ
- ง. สติปัญญา

6. จุดมุ่งหมายสูงสุดในการนิเทศหลังสอนคือข้อใด

- ก. เพื่อให้นักศึกษาทบทวนตนเอง
- ข. เพื่อวิเคราะห์ผลการสอน
- ค. เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ
- ง. เพื่อปรับปรุงแก้ไขแผนการสอน

7. “ การเคลื่อนไหวร่างกาย หมายถึงการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายจากตำแหน่งหนึ่งไปยังอีกตำแหน่ง หรือเคลื่อนไหวร่างกายเพียงบางส่วน โดยทั่วไปการเคลื่อนไหวร่างกายแบ่งออกได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ การเคลื่อนไหวร่างกายขณะอยู่กับที่ การเคลื่อนไหวร่างกายขณะเคลื่อนที่ และการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบอุปกรณ์” ข้อความที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นข้อความที่อยู่ในส่วนใดของแผนการจัดการเรียนรู้

- ก. หัวเรื่อง
- ข. สาระสำคัญ
- ค. สาระการเรียนรู้
- ง. กิจกรรมการเรียนรู้

8. ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อความที่อยู่ในส่วนใดของแผนการจัดการเรียนรู้

1. ลานอเนกประสงค์ หรือโรงฝึกพลศึกษา
2. ใบความรู้ เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ และรูปแบบของการเคลื่อนไหวร่างกาย
3. ใบงาน เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ และรูปแบบของการเคลื่อนไหวร่างกาย
4. ใบงาน เรื่อง การเคลื่อนไหว

- ก. การวัดและประเมินผล
- ข. จุดประสงค์การเรียนรู้
- ค. สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- ง. บันทึกผลหลังการสอน

9. “จุดประสงค์การเรียนรู้” หรือ “จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม” มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบใดของแผนการจัดการเรียนรู้มากที่สุด

- ก. แหล่งการเรียนรู้
- ข. การวัดและประเมินผล
- ค. สาระสำคัญ
- ง. บันทึกหลังการสอน

10. ข้อใดต่อไปนี้ ไม่ถูกต้อง

- ก. การบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ผลการจัดการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข
- ข. การวัดและประเมินผลที่ดีต้องระบุ ประเด็นในการวัดและประเมินผล วิธีการ เครื่องมือ และวิธีการวัดและประเมินผล
- ค. แหล่งการเรียนรู้เป็นสื่อและวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้
- ง. สาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้เป็นความคิดรวบยอดของการจัดกิจกรรมทั้งหมด

11. เพราะเหตุใดการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องมีการวางกฎระเบียบเป็นพิเศษ

- ก. นักเรียนต้องเปลี่ยนเสื้อผ้าเป็นชุดที่เหมาะสมกับกิจกรรมก่อนเรียน
- ข. นักเรียนจะต้องทำความสะอาดร่างกายหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้
- ค. เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างเรียบร้อยและมีบรรยากาศที่จะนำไปสู่การเรียนการสอนที่ดี
- ง. ถูกทุกข้อ

12. การมีระเบียบและแนวปฏิบัติในการออกและเข้าห้องเรียนตลอดจนการขึ้นลงบันได เป็นแนวทางปฏิบัติที่มุ่งเน้นในเรื่องใด

- ก. การประกันความปลอดภัย
- ข. เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน
- ค. เป็นการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน
- ง. เป็นการส่งเสริมความมีระเบียบวินัย

13. นอกจากการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้วนั้นให้ครูพลศึกษาควรคำนึงถึงสิ่งใด

- ก. การสร้างสุขนิสัยที่ดี
- ข. การรู้จักหาความสะดวก
- ค. ความตรงต่อเวลา
- ง. ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

14. ข้อใดเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการขาด หรือลา โดยที่นักเรียนไม่ได้ป่วย

- ก. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู
- ข. เพื่อนชักจูงและเบี่ยงเบนความสนใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่
- ค. นักเรียนมาเรียนไม่ทัน
- ง. ความถนัดทางพลศึกษาของผู้เรียน

15. โรงเรียนสองแห่งได้รับงบประมาณเท่ากัน แต่โรงเรียนหนึ่งมีหลักสูตรและกิจกรรม ตลอดจนอุปกรณ์ทางพลศึกษาอย่างครบครันและหลากหลาย ความแตกต่างของสองโรงเรียนนี้มีปัจจัยมาจากอะไร

- ก. ปรัชญาการเรียนการสอนพลศึกษา
- ข. ความต้องการของผู้สอน
- ค. ความสนใจของผู้เรียน
- ง. สภาพการณ์ของโรงเรียน

16. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่หลักและวิธีการในการดูแลรักษาอุปกรณ์ตามแนวคิดของ เฟท (FAIT)

- ก. ห้องเก็บวัสดุ อุปกรณ์
- ข. ผู้ดูแลรักษาอุปกรณ์
- ค. การเบิกจ่ายและการส่งคืนอุปกรณ์
- ง. คุณสมบัติของผู้ใช้อุปกรณ์

17. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา

- ก. ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง
- ข. การมีทักษะทางสังคม
- ค. ความรวดเร็วในการเคลื่อนไหว
- ง. ทักษะในการตัดสินใจ

18. การสอนที่กิจกรรมทุกอย่างขึ้นอยู่กับครูเพียงคนเดียว เด็กไม่ค่อยมีอิสระในการทำกิจกรรม แต่เหมาะกับห้องเรียนที่มีนักเรียนมากๆ คือเทคนิคการสอนแบบใด

- ก. การจัดการเรียนการสอนแบบสั่งการ
- ข. การจัดการเรียนการสอนแบบมอบงานให้ทำ
- ค. การจัดการเรียนรู้แบบจับคู่
- ง. วิธีการสอนแบบบรรยาย

19. วิธีการสอนแบบบรรยายเหมาะกับการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในลักษณะใด

- ก. การสอนว่ายน้ำ
- ข. การสอนวอลเลย์บอล
- ค. การสอนกติกากอล์ฟ
- ง. การสอนหมากรุก

20. ในวิธีการสอนแบบอธิบายภาพประกอบ ในขั้นเริ่มต้นครูควรปฏิบัติอย่างไร

- ก. จัดให้นักเรียนอยู่ในตำแหน่งที่จะเห็นและได้ยินการอธิบายของครู
- ข. นักเรียนทดลองปฏิบัติไปก่อนโดยไม่ต้องคำนึงถึงความผิดพลาด
- ค. วิเคราะห์จุดสำคัญของร่างกายที่จะใช้ในการเคลื่อนไหวในกิจกรรมที่กำหนดไว้
- ง. ครูให้นักเรียนอบอุ่นร่างกาย

21. ข้อใดกล่าวถูกต้องถึงหลักการวัดผลทางพลศึกษา

- ก. สัดส่วนของคะแนนการวัดผลด้านทักษะปฏิบัติจะมีคะแนนที่มากที่สุด
- ข. สัดส่วนของคะแนนการวัดผลด้านในแต่ละด้านจะต้องไม่เท่ากัน
- ค. สัดส่วนของคะแนนการวัดผลด้านในแต่ละด้านจะต้องเท่ากัน
- ง. สัดส่วนของคะแนนการวัดผลด้านเจตคติจะมีคะแนนน้อยที่สุด

22. ข้อใดไม่ใช่จุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลทางพลศึกษา

- ก. เพื่อให้คะแนนผลการเรียนหรือให้เกรด
- ข. เพื่อบ่งชี้ความแตกต่างทางความสามารถของนักเรียน
- ค. เพื่อศึกษาพัฒนาการของผู้เรียนระหว่างการเรียนในแต่ละช่วง
- ง. เพื่อพิจารณาแนวโน้มการเรียนสำหรับนักเรียนที่มีทักษะสูงเทียบกับนักกีฬา

23. สัดส่วนของคะแนนการวัดผลทางการศึกษาระหว่างกลางเทอมกับปลายเทอมข้อใดถูกต้องกับระยะเวลาเรียนแต่ละช่วงเท่ากับ 8 สัปดาห์

- ก. 50 : 50
- ข. 60 : 40
- ค. 70 : 30
- ง. 80 : 20

24. ครูพลศึกษาสอนเรื่อง กลยุทธ์ในการก้าวเท้า (Footwork) ในกิจกรรมกีฬาแบดมินตัน สมรรถภาพทางกายเฉพาะของนักเรียนด้านใดควรได้รับการทดสอบมากที่สุด

- ก. พลังของกล้ามเนื้อ
- ข. การทรงตัว
- ค. ความเร็ว
- ง. ความคล่องแคล่วว่องไว

25. ข้อใดไม่ใช่สมรรถภาพทางกลไก ที่สัมพันธ์กับทักษะ

- ก. ความอ่อนตัวและการทรงตัว
- ข. ความเร็วและพลังของกล้ามเนื้อ
- ค. ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความทนทานของระบบหัวใจและการไหลเวียนของโลหิต
- ง. ความคล่องแคล่วว่องไวและการประสานสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อ

26. ข้อใดไม่ใช่สมรรถนะด้านพุทธิพิสัย (cognitive Domain) ในวิชาพลศึกษา

- ก. มีความรู้ความเข้าใจในกฎ กติกาและมารยาทในการเล่นกีฬา
- ข. มีไหวพริบสามารถแก้ไขสถานการณ์การเล่นขณะที่เป็นรองคู่ต่อสู้ขณะแข่งขันกีฬา
- ค. มีความคิดสร้างสรรค์สามารถคิดค้นออกแบบทักษะการปฏิบัติที่แตกต่างจากรูปแบบเดิมได้
- ง. มีความอดทนอดกลั้นต่อสิ่งยั่วเย้าที่ทำให้โกรธขณะแข่งขันกีฬา

27. ข้อใดเป็นการประเมินผลพลศึกษาที่เรียกว่าการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

- ก. เด็กชายแดงยิงประตูในกีฬาบาสเกตบอลตรงเส้นโทษลงประตู 4 ครั้งใน 5 ครั้ง
- ข. เด็กชายดำเลี้ยงลูกฟุตบอลอ้อมหลักได้ 20 หลักในเวลา 15 วินาที
- ค. เด็กชายเอ ประเมินความสามารถตัวเอง โดยประเมินคะแนนระดับ ดี จากการประเมิน 5 ระดับ(ดีมาก ดี พอใช้ อ่อน อ่อนมาก)
- ง. เด็กชายตุ้มสอบข้อเขียนวิชาพลศึกษาได้ 25 คะแนน จาก 30 คะแนน

28. การวัดประเมินผลทางพลศึกษาในข้อใดถูกต้องน้อยที่สุด

- ก. ครูผู้สอนจะใช้ข้อสอบมาตรฐานที่มีผู้ทำไว้แล้วมาใช้โดยตรง
- ข. ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดตัวบ่งชี้พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จะใช้ประเมินผลให้คะแนน
- ค. ครูควรใช้วิธีการให้นักเรียนสอบข้อเขียนด้านเจตคติมากกว่าการสังเกตพฤติกรรม
- ง. ครูควรใช้วิธีการประเมินผลร่วมกับนักเรียนประเมินตนเองด้วย

29. ข้อใดไม่ใช่ปัญหาของการวัดผลและประเมินผลทางพลศึกษา

- ก. การวัดสมรรถนะในแต่ละด้านจะต้องวัดแบบองค์รวม คือ วัดครบทุกด้านและแต่ละด้านต้องสำคัญเท่าๆ กัน
- ข. นักเรียนที่เป็นนักกีฬามักจะได้คะแนนสูงกว่านักเรียนที่มีทักษะไม่ดี
- ค. ครูมักใช้วิธีการจัดการเรียนรู้สลับกับการวัดผลไม่เช่นนั้นจะสอบทักษะกีฬาที่สอนได้ไม่ครบ
- ง. ครูมักใช้เวลาในการสอบมากเกินไปจนต้องให้นักเรียนมาสอบนอกเวลา

30. ข้อใดเข้าใจถูกต้อง เกี่ยวกับสัดส่วนคะแนนการวัดผลทางพลศึกษา 80 : 20

- ก. 80 คือคะแนนด้านสมรรถภาพทางกายกับทักษะปฏิบัติ
- ข. 20 คือคะแนนด้านความรู้ความเข้าใจ
- ค. 80 คือคะแนนทุกด้านยกเว้นด้านความรู้ความเข้าใจ
- ง. 80 และ 20 คือคะแนนที่ต้องมีคะแนนทุกๆด้าน ด้านละเท่าๆกัน

31. จากผลทดสอบสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนชั้น ม. 1/5 พบว่ามีนักเรียนจำนวน 3 คนที่มีสภาวะ น้ำหนักเกินและมีสมรรถภาพทางกายต่ำกว่าเกณฑ์ในด้าน การทรงตัว ด้านความคล่องแคล่วว่องไวและด้านความสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อ

จากสถานการณ์ดังกล่าว ครูควรทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเรื่องใด

- ก. ทำโปรแกรมลดน้ำหนักตัวโดยการควบคุมอาหาร
- ข. ทำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถภาพในด้าน การทรงตัว ด้านความคล่องแคล่วว่องไว และด้านความสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อ
- ค. ทำโปรแกรมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษา
- ง. ทำโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพทางกายทั่วไป

32. ข้อใดเป็นตัวแปรจัดกระทำ (Treatment Variable) ที่เป็นกลยุทธ์ การจัดการเรียนรู้พลศึกษาที่สามารถใช้ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนได้เหมาะสมมากที่สุด

- ก. การศึกษาผลของการให้ผลย้อนกลับทำให้มีผลต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของนักเรียนชั้น ม.1
- ข. การสำรวจความพึงพอใจในการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้น ม.1
- ค. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาระหว่างนักกีฬา กับนักเรียนที่ไม่เป็นนักกีฬาของนักเรียนชั้น ม.1
- ง. การศึกษาผลของการซ้อมหลังเลิกเรียนของนักกีฬาฟุตบอลชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในด้านทักษะพิสัย

33. ข้อใดไม่ใช่แนวคิดเชิงทฤษฎีที่เหมาะสมที่ครูพลศึกษาจะนำมาเป็นแนวคิดในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

- ก. แนวคิดการเรียนโดยใช้สมองเป็นฐาน
- ข. แนวคิดการประเมินผลตามสภาพจริง
- ค. แนวคิดการฝึกซ้อมนักกีฬา
- ง. แนวคิดการสร้างแรงจูงใจ

34. จากชื่อเรื่องวิจัย “ผลของการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้การเรียนรู้รวมยอดเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยของนักเรียนชั้น ม.3/5 โรงเรียนเทศบาล 3 อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์” จากชื่อเรื่องวิจัยข้อใดคือตัวแปรต้น

- ก. การจัดการเรียนรู้พลศึกษา
- ข. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย
- ค. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้พลศึกษา
- ง. การจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้การเรียนรู้รวมยอดเป็นฐาน

35. จากข้อ 34. ข้อใดเป็นตัวแปรตาม

- ก. การจัดการเรียนรู้พลศึกษา
- ข. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย
- ค. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้พลศึกษา
- ง. การจัดการเรียนรู้พลศึกษาโดยใช้การเรียนรู้รายยออดเป็นฐาน

36. จาก ข้อ 34. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนคือข้อใด

- ก. นักเรียนชั้น ม.3/5 โรงเรียนเทศบาล 3 อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
- ข. โรงเรียนเทศบาล 3 อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
- ค. นักเรียนชั้น ม.3 โรงเรียนเทศบาล 3 อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
- ง. นักเรียนชั้น ม.3 โรงเรียนเทศบาล 3 ทั้งหมดใน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

37. จาก ข้อ 34 ปัญหาที่นำมาสู่การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในหัวข้อดังกล่าวคืออะไร

- ก. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 5 ด้านของนักเรียนที่มีปัญหา
- ข. นักเรียนที่มีผลการสอบ ด้านพุทธิพิสัยต่ำจากปัญหาด้านการคิด
- ค. นักเรียนชั้น ม. 3/1 เพียงห้องเดียวที่มีปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศึกษา
- ง. ครูมีวิธีการสอนที่ไม่หลากหลาย

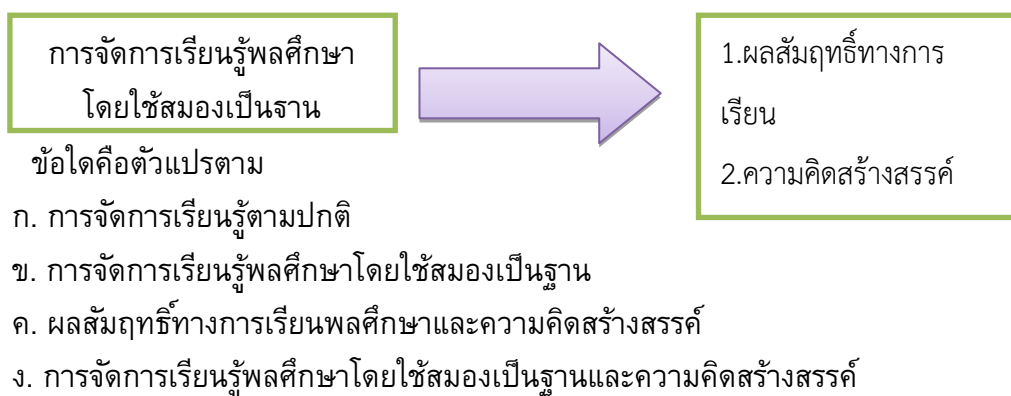
38. นักเรียนชั้น ม. 2/5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ชอบทะเลาะเบาะแว้ง เวลาทำกิจกรรมกลุ่มมักจะหาผู้นำไม่ได้เพราะไม่มีใครอยากเป็น จากปัญหาดังกล่าวควรทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในเรื่องใด

- ก. การเคารพกฎกติกา
- ข. ความรับผิดชอบ
- ค. ความมีระเบียบวินัย
- ง. ความสามัคคี

39. การวิจัยใดที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

- ก. การวิจัยเชิงทดลอง
- ข. การวิจัยเชิงสำรวจ
- ค. การวิจัยเชิงสาเหตุ
- ง. การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ

40. จากกรอบแนวคิดการวิจัยต่อไปนี้

เฉลย									
1.ข	2.ค	3.ก	4.ง	5.ค	6.ก	7.ง	8.ค	9.ก	10.ข
11.ค	12.ง	13.ก	14.ก	15.ก	16.ค	17.ก	18.ข	19.ค	20.ค
21.ค	22.ง	23.ก	24.ง	25.ค	26.ง	27.ค	28.ค	29.ก	30.ง
31.ข	32.ก	33.ค	34.ง	35.ข	36.ก	37.ข	38.ง	39.ก	40.ค

**แบบวัดเจตคติต่อการเป็นอาจารย์นิเทศก์ตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ**

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณารายการข้อความด้านซ้ายมือและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ระดับเจตคติที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด โดย

ระดับเจตคติ	
5	คือ จริงที่สุด หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับความเชื่อของท่านมากที่สุด
4	คือ จริง หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับความเชื่อของท่านเป็นส่วนใหญ่
3	คือ ไม่แน่ใจ หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นมีบางส่วนที่สอดคล้องกับความเชื่อของ ท่านและบางส่วนขัดแย้งจนส่งผลให้ท่านไม่สามารถตัดสินใจได้
2	คือ ไม่จริง หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับความเชื่อของท่านส่วนใหญ่
1	คือ ไม่จริงที่สุด หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้นขัดแย้งกับความเชื่อของท่านอย่างสิ้นเชิง

รายการประเมิน	ระดับเจตคติ				
	5	4	3	2	1
1. การนิเทศนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาอาจารย์ นิเทศไม่มีความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีการนิเทศเพราะมีครูพี่ เลี้ยงอยู่แล้ว					
2. การนิเทศนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษาเป็นเรื่องที่ เฉพาะทางควรให้ผู้ที่มีทักษะทางกีฬา ความรู้และ ประสบการณ์เท่านั้นที่ทำการนิเทศก็ได้					
3. การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา เป็นเรื่องไม่ลำบากใจและถือว่าการนิเทศเป็นหน้าที่					
4. การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย					
5. การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา จะสร้างคุณประโยชน์ให้กับหน่วยงาน					

หมายเหตุ ข้อความเชิงบวก คือ ข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 5
ข้อความเชิงลบ คือ ข้อ 1 ข้อ 2

**แบบวัดทักษะหลักตามสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ**

กิจกรรมเสริมทักษะเชิงปฏิบัติการที่ 1

กิจกรรม “การจัดการเรียนรู้พลศึกษา”

1. วัตถุประสงค์
 - 1.1 เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษาได้อย่างถูกต้อง
 - 1.2 นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ทางพลศึกษา
 - 1.3 อภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรม
2. วิธีการดำเนินกิจกรรม
 - 2.1 แบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ที่วิทยากรกำหนดให้
 - 2.2 แต่ละกลุ่มจะได้รับแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่วิทยากรกำหนดให้ จำนวนกลุ่มละ 1 แผน
3. ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์แผนในประเด็นดังต่อไปนี้
 - 3.1 ความถูกต้องครบถ้วนของแผนการจัดการเรียนรู้
 - 3.2 ความสอดคล้องเชื่อมโยงของวัตถุประสงค์กิจกรรมแนวทางในการวัดและประเมิน
 - 3.3 ความเหมาะสมของสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
 - 3.4 ความหลากหลายและเทคนิคในการจัดการเรียนรู้
4. หลังจากวิเคราะห์เสร็จเรียบร้อยแล้วให้สมาชิกในกลุ่มช่วยระดมความคิดเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามหลักวิชาการ
5. ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ
6. ผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กิจกรรมเสริมทักษะเชิงปฏิบัติการที่ 2
กิจกรรม “การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา”

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกแบบการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาได้อย่างถูกต้อง
2. การนำเสนอการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา
3. อภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม

2. วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. แต่ละกลุ่มจะได้รับหัวข้อ 1 หัวข้อ ในจำนวน 4 หัวข้อ ที่วิทยากรกำหนดให้
2. ให้ผู้เข้าอบรมแต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบเครื่องมือวัดตามหัวข้อที่ได้รับให้สมบูรณ์
3. ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ
4. ผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 2.1

การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา

คำชี้แจง ให้ท่านระบุเครื่องมือวัดสมรรถภาพทางกายในองค์ประกอบต่อไปนี้

องค์ประกอบ	เครื่องมือวัดผล
1. Muscular Strength	
2. Muscular Power	
3. Muscular Endurance	
4. Cardio – Respiratory Endurance	
5. Speed	
6. Flexibility	
7. Balance	
8. Agility	
9. Coordination	
10. Reaction time	

ปฏิบัติการเสริมทักษะ 2.2

ผังโครงสร้างของข้อสอบด้านความรู้ความเข้าใจ

คำชี้แจง ให้ระบุผังโครงสร้างของข้อสอบตามหน่วยการเรียนรู้ต่อไปนี้จำนวน 30 ข้อ

หน่วยการเรียนรู้	จำนวนข้อ
1. ประวัติความเป็นมา	
2. ทักษะการเคลื่อนไหว	
3. การควบคุมบังคับลูก	
4. การรับลูก – ส่งลูก	
5. การเลี้ยงลูก	
6. การยิงประตู	
7. ตำแหน่งการเล่น	
8. การเล่นเป็นทีม	
9. กฎ กติกา การแข่งขัน	
10. การตัดสิน มารยาท	

จากปฏิบัติการเสริมทักษะ 2.2 ให้ท่านออกข้อสอบชัดเจน จำนวน 1 ข้อ โดยมีระดับการวัด ระดับ
ชั้น ม.3 (กีฬาบาสเกตบอล) เป็นข้อสอบMultiple Choice ชนิด 4 ตัวเลือก

คำถาม

ตัวเลือก

เนลย

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 2.1

การวัดและประเมินผลทางพลศึกษา

คำชี้แจง ให้ท่านระบุเครื่องมือวัดสมรรถภาพทางกายในองค์ประกอบต่อไปนี้

องค์ประกอบ	เครื่องมือวัดผล
1. Muscular Strength	ลูก-หนัง 30 วินาที
2. Muscular Power	ยืนกระโดดไกล / ยืนกระโดดสูง
3. Muscular Endurance	ลูก – หนัง ต่อเนื่องไม่จำกัดเวลา
4. Cardio – Respiratory Endurance	วิ่ง 5 นาที
5. Speed	วิ่งเร็ว ระยะทาง 50 เมตร
6. Flexibility	นั่งอตัว / ยืนก้มตัวแตะพื้น
7. Balance	ยืนทรงตัวขาเดียว
8. Agility	วิ่งกลับตัวระยะ 5 เมตร 15 วินาที
9. Coordination	ส่งลูกบอลกระทบฝาผนัง 15 วินาที
10. Reaction time	เคลื่อนที่ซ้าย ขวา ระยะ 10 เมตร ตามคำสั่ง

ปฏิบัติการเสริมทักษะ 2.2

ผังโครงสร้างของข้อสอบด้านความรู้ความเข้าใจ

คำชี้แจง ให้ระบุผังโครงสร้างของข้อสอบตามหน่วยการเรียนรู้ต่อไปนี้จำนวน 30 ข้อ

หน่วยการเรียนรู้	จำนวนข้อ
1. ประวัติความเป็นมา	2
2. ทักษะการเคลื่อนไหว	5
3. การควบคุมบังคับลูก	1
4. การรับลูก – ส่งลูก	4
5. การเลี้ยงลูก	3
6. การยิงประตู	3
7. ตำแหน่งการเล่น	3
8. การเล่นเป็นทีม	5
9. กฎ กติกา การแข่งขัน	2
10. การตัดสิน มารยาท	2

จากปฏิบัติการเสริมทักษะ 2.2 ให้ท่านออกข้อสอบชัดเจน จำนวน 1 ข้อ โดยมีระดับการวัด ระดับ
ชั้น ม.3 (กีฬาบาสเกตบอล) เป็นข้อสอบMultiple Choice ชนิด 4 ตัวเลือก

คำถาม

การยิงประตูในกีฬาบาสเกตบอลข้อใดมีโอกาสทำคะแนนได้มากที่สุด

ตัวเลือก

- 1.เอ เลี้ยงลูก เข้าไปยังประตู ขณะที่ผู้เล่นฝ่ายรับยืนป้องกันเป็นโซน
- 2.เอ เลี้ยงลูกหลบหลีกคู่ต่อสู้ 2 คน หรือ เข้าไปยังประตูได้แป้น
- 3.เอก รับลูกจากการขว้างของเพื่อนร่วมทีม เข้าไปยังประตูได้แป้น โดยที่คู่ต่อสู้ไม่ทัน

ระวังตัว

- 4.โอม ยิงประตู นอกโซนระยะไกล เพื่อทำคะแนน 3 แต้ม โดยไม่มีฝ่ายป้องกัน คอย
ป้องกันเลย

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 2.3

การวัดผลด้านคุณธรรม – จริยธรรม

คำชี้แจง ให้ท่านสมมติว่าท่านกับนักเรียนได้ตกลงทำสัญญาว่า พฤติกรรม 10 ข้อต่อไปนี้ ทุกคนได้รับรู้ร่วมกันว่าเป็นพฤติกรรมที่ทุกคนฝึกปฏิบัติและถ้าปฏิบัติได้ตามที่ตกลงจะได้คะแนนเต็ม (กลุ่มละ 4 คน)

ข้อ	พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระดับคะแนนที่ประเมิน		
		3	2	1
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

3- แสดงพฤติกรรมดังกล่าวตลอดเวลา

2 - แสดงพฤติกรรมดังกล่าว แต่ไม่สม่ำเสมอ

1 - แสดงพฤติกรรมดังกล่าว น้อย หรือ ไม่แสดงออกมาเลย

เนลย

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 2.3

การวัดผลด้านคุณธรรม – จริยธรรม

คำชี้แจง ให้ท่านสมมติว่าท่านกับนักเรียนได้ตกลงทำสัญญาว่า พฤติกรรม 10 ข้อต่อไปนี้ ทุกคนได้รับรู้ร่วมกันว่าเป็นพฤติกรรมที่ทุกคนฝึกปฏิบัติและถ้าปฏิบัติได้ตามที่ตกลงจะได้คะแนนเต็ม (กลุ่มละ 4 คน)

ข้อ	พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระดับคะแนนที่ประเมิน		
		3	2	1
1	มีระเบียบวินัยในการแต่งกาย			
2	มีความรับผิดชอบ			
3	มีภาวะผู้นำ และ/หรือ เป็นผู้ตามที่ดี			
4	มีความตั้งใจในการฝึกหัด			
5	เคารพต่อกฎ กติกาในการเล่น			
6	รู้จักแพ้ รู้จักชนะ และรู้จักอภัย			
7	ยอมรับในจุดเด่น จุดด้อยของตน			
8	มีความสามัคคีต่อกลุ่ม			
9	มีความซื่อสัตย์			
10	มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่			

3– แสดงพฤติกรรมดังกล่าวตลอดเวลา

2 – แสดงพฤติกรรมดังกล่าว แต่ไม่สม่ำเสมอ

1 – แสดงพฤติกรรมดังกล่าว น้อย หรือ ไม่แสดงออกมาเลย

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 2.4

การวัดผลด้านเจตคติ

คำชี้แจง ให้ท่านสมมติว่าท่านกับนักเรียนได้ตกลงทำสัญญาว่า พฤติกรรม 10 ข้อต่อไปนี้ ทุกคนได้รับรู้ร่วมกันว่าเป็นพฤติกรรมที่ทุกคนฝึกปฏิบัติและถ้าปฏิบัติได้ตามที่ตกลงจะได้คะแนนเต็ม (กลุ่มละ 4 คน)

ข้อ	พฤติกรรมด้านเจตคติ	ระดับคะแนนที่ประเมิน		
		3	2	1
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

3- พฤติกรรมแสดงเช่นนั้นเป็นประจำ

2 - แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นส่วนใหญ่ มีบางครั้งไม่ปฏิบัติบ้าง

1 - ไม่แสดงพฤติกรรมดังกล่าว หรือแสดงพฤติกรรมดังกล่าวน้อยมาก

เนลย
 ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 2.4
 การวัดผลด้านเจตคติ

คำชี้แจง ให้ท่านสมมติว่าท่านกับนักเรียนได้ตกลงทำสัญญาว่า พฤติกรรม 10 ข้อต่อไปนี้ ทุกคนได้
 รับรู้ร่วมกันว่าเป็นพฤติกรรมที่ทุกคนฝึกปฏิบัติและถ้าปฏิบัติได้ตามที่ตกลงจะได้คะแนนเต็ม
 (กลุ่มละ 4 คน)

ข้อ	พฤติกรรมด้านเจตคติ	ระดับคะแนนที่ประเมิน		
		3	2	1
1	สนใจใฝ่รู้กิจกรรมที่เรียนเสมอ			
2	กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม			
3	ติดตามข่าวสารกิจกรรมดังกล่าวเสมอ			
4	พยายามหาเวลาฝึกหัดกิจกรรม			
5	สนุกสนานกับสื่อที่เรียนดังกล่าวเสมอ			
6	ยิ้มแย้มแจ่มใสตลอดเวลาระยะเวลาที่เรียน			
7	เห็นคุณค่าการเรียนวิชาพลศึกษา โดยเข้าชั้นเรียน ก่อนเวลาเสมอ			
8	ชื่นชมสพ สุนทรียภาพในการเคลื่อนไหว			
9	ชอบเล่นตอนเย็นกับเพื่อน ๆ เสมอ			
10	ฝึกหัดเพิ่มเติมจนทำได้เป็นอย่างดี			

- 3- พฤติกรรมแสดงเช่นนั้นเป็นประจำ
 2 – แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นส่วนใหญ่ มีบางครั้งไม่ปฏิบัติบ้าง
 1 – ไม่แสดงพฤติกรรมดังกล่าว หรือแสดงพฤติกรรมดังกล่าวน้อยมาก

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 2.5

ภาพรวมโครงสร้างการวัดเพื่อประมวลผลผลศึกษา

คำชี้แจง ให้ท่านจัดกลุ่ม ๆ ละ 2คน ให้ออกแบบการวัดเพื่อประเมินผลผลศึกษา ตามหัวข้อต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 กิจกรรมกีฬา แบดมินตัน ชั้น ม.5

กลุ่มที่ 2 กิจกรรมกีฬา ฟุตบอล ชั้น ม.6

กลุ่มที่ 3 กิจกรรมกีฬา บาสเกตบอล ชั้น ม.3

กลุ่มที่ 4 กิจกรรมกีฬา เทเบิลเทนนิส ชั้น ม.1

ด้านที่วัด	จำนวนรายการวัดผล	วิธีการวัด
1. สมรรถภาพทางกาย (สัดส่วน 20 %)		
2. ทักษะปฏิบัติ (สัดส่วน 20 %)		
3. ความรู้ความเข้าใจ (สัดส่วน 20 %)		
4. คุณธรรมจริยธรรม (สัดส่วน 20 %)		
5. เจตคติ (สัดส่วน 20 %)		

เนลย

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 2.5

ภาพรวมโครงสร้างการวัดเพื่อประเมินผลพลศึกษา

คำชี้แจง ให้ท่านจัดกลุ่ม ๆ ละ 2คน ให้ออกแบบการวัดเพื่อประเมินผลพลศึกษา ตามหัวข้อต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 กิจกรรมกีฬา แบดมินตัน ชั้น ม.5

กลุ่มที่ 2 กิจกรรมกีฬา ฟุตบอล ชั้น ม.6

กลุ่มที่ 3 กิจกรรมกีฬา บาสเกตบอล ชั้น ม.3

กลุ่มที่ 4 กิจกรรมกีฬา เทเบิลเทนนิส ชั้น ม.1

ด้านที่วัด	จำนวนรายการวัดผล		วิธีการวัด
1. สมรรถภาพทางกาย (สัดส่วน 20 %)	1.ความคล่องแคล่วว่องไว 2.ยืนกระโดดแนวตั้ง		วิ่งกลับตัว 15 วินาที ระยะ 5 เมตร ยืนกระโดดแต่ละผนัง
2. ทักษะปฏิบัติ (สัดส่วน 20 %)	1. Footwork 2.การควบคุมการตี 3.การตีลูกโด่ง 4.การตีลูกตบ / รับลูกตบ		วิ่ง 4 จุด จับเวลา ตีโต้ลูก ในเวลา 1 นาที ให้คะแนนทำทาง (แบบประเมินค่า) ให้คะแนนทำทาง (แบบประเมินค่า)
3. ความรู้ความเข้าใจ (สัดส่วน 20 %)	หน่วย	30 ข้อ	1. จับคู่ 10 ข้อ 2. เลือกตอบ 20 ข้อ
	ประวัติ	1	
	การเคลื่อนที่	2	
	ทักษะพื้นฐาน	5	
	การแข่งขัน	15	
	กฎ กติกา มารยาท	7	
4. คุณธรรมจริยธรรม (สัดส่วน 20 %)	พฤติกรรม 10 ข้อ		แบบสังเกต / ประเมินค่า 3 ระดับ
5. เจตคติ (สัดส่วน 20 %)	พฤติกรรม 10 ข้อ		แบบสังเกต / ประเมินค่า 3 ระดับ

กิจกรรมเสริมทักษะเชิงปฏิบัติการที่ 3
กิจกรรม “การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน”

1. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเขียนวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้อง
2. การนำเสนอการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. อภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรม

2. วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. แต่ละกลุ่มจะได้รับหัวข้อ 1 หัวข้อ ในจำนวน 4 หัวข้อ ที่วิทยากรกำหนดให้
2. ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยระดมความคิดออกแบบงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

จำนวน 1 เรื่อง

3. ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ
4. ผู้เข้ารับการอบรมกับวิทยากรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 3.1

การหาความต้องการจำเป็น (Need Assessment)

คำชี้แจง ให้แต่ละท่านระบุปัญหาการนิเทศให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในเรื่องการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ผ่านมาว่า ท่านประสบปัญหามากที่สุดในเรื่องใด เรียงลำดับมา 5 ปัญหาจากมากไปน้อย

1.

2.

3.

4.

5.

ลงชื่อ

()

อาจารย์นิเทศก์พลศึกษา

เฉลย

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 3.1

การหาความต้องการจำเป็น (Need Assessment)

คำชี้แจง ให้แต่ละท่านระบุปัญหาการนิเทศให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในเรื่องการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ผ่านมาว่า ท่านประสบปัญหามากที่สุดในเรื่องใด เรียงลำดับมา 5 ปัญหาจากมากไปน้อย

1. การเขียนชื่อเรื่องวิจัยที่ถูกต้องที่มีตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และระบุกลุ่มเป้าหมายชัดเจน
2. การเขียนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสื่อสัมพันธ์
3. การเขียนที่มา / ความสำคัญของการวิจัยโดยเฉพาะปัญหาวิจัย
4. กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

ลงชื่อ

()

อาจารย์นิเทศก์พลศึกษา

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 3.2

การพิจารณาว่ากิจกรรมใดต่อไปนี้เป็นกิจกรรมการวิจัยปฏิบัติในชั้นเรียน

คำชี้แจง ให้แต่ละท่านวงกลมล้อมรอบ กิจกรรมในข้อที่พิจารณาแล้วว่าเป็นกิจกรรม เป็นกิจกรรมการวิจัยปฏิบัติในชั้นเรียน

- ข้อ1. การศึกษาประวัติความเป็นมาของโรงเรียน
- ข้อ2. การพัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ โดยการสอนแบบการเรียนรู้รายยอเป็นฐาน
- ข้อ3. การศึกษาบทบาทและหน้าที่ของคณาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- ข้อ4. การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
- ข้อ5. การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ โดยเสริมการฝึกสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์ที่มีทักษะกลไก
- ข้อ6. การสำรวจความพึงพอใจในการเรียนวิชาพลศึกษา
- ข้อ7. การสำรวจการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมกีฬา
- ข้อ8. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นกิจกรรมการเล่นเกม
- ข้อ9. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโดยใช้การประเมินแบบสัณฐาน
- ข้อ10. การจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้รูปแบบจำแนกกลุ่มตามระดับความสามารถ

ลงชื่อ

()

อาจารย์นิเทศก์พลศึกษา

เฉลย

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 3.2

การพิจารณาว่ากิจกรรมใดต่อไปนี้อาจเป็นกิจกรรมการวิจัยปฏิบัติในชั้นเรียน

คำชี้แจง ให้แต่ละท่านวงกลมล้อมรอบ กิจกรรมในข้อที่พิจารณาแล้วว่าเป็นกิจกรรม เป็นกิจกรรม การวิจัยปฏิบัติในชั้นเรียน

- ข้อ1. การศึกษาประวัติความเป็นมาของโรงเรียน
- ☐ ข้อ2. การพัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ โดยการสอนแบบการเรียนรู้รายบุคคลเป็นฐาน
- ข้อ3. การศึกษาบทบาทและหน้าที่ของคณาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- ☐ ข้อ4. การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
- ☐ ข้อ5. การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ โดยเสริมการฝึกสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับทักษะ กลไก
- ข้อ6. การสำรวจความพึงพอใจในการเรียนวิชาพลศึกษา
- ข้อ7. การสำรวจการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมกีฬา
- ☐ ข้อ8. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเน้นกิจกรรมการเล่นเกม
- ☐ ข้อ9. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนโดยใช้การประเมินแบบสัญญา
- ☐ ข้อ10. การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้รูปแบบจำแนกกลุ่มตามระดับความสามารถ

ลงชื่อ

()

อาจารย์นิเทศก์พลศึกษา

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 3.3 การพัฒนาขั้นตอนในการวิจัย

จากสถานการณ์ต่อไปนี้นำมาจับคู่ (Buddy System)อภิปรายระหว่างกัน และสรุปว่า
สถานการณ์ที่ให้ทั้ง 10 ข้อ ข้อใดเป็นขั้นตอนการวิจัยในเรื่องใด

สถานการณ์ : ครูสมชาย เป็นครูสอนวิชาพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังเกตเห็นว่านักเรียนปฏิบัติทักษะเล็งลูกบาสเกตบอลได้ไม่ดี มีจำนวน 20 คน จาก 40 คน ครูสมชายพยายามที่จะหาวิธีที่จะแก้ปัญหาที่จะทำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวปฏิบัติทักษะการเล็งลูกให้ดีขึ้น ครูสมชายเกิด คำถามขึ้นในใจว่า “ ทำอย่างไรหน่อ้นักเรียนจึงจะปฏิบัติทักษะได้ดีขึ้น ” ครูสมชายจึงไปที่ห้องสมุด เพื่อค้นคว้า เอกสารต่าง ๆ ที่จะช่วยให้มีข้อมูลรวม ซึ่งได้อ่านงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสิ่งที่ เป็น คำถามในใจ จากการตรวจเอกสารรายงานดังกล่าวครูสมชายสรุปว่า การพัฒนาทักษะทางกลไกหรือ การปฏิบัติทางกีฬามีอยู่หลายวิธี ที่จะนำมาใช้ได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวครูคนอื่น ๆ ก็ประสบปัญหา เช่นเดียวกัน และครูท่านอื่นๆ ก็พยายามแก้ไขปัญหานั้นเช่นเดียวกัน ดังนั้นครูสมชายจึงได้แนวคิดที่จะนำวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาพัฒนาทักษะการปฏิบัติให้นักเรียนสามารถเล็งลูกบาสเกตบอลได้ดีขึ้น ครูสมชายจึงได้นำแนวคิดที่ค้นคว้ามานั้นมาวางแผนว่าจะให้นักเรียนทำ อะไรบ้าง หลังจากนั้นครูสมชายได้ใช้แผนการฝึกสมรรถภาพทางทักษะกลไกในด้านความคล่องแคล่วว่องไวมาเสริมในขั้นการพัฒนาสมรรถภาพทางกาย ซึ่งสมรรถภาพดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเล็งลูกบาสเกตบอล ที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนทิศทางได้อย่างรวดเร็ว เป็นการฝึกนอกเหนือจากการฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาทและ กล้ามเนื้อ คือ มือ เท้า ตา ที่ กระทำอยู่แล้วกับการสอนตามปกติ โดยครูสมชายเสริมการฝึก 5 นาที ทุกครั้งที่มีการเรียนการสอน ครูสมชายได้บันทึกผลการทดลองความสามารถในการเล็งลูกอ้อมหลักแบบสลับมือ 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 ในช่วงก่อนการเริ่มสอนสัปดาห์ที่ 1 และระหว่างการสอนในสัปดาห์ที่ 3 และครั้งที่ 3 ในสัปดาห์ที่ 5 จากผลการทดลองฝึกดังกล่าวครูสมชายพยายามหาแบบฝึกความคล่องแคล่วว่องไวที่หลากหลายมาใช้ในช่วงดังกล่าว 5 นาที และได้ทำผลการทดสอบมาบันทึกข้อมูล และทำกราฟแสดงพัฒนาการด้านทักษะ และเอาผลมาวิเคราะห์ เขียนเป็นรายงานการวิจัย แล้วนำผลที่ได้จากการศึกษาไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อนครู คนอื่นๆ ที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน และนำเสนอในที่ประชุมวิชาการ

จากสถานการณ์ข้างต้น ให้ท่านวิเคราะห์ว่ากิจกรรมต่อไปนี้ ขั้นตอนใดเป็นการวิจัยปฏิบัติ
ในชั้นเรียน

1. ครูสมชายตั้งคำถามในใจว่า จะช่วยให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะเล็งลูกสลับมืออ้อมหลักให้ดีขึ้นได้อย่างไร
(ระบุว่าขั้นตอนใด.....)

2. ครูสมชายตั้งเป้าหมายว่าจะพยายามช่วยให้นักเรียน ถ้า 20 คน สามารถเลี้ยงลูกบาสเกตบอล สลับมืออ้อมหลักได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วขึ้น
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....)
3. ครูสมชายได้นำแนวคิดที่รวบรวมมาจากการศึกษาค้นคว้ามาวางแผนจะให้นักเรียนได้ ฝึกหัดอะไรบ้าง
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....)
4. ครูสมชายได้ออกแบบฝึกที่เหมาะสมและหลากหลายที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีสมรรถภาพด้าน ความคล่องแคล่วว่องไวดีขึ้น ซึ่งสมรรถนะดังกล่าวจะช่วยพัฒนาความสามารถในการเลี้ยงลูก บาสเกตบอลได้สูงขึ้น
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....)
5. ครูสมชายได้ให้นักเรียนมีการฝึกสมรรถภาพทางทักษะกลไกโดยใช้เวลา 5 นาที ในทุก ๆ ครั้งที่มีการสอนโดยรูปแบบการฝึกจะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละสัปดาห์แต่รูปแบบยังคง เน้นด้านความ คล่องแคล่วว่องไว
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....)
6. ครูสมชายได้บันทึกผลการทดสอบ โดยดูความก้าวหน้าของนักเรียนเป็น 3 ระยะ คือ สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 5 โดยบันทึกผลการทดสอบความคล่องแคล่วว่องไว ที่เพิ่มขึ้น ในแต่ละช่วง
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....)
7. ครูสมชายได้ทำการปรับปรุง ค้นหาวิธีการฝึกความคล่องแคล่วว่องไวที่น่าสนใจ และ สนุกสนาน ซึ่งเด็ก ๆ ทุกคนตั้งใจปฏิบัติ
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....)
8. ครูสมชายได้ปรับปรุงวิธีการฝึก โดยดูระดับพัฒนาการของนักเรียนที่เป็นบุคคล และเป็นกลุ่ม ทั้งหมดด้วย
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....)
9. ครูสมชายได้นำบันทึกผลการวัดที่นักเรียนทำได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เขียนเป็นรายงานการ วิจัย
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....)
10. ครูสมชายได้นำผลการศึกษาวิจัย ไปแลกเปลี่ยนกับครูพลศึกษา คนอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกัน และ นำเสนอในที่ประชุมวิชาการที่โรงเรียนจัดขึ้น
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....)

เฉลย

ปฏิบัติการเสริมทักษะ ที่ 3.3

การพัฒนาขั้นตอนในการวิจัย

จากสถานการณ์ต่อไปนี้ ให้ทำจับคู่ (Buddy System)อภิปรายระหว่างกัน และสรุปว่า
สถานการณ์ที่ให้ทั้ง 10 ข้อ ข้อใดเป็นขั้นตอนการวิจัยในเรื่องใด

สถานการณ์ : ครูสมชาย เป็นครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังเกตเห็นว่า
มีนักเรียนปฏิบัติทักษะเลี้ยงลูกบาสเกตบอลได้ไม่ดี มีจำนวน 20 คน จาก 40 คน ครูสมชาย
พยายามที่จะหาวิธีที่จะแก้ปัญหาที่จะทำให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวปฏิบัติทักษะการเลี้ยงลูกให้ดีขึ้น ครู
สมชายเกิด คำถามขึ้นในใจว่า “ ทำอย่างไรหนอนักเรียนจึงจะปฏิบัติทักษะได้ดีขึ้น ” ครูสมชายจึงไป
ที่ห้องสมุด เพื่อค้นคว้า เอกสารต่างๆ ที่จะช่วยให้มีข้อมูลรวม ซึ่งได้อ่านงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
กับสิ่งที่ เป็น คำถามในใจ จากการตรวจเอกสารรายงานดังกล่าวครูสมชายสรุปว่า การพัฒนาทักษะ
ทางกลไกหรือ การปฏิบัติทางกีฬามีอยู่หลายวิธี ที่จะนำมาใช้ได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวครูคนอื่น ๆ ก็
ประสบปัญหา เช่นเดียวกัน และครูท่านอื่นๆ ก็พยายามแก้ไขปัญหานั้นเหมือนกัน ดังนั้นครูสมชายจึง
ได้แนวคิดที่จะนำวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมตามที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาพัฒนาทักษะการปฏิบัติให้
นักเรียนสามารถเลี้ยงลูกบาสเกตบอลได้ดีขึ้น ครูสมชายจึงได้นำแนวคิดที่ค้นคว้ามานั้นมาวางแผน
ว่าจะให้นักเรียนทำ อะไรบ้าง หลังจากนั้นครูสมชายได้ใช้แผนการฝึกสมรรถภาพทางทักษะกลไกใน
ด้านความคล่องแคล่วว่องไวมาเสริมในขั้นการพัฒนาสมรรถภาพทางกาย ซึ่งสมรรถภาพดังกล่าวมี
ความสัมพันธ์กับความสามารถในการเลี้ยงลูกบาสเกตบอล ที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนทิศทางได้อย่าง
รวดเร็ว เป็นการฝึกนอกเหนือจากการการฝึกประสานสัมพันธ์ระหว่างระบบประสาทและกล้ามเนื้อ
คือ มือ เท้า ตา ที่ กระทำอยู่แล้วกับการสอนตามปกติ โดยครูสมชายเสริมการฝึก 5 นาที ทุกครั้งที่มี
การเรียนการสอน ครูสมชายได้บันทึกผลการทดลองความสามารถในการเลี้ยงลูกอ้อมหลักแบบสลับ
มือ 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 ในช่วงก่อนการเริ่มสอนสัปดาห์ที่ 1 และระหว่างการสอนในสัปดาห์ที่ 3 และครั้ง
ที่ 3 ในสัปดาห์ที่ 5 จากผลการทดลองฝึกดังกล่าวครูสมชายพยายามหาแบบฝึกความคล่องแคล่ว
ว่องไวที่หลากหลายมาใช้ในช่วงดังกล่าว 5 นาที และได้ทำการทดสอบมาบันทึกข้อมูล และทำ
กราฟแสดงพัฒนาการด้านทักษะ และเอาผลมาวิเคราะห์ เขียนเป็นรายงานการวิจัย แล้วนำผลที่ได้
จากการศึกษาไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อนครู คนอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน และนำเสนอในที่
ประชุมวิชาการ

จากสถานการณ์ข้างต้น ให้ท่านวิเคราะห์ว่ากิจกรรมต่อไปนี้ ขั้นตอนใดเป็นการวิจัยปฏิบัติ
ในชั้นเรียน

1. ครูสมชายตั้งคำถามในใจว่า จะช่วยให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะเลี้ยงลูกสลับมืออ้อมหลักให้
ดีขึ้นได้อย่างไร

(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....**ขั้นตั้งประเด็นการวิจัย**.....)

2. ครูสมชายตั้งเป้าหมายว่าจะพยายามช่วยให้นักเรียน ถ้า 20 คน สามารถเลี้ยงลูกบาสเกตบอล สลับมืออ้อมหลักได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็วขึ้น
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....**ขั้นจุดประสงค์ของการวิจัย**.....)
3. ครูสมชายได้นำแนวคิดที่รวบรวมมาจากการศึกษาค้นคว้ามาวางแผนจะให้นักเรียนได้ฝึกหัดอะไรบ้าง
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....**ขั้นสอนกรอบแนวคิดในการวิจัย**.....)
4. ครูสมชายได้ออกแบบฝึกที่เหมาะสมและหลากหลายที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีสมรรถภาพด้าน ความคล่องแคล่วว่องไวดีขึ้น ซึ่งสมรรถนะดังกล่าวจะช่วยพัฒนาความสามารถในการเลี้ยงลูก บาสเกตบอลได้สูงขึ้น
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....**ขั้นดำเนินการวิจัย**.....)
5. ครูสมชายได้ให้นักเรียนมีการฝึกสมรรถภาพทางทักษะกลไกโดยใช้เวลา 5 นาที ในทุก ๆ ครั้งที่มีการสอนโดยรูปแบบการฝึกจะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละสัปดาห์แต่รูปแบบยังคง เน้นด้านความ คล่องแคล่วว่องไว
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....**ขั้นทดลอง / ปฏิบัติการวิจัย**.....)
6. ครูสมชายได้บันทึกผลการทดสอบ โดยดูความก้าวหน้าของนักเรียนเป็น 3 ระยะ คือ สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 5 โดยบันทึกผลการทดสอบความคล่องแคล่วว่องไว ที่เพิ่มขึ้น ในแต่ละช่วง
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....**ขั้นทดลอง (Try out) / ปรับปรุงเครื่องมือวิจัย**.....)
7. ครูสมชายได้ทำการปรับปรุง ค้นหาวิธีการฝึกความคล่องแคล่วว่องไวที่น่าสนใจ และ สนุกสนาน ซึ่งเด็ก ๆ ทุกคนตั้งใจปฏิบัติ
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....**การเก็บรวบรวมข้อมูล**.....)
8. ครูสมชายได้ปรับปรุงวิธีการฝึก โดยดูระดับพัฒนาการของนักเรียนที่เป็นบุคคล และเป็นกลุ่ม ทั้งหมดด้วย
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....**สรุปผลการวิจัย**.....)
9. ครูสมชายได้นำบันทึกผลการวัดที่นักเรียนทำได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เขียนเป็นรายงานการ วิจัย
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....**การวิเคราะห์ข้อมูล**.....)
10. ครูสมชายได้นำผลการศึกษาวิจัย ไปแลกเปลี่ยนกับครูพลศึกษา คนอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกัน และ นำเสนอในที่ประชุมวิชาการที่โรงเรียนจัดขึ้น
(ระบุว่าเป็นขั้นตอนใด.....**การสะท้อนและแลกเปลี่ยนผลการวิจัย**.....)

**แบบประเมินทักษะตามหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
สาขาวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ (ใช้ประเมินทุกทักษะ)**

ชื่อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นสอดคล้องกับการพิจารณาของท่านซึ่งแบบประเมินทักษะเชิงปฏิบัติกำหนดแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1. ประเมินเอกสารประกอบกิจกรรมทักษะเชิงปฏิบัติการ โดยกำหนดให้

3 คะแนน หมายถึง ดี

2 คะแนน หมายถึง พอใช้

1 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

ส่วนที่ 2. ประเมินการนำเสนอผลงานจากการประกอบกิจกรรมทักษะเชิงปฏิบัติการ

ส่วนที่ 1. ประเมินเอกสาร/ใบงานเสริมความรู้ (10 คะแนน)

รายการ	ผลการพิจารณา			เกณฑ์การพิจารณา
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	
1. สามารถทำเอกสาร/ใบงานเสริมความรู้ได้อย่างถูกต้อง				ดี = ทำได้ถูกต้องมากกว่า 80 % พอใช้ = ทำได้ถูกต้อง 50-80 % ปรับปรุง = ทำได้ถูกต้องน้อยกว่า 50 %
2. ทำเอกสาร/ใบงานเสริมความรู้ แต่ละส่วนครบถ้วนสมบูรณ์				ดี = ทำอย่างครบถ้วน พอใช้ = ทำได้มากกว่าครึ่งของทั้งหมด ปรับปรุง = ทำได้น้อยกว่าครึ่งของทั้งหมด
3. ทำเอกสาร/ใบงานเสริมความรู้ ได้ด้วยตนเอง				ดี = ทำด้วยตนเองทั้งหมด พอใช้ = ทำด้วยตนเองและขอความช่วยเหลือจากเพื่อนเพียงบางส่วน ปรับปรุง = ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนมากกว่าครึ่งของทั้งหมด
4. สามารถทำเอกสาร/ใบงานเสริมความรู้ได้ทันต่อเวลาที่กำหนดไว้				1 คะแนน = เสร็จทันในเวลาที่กำหนด 0 คะแนน = เสร็จไม่ทันในเวลาที่กำหนด
รวมคะแนน				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2. ประเมินงานและการนำเสนอผลงาน (20 คะแนน)

รายการ	ผลการพิจารณา			เกณฑ์การพิจารณา
	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)	
1. ผลงานมีรายละเอียดของเนื้อหาถูกต้อง				ดี = เนื้อหาถูกต้องมากกว่า 80 % พอใช้ = เนื้อหาถูกต้องมากกว่า 50-80 % ปรับปรุง = เนื้อหาถูกต้องน้อยกว่า 50-80 %
2. ผลงานมีรายละเอียดของเนื้อหาครบถ้วนทุกองค์ประกอบ				ดี = เนื้อหาครบถ้วน พอใช้ = เนื้อหาไม่ครบขาดเพียงบางส่วน ปรับปรุง = เนื้อหาไม่ครบเกินกว่าครึ่งของเนื้อหาทั้งหมด
3. ผลงานมีการสอดแทรกหลักการ/ทฤษฎี/ความคิดสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม				ดี = มีการสอดแทรกได้อย่างเหมาะสม พอใช้ = มีการสอดแทรก ปรับปรุง = ไม่มีการสอดแทรก
4. ผลงานสามารถนำไปใช้ได้จริง				ดี = สามารถนำไปใช้ได้จริง พอใช้ = สามารถนำไปใช้ได้แต่ต้องมีการปรับเนื้อหาบางส่วนให้เหมาะสมมากขึ้น ปรับปรุง = ไม่แนะนำให้ไปใช้ในสถานการณ์จริง
5. สามารถตอบคำถาม/ข้อสงสัยได้อย่างมีหลักการและชัดเจน				ดี = ตอบคำถามได้ถูกต้องตรงประเด็นและชัดเจน พอใช้ = ตอบคำถามได้ดี ปรับปรุง = ตอบคำถามไม่ได้เท่าที่ควร
6. วิธีการนำเสนอมีความน่าสนใจ				ดี = การนำเสนอที่น่าสนใจมากหรือมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนออย่างชัดเจน พอใช้ = การนำเสนอที่น่าสนใจหรือมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอบ้างเล็กน้อย ปรับปรุง = การนำเสนอไม่ชวนให้สนใจหรือไม่มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ
7. ทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสาร				2 คะแนน = ใช้ภาษาได้ดีถูกต้อง ไม่ติดขัด กระชับง่ายต่อการทำความเข้าใจ น่าสนใจ มีความมั่นใจ 1 คะแนน = ใช้ภาษาได้ไม่ค่อยดีนัก ติดขัดอยู่สม่ำเสมอ ไม่มีความมั่นใจในการนำเสนอ
รวมคะแนน				

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความพึงพอใจในการเข้าอบรมหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาประเมินด้านซ้ายมือและ ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ

5 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ความพร้อมของสถานที่ และสื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการฝึกอบรม					
2. ความครบถ้วน สมบูรณ์ ของเอกสารประกอบการฝึกอบรม					
3. ความต่อเนื่อง สอดคล้องของกิจกรรมการฝึกอบรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
4. การกำหนดเวลาในการฝึกอบรมแต่ละกิจกรรมของหน่วยการเรียนรู้					
5. ความชัดเจนของเนื้อหาสาระของแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
6. การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
7. การใช้สื่อประกอบการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
8. การประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
9. การจัดบรรยากาศการฝึกอบรมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้					
10. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกอบรม					

ภาคผนวก ง

แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมอาจารย์นิเทศก์
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาพลศึกษา/คู่มือสำหรับวิทยากร

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามความคิดเห็นมาตรฐานหรือสิ่งที่จะควรจะเป็น และสภาพที่เป็นจริงของอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏดังนี้

1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตติพร ไพรัช สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี รองคณบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรกานต์ จักรสาร สังกัดสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์ สังกัดสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญทางพลศึกษา

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.กนก สมะวรรณะ สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ ศรีชัยสวัสดิ์ สังกัดภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ อินทร์ธมยา สังกัด คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ อรุณรัตน์ สังกัดภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.5 อาจารย์ ดร.สุนทรี ศิริอังกูร สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

2.6 อาจารย์พัชรินทร์ นาเสงี่ยม สังกัดสาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. ผู้เชี่ยวชาญสร้างหลักสูตรฝึกอบรมฯ ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop)

- 3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ อินทร์ธมยา (พลศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3.2 อาจารย์ ดร.สุนทรี ศิริอังกูร (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- 3.3 อาจารย์พัชรินทร์ นาเสี่ยม (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 3.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพร ทองสอดแสง (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

- 3.5 อาจารย์ ดร.สตาบุ สองจันทร์ (วิจัยและประเมินผล) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง ของหลักสูตรฝึกอบรมฯ

- 4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.กนก สมะวรรณะ (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม

- 4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ ศรีชัยสวัสดิ์ (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 4.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ อรุณรัตน์ (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 4.4 รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคุณทอง (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร) มหาวิทยาลัยราช

ภัฏมหาสารคาม

- 4.5 อาจารย์ ดร.นครชัย ชาญอุไร (วิจัยและประเมินผล) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบการเก็บข้อมูลการวิจัยในระยต่างๆ

ภาพประกอบการวิจัย

ภาพประกอบ 1 สร้างหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยอิงผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop)

ภาพประกอบ 2 สร้างหลักสูตรฝึกอบรมฯ โดยอิงผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop)

ภาพประกอบการวิจัย

ภาพประกอบ 3 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯอาจารย์นิเทศก์

ภาพประกอบ 4 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯอาจารย์นิเทศก์

ภาพประกอบ 5 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯอาจารย์นิเทศ

ภาพประกอบ 6 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมฯอาจารย์นิเทศก์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายจรูญศักดิ์ เบญจมาตย์
วันเดือนปีเกิด	28 มีนาคม 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดนครพนม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	68 หมู่ 3 ต.คำบก อ.คำชะอี จ.มุกดาหาร 49110
สถานที่ทำงาน	สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 80 ต.ตลาด อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2548	ปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต พลศึกษา จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ.2551	ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต พลศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2559	ปริญญาเอก การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา : การบริหารพลศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ